

Тери Пратчет

ШОВИНИСТ

Нощта беше безлунна и това беше добре за целите на Стабилния Джексън.

Бе излязъл на лов за любопитна сепия, наричана така защото, от една страна, е сепия, а от друга - много любопитна. С други думи - любопитството е любопитното при любопитните сепии.

Скоро след проявата на любопитство към ветроупорния фенер, който Стабилния Джексън провесваше зад кърмата на лодката си, те започваха да любопитстват за начина, по който някои от тях внезапно изчезваха с плясък към небето. Някои сепии дори успяваха да проявят любопитство - наистина за много кратко време - към остро тризъбо нещо, доближаващо ги ужасно бързо.

Любопитните сепии са наистина много любопитни същества. За нещастие не ги бива да правят връзка между събитията.

Стабилния Джексън трябваше да плава твърде дълго до точно този риболовен район, но пътешествието обикновено си заслужаваше усилията. Тъй като любопитните сепии бяха малки, безобидни, трудни за намиране и оценявани от познавачите като съществата с най-гадният вкус на света, те бяха много търсени в един определен вид ресторанти, където висококвалифицирани готвачи приготвяха с изключителна предпазливост блюда, не съдържащи и следа от каквато и да е сепия.

Главният проблем на Стабилния Джексън през тази безлунна нощ точно по средата на размножителния сезон, когато сепиите са особено любопитни към абсолютно всичко, беше, че въпросните квалифицирани готвачи май бяха излезли в морето и ги бяха изловили преди него.

Не се виждаше дори едно-едничко любопитно оченце. Беше изчезнала и останалата риба, а светлината обикновено я привличаше нощем. Всъщност Стабилният Джексън успя да зърне една-единствена рибка - тя се отдалечаваше изключително бързо по права линия.

Той остави тризъбеца си и отиде до другия край на лодката, където синът му Лес също се взираше съсредоточено в огряното от факлата море.

- Абсолютно нищо вече половин час - каза Стабилният.

- Тате, сигурен ли си, че сме на вярното място?

Стабилния хвърли поглед през рамо към хоризонта. Там се виждаше бледото сияние на град Ал Кхали на Клачианския бряг. Погледна в обратна посока. Другият хоризонт сияеше от светлините на Анкх-Морпорк. Лодката се полюшваше лекичко на половината път между двата града.

- Разбира се - отговори той, но видимо неуверен в думите си.

Защото морето изглеждаше странно притихнало. Нещо определено не беше наред. Лодката наистина се поклащаше под тях, но заради собствените им стъпки, не от вълните.

Усещането беше точно като пред буря. Но звездите блещукаха меко над тях и на небето не се виждаше къораво облаче. Звездите се отразяваха от повърхността на водата. А това не се случваше всеки ден.

- Струва ми се, че трябва да се разкараме бързо оттука - реши Стабилния.

Лес кимна към провисналото платно:

- Какво ще използваме вместо вятър, тате? В този момент се чу плясък на весла. Вторачен напрегнато, Стабилния успя да различи силуета на друга лодка, която се беше насочила към тях. Той сграбчи риболовната си кука.

- Знаех си, че си ти, крадливо чуждоземно копеле!

Шумът на веслата стихна. Над водата прозвуча:

- Дано те изядат хиляда дяволи, проклет човек!

Другата лодка се плъзна към тях по водата. Изглеждаше чуждоземно, с изрисувани на носовата част очи.

- Всичките си ги изловил, а? Ей сега ще набуча задника ти на тризъбеца, измет такава!

- Моят ятаган сегинка ще пререже врата ти, нечисти сине на куче от женски пол!

Лес надникна през борда. Малки мехурчета въздух се пукаха със съскане на водната повърхност.

- Тате?

- Това там е Мазния Ариф! - сопна се баща му. - Добре го разгледай! Идва тук от години, краде нашата сепия, злият лъжлив дребен дявол!

- Тате, там има...

- Ти натисни греблата, а аз ще избия черните му зъби ей сегичка!

Лес успя да чуе от съседната лодка глас:

- ...виждаш ли, - синко, това е непочтения крадец на риба...

- Греби! - провикна се баща му.

- На веслата! - извика гласът от другата лодка.

- Чии са всъщност тези сепии, тате? - подвоуми се Лес.

- Наши.

- Как, дори преди да ги наловим ли?

- Просто млъкни и греби!

- Не мога да помръдна лодката, тате, закачили сме се за нещо!

- Тука е дълбоко сто фатома*, момче! На какво да се закачим?

Лес се опита да откачи веслото от предмета, който бавно изплуваше от бълбукащото море.

- Прилича ми на... петле, тате! Изпод повърхността се разнесе необичаен шум. Звучеше малко като бавни удари на гонг.

- Петлите не могат да плуват!

- Но този е железен, тате!

Стабилния пролази към задния край на лодката.

Наистина беше петле, направено от желязо. Покриваха го водорасли и мидени черупки и водата се оттичаше от него, докато то се издигаше стремително, но безшумно нагоре към звездите.

Беше прикрепено към кръстосана метална рамка. И като че на всеки от четирите ѝ краища беше изписана буква.

Стабилният приближи фенера още малко.

- Какво, по... - Освободи припряно веслото и седна до сина си. - Греби с всички сили!

- Какво става, тате?

- Мълчи и греби! Да се измъкваме оттук!

- Тате, морско чудовище ли е това?

- По-лошо от чудовище, синко! - изкрещя Стабилният, като бърхтеше водата с веслата.

Странният предмет вече се извисяваше доста над тях, прикрепен на нещо като кула...

- Но какво е това, тате?! Какво е?

- Това е проклет ветропоказател!

От геоложка гледна точка нямаше никакво особено раздвижване на земните пластове.

Потъването на континентите обикновено е съпроводено от вулкани, земетресения и армади малки лодки, които превозват възрастни хора, нетърпеливи да съграждат пирамиди или мистични каменни кръгове сред нови земи, в които обладаването на истинска древна окултна мъдрост изглежда привлича като магнит момичетата. Но издигането на това парче земя едва предизвика леко вълнение в чисто физическата подредба на нещата. То, повече или по-малко, просто се завърна на мястото си - плахо като котка, която се прибира след няколко дни скитане и знае, че господарят се е притеснявал.

Широка вълна, висока някакви си пет-шест стъпки, достигна бреговете на Кръглото море и стана повод за разговор. В някои от най-ниските и блатисти райони водата погълна няколко села с хора, за които никой, освен самите тях, не го беше грижа. Но в чисто геоложки смисъл нищо особено не се случи.

Само в чисто геоложки смисъл.

- Това е град, тате! Погледни, виждат се прозорците и...

- Казах ти да мълчиш и да гребеш! Морската вода се пенеше надолу по улиците. Огромни, инкрустирани с водорасли сгради извираха с отлива й.

Баща и син, се бореха да запазят посоката на лодката, докато вълните я завличаха. Но тъй като урок номер едно в лодкарското изкуство гласи, че докато гребеш, човек гледа в обратната посока, те не забелязаха другата лодка...

- Смахнат!

- Глупак!

- Да не си посмял да докоснеш къщите! Тази земя принадлежи на Анкх-Морпорк!

Двете лодки се обикаляха във временен водовъртеж.

- Аз предявявам претенция върху тези земи от името на Серифа на Ал-Кхали!

- Ние първи я видяхме! Лес, кажи му, че я видяхме първи!

- Ние я видяхме първи, преди вие да я видите първи!

- Лес, ти нали видя, че тоя се опита да ме халоса с веслото си!

- Но, тате, ти пък се опитваше да го набучиш на тризъбеца си...

- Погледни, Акхан, по какъв не заслужаващ доверие начин ни напада този човек!

Киловете на двете лодки застъргаха и те полегнаха настрани, като затънаха дълбоко в дънната тиня.

- Погледни, тате, каква интересна статуя...

- Кракът му си позволи да стъпи на клачианска земя! Крадец на сепии!

- Разкарай кирливите си сандали от анкх-морпоркска територия!

- Ох, тате!...

Двамата рибари спряха да си крещят, за да си поемат дъх. Покрай тях накриво притичваха раци. Водата се отцеждаше от дрипавите водорасли и дълбаеше пътечки из сивия нанос.

- Тате, виж, и керемидите им са цветни!...

- Моя е!

- Моя!

Лес се спогледа с Акхан. Само за секунда, но тя беше натоварена със значително количество информация, като се започне със споделеното разбиране за явното и с галактически размери

недоразумение да имаш родители и се продължи нататък.

- Тате, ние всъщност не бива да... - започна Лес.

- Ти да мълчиш! Аз мисля за твоето бъдеще, момко!

- Да, но на кого му пука кой я е видял пръв? Всички сме на стотици мили от домовете си! Искам да кажа, че никой няма да разбере!

Двамата ловци на сепии се вторачиха един в друг. Съхнещите сгради израстваха наоколо. В тях зееха ями, може би някогашни входове, кухи отвори, които вероятно са били прозорци, но сега всичко вътре чезнеше в тъмнина. За кой ли път Лес си въобрази, че чува нещо хлъзгаво да се промъква към тях.

Стабилния Джексън се покашля.

- Момчето е право - промърмори той. - Тъпо е да се караме. Само ние четиримата сме.

- Действително - отвърна Ариф.

Те отстъпиха едновременно назад, всеки внимателно наблюдаваше другия. След това почти в един глас изкрещяха:

- Грабвай лодката!

Настъпиха няколко конфузни секунди, после всяка двойка, понесла над главите си своята лодка, се затича, подхлъзвайки се, по калната улица.

Наложи им се обаче да спрат и да се върнат, разменяйки си обиди от типа на „И похитител на деца, на всичкото отгоре!“, за да вземе всеки своя си син.

Както всеки студент по история знае, славата увенчава не този изследовател, който пръв стъпи с крак върху девствената земя, а този, който пръв успее да прибере въпросния крак вкъщи. А ако кракът му все още е прикрепен към тялото, това се счита за бонус.

Анкх-морпоркските ветропоказатели скрибуцаха под напорите на вятъра.

Малко от тях изобразяваха всъщност представители на *Avis domestica*. Имаше най-различни по форма дракони, риби и други най-разнообразни животни. На покрива на Гилдията на убийците проскърцваше силует на един от нейните членове, с развят плащ и кинжал в бойна готовност. Върху Гилдията на просяците тенекиена ръка молеше за четвърт долар. Голямо медно прасе душеше вятъра от покрива на Гилдията на касапите. На върха на Гилдията на крадците се въртеше внимателно истински, макар и посмалил се нелицензиран крадец, което показваше на какво е способен човек, ако се постарее, или поне на какво е способен човек, осмелил се да краде без лиценз.

Ветропоказателят от покрива на библиотеката на Невидимия университет изоставаше и не помръдваше повече от половин час, но миризмата на море така или иначе се носеше над града.

На площад Сатор съществуваше стар обичай - речите пред публика да се изнасят от висотата на бирена бъчва. „Речи“ е всъщност известно разтягане на понятието, за да покрие дейността на всевъзможните декламатори, оратори и мяркаци се тук-там самовглъбени мрънкала, които стърчаха сред тълпата. И също по традиция хората изричаха това, което имаха на ум, с най-високия възможен глас. Говореше се, че Патрицият гледа благосклонно на този обичай. Наистина гледаше. И то много отблизо. Вероятно плащаше на някого да води записки.

Това правеше и Стражата. Командир Ваймс си повтаряше непрекъснато, че не става дума за шпиониране. Шпиониране е, когато дебнеш и слухтиш под хорските прозорци, а не когато на

човек му се налага да отстъпи няколко крачки назад, за да не оглушее.

Той измъкна нехайно клечка кибрит и я драсна в сержант Детритус.

- Туй бях аз, сър - изрече тролът с укор.

- Извинявай, сержант - промърмори Ваймс, докато палеше пурата си.

- Няма нищо.

Двамата отново насочиха вниманието си към ораторите.

„От вятъра ще да е - помисли Ваймс. - Вятърът носи нещо ново..."

Обикновено ораторите покриваха всички възможни теми, някои на границите на нормалното или дори в далечните мирни долини отвъд тях. Но днес Ваймс изглежда беше попаднал на мономаниаци.

- ...време е да им дадем добър урок! - изпищя най-близкият. - Защо нашите така наречени водачи не чуят гласа на народа? Анкх-Морпорк си е изпатил достатъчно от тези наперени чуждоземни разбойници! Те крадат нашата риба, отмъкват нашата стока, а сега искат да откраднат и нашата земя!

„Щеше да бъде по-добре, ако хората го поощряваха" - каза си Ваймс. Хората поначало аплодираха ораторите демократично, повече с цел да ги подкукуросат. Но тълпата около този човек просто кимаше с одобрение. „Те всъщност разсъждават върху думите му..."

- Те откраднаха моята стока! - извика ораторът от другата му страна. - Това е една проклета пиратска империя! Взеха кораба ми на абордаж! И то в анкх-морпоркски води!

Тълпата зашумя възмутено.

- И какво ви откраднаха, господин Дженкинс? - разнесе се глас.

- Товар най-фина коприна!

Тълпата издиша със съскане.

- Ах! Значи не е сушена рибешка карангия и развалено месо? Защото това е обичайното ви карго, доколкото ми е известно.

Господин Дженкинс се напрегна да различи кой говори.

- Най-фини коприни! - повтори. - И какво ги е грижа управниците на града за това? Нищо!

Чуха се виковете: „Позор!"

- Управата на града беше ли уведомена? - подхвърли гласът.

Хората се заозъртаха. След което тълпата се разтвори леко, за да разкрие фигурата на Командир Ваймс от Градската стража.

- Добре де, всъщност... аз... - започна Дженкинс. - Ъ-ъ, аз...

- Аз съм загрижен - меко произнесе Ваймс. - Не е толкова трудно да се проследи пътят на товар фина коприна, воняща на рибешки вътрешности.

Последва общ смях. Гражданите на Анкх-Морпорк обичаха разнообразието в техния уличен театър. А Ваймс заговори уж на сержант Детритус, без да отмества погледа си от Дженкинс.

- Детритус, придружи господин Дженкинс след речта му. Неговият кораб се нарича „Милка", ако не греша. Той ще ти покаже всичките товарителници и манифести, и фактури, и прочие, а ние ще решим проблема му за нула време.

Разнесе се звън, когато внушителната ръка на Детритус се удари в шлема му.

- Да, сър!

- Ъ-ъ... ъ-ъ... виж, не може! - припряно каза Дженкинс. - Те... ъ-ъ... отмъкнаха и документацията...
- Наистина ли? Значи ще могат да върнат стоката в магазина, ако не им върши работа?
- Ъ-ъ... така или иначе, корабът отплава. Да! Отплава! Опитва се да компенсира загубите, които понесох, разбирате ли!

- Отплавал? Без капитана си? - попита Ваймс. - Значи господин Скоплет е на вахта? Вашият първи помощник?

- Да, именно...

- Дявол го взел! - възкликна Ваймс, като щракна театрално с пръсти. - Значи оня тип, когото вчера прибрахме по обвинение, че беше Осъдително Пиян, трябва да го подведем под отговорност и за лъжлива самоличност, така ли излиза? Просто не знам какво да го правя - още досадна бумащина, обвиненията просто му се трупат...

Господин Дженкинс се опита да обърне глава, но погледът на Ваймс го придърпваше обратно. Само потрепването на устните му издаваше, че се готви да отвърне, но беше достатъчно интелигентен, за да забележи, че усмивката на Ваймс е приятелска колкото и усмивката, която обикновено се приближава много бързо към давец се в морето човек. И има черна заострена перка отгоре.

Дженкинс избра мъдрото решение и слезе от бурето.

- Аз... ъ-ъ... ще отида да се оправя с нещата си... ъмм, по-добре да тръгвам вече... ъ-ъ...

Разблъскваше тълпата по пътя си. Хората почакаха да се случи още нещо интересно и разочаровани се прехвърлиха към други развлечения.

- Искате ли да хвърля око на онуй корабче? - попита Детритус.

- Не, сержант. Няма никаква коприна, както и няма никаква документация. Няма да намериш друго освен остатъчна воня на рибешки вътрешности.

- Олеле, значи проклетите клачианци са откраднали всичко, дето не е заковано за пода, а?

Ваймс поклати глава и пое напред.

- В Клач няма тролове, така ли?

- Не, сър! Голяма жегга е. Тролския мозък не го бива на горещина. Ако тебе да ходя в Клач - каменните крака на Детритус звъняха по паветата, - ще стана голям тъпчо.

- Детритус?

- Да, сър!

- Никога не ходи в Клач.

- Няма,сър!

Друг говорител беше привлякъл доста по-голяма тълпа. Той стоеше изправен пред огромен плакат: ДОЛО МРАСНИТЕ ЧУЖДИ РЪЦЕ ОТ ЛЕШП.

- Лешп - отбеляза Детритус, - туй пък е егати тъпото име.

- Оная земя, която изплува изпод морето миналата седмица - обясни отпаднало Ваймс.

Те послушаха оратора, който междуременно беше прокламирал, че Анкх-Морпорк носи отговорността да закриля своите близки и приятели на новата земя. Детритус изглеждаше озадачен.

- Как става тъй, че имат близки и познати там, като земята наскоро излезе изпод водата?

- Добър въпрос.

- Сдържали са си дъха през цялото време?

- Съмнявам се.

Във въздуха май се носеше нещо повече от мириса на морска сол, реши Ваймс. Имаше и някакво друго течение. Можеше почти да го долови. Внезапно проблем им се оказа Кляч.

Анкх-Морпорк беше в мир с Кляч или поне в състояние на не-война вече почти век. В крайна сметка бяха съседски държави.

Съседии... ха! Но какво означаваше това всъщност? Хората от Стражата можеха да разкажат не едно и две нещица за съседите. Също биха могли да споделят и адвокатите, особено истински богатите, за които думата „съсед“ означава „човек, с когото се съдим вече двацет години за ивичка от градина, широка половин педя“.

Хората си живеят година след година врата до врата, кимат си приятелски всяка сутрин, като тръгват за работа, докато внезапно не се случи нещо наглед съвсем делнично и безобидно, а после на злощастния съсед му се налага да му вадят градинското гребло от ухото.

И ето, някаква проклета скала изплува от морето, а всички изведнъж започнаха да се държат така, сякаш Кляч нарочно кара кучето си да лае нощем.

- Ааграгаахх - печално произнесе Детритус.

- Не се притеснявай от мене, само недей да ми повръщаш върху обувките - помоли Ваймс.

- Туй значи... - Детритус размаха огромна ръка, - то е... като нещата, дето ти се случват... - Той направи пауза и се загледа в пръстите на ръцете си. Само устните му мърдаха. - ...по четири наведнъж. Ааграгаахх. Значи тъкмо туй време, когато виждаш малките камъчета и просто си знаещ, че огромно свлачище ще се стовари отгоре ти, но вече е късно да бягаш. Тоз момент „Ааграгаахх“.

Устните на Ваймс се размърдаха.

- Лошо предчувствие? - предположи той.

- Ъхъ.

- И откъде произхожда?

Детритус сви рамене.

- Може би от звука, който хората издават като хиляда тона камънак нападат върху тях.

„Лоши предчувствия...“ Ваймс се почеса по брадичката. Да-а. Добре де, и той си имаше достатъчно от тях...

„Свлачища и лавини...“ Мъничките снежинки падат, леки като пух и внезапно откриваш, че целият планински склон се свлича изпод краката ти...

Детритус го изгледа лукаво.

- Знам аз к'во разправят: „Тоя Детритус е тъп като талпа“. Ама усещам накъде духа вятърът.

Ваймс изгледа своя сержант с ново уважение.

- И ти можещ да го усетиш, така ли?

Тролът многозначително почука с пръст по шлема си.

- Съвсем очевидно си е. Виждате ли на ония покриви малките петлета и дракони, и нещица? И тоз нещастен задник връз Гилдията на крадците? Можете просто да ги поглеждате. Те знаят. Но утрепи ме, ако разбирам как винаги улучват правилната посока.

Ваймс се поотпусна. Коефициентът на интелигентност на Детритус не беше лош за трол, като го

нареждаше някъде между рибата-чук и актьор от миманса. Това обаче никога не го спираше.

Детритус примига.

- Сякаш е дошло онуй време, когато зимаш големата сопа. Старият дядо-трол ни разправяше как се е бил с джуджетата като млад. Нещо във вятъра ще да е.

- Ъ-ъ... да... - отговори Ваймс.

Над главата му припляскаха крила. Той въздъхна. Идваше съобщение. С гълъб.

Но в крайна сметка бяха опитали всичко останало, нали така? Блатните дракони имаха неприятния навик да експлодират във въздуха, таласъмните изяждаха съобщенията, преди да ги доставят, а семафорните шлемове се оказаха пълен провал, особено при силен вятър. След което ефрейтор Дребнодупе беше отбелязала, че поради многовековното им оплячкосване от колонията градски водоливници анкх-морпоркските гълъби са развили значително по-висока степен на интелигентност в сравнение с останалите гълъби. Ваймс от своя страна смяташе, че това не ще да е особено трудно, защото дори и някои от нещата, които прорастват върху стар влажен хляб, имат по-висок коефициент на интелигентност от повечето гълъби.

Той измъкна шепа царевични зърна от джоба си. Гълъбът, подчинявайки се на внимателната тренировка, кацна на рамото му. След това, подчинявайки се на вътрешния си подтик, се облекчи отгоре му.

- Знаеш ли, ще трябва да намерим нещо по-подходящо - каза Ваймс, развивайки писмото. - Всеки път, когато пращаме съобщение до полицаи Чучур Долен, той ги яде.

- Ама нали е водоливник - напомни Детритус. - Той си мисли, че му пращаме обяда.

- О! - промълви Ваймс. - Негово превъзходителство изисква моето присъствие. Колко мило.

Лорд Ветинари се взираше с голямо внимание, защото от многогодишния си опит беше установил, че съсредоточеното слушане на събеседника обикновено го изважда от равновесие.

А на среща като тази, когато Ветинари чуваше съветите на градските първенци, той слушаше особено съсредоточено, защото това, което хората казваха, беше онова, което те искаха да чуе. Затова Патрицията обръщаше огромно внимание на пространствата между думите. Там се намираха нещата, за които събеседниците му се надяваха той да не знае и за които не искаха той да научи.

В момента слушаше нещата, които лорд Дауни от Гилдията на убийците пропускаше да съобщи в обстоятелственото си изложение за високата степен на обученост на членовете на неговата гилдия и значението им за града. Гласът му постепенно заглъхна, изправен пред агресивното внимание на Лорд Ветинари.

- Благодаря ви, лорд Дауни. Сигурен съм, че всички ние ще сме в състояние да спим много по-неспокойно, след като научихме всичко това от Вас. Само един второстепенен въпрос... Вярвам, че терминът „наемен убиец“ идва от клачианския език?

- Да... действително...

- И много от вашите студенти са, по стечение на обстоятелствата, от Клач и съседните му страни?

- Нивото на нашето обучение е без конкуренция и...

- Именно. Следователно казаното фактически означава, че техните убийци са практикували занаята по-дълго от вас, познават добре града и имат свои традиционни умения в тази област, ошлайфани от вас.

- Ъ-ъ...

Патрицията се обърна към господин Бърли.

- Вие със сигурност имате значително превъзходство в качеството на вашите оръжия, господин Бърли?

- О, да! Можете да говорите каквото си искате за джуджетата, но напоследък ние изработихме някои прекрасни пособия - увери го президентът на Оръжейната гилдия.

- Ах. Това е най-после някакво успокоение.

- Да. - Бърли гледаше нещастно. - Както и да е, в производството на оръжие... важното нещо...

- Сигурно искахте да кажете за оръжейния бизнес, че той е бизнес.

Бърли изглеждаше сякаш тъкмо са го откачили от една кука, само за да го обесят на по-голяма кука.

- Ъ-ъ...да.

- И фактически оръжията са за Продан.

- Ъ-ъ... именно.

- На всеки, който би искал да ги купи.

- Ъ-ъ... да.

- Независимо от каузата, за която те ще бъдат използвани.

Производителят на оръжие изглеждаше оскърбен.

- Моля? Но разбира се. Те са оръжия.

- И аз подозирам, че Кларк е бил доста доходен пазар през последните години.

- Ами, да... Серифът имаше нужда да умиротвори пограничните си райони...

Патрицията протегна ръка. Секретарят Дръмнот му връчи лист хартия.

- „Великият изравнител" - преносим върху платформа 500-фунтов арбалет - прочете той. - И, нека видим нататък... „Метеор" - автоматизиран хвърляч на шурикени, обезглавява от двацет крачки, връщаме парите в случай на непълно обезглавяване?

- Чували ли сте някога за д'регите, Ваше превъзходителство? - попита Бърли. - Говори се, че единственият начин да бъде умиротворен някой от тях е да го удариш много пъти със секира по главата и да погребеш каквото остане под някоя скала. А дори тогава е за предпочитане да избереш по-тежка скала.

Патрицията май се съсредоточи върху илюстрацията на „Дервишът" - бола с ласо, остро като бръснач. Настъпи болезнена тишина, която Бърли се опита да запълни. А това винаги е било грешен ход.

- Разбира се, осигуряваме така необходимите за Анкх-Морпорк работни места.

- Изнасяйки оръжия за други държави - подчерта лорд Ветинари. Върна листа на секретаря си и закова Бърли с приятелска усмивка. - За мен е удоволствие да науча, че индустрията се развива така добре. Ще се постарая на всяка цена да го запомня. - Той внимателно допря длани една до друга. - Положението е сериозно, господа.

- Чие? - попита Бърли.

- Моля?

- Какво? О... аз просто си мислех за нещо друго, Ваше превъзходителство...

- Аз тъкмо се канех да отбележа факта, че известен брой от нашите граждани са отишли на онзи

нещастен остров. Както и, доколкото разбрах, група клачианци също.

- За какъв дявол им е на нашите хора да ходят там? - попита господин Богис от Гилдията на крадците.

- Защото по такъв начин те демонстрират млад пионерски дух, търсят богатства и... допълнително препитание из новите земи.

- А клачианците защо са там? - каза лорд Дауни.

- О-о, защото са една пасмина от безпринципни опортюнисти, които винаги са готови да заменят нищо за нещо - отвърна лорд Ветинари.

- Майсторско обобщение, милорд, ако бих могъл да се изразя така - вметна Бърли, който усети, че имаше да наваксва.

Патрицията погледна за миг бележките пред себе си.

- О, дължа ви извинение. Очевидно съм прочел последните две изречения в обратен ред... Господин Въртел, вярвам, че искахте да кажете нещо?

Президентът на Гилдията на адвокатите прочисти гърлото си. Прозвуча като предсмъртно хриптене и на практика си беше точно така, понеже човекът беше зомби от няколкостотин години насам. Нямаше значение, защото според историческите хроники господин Въртел просто започнал да работи и през обедната си почивка.

- Да, наистина - започна той, като отвори масивен юридически том, - историята на град Лешп и околните му земи е в известна степен неясна. Известно е, че е бил над водата до преди около хиляда години, като писмените сведения сочат, че се е смятал за част от Анкх-Морпоркската империя...

- Какво е естеството на тези исторически сведения и казват ли ни те кой е считал така? - осведоми се Патрицията.

Вратата се отвори и Ваймс пристъпи в залата.

- А, Командир Ваймс, моля заповядайте. Продължете, господин Въртел.

Зомбито не обичаше да бъде прекъсвано. То се покашля отново.

- Милорд, писмените сведения за изгубената земя датират отпреди няколкостотин години. И естествено, това са наши записи.

- Само наши?

- Трудно ми е да си представя как някой друг би могъл да предяви претенции - изрече сурово адвокатът.

- Клачианците например? - подсказа Ваймс от далечния край на масата.

- Сър Самюъл, в клачианския език дори няма дума за адвокат.

- Няма ли? Браво на тях.

- Нашата гледна точка е - Въртел леко завъртя стола си, за да не гледа към Ваймс, - че новата земя е наш Екстра-Териториален Издигнал се Доминион и, което е още по-важно, *Acquisis Quodcumque Rapis*. Осведомиха ме, че пръв на нея е стъпил един от нашите рибари.

- Чух клачианците да претендират, че всъщност е бил един от техните рибари - подчерта Ветинари.

Устните на Ваймс помръдваха. „...да видим сега - *Acquisis*..."

- „Придобиваш каквото докопаш"? - произнесе на глас той.

- Не възнамеряваме да се доверяваме на думите им, нали? - Въртел пусна репликата покрай ушите си. - Извинете ме, милорд, но аз не мога да повярвам, че пасмина крадци с пешкири на главите ще нареждат на гордия Анкх-Морпорк какво да прави.

- Но не, разбира се! Дошло е вече времето Джони Клацианеца да получи един хубав урок - натърти лорд Селачии. - Само си спомнете оная история със зелките от миналата година! Отказаха да приемат цели десет шлепа зеле!

- А всички знаят, че гъсениците само подобряват вкуса - промълви повече или по-малко на себе си Ваймс.

Патрицията го стрелна с поглед.

- Това е вярно! - потвърди Селачии. - Качествени здравословни белтъчини! И само си спомнете неприятностите, които капитан Дженкинс си имаше с оная товар овнешко. За малко да го вкарат в затвора. В клациански затвор!

- Ми да! Месото става най-вкусно, когато позеленее - подсказа Ваймс.

- Не е като да му усещат вкуса под всичкото това къри - намеси се Бърли. - Бях един път на вечеря в тяхното посолство и знаете ли какво ме накараха да ям? Овнешки...

- Извинете, господа, - надигна се Ваймс. - Някои спешни дела ме зоват.

Той кимна на Патриция и забързано напусна стаята. Затвори внимателно вратата след себе си и пое дълбоко глътка свеж въздух, въпреки че точно в момента с радост би се инхалирал и в тоалетна.

Ефрейтор Дребнодупе застана мирно и го загледа с очакване. До краката ѝ се намираше голяма кутия, която умиротворително гугукаше.

- Нещо става! Изтичай до... искам да кажа, прати гълъб до Двора.

- Да, сър?

- Всички дежурства се прекратяват, считано от този момент и искам да видя всички стражници - чу ли, всички! - в Двора, да речем, в шест следобед.

- Добре, сър. Това означава да пусна втори гълъб, освен ако не успея да го напиша достатъчно дребничко.

Дребнодупе излезе забързано.

Ваймс погледна през прозореца. Около двореца винаги имаше оживление, но днес беше... не толкова гълапа, а хора, които се мотаят наоколо. И като че чакат нещо да се случи.

Клач. Всеки го знаеше.

Детритус беше прав. Можеше дори да чуе отскачането на малките камъчета по склона. Въпросът не опираше само до рибарите, дето се сдърпали, ами до стотици години на... Все едно двама едри мъже се мъчат да се сместят в малка стаичка, опитват се да бъдат учтиви един с друг, докато на единия от тях му се наложи да се протегне и малко по-късно двамата вече трошат мебелите.

Но това не можеше да се случи, нали? Според слуховете настоящият Сериф беше компетентен мъж, повече загрижен да умиротворява свадливите покрайнини на собствената си империя, отколкото да напада съседите си. А и в Анкх-Морпорк живееха клацианци, за бога! Клацианци, родени в Анкх-Морпорк. Гледаш, да речем, пред себе си юнак, на който на лицето му просто е изписана камила, но когато отвори уста и проговори, има такъв анкх-морпоркски акцент, че можеш да чукаш камъни с него. О, имаше и много вицове за чужденците и смешната им храна, но

нали...

Не особено забавни вицове, като се замислиш.

Но когато човек попадне в близост до взрива, обикновено не му остава време да се чуди откога съска фитилът.

Гласовете се бяха повишили, когато се върна в Залата на плъховете.

- Защото, лорд Селачии - тъкмо казваше Патрицият, - сега не са добрите стари времена. Вече не се приема за...учтиво... да се изпрацат бойни кораби, за да се демонстрират, както отбелязахте, на Джони Клацианеца, грешките в неговите виждания за света. От друга страна, ние нямаме бойни кораби откакто „Мери-Джейн“ потънала преди стотина години. И времената вече са други. В днешно време целият свят ни гледа. И, милорд, вече не е позволено да се казва: „Ти пък какво си ме зяпнал?“ - Той се облегна назад. - Вече имаме Химерия и Кхали, и Ефеб, и Тсорт. И Мунтаб напоследък. И Омния. Някои от тях са могъщи нации, господа. Може би не харесват настоящата експанзионистична политика на Кларч, но те не харесват много-много и нас, от друга страна.

- И защо пък не?

- Ами защото в миналото си сме водили войни с онези от тях, които не сме могли да окупираме. По някаква причина изколването на хиляди хора изглежда се запечатва в масовото съзнание.

- История - натърти лорд Селачии. - Всичко това е в миналото!

- Добро място за историята, съгласен съм - произнесе тържествено Патрицият.

- А защо не ни харесват сега? Пари ли им дължим?

- Не. Повечето от тях дължат пари на нас. Което, разбира се, е далеч по-добра причина да ни мразят.

- Ами какво става със Сто Лат и Псевдополис, и другите градове? - попита лорд Дауни.

- И те не ни харесват особено.

- Защо? Нали имаме общо историческо наследство - озадачи се лорд Селачии.

- Да, милорд, но общото ни историческо наследство се състои най-вече във водене на войни едни с други. Не бих могъл да предположа голяма подкрепа от тяхна страна. Което е в известна степен нещастно обстоятелство, защото фактически ние нямаме армия. Аз не съм, разбира се, военен, но според широко разпространеното виждане армията е жизнено важна за успешното водене на една война. - Той огледа седящите около масата. - В действителност Анхк-Морпорк винаги се е противопоставял решително срещу поддържането на редовна армия.

- Всички ние знаем защо хората не вярват на армиите - каза лорд Дауни. - Множество въоръжени мъже, размотаващи се без работа... започват да им идват разни идеи...

Ваймс видя как няколко физиономии се завъртяха в негова посока.

- Милорд - изрече с кристално ясен глас, - възможно ли е това да е препратка към Скалоликия Ваймс, който е повел градската стража на бунт срещу управлението на тираничния монарх в опит да извоюва някаква форма на свобода и правосъдие за града? Струва ми се, че е именно така! И той е бил Командир на Градската Стража по него време! За бога, наистина е бил! И бил ли е той обесен и разчленен и погребан в пет различни гроба? И да не би случайно той да е далечен предшественик на днешния Командир? Слушайте какво ви казвам, съвпаденията просто се трупат едно след друго, нали? - Гласът му премина от маниакална учтивост в глухо ръмжене. - Вярно е! И нека да приключваме с този въпрос! Сега - някой има ли да добави нещо по въпроса?

Откъм събралата се група се разнесе шумно разместване на столове и хорово прочистване на гърла.

- А не можем ли да използваме наемници? - попита Богис.

- Проблемът с наемниците е - отвърна Патрицият, - че на тях трябва да им се плати, за да започнат да се бият. И ако човек няма невероятен късмет, по-късно се налага да им плаща, за да престанат.

Селачии стовари юмрук върху масата.

- Много добре, тогава е ред на патриотите! - озъби се той. - Градът ще се справи с това!

- Със сигурност - потвърди лорд Ветинари. - Особено ако намерим достатъчно пари. Аз тъкмо възнамерявах да отбележа, че ние не бихме могли да си позволим наемници.

- Но как е възможно? - възкликна лорд Дауни. - Нали всички си плащаме данъците!

- Ах, предполагам, че ще опрем и до тази дреболия.

Ветинари протегна ръка и секретарят му, който изглеждаше непрестанно нащрек, напъха в нея лист хартия.

- Нека да погледнем сега... а, да. Гилдията на убийците - брутна печалба за миналата година:

13 207 048 анкх-морпоркски долара. Данъци, платени за миналата година- 47 долара, 22 пенса и нещо, което след щателно проучване се оказа, че е хершебиански половин донг, равняващ се на една осма пени.

- Всичко си е абсолютно законно! Гилдията на счетоводителите...

- Ах, да! Гилдията на счетоводителите: брутна печалба от 7 999 011 анкх-морпоркски долара. Платени данъци: нула. Но освен това те кандидатстват за връщане на данъчен кредит в размер на 200 000 долара.

- Но в крайна сметка всичко, което успяхме да получим от градската управа, беше, ако мога така да се изразя, еквивалентно на хершебианския половин донг - заяви господин Фрострип от Гилдията на счетоводителите.

- Каквото повикало, такова се обадило - меко произнесе Ветинари и побутна настрана листа. - Събирането на данъци, господа, в голяма степен прилича на млеконадоя. Номерът е да изстискаш максимално количество мляко при минимум мучене. И наистина се страхувам, че единственото, което успявам да получа напоследък, е мученето.

- Искате да кажете, че Анкх-Морпорк е банкрутирал? - попита Дауни.

- Разбира се. Като същевременно е претъпкан с богати граждани. Вярвам, че те са се постарали да вложат печалбата си в закупуване на мечове.

- И Вие сте позволил това масово избягване на данъците? - разгневи се лорд Селачии.

- О, никой не е избягвал да плаща данъци - каза лорд Ветинари. - Просто никой не си ги плаща.

- Но това е отвратително състояние на нещата!

Патрицият повдигна вежди.

- Командир Ваймс?

- Да, сър?

- Ще бъдете ли така добър да организирате един отряд от вашите по-опитни мъже, да осъществите връзка с данъчните и заедно да съберете натрупаните дългове? Секретарят ми ще ви даде списъка на по-големите длъжници.

- Слушам, сър! А ако окажат съпротива, сър? - попита Ваймс, гадничко захилен.

- О, но как биха могли да окажат съпротива? Това е волята на нашите градски първенци. - Той пое подадения му от секретаря лист хартия. - Нека да погледнем... В началото на списъка...

Лорд Селачии се закашля припряно.

- Мисля, че е прекалено късно за подобен род нелепости.

- Водата под моста се е сменила прекалено много пъти - отбеляза лорд Дауни.

- Мъртво и заровено - подхвърли господин Въртел.

- Аз си плащам моите - обобща Ваймс.

- Нека да рекапитулираме, в такъв случай - каза Ветинари. - Не вярвам, че някой би искал да види как две зрели нации се боричкат за парче скала наред морето. Ние не искаме да се сражаваме, но...

- Само ако започнем, ние ще им покажем на тия шовинисти как... - започна лорд Селачии.

- Нямаме кораби. Нямаме хора. Нямаме и пари - напомни лорд Ветинари. - Разбира се, владеем изкуството на дипломацията. Удивително е колко може да бъде постигнато, само ако се налучкат правилните думи.

- Да, но за нещастие хората слушат правилните думи с готовност, само ако са подкрепени с по-остро копие - отбеляза лорд Дауни.

Лорд Селачии стовари юмрук върху масата.

- Не ни трябва да разговаряме с тези хора! Уважаеми лордове... господа... на нас се пада да им покажем, че не могат просто да ни подритват насам-натам. Трябва да възстановим военната повинност!

- О, частни армии ли? - попита Ваймс. - Под командването на някой, чиято военна квалификация е в наличието на пари, за да купи няколко хиляди смешни шапки за хората си?

Някъде по средата на масата една тъмна фигура рязко се облегна назад. До този момент Ваймс го смяташе за заспал и наистина, когато заговори, лорд Ръждьо все едно се прозяваше.

- Чиято квалификация, господин Ваймс, се дължи на хиляда години родословен подбор на водачески дарби.

Това „господин" се удари силно и отскочи от нагръдника на Ваймс. Той, естествено знаеше, че е господин, винаги ще бъде господин, вероятно беше дамгосан да бъде господин, но проклет да е, ако не е „сър Самюъл" за някой, който произнася „години" като „гадини".

- Ах, родословен подбор... Значи това било необходимо, за да изпратиш хората си на сигурна смърт от чиста...

- Господа, моля ви! - Патрицият поклати глава. - Нека, не се караме помежду си. Това, в крайна сметка, е военен съвет. Колкото до възстановяването на военната повинност, ваше право още от древни времена е да свиквате войска. Едно от задълженията на благородника е да събира въоръжени мъже по време на нужда. Историята е на ваша страна. Има достатъчно ясни прецеденти и аз няма да тръгна срещу тях. Трябва да подчертая, че не бих могъл да си го позволя дори.

- Ще ги оставите да си играят на войници? - изсъска Ваймс.

- Но, Командир Ваймс - започна господин Бърли с усмивка. - Самият вие като военен ще трябва...

Понякога хората се опитват да привлекат вниманието на околните, като викат. Могат и да ударят по масата или дори да се нахвърлят върху опонента си. Но Ваймс успя да постигне същия ефект,

като просто замръзна, без да прави нищо. От него само струеше хлад. Чертите на лицето му се вкамениха като на статуя.

- Аз не съм военен.

Бърли допусна грешката да се усмихне обезоръжаващо.

- Е, шлемът и оръжието, и всичко останало... В крайна сметка си е едно и също, нали?

- Не. Не е.

- Господа... - Лорд Ветинари опря длани на масата в знак, че срещата е приключила. - Само мога да повторя пред вас, че утре ще обсъждам проблема с принц Куфурах...

- Чух добри отзиви за него - обади се лорд Ръждьо. - Строг, но справедлив. Човек само може да приветства онова, което прави в изостаналите райони на страната си. Той е един особено...

- Говорите за принц Кадрам - поправи го Ветинари. - Куфурах е по-младият му брат. Той пристига тук в качеството си на специален пратеник.

- Хм, оня ли? Та той е един нехранимайко! Измамник! Лъжец! Говори се, че взима подк...

- Благодарен съм ви за дипломатическия принос. Но ще трябва да приемем фактите такива, каквито са. Това е единственият начин. Нашите две нации имат много общи интереси. Фактът, че принц Кадрам изпраща собствения си брат да разреши проблема, говори много за сериозността, която проявява. Това е ясен намек към международната общност.

- Клачианска важна клечка ще пристига тук? - промърмори Ваймс. - Никой не ме е уведомил!

- Може и да ви изглежда някак странно, сър Самюъл, но аз от време на време съумявам да управлявам града за по няколко минути и без вашите съвети и напътствия.

- Ами всичките тези антиклачиански настроения...

- Оня наистина е гаден мазник - прошепна лорд Ръждьо на господин Богис с особения аристократичен шепот, който кара покривните греди да потреперват. - Това си е чиста обида - да ни го изпращат тука!

- Ваймс, сигурен съм, че ще направите нужното улиците да са безопасни за пешеходци - каза остро Патрицият. - Знаем, че подобни неща за вас са въпрос на чест. Официално той пристига, защото магьосниците са го поканили на голяма церемония по награждаването му. Присъждат му почетен докторат или нещо подобно. Последван от един от техните обеди. Обичам да преговарям с хората, след като преподавателите от Невидимия университет са ги канили на обяд. След това те се стараят да извършват колкото е възможно по-малко движения и са съгласни практически на всичко, само и само да получат малко сода бикарбонат с чаша вода. Така че, господа... ако бихте ме извинили...

Лордовете и градските първенци се разотидоха сами или по двойки, като разговаряха тихо.

Патрицият подреди книжата пред себе си, прокарайки кокалест пръст по дължината на всеки ръб на купчинката. После погледна нагоре.

- Правиш ми сянка, Командир Ваймс.

- Вие не смятате наистина да им разрешите да възстановят военната повинност, нали?

- Абсолютно никакъв закон не го забранява, Ваймс. И ще си имат занимание. Всеки благородник е в правото си, дори, ако не се лъжа, е задължен, да възправи своите мъже срещу врага, когато интересите на града го изискват. И, разбира се, всеки гражданин е в правото си да носи оръжие. Имай това предвид, моля те.

- Да носят оръжие е едно нещо. Но съвсем друго е да го размахват и да си играят на войници. - Ваймс опря юмруци о масата и се приведе напред. - Струва ми се, че точно сега отгатък в Кляч група идиоти са се събрали и правят абсолютно същото като нас. Тъкмо в момента казват на Серифа си: „Време е да поставим на мястото им онези анкх-морпоркски дяволи, офенди“. Когато всички тичат насам-натам с оръжие в ръка и говорят тъпи неща за война, лесно стават инциденти. Бил ли сте някога в кръчма, където всички са въоръжени? О, отначало са съвсем учтиви, уверявам ви, но след това някой задник отпива от погрешна халба или прибира чуждо ресто и докато се усетиш, носът ти вече плува в чашата ти.

Патрицият се вторачи в юмруците, докато Ваймс не ги отмести от масата.

- Ваймс, ще присъстваш на магьосническия Конвивиум утре. Изпратих ти бележка.

- Аз никога... - Споменът за купчини непрочетени документи предателски изплува от съзнанието на Ваймс. - Аха...

- Командирът на Стражата предвожда шествието в пълна парадна униформа. Това е древен обичай.

- Аз? Да ходя начело на всички?

- Именно. Много е... гражданско. Сигурен съм, че ще откликнеш. Демонстрация на дружеския съюз между Университета и гражданското управление. А той, бих казал, се състои в това те да обещаеш да не изпълняват нищо, за което ги помолим, при условие, че ние обещаем да не ги молим за нищо. Във всеки случай, това е твое задължение. Традицията го повелява. И лейди Сибил се съгласи да направи нужното, за да бъдеш там със свежо бодро утринно лице.

Ваймс пое дълбоко дъх.

- Говорил сте със съпругата ми?

- Разбира се. Тя много се гордее с теб. Тя вярва, че си способен на велики дела, Ваймс. Вероятно ти е голяма подкрепа.

- Ами, аз... да...

- Прекрасно. О, само още едно нещо, Ваймс. Аз имам вече съгласието на Убийците и Крадците по този въпрос, но за да покрием всички възможности... Ще го сметна за лична услуга, ако се погрижиш никой да не хвърля яйца или други предмети по принца. Подобни неща неизвестно защо винаги разстройват хората.

Двата лагера внимателно се наблюдаваха. Бяха отдавнашни врагове. Бяха мерили сили безброй пъти, бяха вкусвали както горчивината на поражението и сладостта на победата, така и пръстта в кварталните градинки. Но тази среща щеше да надхвърли всичко.

Кокалчета побеляха. Подковани ботуши проскърцаха от нетърпение.

Капитан Керът тупна веднъж-дваж топката.

- Чудесно, момчета, дайте да опитаме още един път, става ли? И вече без магарешки номера. Уилям, какво ядеш?

Артистичния Топуз се начумери. Никой не знаеше неговото име. Децата, с които беше отрасъл, не го знаеха. Майка му, ако някога изобщо я откриеше, вероятно нямаше да знае името му. Но Керът го беше научил по някакъв начин. Ако някой друг го наречеше „Уилям“, този някой вероятно щеше да търси ухото си. В устата, навярно.

- Дъвка, господине.
- Донесъл ли си достатъчно за всички?
- Не, господине.
- Тогава я извади, ето там има едно хубаво кошче. Сега, хайде... Гевин, какво е това в ръкава ти?
Известният като Чувала Гев дори не си направи труда да спори.

- Т'ва е нож, господин Керът.
- И се обзалагам, че си донесъл достатъчно за всички, нали?
- Ами да, господине.

Чувала се ухили. Той беше на десет години..

- Хайде, остави ги в купчината при другите...

Полицай Шу надникна иззад стената в пълен потрес. На широката алея се бяха събрали около петдесет младежи. На средна възраст, измерена в години - около единадесет. На средна възраст, измерена в цинизъм и преднамерена злоба: около 163. Анкх-морпоркският футбол нямаше врати в нормалния смисъл, но въпреки това две бяха направени във всеки край на алеята, съгласно стария, издържал на времето начин - от струпани на купчинки вещи на мястото на гредите.

Две купчинки - една от ножове и една от тъпи инструменти.

В центъра на групата момчета, облечени в цветовете на две от най-гадните улични банди, капитан Керът тупкаше един надут свински мехур.

Полицай Шу се поколеба дали не следва да му се притече на помощ, но човекът изглежда се справяше с лекота.

- Ъ-ъ, капитане? - осмели се той.

- О, здравей, Редж! Ние тъкмо започвахме приятелска игра на футбол. Това е полицай Шу, момчета.

Петдесет чифта очи сякаш процедиха: „Ще те запомним, ченге."

Редж заобиколи стената и очите забелязаха стрелата, която пронизваше нагръдника му и се подаваше няколко инча откъм гърба му.

- Възникна малка неприятност, сър. Мислех си, че е по-добре да ви уведомя. Взели са и заложник...

- Идвам веднага. Окей, момчета, ще трябва да ме извините. Играйте помежду си, става ли? И очаквам да ви видя всичките във вторник на спявката с пържени наденички.

- Ъхъ, господине - каза Артистичния Топуз.

- И ще помолим ефрейтор Ангуа да ви научи как се вие край лагерен огън.

- Да, върхът - каза Чувала.

- А сега, какво трябва да направим, преди да се разделим? - подкани Керът.

Скатовете и Мохоките се спогледаха срамежливо. Обикновено се изнервяха от дреболии. Да покажеш страх при каквито и да е обстоятелства се смяташе за недопустимо. Но под каквито и кланови правила да бяха отраснали, никое от тях не предполагаше появата на някой като Керът.

С изражения от типа „Ще-те-убия-само-да-си-казал-на-някого", те вдигнаха палците на ръцете си на нивото на ушите и извикаха хорово:

- Уиб-уиб-уиб.

- Уоб-уоб-уоб - отвърна сърдечно Керът. - Окей, Редж, хайде да тръгваме.

- Как го правите това, капитане? -попита полицай Шу, когато се отдалечиха достатъчно.

- О, само си вдигаш палците. Но е задължително да не казваш на никого, защото това е наш таен знак.

- Но те са едни дребни главорези, капитане! Малолетни убийци! Злодеи!

- Да, малко са безочливи, но всъщност отвътре са прекрасни момчета, ако човек успее да ги опознае...

- Чувам съм, че те никога никому не са дали време да ги опознае! Господин Ваймс знае ли, че се занимавате с това?

- В известен смисъл - да. Казах му, че искам да организирам клуб за уличните деца и той каза, че това е чудесна идея, особено ако им организирам летен лагер на ръба на някоя много стръмна и по-ветровита скала. Но той винаги си говори така. Сигурен съм, че никога не го мисли наистина. Къде са тези заложници?

- Пак е при Вортин, капитане. Но... този път е по-лошо от обикновено...

Зад тях Скатовите и Мохоките се гледаха войнствено. След това всеки прибра оръжията си и се отдалечи предпазливо. Не че не искаме да се бием, сякаш казваха те. Просто сега имаме някои по-важни неща за вършене, така че ще си ходим, за да видим какви точно бяха те.

На доковете беше доста тихо - липсваха обичайните викове и общи брътвежи. Хората бяха прекалено заети да обмислят как да изкарат повече пари.

Сержант Колън и ефрейтор Нобс, облежнати на камара греди, гледаха как един човек изключително внимателно изписва името „Гордостта на Анкх-Морпорк" на носа на близкия кораб. В един момент човекът установи, че е изпуснал „о"-то и полицаите лениво се наслаждаваха на реакцията му.

- Бил ли си по море, сержант? - попита Ноби.

- Ха! Не и човек като мене! - отговори Колън. - Не си падам да лъскам мачтата, момче, от мене да го знаеш.

- О-о, никога! - каза Ноби. - Никога не съм лъскал никакви мачти.

- Естествено!

- Винаги съм бил много чистошлѐтен в този смисъл.

- Пък и не знаеш какво точно означава да лъскаш мачтата, нали?

- Не, сержант!

- Означава да пътуваш по море. Човек просто не може да разчита на проклетото море. Когато бях малко момченце, прочетох книжката за детенцето, дете се превърнало в русалка, такива ми ти работи, и заживяло на дъното на морето...

- С мачтата...

- Именно! И беше прекрасно, като разговаряше с рибите и с розовите мидички и с другите работи. Когато отидохме на почивка в Куирм и аз видях морето, си помислих: ето, сега ще видите всички! И ако мама не беше достатъчно пѐргава в краката, просто не знам какво можеше да се случи. Нали детенцето от книжката можеше да диша под водата, аз откъде да знам... Всичко това за морето се оказаха мръсни лъжи! То е само една голяма локва с раци вътре.

- Чичото на мама беше моряк - сподели Ноби. - Но след голямата чума си смени професията. Едни фермери го напиле, а като се събудил на следващата сутрин, вече бил вързан за някакъв плуг.

Те се наместиха по-удобно.

- Изглежда сякаш ще има битка, сержант - каза Ноби, докато художникът много внимателно започваше да изписва финалното „к“.

- Няма да продължи дълго, обаче. Това, клачианците, са една сбирщина от страхливци - отговори Колън. - Щом опитат вкуса на студената стомана, ще се втурнат да бягат през глава обратно през пустинята си.

Сержант Колън имаше широка обща култура. Той беше минал през школата на Баща Ми Винаги Казваше, завършил беше колежа Всички Знаят, а в момента правеше аспирантура в университета Един Човек В Кръчмата Го Разправя.

- Значи няма да си имаме проблеми, така ли?

- Разбира се, те не са със същия цвят като нас - продължи Колън. - Да де... като мене, във всеки случай, - допълни при вида на множеството нюанси, в които се преливаше ефрейтор Нобс.

- Полицай Визит е доста кафявичък - отбеляза Ноби. - А аз никога не съм го виждал да бяга от нещо. Даже, ако реши, че има шанс да пробута някому някой от своите религиозни памфлети, той го гони като териер.

- Да-а, но омнианците повече приличат на нас. Малко са особняци, така де, но иначе отвътре са си като нас. Не, начинът да познаеш кой е клачианец е като го чуеш да използва много думи, дето започват с „ал“. Само така можеш да кажеш дали са клачианци. Като ал-кохол, виждаш ли?

- Те ли са открили бирата?

- Да-а.

- Умно.

- Аз не бих нарекъл това умно. - Сержант Колън късно осъзна, че е допуснал тактическа грешка. - По-скоро е въпрос на късмет.

- И какво друго са измислили?

- Ами-и-и те... - Колън затършува из мозъчните си гънки. - Измислили са ал-гебрата. Това е когато се събират букви. За хора, на които мозъците им не са достатъчно умни, за да събират цифри.

- Това доказан факт ли е?

- Разбира се. Всъщност - продължи Колън малко по-убеден накъде води пътеката на мислите му, - веднъж чух един от магьосниците в Университета да казва, че клачианците са открили едното нищо. Това бил техният огромен принос към сметките. Аз попитах „Какво?“ и той каза, че те открили нулата.

- Не е трудна работа. Всеки може да открие нищото. Аз не бих откривал едното нищо.

- Това ти разправям и аз - потвърди Колън. - Аз му отговорих, че хората, които са открили числата, като четири и... и...

- Седем...

- Да, именно, че това са истинските гении. Нищото няма нужда от откриване. То просто си седи там. Те може би само са го намерили.

- Да, във всичката тая пустиня.

- Именно! Така де! В пустинята. Която, както е известно, е всъщност едно голямо нищо. Нищото е природен ресурс за клачианците. Виж, в това има логика. И понеже ние сме много поцивилизовани, имаме повече неща около нас. И можем да ги преброим и така да открием числата.

То е също като... да де, казват, че клачианците са открили астрономията...

- Ал-трономията, - услужливо се намеси Ноби.

- Не, не... Ноби, предполагам, че те вече са били открили „с“-то по това време или по-скоро са го откраднали от нас... Както и да е, на тях им се е наложило да открият астрономията, защото нямат какво да гледат около себе си по земята. Всеки може да гледа звездите и да им дава имена. А на всичкото отгоре и са го нарекли откривателство. Ние не обикаляме насам-натам да обясняваме, че сме открили това или онова, само защото сме му хвърлили едно око набързо.

- Чувал съм, че те имат множество странни богове.

- А-ха, и побъркани свещеници - отговори Колън. - Половината от тях обикалят с пяна по устата. И вярват в какви ли не невъзможни работи.

Те позяпаха още малко художника, потънали в мълчание. Колън очакваше с тих ужас въпроса, който последва.

- Значи как по-точно те са различни от нас, в такъв случай? - попита Ноби. - Щото и някои от нашите свещеници са...

- Надявам се, че не си престанал да бъдеш патриот - студено произнесе Колън.

- Не, разбира се, че не. Просто питах. Разбира се, ясно ми е, че техните са много по-лоши от нашите, защото са чужденци и всичко останало.

- И разбира се, те са побъркани на тема война - допълни Колън. - Злонравни бандити с извити мечове.

- Искаш да кажеш, че... те злонамерено атакуват, докато страхливо бягат в мига, когато са опитали вкуса на студената стомана?

Ноби имаше коварно добра памет за детайлите.

- Както ти казах - не може да им се вярва. И пърдят страшно след ядене.

- Е...И ТИ правиш така, сержант.

- Да, но аз не се опитвам да бъда учтив, Ноби.

- Наистина, много е добре, че те има наблизко да обясняваш нещата, сержант. Удивително е колко много неща знаеш.

- И аз самият се чудя на себе си понякога - отговори скромно Колън.

Художникът се облегна назад, за да се наслади на работата си. Те чуха как издаде кратък сърцераздирателен вопъл и едновременно кимнаха с удовлетворение.

Както Керът вече знаеше, преговорите за освобождаване на заложници са усукана работа. Главното е да не се насилват нещата. Трябва да се изчака, докато другата страна бъде готова да преговаря.

Така че той си уплътняваше времето, седнал зад една преобърната карета, която полицаите използваша като щит срещу случайните стрели, и пишеше писмо до дома. Това беше упражнение, изискващо много чумерене, дъвкане на молива и малко от това, което Командир Ваймс наричаше „балистичен подход към правописа и пунктуацията“.

„Скапи Маму и Тате,

Надявам се, че това писмо ви заварва в добро здраве, както съм и аз също. Благодаря ви за големия колет с джуджешки хляб, дето ми изпратихте и го спуделих с останалите джуджета от

Стражата и те казаха, че бил по-добър дори от този на Желязнокор („Двойно наточен“) и нищо не може да се сравни с вкуса на домашната филийка хляб, така че благодаря ти маму.

Нещата с бандата, дето ви бях разправял, вървят добре, но Командир Ваймс не е доволен, аз му казах, че те са добри мумчета дълбоко в сърцата си и че ще помогне ако изучат пътищата на дивата природа и той каза ха те вече ги знаят и в това е цялата беда. Но ми даде 5 долара да им купя футболна топка, което доказва, че дълбоко в себе си е загрижен за тях.

Имаме многу нови лица в Стражата, което е добре при този прублем с Кларч, всичко изглежда ужасно Заплетено, чувствам, че това е като мида преди буря и няма грежка.

Аз сега трябва да сваршвам, защото някакви обирджии са влезли в магазина за диаманти на Вортин и са взели ефрейтор Ангуа за заложник. Страхувам се, че може да стане ужасна кървава баня, така че

Оставам,

Вш Обичен Син,

Керът Айрънфаундърсън (Капитан)

пс Ще пиша утре пак"

Керът сгъна прилежно писмото и го мушна под нагръдника си.

- Смятам, че им дадохме достатъчно време да обмислят предложението ни. Какво имаме нататък в списъка?

Полицай Шу се порови в мърлява папка и измъкна следващия лист.

- Стигнахме до откраднати пенита от слепи просяци - започна той. - О, не, това наистина е добро...

Керът взе листа в една ръка и мегафона - в другата. Внимателно подаде глава над ръба на каретата.

- Добро утро, отново! - каза лъчезарно. - Намерихме още една страница! Кражбата на бижутерия от...

- Да! Да! Ние го направихме! - изкрещя глас от вътрешността на сградата.

- Наистина ли? А аз дори още не съм казал какво е то.

- Няма значение, ние го направихме! Сега може ли да излезем оттука, моля?

Друг звук се прокрадна през гласа на говорещия - нещо като ниско продължително ръмжене.

- Мисля, че трябва да знаете какво точно сте откраднали - каза Керът.

- Ами-и-и... пръстени? Златни пръстени?

- Съжالياвам, не са посочени пръстени.

- Перлена огърлица? Да, това беше...

- Става по-топло, но - не.

- Обици?

- Аха, доближаваме се - окуражително подхвърли Керът.

- Корона, така ли? Може би диадема?

Керът се отпусна до полицая.

- Тук пише тиара, Редж, можем ли да приемем?... - Той се изправи. - Готови сме да приемем „диадема“. Много добре.

Той погледна отново надолу към полицай Шу.

- Това е в реда на нещата, нали, Редж? Не е прилагане на полицейско насилие и бруталност?

- Няма как да е, капитане. Те разбиха магазина, те взеха заложник...

- Надявам се да си прав...

- Моля те! Не! Добро момче! Легни!

- Изглежда сме точно навреме, сър - каза Редж Шу, като надничаше иззад ръба на каретата. - Можем да ги обвиним във всичко с изключение на нападението в Хайд Парк...

- Ние го направихме! - изпищя някой.

- ...ама го е сторила жена...

- Ние го направихме! - Този път гласът беше доста по-висок. - Сега може ли вече да излезем? Керът се изправи и вдигна мегафона.

- Господа, бихте ли излезли с високо вдигнати ръце?

- Шегуваш ли се? - изхленчи някой в съпровод от ново гърлено ръмжене.

- Добре, поне дръжте ръцете си където мога да ги виждам.

- Разчитай на това, господине!

Четирима мъже се запрепъваха към улицата. Бризът развяваше съдраните им дрехи. Този, който очевидно беше водачът им, насочи гневен показалец назад към портата, докато Керът крачеше към тях.

- Трябва да обвините собственика на това място! Отглеждането на диви животни като онова там, дето беше в сейфа му, е истински позор! Ние нахлухме абсолютно мирно, а то се нахвърли върху нас без каквато и да е причина!

- Но вие стреляхте по полицай Шу - отговори Керът.

- Само за сплашване! Само за сплашване!

Полицай Шу посочи стрелата, която още стърчеше от нагръдника му.

- Ей тука ме улучиха! - оплака се той. - Трябва да се завари, а ние сами си плащаме за поправката на снаряжението. Ще остане белег, знаете, каквото и да го правя.

Ужасените погледи на крадците се вторачиха в шевовете по врата и китките му, постепенно в главите им просветна мисълта, че макар човешката раса да съдържа разнообразие от цветове, твърде малко измежду живите хора са сивкави с оттенък на зелено.

- А, ама ти си зомби!

- Така-така! Гавра с труп, а! - отговори остро полицай Шу.

- И освен това взехте ефрейтор Ангуа за заложник. Една дама.

Гласът на Керът звучеше твърде учтиво, но загатваше, че някъде наблизо гори фитил и би било много добра идея да не изчакват огънят да стигне до бурето.

- Да... нещо такова... но тя трябва да е избягала някъде, когато това същество ни връхлетя...

- Искате да кажете, че сте я зарязали вътре? - каза Керът, все още много меко.

Мъжете се свлякоха на колене. Главатарят им протегна умолително ръце.

- Моля ви! Ние сме само прости крадци и обирджии! Ние не сме лоши хора!

Керът кимна към Шу.

- Отведи ги в Двора, полицай!

- Слушам! - каза Редж. С многозначителен поглед зареди арбалета си. - Благодарение на вас съм вътре с десет долара. По-добре не се опитвайте да бягате!

- Не, сър! Не и ние, сър!

Керът се засуети из сумрачната сграда. Ужасени физиономии надничаха от вратите. Той им се усмихна окуражително, докато крачеше към стаята със сейфа.

Ефрейтор Ангуа тъкмо пригладжаше униформата си.

- Преди да кажеш каквото и да е - не съм ухапала никого - бързо започна тя, когато той се появи.

- Никакви рани на месо. Само им съдрах гащите. И не беше цвете за мирисане, трябва да отбележа.

Изад рамката на вратата надникна уплашено лице.

- О, господин Вортин - каза Керът. - Надявам се да установите, че всичко е наред. Изглежда те са захвърлили всичко заграбено, преди да побягнат.

Търговецът на диаманти го изгледа удивено.

- Но те бяха взели заложник...

- Те обясниха, че е било грешка от тяхна страна - отговори Керът.

- И... и се чуваше ръмжене... сякаш е влязал вълк...

- Е, вие знаете как е, когато крадците се чувстват притиснати на тясно...

Не беше никакво обяснение, но тъй като тонът подсказваше обратното, господин Вортин го прие като такова за цели пет минути след като Керът и Ангуа вече си бяха отишли.

- Е, чудесно като за начало на работния ден - подхвърли Керът.

- Благодаря, да, не ме нараниха - отговори Ангуа.

- Човек се чувства полезен на обществото, някак си.

- Само ми развалиха прическата и още една блуза отиде по дяволите.

- Много добре!

- Понякога изпитвам подозрение, че не слушаш нищичко от това, което говоря.

- Радвам се да го чуя - увери я Керът.

Цялата Стража се събираше. Ваймс погледна надолу към морето от лица. „Господи, колко хора имаме сега? Преди години Стражата се броеше на пръстите на ръката на къорав касапин, а сега...”

И още се стичаха насам!

Той се наклони към капитан Керът.

- Какви са всичките тия хора?

- Полицаи, сър. Вие сте ги назначавал.

- Така ли съм направил? Че аз дори не съм виждал някои от тях!

- Вие парафирахте документите им, сър. И всеки месец подписвате ведомостта за заплатите им.

Евентуално...

В гласа му се чувстваше повеи на критичност. Подходът на Ваймс към канцеларската работа се състоеше в това да не я докосва, докато някой не се развика за нещо, но дори и тогава винаги се намираще кой да му помогне да се ориентира в нещата.

- Но как са постъпили тука?

- По обичайния начин, сър. Заклеват се, всеки получава шлем...

- Ха, ами че това е Редж Шу! Та той е зомби! Разпада се на части през цялото време!

- Много значима фигура в общността на неумрелите, сър.

- Добре, ами той как постъпи в Стражата?

- Дойде миналата седмица в Двора да се оплаче, че Стражата тормозела някакви караконджоли. Държеше се много, хмм, необузвано, сър. Затова го убедих, че Стражата се нуждае от експертното му мнение - и той постъпи при нас.

- И вече няма оплаквания?

- О, удвоиха се, сър. И все са от страна на неумрелите, сър, и всичките са срещу господин Шу. Интересно, наистина.

Ваймс се вторачи в капитана.

- Той е много огорчен от факта, сър. Установил, че неумрелите просто не желаят да разберат трудностите на полицейската работа в едно мулти-витапно общество, сър.

„Мили боже, точно каквото аз бих направил. Но аз бих го сторил, защото не съм добър човек. Керът е добър, той направо заслужава медал за това, със сигурност не би могъл..“ И Ваймс почувства, че никога няма да го разбере. Някъде зад невинното изражение в погледа на Керът имаше залостена стоманена врата.

- Ти го записа, така ли?

- Не, сър. Вие, сър. Вие подписахте заповедта му за назначаване и ведомостта за снаряжението, и нареждането за настаняване, сър.

Ваймс получи ново видение на прекалено много документи, подписани в суматоката. Но трябва да ги е подписал и те се нуждаеха от хора, това си беше истина. Просто му се струваше, че все пак той следва да е човекът, който...

- Сър, всеки с ранг от сержант нагоре има право да вербува нови попълнения. - Керът сякаш четеше мислите му. - Има го в Правилника. Страница двайсет и две, сър. Точно под лекето от чай.

- И ти си вербувал... колко точно?

- О, само един или двама. Все още нямаме достатъчно работна ръка, сър.

- Сигурно, щом сме взели Редж. Неговите ръце падат непрекъснато.

- Смятате ли да говорите пред хората, сър?

Ваймс погледна насъбралото се... хмм, множество. Нямаше друга подходяща дума. Е, имаше доста други думи, но нямаше да е учтиво да ги използва.

Високи, ниски, дебели - тролове, още с липшеите си по тях, брадати джуджета, натрапващото се керамично присъствие на голема Дорфл, неумрели... той и досега не беше убеден дали това понятие включва ефрейтор Ангуа, много интелигентно момиче и много полезен върколак, когато се наложи. Бездомни и безпризорни, както Колън беше казал веднъж. Бездомници и проклети безпризорници, защото нормалните хора не ставаха ченгета.

формално всички носеха униформа, с изключение на факта, че никой не носеше еднаква униформа с останалите. Всеки нов полицай просто го изпращаха долу в оръжейницата да си избере каквото му е по мярка и резултатът беше подвижна историческа изложба: „Смешните шлемове през вековете“.

- Ъ-ъ... дами и господа... - започна Ваймс.

- Тишина, моля, и слушайте Командир Ваймс! - изрева Керът.

Ваймс срещна погледа на Ангуа, която се подпираше на стената. Тя безпомощно подбели очи.

- Да, добре, благодаря ти, капитане. Ваймс се обърна отново към строения в боен ред цвят на Анкх-Морпорк. Отвори уста. Вторачи

се. Стисна устни с изключение на дясното ъгълче. И процеди през това ъгълче:

- Каква е оная дребна буца на главата на полицай Кремъчко?

- Това е стажант-полицай Бъги Суайърс, сър. Той обича да има добър изглед.

- Той е гном.

- Точно така, сър!

- Още един от твоите ли?

- От нашите, сър - отговори Керът отново с укорния си тон. - Да, сър. В участъка на Улицата на чревцата е от миналата седмица.

- О, богове... - промърмори Ваймс.

Бъги Суайърс улови погледа му и отдаде чест. Той беше пет инча висок.

Ваймс повъзстанови психическото си равновесие. Значи - дълги и къси, и високи... бездомни и безпризорни - всички ние.

- Не смятам да ви задържам дълго - каза той. - Всички ме познавате... така де, повечето от вас ме познават - добави той, хвърляйки кос поглед на Керът. - И знаете, че аз не съм много по речите. Но съм сигурен, че всички сте забелязали как тая работа с Лешп разбуни хората. Вървят много приказки за война. Тя не е наша работа. Войната е работа на войниците. Нашата работа, струва ми се, е да пазим мира. Искам да ви покажа този... Той отстъпи крачка назах и извади със замах нещо от джоба си. Или това поне беше първоначалното му намерение. Чу се звук от разпрано, сякаш някаква част от бельото му се съдра.

- По дяволите... ох...

Той вдигна нависоко блестящ жезъл от черно дърво, като остави разпарцаливения си джоб да виси. На върха на жезъла имаше сребърен герб. Полицайте се приведоха напред, за да го видят по-добре.

- Това... ъ-ъ... това... - Запъна се.- Ами тоя старец дойде от двореца преди няколко седмици. Даде ми проклетото нещо... Има табелка, която казва „Притежание на Командира на Стражата, Град Анкх-Морпорк"... Всички знаете, че там в двореца никога нищо не изхвърлят.

Той размаха жезъла неуверено. Дървото беше изненадващо тежко.

- Има си и герб, тука, върху среброто, вижте. - Трийсет полицаи се вторачиха. - И аз си мислех... мислех си - господи, това ли се очаква да нося? Като се замислих, точно така си е, просто някой някога го е измислил правилно. Жезълът дори не е оръжие, той е просто вещ. И в това е целия му смисъл. Както е с униформите. Вижте сега, войнишката униформа превръща войника в част от една тълпа, която се състои от същите униформи като неговата, докато униформата на ченгето...

Ваймс млъкна. По разфокусираните изражения насреща си разбра, че е започнал да строи кула от карти за игра с твърде малко карти в основата. Той се покашля.

- Както и да е... - Изражението му подсказваше всички да забравят последните двацет секунди. - Нашата работа е да спрем хората да не се бият. Много неща стават по улиците. Вероятно сте чули, че започват да набират доброволци за армията. Добре, хората могат да си се вербуват, ако желаят. Но не трябва да има никакви тълпи по улиците. Настроението е кофти напоследък. Не знам какво има да става, но ние трябва да сме там, когато то стане. - Отново огледа хората. - Още нещо. Тоя нов клациански посланик, или както там му викат, пристига утре. Не мисля, че Гилдията на убийците е запланивала нещо, но тая нощ ние трябва да проверим пътя, по който ще мине

магьосническото шествие. Чудесна малка работа за нощната смяна. И тая нощ всички сме нощна смяна. - Откъм Стражата се разнесе колективен стон. - Както обичаше да казва старият ми сержант, ако не носиш майтап, не идвай при нас. Една хубава инспекция от врата на врата, като се ръкувате с всяка дръжка на врата... малко да проветрите униформите. Добрата старомодна полицейска работа. Въпроси? Добре. Много ви благодаря.

Сред отряда се разнесе групово шумолене, след като в края на краищата им просветна, че са свободни да си ходят.

Керът започна да ръкопляска.

Това не беше оня тип ръкопляскане, което средните шефове използват, за да насърчат подчинените си да аплодират големия шеф*. Това ръкопляскане си беше чисто въодушевление, което някак го правеше още по-лошо. Няколко от по-впечатлителните млади полицаи го подеха и после, както малките камъчета събарят лавината, звукът на разнородни хуманоиди, удрящи ръцете си една в друга, изпълни пространството.

(* Дланите са под прав ъгъл една спрямо друга и по-скоро се веят ритмично, отколкото се пляскат, докато аплодиращият се е вторачил настойчиво в аудиторията, сякаш иска да каже: „Сега ще поаплодираме малко или цялото училище ще остане за наказание след часовете“.)

Ваймс се наежи.

- Много вдъхновяващо, сър! - каза Керът, когато аплодисментите прераснаха в буря.

Пълнеше канавките, преливаше навън и вятърът го отнасяше нанякъде. И имаше вкус на сол.

Водоливниците бяха изгълзели от сенките, в които се спотайваха дневно време, и бяха изпонакацали върху всеки свободен корниз, по ъглите на всяка кула, разперили ръце и криле, за да отсеят всичко, що става за ядене, от стичащата се вода. Наистина е удивително какви неща падат понякога връз Анкх-Морпорк. Превалванията от дребни рибки и жаби са добре познато явление, въпреки че падащите от небесата метални кровати предизвикваха коментари.

Един счупен улук изливаше завеса от вода пред прозореца на Ози Брънт. Той беше седнал на леглото си, защото в стайката му нямаше столове. Всъщност, като стана дума, нямаше каквито и да е други мебели. Впрочем в момента това не му правеше впечатление. След минута или две вероятно щеше много да се разгневи. После обаче пак щеше да му мине.

Не че Ози беше ненормален в какъвто и да е смисъл. Приятелите му биха могли да кажат, че той е от кротките типове, които таят мислите си, но те не биха го казали, тъй като той нямаше никакви приятели. Имаше група от хора, с които той ходеше на тренировките по стрелба с лък във вторник вечер, понякога отиваше заедно с тях на кръчма след това, а веднъж дори спести пари и почерпи всеки по едно, въпреки че те вероятно не помнеха или биха казали нещо от рода на „Ааа ... да-а ... Ози.“ Обикновено така казваха. Хората бяха склонни да не му отделят място в съзнанието си, както не обръщат особено внимание на празния въздух.

Той обаче не беше глупак. Разсъждаваше много за нещата. Понякога сядаше и размишляваше с часове, вторачен в противоположната стена, по която във влажните нощи се стичаше вода и чертаеше географската карта на Кляч. Някой потропа на вратата:

- Господин Брънт, облечен ли сте, та да вляза?

- Малко съм зает, госпожо Спент - отговори той, като наблъскваше лъка под леглото при

списанията си.

- Аз за наема!

- Да, госпожо Спент?

- Знаете какви са условията ми!

- Ще ви платя утре, госпожо Спент - увери я Ози, втренчен в някаква гледка отвън прозореца.

- Плащаш на ръка до обяд или си на улицата!

- Да, госпожо Спент.

Той чу стъпките ѝ да се отдалечават тежко надолу по стълбището.

Преброи до петдесет старателно, протегна ръка надолу и измъкна отново лъка.

Ангуа патрулираше с Ноби Нобс. Това не беше идеалната комбинация, но пък Керът беше дежурен, а в такива нощи Фред Колън, който редеше графика, имаше удивителния талант да дежури на топло зад бюрото си. Така че свободните партньори бяха събрани заедно. Ужасна мисъл...

- Мога ли да кажа нещо, госпожице? - произнесе Ноби, докато те еднообразно проверяваха залостените врати и размахваха фенерите си към страничните улички.

- Да, Ноби?

- То е лично.

- О.

- Аз бих попитал Фред, но той няма да разбере, пък ми иде на ум, че ти ще разбереш, поради защото че си жена. През повечето време, във всеки случай. Недей да се обиждаш, де.

- Какво искаш, Ноби?

- То е за моята... сексуална природа, госпожице.

Ангуа не каза нищо. Дъждът барабанеше върху не по мярка избрания шлем на Ноби.

- Мисля, че е време да се изправя и да погледна истината в лицето.

Ангуа за кой ли път прокле образното си мислене.

- И, ъ-ъ ... Ноби, как смяташ да направиш това?

- Искам да кажа, аз си купих от онези нещица. Кремове и това-онова.

- Кремове - повтори Ангуа безизразно.

- С които да се мажа - услужливо подсказа Ноби.

- Да се мажеш.

- И нещата, с които се правят упражнения...

- О, богове...

- Пардон, госпожице?

- Какво? О-о, просто се бях замислила за нещо друго. Продължавай, моля те. Упражнения?

- Да! За бицепси и други такива неща.

- А-а-а! Упражнения. Така ли?

Ноби не изглеждаше да има никакви бицепси в буквалния смисъл. Просто нямаше за какво да се прилепят. Формално той имаше ръце, защото дланите му бяха прикачени някак към раменете, но това, общо взето, беше всичко, което човек можеше да каже за анатомията му.

Ужасеният интерес надделя у Ангуа.

- Защо, Ноби?

Той сведе овчи поглед.

- Ами-и-и... такава... момичетата и така нататък...

За нейно удивление Ноби се изчерви.

- Искаш да кажеш, че... - започна тя. - Ти искаш да ... ти си търсиш ...

- О-о, не в този смисъл, не!... Тоест, ако човек иска нещата да са както си трябва, тогава... В смисъл, че не - каза Ноби с укор. - Това, което казвам е, че когато човек започне да остарява, той трябва да се установи някъде, да си намери някой, който ще върви ръка за ръка с него по неравните пътища на живота... защо ти е отворена устата?

Ангуа рязко хлопна челюсти.

- Но аз май просто не се срещам с момичета - продължи Ноби. - Тоест, срещам ги и те побягват в ужас.

- Независимо от крема за лице.

- Именно.

- И упражненията.

- Да.

- Добре, доколкото виждам, ти си се погрижил за всички възможности. Да ме утрепеш, ако се сещам къде може да си сгрешил. - Тя се замисли за момент. - Какво ще кажеш за Стамина Дръм от Брястовата улица?

- Тя има дървен крак.

- Добре, ами тогава... Верити Пушпрам, чудесно момиче, тя държи сергията за миди на Крайбрежната улица?

- Чукоглавата ли? Та тя винаги вони на риба! И освен това е кривогледа.

- Да, обаче има собствен бизнес. И прави чудесни специалитети.

- И е кривогледа.

- Това не е точно кривогледство, Ноби.

- Знаеш за какво приказвам.

Ангуа трябваше да признае, че ѝ е ясно. Това при Верити беше обратното на кривогледство. Очите ѝ сякаш се стараеха да погледнат всяко към прилежащото му ухо. Когато разговаряше с нея, на човек му се налагаше да потиска чувството, че тя ѝ сега ще тръгне в две противоположни посоки. Но пък кормеше рибата като за шампионат!

Ангуа се замисли отново. Познаваше този синдром. Всички те твърдяха, че си търсят сродна душа и другар в живота, но рано или късно нещата опираха до кожа, гладка като коприна и гръдна обиколка, достойна за стадо крави.

Освен Керът. Това беше почти ... почти едно от най-дразненците му качества. Ангуа подозираше, че той не би възразил, ако тя се обръсне гола глава или пък си пусне брада. Не че нямаше да забележи, просто не би имал нищо против, и странно защо това беше утежняващо вината му обстоятелство.

- Единственото, което ми хрумва като възможност - каза тя внимателно, - е че жените често намират за привлекателни мъже, които ги размиват.

Ноби се поразведри.

- Наистина ли? Имам сериозни шансове в такъв случай.

- Чудесно.

- Хората ми се смеят през цялото време. Високо над тях, напълно пренебрегнал факта, че дъждът го мокреше до кости, Ози Брѐнт провери още веднъж промазания плат, в който беше увит лъка му, и се приготви за дълго чакане.

Дъждът беше приятел на ченгетата. Тази вечер хората се подготвиха основно за престъпления на закрито.

Ваймс се беше прислонил на завет до един от фонтаните на площад Сатор. Фонтаните не работеха от години, но въпреки това той се чувстваше също толкова мокър, сякаш беше застанал точно под струите. Никога досега не му се беше случвало да го вали хоризонтален дъжд.

Наоколо беше пусто. Капките дъжд маршируваха по площада като... като армия.

Това беше спомен от детството му. Странно как тези спомени се спотайват в тъмните пресечки на мозъка и внезапно ти се нахвърлят при случай.

Дъжд се изсипваше над водата...

А, да... Като малък той си представяше, че дъждовните капки, които се разбиваха в придоплите канавки, са всъщност войници. Милиони войници. А мехурчетата, които понякога плуваха по повърхността на водата, са конниците.

В момента не му идваше на ум какво трябваше да представляват случайно срещнатите умрели кучета. Вероятно някакъв вид обсадно оръдие.

Водата се стичаше по пелерината му и се завихряше около ботушите му. Когато се опита да си запали пура, дъждът угаси клечката кибрит, но и без това струите от шлема му намокриха пурата. Той се ухили в нощта.

Беше - временно - щастлив човек. Беше премръзнал, мокър и сам, опитваше се да се предпази от свирепата буря в три часа сутринта. Бе прекарал едни от най-приятните си нощи точно по този начин. Във време като това човек може просто... да прегърби малко рамене ето така и като приведе глава, се превръща в нещо като колибка от топлина и спокойствие, дъждът барабани по шлема, а мозъкът тиктака отдолу, подреждайки света...

Точно като в онези дни, когато никой не го беше еня за Стражата и човек преди всичко трябваше да внимава да не си навлича неприятности на главата. Дни, в които нямаше толкова много работа за вършене.

Но всъщност тогава имаше работа за вършене, каза един вътрешен глас. Ти просто не я вършеше. Ваймс чувстваше церемониалния жезъл да тежи в специалния джоб, дето Сибил лично му го беше пришила към бричовете. Защо е просто парче дърво, чудеше се, когато най-после успя да го измъкне. Защо не е меч, например? Това е символ на властта. И изведнъж разбра защо жезълът никога не би могъл да бъде меч...

- Хей ти, добри ми гражданино! Мога ли да запитам по каква работа си навън в тази свежа утрин?

Той се втренчи в мрака. Полицейски фенер се приближаваше към него, обкръжен от воден ореол. „Хей ти, добри ми гражданино..." Само един човек на света можеше да произнесе подобно нещо и да си вярва при това.

- Аз съм, капитане.

Светлият ореол огря мокрото лице на капитан Керът. Младият мъж козирува тържествено. „В три

часа сутринта, по дяволите!" Това би изтръгнало сълзи на умиление от очите и на най-психясалия сержант.

- Сър, какво правите навън?

- Просто исках да... проверя как е... из града.

- Можете да оставите тая работа на мене, сър. Делегирането на функции е ключът към успешното командване.

- Сериозно? - каза кисело Ваймс. - Да не повярваш - и цял живот да живееш, пак ще имаш какво да научиш.

„А ти със сигурност живееш и се учиш", добави наум. И беше почти уверен, че мисълта му е тъпа и гадна.

- Тъкмо свършвахме, сър. Проверихме всички необитаеми сгради. По трасето ще разпределим един допълнителен полицейски отряд. И водоливниците ще бъдат на висота толкова, колкото е възможно. Знаете колко са добри в наблюдаването.

- Водоливниците? Аз си мислех, че разполагаме само с полицаи Чучур Долен...

- Сега имаме и полицаи Надфронтон, сър.

- Пак ли един от твоите?

- Един от нашите, сър. Вие подписахте...

- Да, да, сигурно. По дяволите!

Силен порив на вятъра подхвана водата, която шуртеше от улук наблизо, и я изля право във врата на Ваймс.

- Казаха, че новият остров е объркал нещо въздушните течения - сподели Керът.

- Не само теченията - отговори Ваймс. - Ужасно голяма врява се вдигна за няколко квадратни мили нанос и древни руини! Кого го е грижа!

- Говори се, че островът бил стратегически важен - каза Керът, влизайки в крачка с Ваймс.

- За какво? Ние не сме във война с никого. Ха! Но може би ще влезем във война, за да защитим някакъв проклет остров, който би бил полезен само в случай, че влезем във война. Нали!

- О, негово благородие днес ще уреди нещата. Уверен съм, че ако хората седнат на масата на преговори, водени от добра воля, няма проблем, който не може да бъде решен - изрече бодро Керът.

„Той наистина е уверен" - помисли си мрачно Ваймс.

- Какво знаеш за Кляч?

- Четох малко, сър.

- Много песъчливо място, казват.

- Да, сър. Очевидно.

Някъде напред се разнесе трясък, последван от писък. Ченгетата бяха добри в разпознаването на писъци. За познавача имаше цяла планина разлика между „Пиян съм, настъпих си пръстите и не мога да стана" и „Пази се! Той държи нож!".

Двамата с Керът се затичаха.

Светлина извираше откъм тясна пресечка. Тежки стъпки се отдалечиха в тъмнината.

Светлината мъждукаше иззад разбития прозорец на магазина. Ваймс се препъна в прага, смъкна подгизналата си пелерина и я хвърли върху пожара в средата на помещението. Чу се съскане,

последвано от мирис на изгоряла кожа.

Ваймс отстъпи крачка и се опита да проумее къде, по дяволите, беше попаднал.

Някакви хора се взираха в него. Объркан, мозъкът му най-после снади фактите: тюрбанът, брадата, украшенията на жената...

- Откъде дойде тоя? И какъв всъщност е тоз човек?

- Ъ-ъ... добро утро? - каза Ваймс. - Изглежда сте имали неприятен инцидент?

Предпазливо повдигна пелерината си от земята. Строшена бутилка лежеше сред локва от цвъртящо олио. Ваймс погледна към счупения прозорец.

- Ох!

Останалите двама души бяха момче, високо почти колкото баща си, и малко момиченце, което се опитваше да се скрие зад майка си.

Ваймс почувства как стомахът му се налива с олово. Керът се появи на прага.

- Изпуснах ги - доложи стегнато той.- Бяха трима, струва ми се. Нищо не можах да видя в тоя ДЪЖД... О, вие ли сте, господин Гориф. Какво се е случило?

- Капитан Керът! Някой хвърли горяща бутилка през прозореца ми и след това този просяк се втурна и загаси огъня!

- Какво каза той? А ти какво каза? - попита Ваймс. - Да не говориш клачиански?

- Не го говоря много добре - скромно отговори Керът.- Тези звуци, дето се произнасят със задната част на гръкляна, просто не ги...

- Но... разбираш ли какво ти казва той?

- О, да. Той тъкмо ви благодари сърдечно, между другото. Всичко е наред, господин Гориф. Той е полицай.

- Но ти приказваш...

Керът коленичи да огледа строшената бутилка.

- Знаете как стават тия неща. Като наминава човек редовно оттука за горещо кравайче през нощната смяна и полека си намира приказка с хората. Вероятно и вие сте закачил по някоя случайна дума, сър.

- Да... виндалу* може би, но... (* Индийска яхния.)

- Било е запалителна бомба, сър.

- Виждам, капитане.

- Това е много лошо. Кой ли би могъл да измайстори подобно нещо?

- Точно в този момент ли? Около половината град, бих казал.

Той погледна безпомощно към Гориф. Смътно го разпознаваше. Всички те бяха просто... лица.

Обикновено се намираха на другия край на протегнати ръце, подаващи му порция къри или кебаб.

По някой път момчето продаваше в магазинчето. Те отваряха рано сутринта и затваряха много късно през нощта - когато улиците се владееха от хлебарите, крадците и стражата.

Ваймс познаваше мястото като „Народни манджи“. Ноби беше обяснил, че Гориф е търсел име, което да е обикновено, ежедневно, ясно и е разпитвал хората, докато не открил такова, което да му хареса.

- Ъ-ъ... кажи му... кажи му, че ти ще останеш тука, а аз ще се върна до участъка и ще изпратя някого да те смени.

- Благодаря - обади се Гориф.

- О, вие разби... - Ваймс се почувства идиот. - Разбира се, че разбирате, вие трябва да сте живял тука вече колко... пет, шест години?

- Десет години, сър.

- Наистина ли? - попита Ваймс с маниакална нотка в гласа. - Толкова дълго? А стига, бе! Господи боже... е, аз по-добре да тръгвам... Довиждане на всички...

Той забърза навън под дъжда.

„Минавал съм оттука години наред" - мислеше си, докато цапаше из локвите в тъмнината. - И знам как да кажа „виндалу". И... „корма" ли беше?... Керът няма и пет минути откак е тука, а вече гърголи езика им като да му е роден."

„Мили боже, аз мога да се оправям някак си с джуджешкия и да кажа най-малкото „Хвърли веднага тая скала, щото си арестуван!" на тролски, но..."

Когато нахлу в участъка, водата още се стичаше от него. Фред Колън дремеше кротко на бюрото си. В името на старото им познанство Ваймс беше по-шумен от нужното, докато сваляше пелерината си. Когато се извърна официално, сержантът вече стоеше мирно.

- Не знаех, че сте навън тази нощ, господин Ваймс...

- Неофициално съм, Фред - отговори Ваймс. Той приемаше обръщението „господин" от определени хора. По някакъв странен начин те бяха залужили да го наричат така. - Изпрати някого в „Народни манджи" на Скандалната алея, моля те. Имахме дребни проблеми там.

Ваймс заизкачва стълбите към офиса си.

- Тук ли оставате, сър? - каза Фред.

- О, да - зловещо отговори Ваймс. - Имам малко да наваксам с документооборота.

Дъждът се изливаше над Лешп с такава сила, че островът сигурно вече се чудеше за какво ли му е било да изплува от океанските дълбини.

Повечето завоеватели спяха по лодките си. Наистина, върху изплувалия остров имаше къщи, но...
...те не изглеждаха съвсем наред.

Стабилния Джексън надникна изпод брезента, който беше опънал на магия над палубата. Подгизналата почва изпускате пара, която се издигаше като мъглица над острова. Редките светлинки на лодките се виждаха като сияещи кръгове през нея.

Градът изглеждаше определено злонамерен под светлините на бурята. Виждаха се форми, които човек можеше да разпознае - колони, стълби и аркади и така нататък - но имаше и други... Той потрепери. Сякаш някога хората са се опитвали да придадат човешки вид на постройки, които вече са били антични...

И точно неговият син беше виновен за това всички да си стоят по лодките.

Група анкх-морпоркски рибари стъпи рано тази сутрин на брега, за да издирва купищата съкровища, които, както е известно, застилат океанското дъно, но намери само един добре запазен мозаечен под, измит от дъжда. Мидените черупки по изчистените бели и сини квадрати показваха посоката на прилива. Една сепия се беше настанила по средата.

Лес каза:

- Тази сепия изглежда страшно голяма, тате.

И всички се спогледаха подозрително, огледаха заобикалящите ги здания, покрити с водорасли, и

споделиха Мисълта, която остана неизречена, но предизвика множество мънички мисли, прилични на случайните вълнички в басейн или на тихия плясък на тъмна вода дълбоко в подземията на замък... Все неща, които караха човек да си мисли за същества с ноктести лапи, изплували от глъбините, или за странните създания, които приливът понякога отмиваше и изхвърляше на брега, или пък попадаха в рибарските мрежи. Понякога нещата, които изплуваха заедно с рибата, изглеждаха така, че можеха да откажат човек завинаги от рибарския занаят.

И изведнъж никой вече не искаше да издирва каквото и да е просто поради опасението, че внезапно могат и да намерят нещо...

Стабилния Джексън навря глава обратно под навеса.

- Защо вече не си ходим вкъщи, тате? - попита синът му. - Ти каза, че от това място тръпки те побиват.

- Да, ама са си анкх-морпоркски тръпки, нали? И никакъв миризмив чужденец няма да ми тръсне тука!

- Тате?

- Кажу, синко.

- Кой е господин Хонг?

- Аз пък откъде да знам?

- Ами, разбираш ли, когато сутринта всички се запътихме обратно към лодките, един мъж каза: „Всички знаем какво се случи с господин Хонг, когато отвори рибния бар „Троен Късмет“, за храна по домовете върху стария храм на бога-риба на Драконовата улица в нощта на пълнолунието, нали?...“ Е, аз не знам.

- Хмм... - поколеба се Стабилния Джексън. Е, Лес вече е голямо момче... - Той... затвори ресторанта си и си тръгна бързичко, момче. Толкова бързо, че даже му се наложи да остави някои неща там.

- Какви неща?

- Щом толкова искаш да знаеш... половин ухо и един бъбрек.

- Върхът!

Лодката се разтrese и дървото в единия край се сцeпи от силен удар. Джексън отметна покривалото. Заля го порой от пръски. Някъде откъм мокрия мрак един глас изрева:

- Защо не си сложил светлини, ти, втори братовчед на чакала?

Джексън измъкна фенера изпод брезента и го вдигна високо над главата си.

- Какво търсиш ти в анкх-морпоркски териториални води, камилоядецо?

- Тези води ни принадлежат!

- Ние дойдохме тука първи!

- Не думай! Ние бяхме първи!

- И ми потрошихте корабчето! Това си е живо пиратство и нищо друго!

Наоколо се разнесоха гласове. Двете импровизирани флотилии се сблъскаха в мрака. Бушприти съдираха такелаж. Корпуси тътнеха. Контролираната паника, която е естествена част от всяко плаване, се превърна в обезумяла паника, съставена от мрак, пръски вода и омотани корабни въжета.

Във времена като тези древните традиции на океана повеляват всички мореплаватели да се

изправят обединени пред лицето на общия враг - гладът или безжалостния океан.

Точно в този момент обаче господин Ариф хлопна господин Джексън с веслото си по главата.

- Ъхх? Какво?

Ваймс отвори само едно око - толкова беше по силите му. Насреща му се откри ужасяваща гледка.

„...Прочетох му правата, при което, той ми каза, „ах, ти ченге“. Сржнт. Детритус тогава му отправи предупреждение, на което той отговори, оххх ...

„Вероятно има много неща, които не мога да върша добре - помисли си Ваймс, - но поне не смятам пунктуацията на изречението за игра на рулетка...“

Той отмести главата си по-далечко от дърварската граматика на Керът. Купчината хартии се разклати застрашително под него.

Бюрото на Ваймс беше станало пословично. Някога върху него имаше купчини хартия, но те се бяха съборили, както купчините хартия обикновено правят, и бяха образували плътен слой, който започваше да се превръща в нещо като торф. Говореше се, че някъде отдолу има дори чинии и недовършени вечери. Никой нямаше желание да проверява достоверността на легендите. Някои хора се кълняха, че са чули нещо да се движи.

Някой учтиво се покашля. Ваймс отново помести глава и погледна право в широкото розово лице на Уиликинс, иконома на лейди Сибил. Също и негов иконом на практика, въпреки че Ваймс мразеше да мисли за него по този начин.

- Мисля, че ще е по-добре сега да сме малко по-пъргави, сър Самюъл. Донесох ви парадната униформа. Нещата ви за бръснене са до легена.

- Какво? Какво?

- Следва да сте пред Университета след половин час. Лейди Сибил благоволи да ми напомни, че ако не сте там в уреченото време, ще използва вашите тънки черва вместо градински маркуч, сър.

- Усмиваше ли се, като го каза? - смънка Ваймс, залитайки по посока на димящия леген на поставката за миене.

- Съвсем леко, сър.

- О, богове...

- Именно, сър.

Ваймс направи опит да се избръсне, докато зад гърба му Уиликинс четкаше и полираше. Навън градският часовник започна да отброява десет.

„Трябва да е било почти четири, когато се върнах тука - мислеше си Ваймс. - Струва ми се, че чух как се сменя стражата в осем сутринта, след това ми оставаше само да се оправя с разходите на Ноби, а това си е висша математика, ако изобщо е възможно...“

Опита прозаявка, докато се бръснеше, което не е добра идея.

- По дяволите!

- Веднага ще ви донеса салфетки, сър. Уиликинс дори не се озърна.

Докато Ваймс се оплакваше от дракотината на бузата си, икономът продължи:

- Сър, бих искал да използвам отдалата ми се възможност да повдигна един въпрос от известна важност...

- Да?

Със замъглени очи Ваймс посегна към пурпурните си впити панталони, които изглежда представляваха съществена част от парадната униформа.

- За съжаление, сър, страхувам се, че ми се налага да поискам разрешение да напусна. Искам да се запиша в Цветните.

- Кои цветни, Уиликинс? - Ваймс оглеждаше подозрително ризата с бухнали ръкави. Това, което ушите му бяха чули, стигна и до мозъка. - Искаш да се запишеш доброволец?

- Казват, че трябва да дадем добър урок на Кляч, сър. А един потомък на рода Уиликинс никога не се ослушва, когато страната му го призовава. Мисля, че Тежката пехота на лорд Вентури е точно като за мене. Те специално имат привлекателна униформа в червено и бяло, сър. Обточена със златни ширити.

Ваймс нахлузи ботушите си.

- Ти имаш ли някаква военна подготовка?

- О, не, сър. Но се уча бързо, сър и освен това имам известен опит с ножа за обезкостяване.

Лицето на иконома излъчваше патриотична готовност.

- Опит върху пуйки и... - подсказа Ваймс.

- Да, сър - потвърди Уиликинс, докато забърсваше невидима пращинка от церемониалния шлем.

- И смяташ да се сражаваш с крещящите орди в Кляч?

- Ако се наложи, сър. Мисля, че вече е полиран както трябва, сър.

- Много песъчливо място, казват.

- Наистина, сър - съгласи се Уиликинс, докато нагласяше ремъка на шлема под брадичката на Ваймс.

- И скалисто. Много скалисто. Направо купища от скали. И прашно.

- Много сушаво на места, сър. Вярвам, че сте прав.

- И в тази земя на прах с пясъчен цвят, скали с пясъчен цвят и пясък с пясъчен цвят, ти, Уиликинс, ще маршируваш натоварен с познанията си в областта на готварските пособия и с червено-бялата си униформа?

- Със златна бродерия, сър. - Уиликинс вирна брадичка. - Да, сър. Щом се налага.

- И не виждаш ли нещо нередно в цялата тази картинка?

- Сър?

- Ох, няма значение. - Ваймс се прозя. - Добре тогава. Ще ни липсваш, Уиликинс. „На други може и да не липсваш, обаче - помисли си после, - особено ако имат време и за втори изстрел.“

- О, лорд Вентури каза, сър, че всичко ще е свършило до Прасоколеда.

- Тъй ли? Аз пък не знаех, че то е започвало.

Ваймс се втурна надолу по стълбите, обгърнат от миризма на къри.

- Запазихме ви малко, сър - успокои го сержант Колън. - Бяхте вече заспал, когато момчето го донесе.

- Беше хлапакът на Гориф - обясни Ноби, преследвайки зрънце ориз из тенекиеното си канче. - Донесе достатъчно за половината смяна.

- Възнаграждение за изпълнения дълг - каза Ваймс, бързайки към вратата.

- И хляб, и компот от манго, и всичко останало - щастливо изреди Колън. - Винаги съм казвал, че тоя Гориф не е толкова лош за парцалоглавец.

Локва от съскаща мас... Ваймс спря на вратата. Семейството, сгущено заедно... Той извади часовника си. Десет без двамайсет. Ако тича...

- Фред, би ли дошъл в офиса ми? Няма да ти отнема повече от минутка.

- Да, сър.

Ваймс подбра сержанта си нагоре по стълбите и затвори вратата.

Ноби и останалите стражи напрягаха слух, но отвътре не се чуваше нищо освен ниско мърморене, което продължи известно време.

Вратата се отвори отново. Ваймс слезе по стълбите.

- Ноби, ела при Университета след пет минути, става ли? Искам да поддържам връзка, а пък проклет да съм, ако нося гълъб, докато съм с тая униформа.

- Да, сър.

Ваймс напусна.

Няколко секунди по-късно сержант Колън пристъпи предпазливо в главния офис. Имаше леко оцъклен вид и приседна зад бюрото си с нехайния вид, който само много угрижен човек би се опитвал да си придаде. Поигра си небрежно с няколко хартийки и попита:

- Ноби, ти възразяваш ли срещу това как ти викат хората?

- Ако седна да възразявам, сержант, има да си възразявам през цялото време - отговори бодро ефрейтор Нобс.

- Да. Правилно! И аз също не възразявам срещу това как ме наричат хората. - Колън се почеса по главата. - Наистина май няма смисъл. Струва ми се, че на сър Сам му се събра много време без сън.

- Той е много зает човек, Фред.

- Опитва се да върши всичко, това му е проблема. И, Ноби?

- Да?

- Наричай ме сержант Колън, благодаря предварително.

Имаше шери. Винаги поднасяха шери в подобни случаи. Сам Ваймс гледаше безпристрастно на това, тъй като от доста време пиеше само плодови сокове. Беше чувал, че се прави, като се остави виното да се вкисне. Той не можеше да види смисъла на шерито.

- И ще се опиташ да излъчваш достойнство, нали? - попита лейди Сибил, докато му оправяше плаща.

- Да, скъпа.

- Какво ще се опитваш да излъчваш?

- Достойнство, скъпа.

- И моля те, опитай се да бъдеш дипломатичен.

- Да, скъпа.

- Какъв ще се опитваш да бъдеш?

- Дипломатичен, скъпа.

- Използваш тона си за подлъгване на кокошки, Сам.

- Да, скъпа.

- Знаеш, че не е честно.

- Не скъпа. - Ваймс вдигна ръка в театрален жест на покорство. - Да. Добре! Само да ги нямаше тези пера. И тези тесни панталони.

Той се закълчи в отчаян опит да донагласи колкото се може по-потайно панталоните си, за да не му излезе име на Господин Мокри Слипове.

- Искам да кажа - какво ще стане, ако хората случайно ме видят така?

- Разбира се, че ще те видят, Сам. Ти предвождаш шествието. И аз много се гордея с тебе. Тя махна невидимо косъмче от рамото му.*

(* Жените винаги го правят.) „Шапка с пера - помисли си унило Ваймс. - И модерен клин. И блестящ нагръдник. Нагръдникът не трябва да блести. Той трябва да е толкова хлътнал от многобройните удари, че просто да не понесе ежеседмичното полиране. И дипломатични разговори?... Откъде, по дяволите, да знам как се говори дипломатично?

- Сега ще трябва да разменя две приказки с лейди Селачии - каза лейди Сибил. - Ти си добре, нали? Продължаваш да се прозяваш.

- Естествено. Не ми се събра много сън през тая нощ, това е всичко.

- Обещавах ли ми да не избягаш нанякъде?

- Аз ли? Аз никога не съм бягал...

- Избяга от тържественото соаре в чест на посланика на Генуа. Всички те видяха.

- Тъкмо бях получил вестта, че бандата на Отломъка плячкосва сейфа на Вортин!

- Виж, не е необходимо да бъдеш навсякъде, Сам. Ти си назначил хора да вършат работата.

- Да, обаче ги гехихме в края на краищата - отговори Ваймс доволно.

Той се бе забавлявал до насита тогава. Не само заради преследването, което го ободряваше така - да заметне пелерината си на някое крайпътно дърво, да хвърли шапката си в близката локва и да се втурне... Доставяше му удоволствие самата мисъл, че докато гони престъпниците, не му се налага да яде много дребни сандвичета и да води още по-дребни разговорчета. Това не беше нормална полицейска работа, както бе установил Ваймс. Беше работа, която ти възлагат да вършиш, ако някой някъде е преценил, че е по-добре да те канят по коктейли, отколкото да те оставят да гониш престъпници.

Щом Сибил изчезна в тълпата, той си намери удобна сянка и се спотаи в нея. Оттук имаше възможност да наблюдава почти цялата Голяма зала на Невидимия университет.

Той всъщност доста харесваше магьосниците. Те не вършеха престъпления. Не и такива, които да са в ресора му, във всеки случай. Ваймс не беше на „ти" с Окултното. Магьосниците могат да забъркат огромна каша в самата тъкан на времето и пространството, но подобни неща не влекат след себе си писане на документи и актове, което според Ваймс беше основното.

В залата се бяха събрали много магьосници, всички изтупани в пълния си блясък. Няма нищо поекзотично от магьосник в официален костюм, поне докато не бъде открит начин да се надуе до неузнаваемост райска птица - по възможност с някакъв вид летлив газ. Но магьосниците бяха доволни от впечатлението, което правеха, главно защото останалите гости бяха или благородници, или предводители на гилдии, или и двете, а повод като Конвивиума караше автоматично всеки да се перчи повече от петел.

Погледът на Ваймс прескачаше от една бърбореща физиономия на друга. Той лениво се питаше кой за какво е виновен в насъбралото се множество*

(* Вероятността никой да не бъде виновен за никакво престъпление беше толкова пренебрежимо малка, че според Ваймс изобщо не си заслужаваше усилията да разсъждава върху нея.)

Доста от посланиците също бяха дошли. Човек лесно можеше да ги различи сред тълпата. Те бяха облечени в националните си носии, но тъй като, общо взето, националната носия беше това, което носеха средностатистическите селяни, тук те изглеждаха някак си не на място. Ваймс можеше да почувства, че докато телата им са облечени в пера и коприна, духът им упорито отказва да съблече дипломатическия си костюм.

Разговаряха на малки групички. Един или двама му кимнаха и му се усмихнаха, минавайки покрай него. „Светът ни наблюдава.“ Ако нещо потръгне не на добре и тази идиотска история с Лешп доведе до война, точно хора като тези ще подписват договора с победителя, който и да бъде той. Няма значение кой пръв е започнал войната, няма значение как я е водил, те се интересуваха единствено как да сключват сделките си сега. Те бяха представители на това, което хората наричат „международна общност“. И както се използва винаги думата „общност“, човек никога не е сигурен за кого или за какво се говори.

Той потръпна. Това, слава богу, не беше неговият свят.

Ваймс се промъкна крадешком до ефрейтор Нобс, застанал край главния вход, някак неравновесно изгърбен - най-близката до отдаване на чест поза, която Нобс можеше да наподоби.

- Всичко ли е спокойно? - попита с ъгъла на устните си Ваймс.

- Да, сър.

- Не се е случило каквото и да е?

- Не, сър! Няма къорав пощенски гълъб, сър.

- Ама как може така! Никъде? Нищо?

- Не, сър.

- Но само довчера градът гъмжеше от неприятности!

- Да, сър.

- Ти нали каза на Фред да пусне гълъб веднага, ако нещо се случи?

- Да, сър.

- Дори и в Сенките? Там винаги се случва по нещо...

- Мъртвило, сър.

- По дяволите!

Ваймс поклати глава - човек не можеше да има каквото и да е доверие на анкх-морпоркското криминално братство.

- Предполагам, че би могъл да вземеш някаква тухла и да ...

- Лейди Сибил беше съвършено конкретна по въпроса как би трябвало да спрете дотука, сър, - каза ефрейтор Нобс, втренчил поглед право напред.

- Конкретна?

- Да, сър. Тя дойде и ми поприказва малко. Даде ми и един долар, - отговори Ноби.

- А-а, сър Самюъл! - разнесе се тътнещ глас зад гърба му. - Струва ми се, че не се познавате все още с принц Куфурах, нали така?

Той рязко се завъртя на пети. Архиканцлерът Ридкъли тъкмо го връхлиташе изотзад, като по пътя си смачка двама от не толкова пъргавите гости. Ваймс бързо наложи официалната си физиономия.

- Господа, това е Командир Ваймс. Сам... не, пак обърках нещата, целия този протокол - винаги го

обръщам с главата надолу - но има толкова много неща за доуреждане, Ковчежникът пак се е заключил в сейфа, така и не успяхме да разберем как успява да прибере ключа вътре със себе си, дори няма и дупка на ключалката от вътрешната страна...

Другият мъж протегна ръка, а Архиканцлерът пак се понесе нанякъде.

- Принц Куфурах - представи се човекът. - Килимчето ми пристигна тук само преди два часа.

- Килимче? А-а... да... разбирам... долетял сте...

- Да, много студено и ветровито, и не сервират хубава храна. Успяхте ли да хванете вашия човек, сър Самюъл?

- Какво? Моля?

- Нашият посланик ме уведоми, доколкото си спомням, че ви се е наложило да напуснете приема миналата седмица?...

Принцът беше висок мъж, а някога вероятно и много атлетичен, поне преди тържествените вечери да се преборят с него. И имаше брада. Всички клачианци си пускаха бради. Този имаше и интелигентен поглед. Смуцаващо интелигентен. Ти го поглеждаш... и няколко пласта личност отвърщат на погледа ти.

- Какво? О, да. Хванахме го без проблеми.

- Добре свършена работа! Оказал е съпротива, както виждам.

Ваймс го изглежда изненадано. Принцът потупа замислено брадичката си. Ръката на Ваймс се стрелна механично към собствената му брадичка, за да изчисти оттам късче маруля.

- Тъх... да... хмм...

- Командир Ваймс винаги хваща лошите хора - отбеляза принцът.

- Е, всъщност не бих могъл да кажа, че...

- Териерът на Ветинари, така чух да ви наричат - продължи принцът. - Винаги е разгорещен в гонитбата и никога не оставя човека си да избяга.

Ваймс срещна мекия, пълен с разбиране поглед на принца.

- Предполагам, че в края на краищата всеки се оказва нечие куче - промълви немощно.

- Всъщност какво щастливо обстоятелство е това, че ви срещнах!

- Така ли?

- Тъкмо се чудех за значението на една дума, която някой от тъпата изкрещя, докато идвах насам. Ще бъдете ли така добър?

- Ъмм... ако мога...

- Струва ми се, че беше... нека да си припомня... о, да... парцалоглавец.

Погледът на принца остана закован върху лицето му.

Ваймс усети мислите си да препускат из главата му и като че взеха самостоятелно решение. Ще се обясняваме по-късно. Сега сме прекалено уморени. Точно в момента, пред този точно човек, е много по-добре да бъдеш искрен...

- Става дума за шамията на главата ви - обясни той.

- А-а, това явно е някаква местна шега?

Той знае, разбира се! И знае, че аз знам...

- Не. Това е оскърбление - промърмори след малко.

- О? Е, със сигурност не можем да ви държим отговорни за хорските брътвежи. - Принцът го дари

с усмивка. - Но със сигурност ще ви препоръчам за повишение, ако ми се отвори удобен случай.

- Извинете?

- Заради широтата на вашите познания. Трябва да съм задал най-малко на десетина човека същия въпрос от сутринта насам и... представяте ли си? Никой не знаеше какво е „парцалоглавец". И всички изглежда се мъчеха от лоша кашлица...

Настъпи дипломатична пауза, в която някой се изкикоти.

Ваймс премести погледа си върху другия човек, с когото не го запознаха. Беше по-нисък и по-кльощав от принца. Изпод черната шамия надничаше лицето с най-много белези, което Ваймс беше виждал през живота си. Мрежа от зараснали рани от меч ограждаше клюноподобния нос. Човекът си пускаше, естествено, брада и мустаци, но белезите по лицето му до такава степен бяха изподрали кожата му, че космите стърчаха на фъндъци под необичайни ъгли. Човекът изглеждаше, сякаш е бил уцелен в лицето от таралеж. Можеше да е на всякаква възраст. Някои от белезите изглеждаха пресни.

Иначе казано, човекът имаше такова лице, което би накарало всеки полицаи по света да го арестува само като го погледне. Просто нямаше начин да не е виновен за нещо.

Той отгатна изражението на Ваймс и му се ухили. Ваймс никога не беше виждал и толкова много злато в устата на човек. Той никога не беше виждал толкова злато на едно място.

Усети се, че зяпа човека, вместо да поведе дипломатичен разговор.

- Така... Ще се опитаме ли все пак да направим нещо по тая работа с Лешп?

Принцът нехайно сви рамене.

- Пфу... Няколко квадратни мили ненаселена плодородна земя с чудесно пристанищно заливче в ненадмината стратегическа позиция? Струва ми се изключително непоследователно поведение за цивилизовани хора да воюват за нея.

И още веднъж Ваймс усети изучаващия поглед на принца да чете мислите в главата му. „Добре, да върви всичко по дяволите."

- Извинете, но аз не съм много добър в тоя дипломатически бизнес. Наистина ли имахте предвид това, което чух току-що да казвате?

Някой отново се изкикоти. Ваймс пак се извърна рязко към потайната брадата физиономия. Усещаше ясно миризмата, не, вонята на карамфилче.

„Мили боже, той ги дъвче смърдящите гадости..."

- А, да - сети се принцът. - Не се познавате със 71-часовия Ахмед, нали?

Ахмед отново се ухили и направи поклон.

- Офенди - произнесе той с глас като изсечен надгробен камък.

Това изглежда беше всичко. Не „71-часовия Ахмед, културен аташе" или „71-часовия Ахмед, телохранителят ми" или дори „71-часовия Ахмед, мобилен сейф и убиец на молци". Очевидно Ваймс трябваше да направи следващия ход.

- Това е... хмм... доста необичайно име.

- Съвсем не - меко отговори принцът, - Ахмед е много разпространено име в моята страна. - Той се наклони напред. Ваймс разпозна този жест като дипломатическата прелюдия към поверително отклонение. - Дали случайно прекрасната дама, която току-що премина покрай нас, не е вашата първа съпруга?

- Ъ-ъ-ъ, всъщност тя е всичките ми съпруги. Тоест...

- Мога ли да ви предложа двама камели за нея?

Ваймс отново надникна за момент в тъмните му очи, хвърли поглед към 24-каратовата усмивка на 71-часовия Ахмед и каза:

- Това е някакъв друг тест, нали?...

Принцът се поизправи, изглеждаше доволен.

- Добре казано, сър Самюъл. Наистина си ви бива. Знаете ли, господин Богис от Гилдията на крадците беше готов да приеме петнайсет.

- За госпожа Богис? - Ваймс махна с ръка пренебрежително.- Не... четири камели, може би четири камели и една коза при добро осветление. И то когато си е обръснала мустаците.

Преживящите гости се стреснаха, когато принцът избухна в смях.

- Много добре! Много добре! Някои от вашите съграждани мислят, че просто защото моите хора са открили висшата математика и как да живеем на палатка, ние сме абсолютни варвари, които си купуват жена само при вида на... да речем, на тюрбана ѝ. Направо се удивлявам, че ми присъдиха почетно звание, като се има предвид колко безнадеждно изостанал съм аз.

- О, какво звание? - попита Ваймс. „Нищо чудно, че човекът е дипломат. Не може да му се има доверие за стотинка, разсъждава в някакви сложни спирали и въпреки всичко е много симпатичен."

Принцът измъкна от ръкава на робата си навит на руло документ.

- Очевидно е Docturum Adamus cum Flabello Dulci... нещо не ви е добре ли, сър Самюъл?

Ваймс съумя някак да превърне напирания смях в учтиво покашляне.

- Не, не, нищо ми няма.

Отчаяно му се искаше да сменят темата. И за щастие успя да си намери повод:

- Защо господин Ахмед носи такъв дълъг меч на гърба си?

- Ах, вие сте полицаи, нали, забелязвате подобни работи...

- Едва ли може да мине за укрито оръжие. Мечът му само дето не е по-дълъг от него самия. По-скоро той е укритият собственик...

- Мечът е церемониален. Ахмед много се тревожи, ако се налага да го оставя някъде.

- О, разбирам. И за каква точно церемония...

- А, ето ви и вас - каза Ридкъли.- Мисля, че вече се приготвихме. Сам, знаеш, че трябва да застанеш най-отпред на шествието, нали?

- Да, знам. Аз само исках да науча от Негово височество в каква точно...

- ...и ако вие, Ваше височество, и вие, господине... о, богове, какъв голям меч, и вие ме последвате тука назад и заемете местата си сред почетните гости, вече ще бъдем готови за тръгване...

„Какво нещо е да имаш мислене на полицаи" - помисли Ваймс, докато тълпата от магьосници и гости се опитваше да се подреди в достопочтена и едновременно права колона зад гърба му. - Просто защото някой се опитва да се държи приятно и да бъде учтив с тебе, ти веднага започваш да го подозираш в нещо нередно, и то без никаква друга причина освен факта, че всеки, който се държи учтиво с ченгетата, явно си е наумил нещо нередно. Разбира се, човекът е дипломат, но въпреки това... Просто се надявам да не е учил древни езици и толкова."

Някой потупа Ваймс по рамото. Той се обърна, за да се окаже право срещу ухилената физиономия

на 71-часовия Ахмед. - Акхо разхмислите, офхенди, ахз вхи дахвам дхвайсет и пет кхамили без пробхлеми, - каза той, измъквайки карамфилче измежду зъбите си. - Некха дха са пълни с плод слабхините ви.

И му смигна - най-двусмисления жест, който Ваймс някога беше виждал.

- Това да не е поредният... - започна, но мъжът изчезна сред тълпата. - Слабините ми да са пълни с плод? - повтори на себе си. - Мили боже!

71-часовия Ахмед отново изникна, този път зад другото му рамо, заобиколен от аромат на карамфилче.

- Ту съм тхук, ту ме няма - изръмжа щастливо в ухото на Ваймс. - Принцът кхаза, че според него титлата, която са му присъдили, е „Доктор на сладкото празнодумство". Махъоснически майтап, а? Леле, колко се смяхме с него двамата.

След което беше вече изчезнал.

Конвивиумът беше Големият ден за Невидимия университет. Първоначално наистина беше ден за присъждане на научни степени, но с годините се разви в един вид честване на приятелската връзка между Университета и Града, в частност на факта, че хората вече не биваха превръщани в морски раковини тодкова често. В отсъствието на събитие, наподобяващо встъпването в длъжност на Лорд-Градоначалника или Тържественото откриване на заседанията на Парламента, Конвивиумът се беше оказал един от онези редки удобни случаи, в които градското население можеше на воля да се подбъзква със своите властимащи или, ако не друго, с хората, дето обличаха тесни клинове и шантави костюми.

Празникът се разрасна толкова неимоверно, че вече се провеждаше в Градската опера. Подозрителните хора - ще рече тези като Ваймс - смятаха, че е уредено така, за да има шествие. В сравнение с маститите редици от магъосници, влачещи се бавно из града в дух на гражданско разбирателство с населението, нищо не можеше по-деликатно да напомни на благоразумните хора, че не винаги е било така. „Вижте ни", сякаш казваха магъосниците. „Някога ние управлявахме този град. Вижте нашите жезли с метални кълбета на върха си. Всеки един от тях може да нанесе изключително сериозни вреди, попаднал в грешни ръце, и е прекрасно, нали така, че в момента те са в добри ръце? Не е ли чудесно, че всички ние се разбираме толкова добре?"

Някой някога беше решил, че Командирът на Градската стража трябва да върви начело по причини от символично значение. Това не бе имало значение, защото дълги години нямаше Командир на Стражата, но вече имаше и това беше Сам Ваймс. Облечен с червена риза със идиотски бухнали ръкави, червен тесен клин, някакви раздути къси панталони, излезли от мода вероятно още когато кремъкът е бил връх на точиларската технология, тънък блестящ нагръдник и шлем с пера.

И наистина се нуждаеше от сън.

И трябваше да носи церемониалната полицейска палка-жезъл.

Той фиксира поглед върху проклетото нещо от момента, в който пристъпи извън главните порти на Невидимия университет. Снощният дъжд беше изчистил небето. Градът изпускаше пара.

Ако гледаше достатъчно втречено жезъла, нямаше да вижда хората, които му се кикотеха отстрани.

Проблемът беше само, че трябваше да не откъсва поглед от него.

Там пишеше, върху малък потъмнял герб, който трябваше да се изгърка, за да се чете текстът, Пазителъ на Миръ на Царството.

Това леко разведряваше положението.

Пера и антични шлемове, златни еполети и хермелин...

Може би защото беше изморен или просто защото се опитваше да „изключи“ от околния свят, Ваймс в един момент се почувства сякаш беше излязъл на традиционната полицейска обиколка, с традиционните лениви мисли, блуждаещи из главата му.

Беше почти като рефлекс на Павлов*. Краката му го носеха, ходилата му пристъпяха, умът му превключи в работен режим. Ушите, очите и носът му се свързаха направо с древното състояние на „подозрителното копеле“. Останалите мозъчни центрове минаха на „свободно падане“.

(* Термин, изобретен от магьосника Денефю Бут, който беше открил, че чрез система от награди и наказания, може да приучи кучето да изяде ягодовия пай, щом чуе звънеца. Родителите му, прости хорица от село, бяха искали момиче. Надяваха се да я кръсят Дениз.)

...Хермелин и тесни клинове... що за полицейско облекло беше това? Метална палка за самоотбрана, омазнени кожени бричове и развлачена риза петна от кръв, за предпочитане чужда... това е екипировката... прекрасното усещане на паважа под ботушите, това беше наистина приятно изживяване...

Зад гърба му, напред и назад по редиците, пробяга объркване. Процесията забави крачка, за да влезе в ритъма на стъпките му.

Ха, Пазителъ на Миръ на Царството наистина,.. Бе казал на стареца, дето донесе жезъла, „Кой точно мир имаш предвид?“ Но оня като че си седеше на ушите... много глупаво нещо, помисли си тогава - късо парче дърво със сребърна топка на края... дори и редовите полицаи получаваха нормален меч, какво се очаква да прави той - да маха на хората ли?... О, богове, месеци бяха минали, откакто за последен път обиколи нормално улиците... доста хора са се събрали днес... някакъв парад ли има, що ли?...

- О, не! - промълви капитан Керът в тълпата. - Какво прави той?

Точно до него турист от Ахатовата империя произвеждаше индустриално количество снимки от иконографа си.

Командир Ваймс спря и с отнесено изражение пгъна хезъла си под мишница и бръкна под церемониалния си шлем.

Туристът погледна нагоре към Керът и учтиво го подръпна за ризата.

- Извинете, какво прави той в момента?

- Ъ-ъ - той... изважда...

- О, не... - каза Ангуа.

- ...той вади церемониалния пакет пури изпод шлема си - отговори Керът. - Ох... той... той си пали една...

Туристът щракна още няколко пъти.

- Много историческа традиция?

- Паметна - промърмори Ангуа.

Тълпата потъна в мълчание. Никой не искаше да наруши концентрацията на Ваймс. Всичко наоколо беше обгърнато в избухливата напрегната тишина на хиляди хора, съдържащи дъха си.

- Какво прави сега? - попита Керът.
- Не виждаш ли? - учуди се Ангуа.
- Не и с длани на лицето си. Ох, горкият...
- Той... той тъкмо издуха кръгче дим...
- ...Първата за деня, винаги прави така...
- ... Сега тръгва отново... в момента вади палката изпод мишницата си, подхвърля я нагоре и я лови, така прави с меча, когато е замислен... Изглежда ми щастлив...
- Смятам, че наистина му предстои да оцени по достойнство този момент на щастие - каза мрачно Керът.

След това започна мърморенето. Шествието отново се повлече зад Ваймс. Някои от по-лесно податливите хора, които не бяха сигурни какво точно се очаква да правят, както и тези, които се бяха почерпили по-щедро с изключителното университетско шери, започнаха да търсят из джобовете си нещо за подхвърляне и ловене. В края на краищата, това беше Традиционна Церемония. А ако човек избере гледната точка, че няма да прави нещата само защото те са очевидно абсурдни, значи може да си тръгва за вкъщи начаса.

- Уморен е, това е всичко - отсъди Керът. - От дни тича наоколо да следи как върви всичко. И нощна, и дневна смяна. Знаеш, че иска да изпила нещата сам
- Да се надяваме, че Патрицият ще му позволи да ги пипа и занаят.
- О, Негово превъзходителство не би го... Нали не би...

Сред множеството се надигаше смях. Ваймс беше започнал да подхвърля жезъла от ръка в ръка.

- Той може да подхвърли меча си така, че да се завърти три пъти във въздуха, и накрая пак го хваща...

Ваймс извърна глава. Втренчи се в нещо отдалечено. Палката издрънча по плочника и се търкулна в близката локва, без някой да ѝ обърне внимание.

Той се втурна.

Керът продължи да го наблюдава още миг-два, после се опита да види какво беше привлякло вниманието на началника му.

- На върха на Барбикан... - извика той. - Прозореца... там има някой, нали! Извинете ме, съжалявам, извинете... - запробива си път сред тълпата.

Ваймс се превръщаше в малка фигурка в далечината, алената му пелерина се вееше след него.

- Е, и? Има достатъчно хора, които гледат парада отвисоко - учуди се Ангуа. - Какво толкова...
- Никой не бива да има там горе! - Керът се втурна да бяга, щом се освободи от тълпата. - Всичко беше заковано!

Ангуа се огледа. Всички лица бяха извърнати, за да видят уличния театър. Наблизо имаше спряла покрита кола. Тя въздъхна и заобиколи нехайно, с подозрителното изражение на пълно безгрижие. Чу се рязко поемане на дъх, слаб, но отчетливо органичен звук, приглушено изскимтяване и след това звън на меч, ударил се в земята.

Ваймс не знаеше защо тича. Шесто чувство. Случваше се, когато подсъзнанието му доловеше от ефира, че нещо лошо се кани да се случи, и нямаше време да го осмисли рационално - тогава то подаваше командата направо в гръбначния мозък и оттам на краката.

Просто нямаше как да има човек на върха на Барбиканската кула. Тя била входно укрепление на

града в дните, когато Анкх-Морпорк все още не е гледал на атакуващата вражеска армия като на благоприятна търговска възможност. Някои етажи още се използват, но по-голямата част бяха руини без стълбища помежду им или поне без такива, на които разумен човек би се доверил. От години кулата се използваше като неофициален източник на безплатен строителен материал за останалата част на града. През ветровитите нощи отгоре падаха тухли и мазилка. Дори водоливниците избягваха да ходят там.

Ваймс усещаше, че зад гърба му шумът на тълпата се усилива. Чуваха се дори викове. Един или двама души изкрещяха. Той не се обърна. Каквото и да ставаше там, Керът можеше да се погрижи за това.

Нещо го настигаше на бегом. Така би изглеждал вълк, ако предците му са били дългокосмести клачиански хрътки - едно от онези грациозни създания, целите нос и козина.

Вълкът го надмина и се втурна с подскоци през разпадналата се врата на кулата.

Когато Ваймс най-после дотича, от създанието нямаше и следа. Но не липсата му грабна вниманието на Ваймс, а много по-настоятелното присъствие на един труп, който лежеше на пода сред нападнали строителни отломки и зидария.

Едно от нещата, които Ваймс непрекъснато повтаряше - тоест едно от нещата, които той повтаряше, че непрекъснато повтаря, а никой не трябва да противоречи на командващия офицер - беше, че малките детайли, незначителните подробности, които никой не би забелязал при нормални обстоятелства, сграбчват сетивата на човек и му изкрещават:

„Виж ме?“

Във въздуха се чувстваше остатъчна миризма на подправка. И в процепа между две павеа лежеше карамфилче.

Беше пет часът. Ваймс и Керът седяха в приемната на Патриция и мълчаливо се вслушваха в неритмичното тиктакане на часовника.

След известно време Ваймс пророни:

- Дай ми да погледна онова нещо още един път.

Керът покорно му подаде малка правоъгълна хартийка. Ваймс я погледна. Нямаше грешка. Той я напъха в джоба си.

- Ъ-ъ... защо искате да я задържите, сър?

- Да задържа какво?

- Иконограмата, която взех назаем от туриста.

- Не разбирам за какво говориш.

- Но вие...

- Не смятам, че бихте се издигнал много в Стражата, капитане, ако виждате нещо, дето ги няма.

- Аха...

Часовникът сякаш затиктака по-силно.

- Мислите за нещо, сър, нали?

- Това е функция, за която аз наистина използвам мозъка си от време на време, капитане, дори да ви се струва странно.

- За какво мислите, сър?

- За това, за което те искат да ме накарат да мисля.

- Кой те?

- Все още не знам. Всяко нещо с времето си.

Звънна камбанка. Ваймс се изправи.

- Знаеш какво обичам да повтарям, нали? - попита той.

Керът свали шлема си и го лъсна с ръкав.

- Да, сър. „Всеки е виновен за нещо, особено тези, дето не са“?

- Не, не това...

- Хмм... „Винаги вземай под внимание факта, че може да грешиш“?

- Не, не и това.

- Хъмм... „Как е станало така, че са му дали на Ноби да работи като полицай?“, сър? Това го повтаряте изключително често.

- Не! Имах предвид „Винаги постъпвай глупаво!“

- Добре, сър. Отсега нататък ще знам, че винаги повтаряте това.

Те прибраха шлемове под мишница. Ваймс почука на вратата.

- Влез!

Патрицията стоеше до прозореца. Седнали или прави, в кабинета бяха и останалите благородници. На Ваймс така и не му стана докрай ясно как се избират гражданските водачи. Те изглежда имаха свойството да се случват на мястото си. Като гвоздейче в подметката.

- А-а, Ваймс...

- Сър.

- Нека да не се гоним като зайци из хрусталаците, образно казано, Ваймс. Как онзи човек се оказа на върха на кулата, щом вашите хора бяха проверили така внимателно всичко предишната нощ? С магия ли?

- Не бих казал, сър.

Керът, който гледаше втренчено право пред себе си, примигна.

- Вашите хора провериха Барбикан, предполагам?

- Не, сър.

- Не са ли?

- Не, сър. Аз я проверих лично.

- Ваймс, вие физически я проверихте, лично вие, така ли? - каза Богис от Гилдията на крадците.

Капитан Керът почувства в този момент мислите на Ваймс.

- Точно така... Богис - потвърди Ваймс, без да извърща глава. - Но... ние предполагаме, че някой се е промъкнал оттам, където прозорците са заковани с дъски и после е заковал дъските отново след себе си. Прахолякът се беше разместил...

- И вие не забелязахте ли това, Ваймс?

Ваймс въздъхна.

- Достатъчно трудно беше да разберем коя от дъските е била разкована и закована наново дори и при дневна светлина, Богис, а какво остава посред нощ.

„Не че и тогава успяхме - добави на себе си. - Добре, че Ангуа подуши миризмата.“

Лорд Ветинари седна зад бюрото си.

- Лошо положение, Ваймс.

- Да, сър?

- Негово височество е много сериозно ранен. И принц Кадрам, както научихме, е извън себе си от ярост.

- Те настояха да приберат брат му в посолството - обади се лорд Ръждьо. - Това си е оскърбление като по учебник. Като че в града нямаме добри хирурзи.

- Това, разбира се, е вярно - изрече Ваймс. - Много от тях биха могли и да го обръснат или подстрижат.

- Подигравате ли ми се, Ваймс?

- Разбира се, че не, милорд. Никъде по света хирурзите нямат толкова чисти дървени трици, с които да застилат пода на операционните си.

Ръждьо задържа погледа си върху него. Патрицията се покашля.

- Идентифицирахте ли убиеца?

Керът очакваше Ваймс да каже „предполагаемия убиец, сър“, но той отвърна:

- Да. Той е... той беше Ози Брънт, сър. В полицията го познаваме под това име. Живееше на Пазарната улица. Захващал се е със случайни работи за пари, от време-навреме. Падаше си нещо самотник. Не намерихме роднини или приятели. Провеждаме разследване.

- И това е всичко, с което вие, приятелчета, разполагате? - попита лорд Дауни.

- Отне ни известно време, докато го идентифицираме, сър - каза Ваймс хладно.

- И защо така?

- Трудно ми е да дам технически коректен отговор на този въпрос, сър, но трупът изглеждаше така, сякаш не е необходимо да му се сковава ковчег. Достатъчно би било да го поставят между две дъски.

- Сам ли е действал обвиняемият?

- Намерихме само един труп. И много нападала зидария наоколо, така че...

- Питам принадлежал ли е покойният към някаква организация? Да има доказателства, че е участвал в антиклатчиански организации?

- Освен това, че се е опитал да убие клачианец? Разследването продължава.

- А бе, Ваймс, вие взимате ли насериозно тази работа?

- Назначил съм най-добрите си мъже за това разследване, сър. - „Кой изглежда притеснен?“ - Сержант Колън и ефрейтор Нобс. - „Кой изглежда облекчен?“ - Полицаи с опит. Опора на Стражата.

- Колън и Нобс? - повтори Патрицията. - Наистина ли?

- Да, сър.

Погледите им се срещнаха за миг.

- Ваймс, до нас достигат някои много заплашителни сигнали.

- Какво да кажа, сър? Видях някого на кулата, затичах се, някой пусна стрела по принца, след което аз намерих този човек в подножието на кулата, съвсем очевидно умрял, със счупения лък до себе си и голямо количество нападала зидария. Бурята предишната нощ вероятно е охлабила стените. Не мога да сътворя факти, които не съществуват, сър.

Керът наблюдаваше лицата около масата. Общото впечатление беше на облекчение.

- Самотен стрелец - подхвана Ветинари. - Идиот, който е имал зъб някому. Самоекзекутирал се е

при опит за изпълнение на екзекуция. И, разбира се, доблестната намеса на нашата Стража вероятно е била единственото нещо, което е предотвратило фаталния изстрел.

- Доблестната намеса ли? - усъмни се Дауни. - Знам само, че капитан Керът се затича към официалните гости, и видях как Ваймс побягна към кулата, но, честно казано, странното ви поведение преди това, Ваймс...

- ...което е без значение в момента - прекъсна го Ветинари и отново повиши леко глас, сякаш докладваше някому. - Ако Командир Ваймс не беше забавил шествието, онази отрепка е щяла да получи възможност за много по-точен изстрел. А при създалото се положение човекът се е паникьосал. Да... принцът вероятно ще приеме това обяснение.

- Принцът? - попита Ваймс. - Но нещастникът е...

- Брат му.

- А-а. Добрият брат, така ли?

- Благодаря ви, - каза Патрицият. - Благодаря и на вас, господа. Не ме оставяйте да ви задържам повече. О, Ваймс... само две думи. Не вие, капитан Керът. Убеден съм, че някой някъде извършва престъпление, с което да се заемете.

Ваймс продължи да гледа втренчено в далечната стена, докато стаята бавно се изпразваше. Ветинари се изправи и доближи прозореца.

- Странни дни настанаха.

- Сър.

- Разбрах например, че днес след обяд капитан Керът е стоял на покрива на Операта и е стрелял с лък по посока на парка.

- Много способен момък, сър.

- Бих могъл да допусна, че разстоянието между сградата на Операта и мишената му е същото, видите ли, каквото е между върха на кулата Барбикан и мястото, където принцът беше улуцен.

- Представете си само, сър!

Ветинари въздъхна:

- Защо правите това?

- Странна работа, сър, но Керът тъкмо оня ден ми разправяше, че всъщност все още имало в сила закон, според който всеки гражданин е задължен да се упражнява в стрелба с лък по един час на ден. Законът е бил наложен през 1356 година и никога не е бил...

- Знаеш ли защо отпратих капитан Керът преди малко?

- Не бих могъл да отговоря, сър...

- Капитан Керът е почтен млад мъж.

- Да, сър.

- И знаеш ли, че той получава тик всеки път, когато те чуе да изричаш лъжа?

- Наистина ли? Проклятие!

- Не бих понесъл горкото му лице да се гърчи в конвулсии през цялото време!

- Много добре премислено от ваша страна, сър.

- Къде е стоял вторият стрелец, Ваймс?

„Проклятие!“

- Втори стрелец ли, сър?

- Мечтал ли си някога да станеш актьор?

„Да, в момента, в който разбрах накъде биеш с въпросите си.“

- Не, сър.

- Жалко. Убеден съм, че актьорската професия е загубила един голям талант в твое лице. Доколкото си спомням, спомена, че убиецът е поставил обратно дъските на прозореца след себе си.

- Да,сър.

- Заковал ги е след себе си?

„Ха сега, де...“

- Да,сър.

- От външната страна?

„Проклятие!“

- Да,сър.

- Това ще да е бил един несъмнено способен самотен стрелец.

Ваймс не се и опита да коментира. Ветинари се облегна, приближи дългите си сухи пръсти към устните си и погледна Ваймс над тях.

- Наистина ли Колън и Нобс разследват този случай?

- Да,сър.

- И ако те попитам защо, ще се правиш ли, че не разбираш въпроса ми?

Челото на Ваймс се сбърчи в искрено изумление.

- Сър?

- Ако произнесеш това „Сър?“ още веднъж с този глупав тон, Ваймс, кълна се, че ще си имаш проблеми.

- Те са добри полицаи, сър.

- Това е хубаво, но някои хора биха ги определили като нямащи въображение, мързеливи, туткави и... как да се изразя?... обладани от вродена предразположеност да приемат първото възможно обяснение, което се изпречи пред тях, и след това да се скатаят някъде за по една цигара на спокойствие. Определена липса на въображение. Способност да губят опора под краката си, ако паважът е хлъзгав. Склонност към прибързани изводи.

- Надявам се, че не оспорвате достойнствата на хората ми, сър.

- Ваймс, сержант Колън и ефрейтор Нобс са били безспорни през целия си съзнателен живот.

- Сър?

- И сега... факт е, че не ни трябва усложнения, Ваймс. Имаме си работа с един изобретателен луд стрелец... добре де, много луди ходят по улиците. Това е просто един печален инцидент, нищо повече.

- Да, сър.

Патрицият изглеждаше притеснен и на Ваймс му се стори, че може да си позволи щипка съчувствие.

- Фред и Ноби също не обичат усложненията, сър.

- Имаме нужда само от прости отговори.

- Сър, Фред и Ноби са много добри в простите неща.

Патрицият се извърна и обгърна с поглед града навън.

- Виж ти... - произнесе той с по-мек глас. - Прости хора, за да видят само простите истини.

- Това е факт, сър.

- Учиш се бързо, Ваймс.

- Не мога да съдя за това, сър.

- И какво ще стане, когато намерят простата истина?

- С истината не може да се спори, сър.

- Доколкото показва личният ми опит, Ваймс, ти можеш да оспориш всичко.

Когато Ваймс напусна кабинета му, лорд Ветинари поседя още малко зад бюрото си, взрян в нищото. След това извади от чекмеджето си един ключ, приближи се до стената и натисна точно определено място.

Разнесе се далечният тътен на противотежести. Стената хлътна назад.

Патрицият предпазливо премина по тесния коридор. Тук-там стените бяха осветени от слабото сияние около ръбовете на малки панели по стените. Ако човек отместеше някой от тези панели, той можеше да гледа в залите на двореца през зениците на удобно провесени по стените портрети. Това бяха реликви, останали от предишните владетели. Ветинари никога не си губеше времето с тях. Гледането през чужди очи беше стар номер.

Той повървя доста нагоре по прашни стълбища и мрачни коридори. От време на време извършваше движения, смисълът на които не беше ясен от пръв поглед. Той докосваше тук и там стените, явно без да мисли, докато минаваше край тях. Когато стъпваше по застлан с плоски каменни плочи коридор, осветен единствено от сивкав прозорец, забравен от всички, с изключение само на най-оптимистично настроените мухи, той сякаш поигра на дама. Робата му се развяваше около него и сухите му прасци се показваха, докато прескачаше от камък на камък.

Никое от тези разнообразни действия не предизвикваше последици. Накрая Патрицият стигна до една врата, която след кратко колебание отключи. Отвори я препазливо.

Въздухът от другата ѝ страна имаше странен остър мирис и настойчивия звук поп-поп, който се чуваше още от далечния край на коридора, стана почти нетърпим. В следващия момент се разнесе силен трясък, последван от горещ метален къс, който изсвистя покрай ухото на Патриция и се заби в стената до главата му.

Из дълбините на пушека един глас произнесе:

- О, богове!

Не звучеше разочаровано, а по-скоро като глас, с който човек би сгълчал палаво кутре, когато въпреки всички положени усилия да бъде дресирано, то седи в центъра на разширяващо се мокро петно на килима.

Когато облаците дим се поразсеяха, неясната сянка на говорещия се обърна към Ветинари и с уморена усмивка на лицето каза:

- Пълни петнайсет секунди този път, милорд! Няма никакво съмнение, че решаващият фактор е звукът!

Това беше една от особеностите на Леонардо да Куирм: той подхващаше разговора отникъде - предполагаше, че всеки наоколо е заинтересуван в изследванията му приятел и допускаше, че хората са умни колкото него.

Ветинари се вторачи неразбиращо в малка купчинка усукан метал.

- Какво е това?

- Експериментално устройство за превръщане на химическата енергия във въртеливо движение - отговори Леонардо. - Проблемът е, както виждате, в подаването на малките блокчета пресована черна пудра към горивната камера точно в подходящото време и само едно по едно. Ако две от тях се възпламенят едновременно, хмм... се получава двигател с външно горене.

- Ами-и, тъ-ъ... и каква е целта на всичко това?

- Ще ми се да вярвам, че това може да замени конете - гордо заяви Леонардо.

Те се загледаха в безформената буца метал.

- Едно от предимствата на конете, което хората често изтъкват - каза Ветинари след известен размисъл, - е, че те твърде рядко избухват. Почти никога, всъщност, ако трябва да се позова на собствения си опит. Освен, разбира се, по време на оня неприятен инцидент преди няколко години, когато лятото беше особено горещо.

Само с два пръста, сякаш се гнусеше, той измъкна нещо от бъркотията на работната маса - две бели кубчета, вързани на въженце. Имаха нарисувани черни точки по тях.

- Зарчета?

Леонардо се усмихна притеснено.

- Да. Не знам защо реших, че с тях ще работи по-добре. Беше просто, как да го обясня, идея. Нали знаете как стават тези неща.

Лорд Ветинари кимна. Знаеше. И то далеч по-добре от Леонардо да Куирм - точно затова единственият ключ от вратата беше у него. Не че държеше човека за затворник, освен, разбира се по обичайните, банални стандарти. Леонардо изглеждаше искрено доволен от това да бъде затворен в тази просторна светла мансарда с достатъчно количество дърва за огрев, хартия, въглен за рисуване и никакви сметки за наеми или разходи за храна.

Във всеки случай не можеш наистина да затвориш човек като Леонардо да Куирм. Най-много да заключиш тялото му някъде. Но само един бог знае къде пътешества умът му през това време. Макар да разполагаше с толкова много интелект, че даже понякога имаше течове, той не би могъл да каже накъде духа вятърът на политиката даже и с ветропоказател в ръка.

Невероятният мозък на Леонардо съскаше и цвъртеше като препълнен тиган с пържени картофи, забравен върху печката на Живота. Беше направо невъзможно да се отгатне какво ще изобрети в следващия момент, защото цялата Вселена го препрограмираше непрекъснато. Гледката на водопад или на издигаща се в небето птица неминуемо го повеждаше по пътя на практически размишления, който неизменно завършваше с купчинка жици, стърчащи пружини и възкликанието: „Мисля, че знам в какво сбърках!“ Бе членувал в повечето занаятчийски гилдии в града, но го изхвърляха от всяка една от тях или заради невъзможно високите оценки, които получаваше на изпитите, или, в някои от случаите, за коригиране на изпитните въпроси. Той беше човекът, който успя да вдигне във въздуха Гилдията на алхимиците, като използва за това единствено чаша вода, лъжичка киселина, два метра тел и топче за пинг-понг.

Всеки разумен владетел незабавно би убил Леонардо да Куирм и понеже лорд Ветинари беше изключително разумен владетел, той честичко се чудеше защо да не го направи. Стигна до извода, че не го прави, защото в безценния, търсец мозък на Леонардо да Куирм, под всички този

изследователски гений, се таеше някаква своенравна невинност, която при не толкова блестящ ум би била наречена просто глупост. Леонардо беше вместилището и душата на оная сила, която през хилядолетията караше човечеството да пъха пръстите си в електрическия контакт на Вселената и да си играе с ключа за осветлението, просто за да види какво ще се случи. И винаги оставаше много изненадано, когато то се случеше.

Той беше, накратко, много полезен. Каквото и да говореха за Патриция, той си оставаше политическия еквивалент на възрастна госпожа, която събира стари канапчета, защото не се знае кога ще ѝ послужат.

В края на краищата човек не може да бъде подготвен за всеки обрат на съдбата, защото това означава да знае какво ще се случи. А ако човек знае какво ще се случи, той би могъл да се погрижи то да не се случи или поне да се случи другиму. Така че Патрицият никога не планираше нещата предварително. Плановите имаха това неприятно свойство, че често се изпълняваха.

И накрая, той държеше Леонардо да Куирм край себе си, защото с него беше лесно да се разговаря. Той никога не разбираше за какво говори лорд Ветинари, неговият личен свят беше също толкова сложен, колкото и този на новородено патенце, а освен това и не слушаше наистина. Това го превръщаше в отлично доверено лице. В крайна сметка човек се обръща към някого за съвет не защото наистина иска да получи съвет. По-скоро има нужда от някого насреща, докато разсъждава на глас.

- Тъкмо приготвих чай - каза Леонардо. - Ще ми правите ли компания?

Той проследи погледа на Патриция към кафявото леке на стената, в центъра на което още се виждаше разтопен метал.

- Страхувам се, че автоматичният двигател за варене на чай не сработи от първия път. Ще се наложи да направя чая ръчно.

- Колко мило.

Патрицият приседна сред стендове и стативи, и докато Леонардо се занимаваше около камината, прелисти най-новите му скици. Леонардо скицираше също така автоматично, както останалите хора си драскат. Геният - един точно определен тип гений - се ръсеше от него като пръхут.

Това беше скица на рисуващ мъж. Линиите бяха толкова изчистени, че фигурата сякаш изплува над листа. Наоколо, защото Леонардо не обичаше да разпилява бяло пространство на вятъра, имаше други рисунки, нахвърляни небрежно. Палец. Ваза с цветя. Устройство, очевидно предназначено за подостряне на моливи с помощта на водонапорна сила...

Ветинари установи, че погледът му се връща отново и отново към рисунката в долния десен ъгъл, притисната между нов модел отвертка и устройство за отваряне на стриди. Такова нещо или много подобно на него винаги намираше място из скиците на Леонардо.

Едно от свойствата, които правеха Леонардо толкова ценна находка, и същевременно го държаха заключен на сигурно място, беше неумението му да разграничава рисунката на палеца, вазата с рози и... това.

- А-а, автопортретът ми - подметна Леонардо, докато се приближаваше с две чаши в ръце.

- Да, автопортрет, наистина... Но ми направи впечатление ей тази малка скица. Бойната машина...

- О, това ли? Дреболия. Наблюдавал ли сте, да речем, как росата от розите...

- Това... за какво служи? - попита Ветинари, като сочеше настойчиво с пръст.

- Просто автоматично рамо за изхвърляне на топки разтопена сяра - отговори Леонардо, докато се връщаше с поднос бисквити. - Изчислих, че обхватът му би бил около половин миля, ако се откачи безконечникът от движещите колела и се използва волска сила за натягане на рамото.

- Наистина ли? - Ветинари оглеждаше номерираните части. - А може ли да бъде построено?

- Какво? О, да, разбира се. Искате ли ореховка? На теория.

- На теория ли?

- Кой би имал желание да строи подобно нещо? Да мята неугасими огнени кълба срещу себеподобните си? Ха! - Леонардо разпръска трохи от ореховка край себе си. - Няма занаятчия, който би се съгласил да сглоби подобно устройство, нито пък войник, готов да натисне спусъка... Ето, спусъкът е тази, малката частичка - З(6) от схемата, точно тук, вижте...

- А-а, да - промълви Ветинари. - Както и да е, не виждам начин тези огромни дървени рамена да се натегнат достатъчно, без да се счупят...

- Ясеново и тисово дърво, ламинирани и свързани със специални стоманени болтове, - твърдо каза Леонардо. - Направих някои изчисления, ето - под скицата на дъждовна капка, отразяваща светлината. Чисто интелектуално упражнение, както сам разбирате.

Погледът на Ветинари пробяга по няколкото реда огледално изписан текст, деликатен като крачка на паяк.

- Да, разбира се - унило се съгласи той и остави листа. - Споменава ли съм ти, че политическата отношения между нас и Кляч са изключително напрегнати? Принц Кадрам се опитва да настъпва прекалено бързо. Има нужда да консолидира собствената си позиция. Разчита на някаква подкрепа, която в момента е доста неясна. Научих, че срещу него се готвят доста заговори.

- Нима? Е, хората правят и такива работи - отбеляза Леонардо. - Случайно напоследък изследвах паяжините и, знам, че това ще ви интересува - здравината им, сравнена с тази на стоманена нишка със същата дебелина, е многократно по-голяма. Не е ли невероятно?

- Какво оръжие може да излезе от това? - попита Патрицият.

- Моля?

- О, нищо. Просто си разсъждавах на глас.

- Но вие дори не сте докоснал чая си - разочарова се Леонардо.

Ветинари огледа стаята. Тя беше пълна с... неща. Навити рула хартия, стари картонени модели, форми, които изглеждаха като скелети на древни чудовища. Едно от скритите достойнства на Леонардо, от гледна точка на Ветинари, беше обхватът на неговите интереси. Не че се отегчаваше бързо от онова, което правеше. Леонардо не изглеждаше да се отегчава от каквото и да е. Но тъй като той се интересуваше от всичко във Вселената едновременно, крайният резултат често беше експериментално устройство за дистанционно изкормване на хора, което скоро се превръщаше в тъкачен стан и свършваше живота си като инструмент за измерване на специфичната гравитация на сиренето.

Леонардо се отплесваше лесно - точно като коте. Да вземем например оная работа с летящите машини. И досега от тавана висяха чифт гигантски прилепови криле. Патрицият беше повече от доволен и го остави да си играе с идеята колкото си иска, защото беше очевидно, че никой човек на света няма да е в състояние да маха достатъчно бързо с ръце.

Нямаше нужда да разсейва Леонардо. Той си се разсейваше самичък достатъчно пълноценно.

Идеята за летящите машини завърши с изобретяването на специален поднос, който да позволява на човек да се храни, докато си лети.

Самата невинност. И все пак винаги, ама винаги ще се намери някаква частица от мозъка му, която нахвърля скиците на такива измамно безобидни машини с облаците дим и педантично номерираните им схеми...

- Какво е това?

Ветинари посочи друга драскулка. Тя представляваше човек, държащ в ръцете си голяма метална сфера.

- О, просто играчка, нищо особено. Показва как могат да бъдат използвани необичайните свойства на някои иначе безполезни метали. Те не обичат да бъдат стискани. И се взривяват при натиск. Много зрелищно.

- Ново оръжие...

- Разбира се, че не, милорд! Естествено, че е невъзможно да се използва като оръжие! Мислех си, че би могло да намери приложение в минната индустрия.

- А, така ли...

- Когато се наложи да се премести някоя планина.

- Кажете ми - започна Ветинари, като отместе настрана купчината листа, - случайно да имаш някакви роднини в Кларч?

- Не ми се вярва. Семейството ми е живяло в Куирм от много поколения.

- Слава богу. Но... тези клачианци са много умни хора, не мислиш ли?

- О, те фактически са написали учебниците по много от дисциплините, които ние сега изучаваме. Да вземем например фината металургия...

- Металургията... - Патрицият въздъхна уморено.

- И алхимията, разбира се. „????????????????????“ на Афир Ал-кема се смята за фундаментален труд повече от столетие.

- Алхимията, казваш - повтори Патрицият още по-мрачно. - Сяра и така нататък...

- Именно.

- Но доколкото разбирам от думите ти, тези фундаментални открития са били направени преди немалко години.

Ветинари звучеше като човек, напругащ се да съзре светлина в края на тунела.

- Разбира се! Бих се изненадал, ако оттогава не са отбелязали съществен напредък! - произнесе Леонардо да Куирм щастливо.

- Нима?

Патрицият потъна още малко в стола си. В другия край на тунела гореше пожар.

- Кларчианците са великолепни учени с похвални постижения - продължи Леонардо. - Винаги съм смятал, че пустинята им е оказала влияние. Тя подтиква към интензивно мислене. Напомня за преходността на живота.

Патрицият се загледа в следващия лист с рисунки. Между скица на птиче крило и прецизно изрисувана колонна зала се мъдреше малка драскулка на нещо със зъбчати колела и въртящи се остриета. Като прибавим и устройството за местене на планините...

- Пустинята явно не е задължителна. - Отново въздъхна и побутна листовите. - Чувал ли си за

Изгубения континент Лешп?

- О, да! Дори му направих някои скици, преди четири-пет години. Проблемът имаше някои интересни аспекти, доколкото мога да си спомня. Още чай? Страхувам се, че чашата ви изстина. Имаше ли всъщност нещо конкретно, за което дойдохте?

Патрицията разтърка носа си.

- Не съм сигурен. Предчувствам, че ще имам малък проблем за решаване и си мисля, че ти би могъл да ми помогнеш. За съжаление - Ветинари хвърли последен поглед на скиците - подозирам, че ще успееш. - Той се изправи, приглади робата си и се насили да се усмихне. - Разполагаш ли с всичко необходимо?

- Добре би било да получа още малко метална тел. И ми свърши кафявият молив.

- Веднага ще изпратя някого да купи - обеща Патрицията. - А сега, ако ме извиниш...

Той излезе.

Леонардо кимна одобрително сам на себе си, докато разчистваше чаените чаши. След това пренесе останките от двигателя с вътрешно горене на купчината метални отпадъци зад импровизираната ковачница, докара една стълба и изчегърта буталото от таванската мазилка.

Тъкмо разпъна статива си и се готвеше да започне проектирането на модернизирания двигател, когато чу нещо като далечно трополене на бягащи крака. Сякаш някой тича, но периодично се спира, за да подскочи на един крак.

След това настъпи пауза, която можеше да се дължи на оправяне на дрехите, отмотаване на робата от краката и поемане на дъх.

Вратата се отвори и Патрицията се появи отново. Той приседна на стола и внимателно изгледа Леонардо да Куирм.

- Какво си направил преди четири-пет години? - попита той.

Ваймс въртеше отново и отново карамфилчето под лупата.

- Виждам следи от зъби, - каза накрая.

- Да, сър, - отговори Дребнодупе, която възплащаваше целия отдел по съдебна медицина на Стражата. - Изглежда, някой го е дъвкал вместо клечка за зъби.

Ваймс се облегна назад.

- Бих казал, че за последен път карамфилчето е било докосвано от мургав мъж, висок приблизително колкото мене. Има няколко златни зъба. И брада. И леко кривогледство на едното око. С много белези по лицето. Въоръжен е с особено дълъг меч. Извит, бих казал. И носи на главата си нещо, което бих оприличил на тюрбан, просто защото не се движи достатъчно бързо, та да бъде язовец.

Джуджето се втрещи.

- Детективската професия е като да залагаш на конно състезание - обясни Ваймс и остави карамфилчето на масата. - Трикът е да знаеш предварително кой ще е победителят. Благодаря, ефрейтор. Напечатай описанието на заподозрения, моля те, и нека всеки да получи копие от него. Той се подвизава под името 71-часовия Ахмед, един бог знае защо. След това си свободна.

Ваймс се обърна към Керът и Ангуа, които се бяха натъпкали в тясната стаичка и кимна на момичето.

- Проследих миризмата на карамфилче чак до доковете - съобщи тя.

- И после?

- След това я загубих, сър. - Ангуа изглеждаше объркана. - Нямах никакви проблеми дори през рибния пазар. Или в квартала с кланиците. Но след това влязохме в пазарчето за подправки...

- Разбирам. Миризмата влиза в пазара, но не излиза?

- В известен смисъл, сър. Излиза в петдесет различни посоки. Съжалявам.

- Нищо не може да се направи. Керът?

- Направих, каквото ми поръчахте, сър. Покривът на сградата на Операта е точно на същото разстояние. Използвах лък като неговия...

Ваймс вдигна предупредително пръст. Керът примига и бавно произнесе:

- ...като намерения до него...

- Добре. И какво?

- Марката е „Сигуренъ изстрелъ“ на „Бърли и Силен-в-ръката“, сър. Лък за професионалисти. Не съм добър стрелец, обаче с този лък със сигурност бих уцелил мишената от такова разстояние. Но...

- Схващам - прекъсна го Ваймс. - Ти си едър човек, Керът. На покойния Ози ръцете бяха като на Ноби. Аз можех да го вдигна с два пръста.

- Именно, сър. Тетивата се опъва със сила поне сто фунта. Съмнявам се, че Ози би могъл дори да го огъне.

- Не бих искал да го гледам как се опитва. Мили боже... единственото нещо, което би уцелил с подобен лък, е собственият му крак. Ако изпусне лъка. Между другото, видя ли те някой, докато беше на покрива?

- Съмнявам се, сър. Бях се скрил между комините и вентилационните тръби. Ваймс въздъхна.

- Капитане, предполагам, че ако ти се наложи да отидеш по нужда в някое мазе посред нощ, на следващата сутрин Негово превъзходителство ще те попита: „Не ти ли беше тъмничко там долу?“ Той измъкна от джоба си вече доста поомачканата снимка. На нея се виждаше Керът - или поне ръката и ухото му - в момента, в който се затичва към шествието. Там, сред хората, които извърщаха глави, се виждаше лицето на принца. От 71-часовия Ахмед обаче нямаше и следа. А той беше на соарето преди това. Но в суматохата преди началото на шествието, когато хората се суетяха напред-назад, разместваха се в колоната, настъпваха се един друг по полите на робите, връщаха се до тоалетната... Той можеше да е отишъл навсякъде.

- Значи принцът падна, когато ти беше вече до него? Със стрела, забита в гърба? Той все още беше с лице към тебе, така ли?

- Да, сър. Сигурен съм. Всички останали се щураха наоколо, разбира се...

- Значи той е бил застрелян в гърба от човек, намиращ се пред него, който не е бил в състояние изобщо да използва лъка, който е стрелял по него от погрешна посока... - По прозореца се почука.

- Това сигурно е Чучур Долен - каза Ваймс, без да поглежда. - Пратих го с една задача...

Чучур Долен никога не се чувстваше на мястото си в стаите. Не че не се разбираше с хората, защото поначало твърде рядко срещаше хора по пътя си, освен такива, чиято работа ги кара да се качват над втория етаж на къщите. Районът на стражник Чучур Долен бяха покривите. И той си го обикаляше. Много бавно. Бе дошъл на полицейското Парти по случай Прасоколеда и дори

наля малко гроздов сок в ухото си в израз на добра воля, но водоливниците се изнервят, когато се чувстват затворени в приземни помещения, и той скоро напусна забавата през комина. Хартвиеният му гирлянд дълго и самотно плющя на вятъра по покривите.

Но водоливниците бяха много добри в следенето, много добри в помненето и много, много добри в търпеливото чакане.

Ваймс отвори прозореца. Полицай Чучур Долен бавно се спусна в стаята с поредица сковани движения и след това бързичко се покатери върху бюрото, заради уюта, който намираше там.

Ангуа и Керът се вторачиха в стрелата, която водоливникът стискаше в ръка.

- А, много добре. - Гласът на Ваймс не се промени. - Къде я намери?

Чучур Долен изплю поредица от гърлени съгласни, произносими само за някой, който има уста с формата на водосток.

- Забита в стената на втория етаж на магазина за дрехи на площада на Счупената луна - преведе Керът.

- Ъфъ - потвърди водоливникът. - Сър, това е едва на половината път до площад Сатор.

- Да. Когато дребен слабичък човечец се опита да опъне тежък лък, стрелата може да отхвъркне къде ли не... Много съм ти благодарен, Чучур Долен. Ще имаш един гълъб допълнително за тази седмица.

- Б'лгдррря -отговори водоливникът и изпълзя навън през прозореца.

- Може ли, сър? - Ангуа внимателно пое стрелата от ръцете на Ваймс и я подуши предпазливо. - Да, разбира се... Ози. Цялата мирише на него...

- Благодаря ти, ефрейтор. Хубаво е, че получих потвърждение.

Керът пое стрелата и я разгледа критично.

- Хъ! Пера на петел и полиран наконечник... Това си купуват аматьорите, защото си мислят, че като с магия ще подобрят точността на изстрела. Показност...

- Да - каза Ваймс. - Ти, Керът и ти, Ангуа... Поемате случая.

- Не ви разбирам, сър - смънка Керът. - Обърквате ме. Мислех, че Фред и Ноби провеждат разследването.

- Да.

- Но...

- Сержант Колън и ефрейтор Нобс разследват въпроса защо покойният Ози се е опитал да убие принца. И знаеш ли - те ще успеят да намерят множество улики. Това вече го знам.

- Но ние установихме, че той не би могъл...

- Наистина. Но аз не искам да тръгваш по пътя на Фред. Просто... поразпитай наоколо. Опитай с Дънкан „Той го направи“, или Сидни Куция, ха, той непрекъснато се въргала по земята - може да е дочул нещо. Или Умиращата Лелка, или Лили „Добрите времена“. Или господин Слайдър питай, не съм го виждал нещо напоследък, но...

- Той умря, сър.

- Какво!?! Слайдър Миризливия да е умрял? И кога това?

- Преди месец, сър. Уцелил го е падащ от небето креват. Злощастен инцидент.

- Никой не ми е казал!

- Бяхте зает, сър. Но вие дори сложихте пари в плика, дето Фред го пусна за погребението. Десет

долара. Фред отбеляза, че е много щедро от ваша страна.

Ваймс въздъхна. О, да, пликите. Напоследък Фред през ден пускаше пликите да обикалят. Непрестанно или някой напускаше, или някой приятел на Стражата беше в беда, или пък имаше лотария, или парите за чай пак бяха намалели, или пък някакво друго засукано обяснение... така че Ваймс просто оставяше по малко пари всеки път. Така беше най-лесно.

Бедния Миризлив Слайдър...

- Поне трябваше да ми споменеш - обидено каза той.

- Но вие работехте много напрегнато, сър.

- Има ли други новини от улицата, за които си забравил да ме уведомиш, капитане?

- Не се сещам, сър.

- Хубаво. Добре... виж, значи, откъде духа вятърът. Но много предпазливо. И... не се доверявай никому.

Керът видимо се притесни.

- Хъммм... А мога ли да имам доверие на Ангуа, сър?

- Е, разбира се...

- И на вас, съответно.

- Да, на мен, очевидно. Искането просто да кажа...

- А ефрейтор Дребнодупе? Тя може да бъде изключително полезна...

- Веселка - да, разбира се, че можеш да ѝ се доверяваш...

- Сержант Детритус? Винаги съм смятал, че той заслужава дове...

- Детритус, о, да, той...

- Ноби? Мога ли...

- Керът, аз схванах намека. Ангуа го задържа за ръкава към вратата. Керът изглеждаше посърнал.

- Никога не съм обичал, знаете, потайните неща - мърмореше той.

- И не искам никакви писмени рапорти, - каза Ваймс, благодарен за тази малка милост. - Разследването е... неофициално. Но официално неофициално, ако разбираш какво искам да кажа. Ангуа кимна. Керът просто гледеше безрадостно.

„Тя е върколак, разбира се, че ще проумее - помисли Ваймс. - А аз се надявах човек, който на практика се явява джудже, да схване идеята за подтекста..."

- Виж какво... вслушай се в улицата. Там се знае всичко. Говори със... Слепия Хю...

- Опасявам се, че и той почина миналия месец.

- Тъй ли? Никой не ми е казал!

- Оставих ви паметна записка, сър. Ваймс виновно погледна към затрупаното си бюро и сви рамене.

- Просто спокойно огледай обстановката. Слез до дъното на проблема. И не се доверя... Не се доверявай на повечето хора. Ясно ли е? На никого, с изключение на тези, които заслужават доверие.

- Отворете веднага! Полицейска задача! Ефрейтор Нобс подръпна сержант Колън за ръкава и му прошепна нещо на ухото.

- Не е полицейска задача! - каза Колън, като отново заблъска по вратата. - Нищо общо няма със

Стражата! Ние сме просто цивилни граждани, нали така?

Вратата се отвори със скърцане.

- Да? - обади се отвътре дрезгав глас.

- Искаме да ви зададем няколко въпроса, мадам.

- Вие ченгета ли сте? - попита гласът.

- Не! Мисля, че бях пределно ясен по този въпрос...

- Разкарай се, ченге! Вратата се затръшна.

- Сигурен ли си, че сме на вярното място, сержант?

- Хари фъстъка каза, че бил виждал Ози да влиза тука. Хайде, отворете!

- Всички нас гледат, сержант - отбеляза Ноби. По продължение на улицата се отваряха нови врати и прозорци и хора надничаха от тях.

- И не ме наричай сержант, когато съм в цивилни дрехи!

- Дадено, фред!

- За тебе съм... - Колън се поколеба в агонията на ранговете.- Добре де, за тебе съм Фредерик, Ноби.

- И ни се кикотят, Фред... еее... ерик.

- Не искаме да правим цирк от това, Ноби.

- Дадено, Фредерик. И, за тебе съм Сесил, благодаря.

- Сесил?

- Името ми - хладно поясни Ноби.

- Да бъде както искаш - съгласи се Колън. - Само помни кой е старшият цивилен на групата, става ли? - Той отново заблъска по вратата. - Чухме, че давате стая под наем, мадам! - изкрещя той.

- Брилянтно го измисли, фредерик - каза Ноби. - Това беше просто... брилянтно.

- Е, в крайна сметка аз съм сержантът, нали? - прошепна Колън.

- Не си.

- Ъ-ъ... добре де... хубаво... само че не го забравяй.

Вратата се отвори енергично.

Жената, която се показа в рамката на вратата, имаше от онези лица, които сякаш са били направени от масло и с годините то е започнало да се разтапя на слънцето. Но никакви години не са били в състояние да направят това с косата ѝ. Тя беше измъчено оранжева и беше струпана върху главата застрашително като буреносен облак.

- Стая ли? Трябваше виднага да кажити, - каза тя. - Два долара на седмица, никакви домашни животни, никакво готвене, никакви жини след 6 вичирта, ако вий не я искате, хиляди се натискат да я наемат, вий какво, от някакъв цирк ли сте? Изглеждате като да сте дошли с цирк*.

(* Проблемът беше в цивилните дрехи. И двамата бяха свикнали от край време да носят униформите си. Единственият цивилен костюм на сержант Колън беше купен на старо от човек, който беше 20 килограма по-лек и 10 години по-млад от него, така че копчетата проскърцаха от напрежение при всяко по-рязко движение. Концепцията на Ноби за цивилни дрехи се изразяваше в обшитата с панделки и камбанки униформа на Анкх-Морпоркското Дружество за фолклорни Танци. Децата припкаха след него по улиците, за да видят къде ще бъде представлението.)

- Ние сме... - започна Колън и спря. Без съмнение съществуваше огромно количество занятия

освен полицейското, но за съжаление не можеше да се сети за нито едно от тях.

- ...актьори - довърши Ноби.

- Тогаз искам да ми предплатите за идна седмица - каза хазяйката. - И никакви мърляви чужбински привички. Туй е къща с традиции - добави тя, в противоречие с очевидното.

- Първо искаме да видим стаята - отсече Колън.

- А, и придирчиви били, на всичкото отгоре! Тя ги поведе нагоре по стъпалата. Стаята, така фатално овакантена от Ози, беше малка и гола. Няколко дрехи висяха на гвоздеи по стените, а купчина мазни хартии и кесийки свидетелстваше за това, че Ози, формално погледнато, не се хранеше на улицата.

- Чии са тези вещи? - попита сержант Колън.

- О, на човека преди вас, той... напусна. Аз го предупреждавах, че ако не си плаща, ще го изгоня. Ще ги изхвърля, преди да се нанесете.

- Не се притеснявайте, ние ще ви избавим от тях - услужливо предложи сержант Колън. Порови из кесията си и извади два долара. - Заповядайте, госпожице...

- Госпожа Спент - натърти тя и ги изгледа накриво. - Вие и двамата ли ще живеете тука или какво?

- Не-е, аз съм само придружител - усмихна се приветливо Колън. - Младежът едва отпъжда жените, когато те почувстват сексуалния му магнетизъм.

Госпожа Спент изгледа остро шокирания Ноби и пъргаво изхвърча от стаята.

- Това пък защо трябваше да го казваш?

- За да я разкарам някак си.

- Ти нарочно се будалкаш с мене, само защото аз преживявам емоционален... кажгоде!

- Това беше само шега и нищо повече, Ноби. Просто шега!

Ноби надникна под тясното легло.

- Ха! - извика той изотдолу, забравил отведнъж всички емоционални кажгиде-та.

- Какво има там? Какво има там? - попита Колън.

- Прилича ми на пълното течение на „Лъкове и амуниции"! И... - Ноби измъкна на светло друга купчина лошо отпечатани списания, - това е „Наемен войник", само погледни! И „Практически обсадни оръдия"...

Колън прелисти страниците на много еднаквите списания, на които еднакво изглеждащи мъже държаха еднакви оръжия за човекоубийство.

- Човек трябва да не е наред, за да чете по цял ден подобни неща - отбеляза той.

- Да-а - промълви Ноби. - Ей, не го прибирай тоя от миналия август, че го нямам. Чакай, тука отзад има още една кутия...

Той изпълзя заднешком, като изтегли обемиста кутия след себе си. Беше заключена, но евтината ключалка поддаде, когато я напънаха. Отвътре проблясваха сребърни монети. Много-много сребърни монети.

- Олеле! - възкликна Ноби. - Е, сега загазихме.

- Това са клачиански пари, не виждаш ли! Понякога ми ги връщат вместо половин долар. Виж, на всичките има от техните завити буквички!

- Е, сега много яко загазихме - уточни Ноби.

- Не, не, не, това е Улика, която ние разкрихме след внимателно Проучване - каза сержант Колън.

- И ще се превърне в перото на честта, забучено на шлемовете ни, и няма грешка, само господин Ваймс да научи!

- Колко смяташ, че има тука?

- Приличат на стотици и стотици долари. Това са много пари в Клач. При тях можеш да си живееш царски само за долар на година.

- Аз всъщност не Проучвах много внимателно - произнесе със съмнение в гласа Ноби. - Просто надникнах под леглото.

- Да-а, но това е, защото си обучен - обясни Колън. - Средностатистическият цивилен няма да разсъждава по същия начин като тебе, нали? Ах, ето че всичко започва да придобива смисъл.

- Започва ли? И защо клачианците ще му дават пари, за да застреля клачианец?

Колън се почеса по носа:

- Политика - тайнствено отговори той.

- А-хаа, политика. Да, добре, политика. Разбирам. Политика. Ясно. Е, и?

- Ами това е - каза Колън, като се почеса от другата страна на носа.

- Защо си бъркаш в носа, сержант?

- Аз се почесвам! - отвърна Колън сурово. - За да покажа, че съм навлязъл в проблема.

- Че си навлязъл в носа си ли? - бодро се учуди Ноби.

- Това е пак някоя от непочтените лукави игрички на клачианците.

- Да ни плащат на нас, за да ги убиваме? - изненада се Ноби.

- Гледай сега - те плащат на някой от нашите да утрепе техния благородник тука, след което ни пращат лигава протестна нота, в която казват: „Вие затрихте нашия голям вожд, вие, чуждоземни братовчеди на кучетата, това означава война!“ Прекрасно извинение.

- Трябва ли му на човек извинение, за да започне война? Тоест, за какво му е? Не може ли просто да каже: „Вие има много пари и много земя, но аз има голям меч, така че - давай насам веднага - храспрас!“ Аз така бих направил - допълни военният стратег Ноби. - И дори това няма да го кажа, преди да съм нападнал.

- Е, да, щото не разбираш от политика. Вече не може да се прави така. Слушай ме какво ти казвам, на този случай отгоре е изписано „политика“. Затова старият Ваймс ме сложи мене да го разследвам. Политика е това. Младият Керът добре се оправя, но тук има нужда от опитен човек в света на деликатните политически ситуации.

- Поне чесането по носа го докарваш много добре. Аз най-често не уцелвам.

Ноби се безпокоеше, че нещо не е наред. Ако не носят му, то поне малкият орган, който тласкаше кръвта му из тялото, казваше, че нещата не изглеждаха наред. В живота на Ноби нищо не беше наред, така че усещането му беше добре познато.

Той огледа голите стени и грубия дъсчен под.

- Има пясък по пода.

- Друга Улика, значи - зарадва се Колън. - Тука са влизали клачианци. В Клач друго може да няма, но пясък има достатъчно. Нанесли са го със сандалите си.

Ноби отвори прозореца. Излизаше на полегат покрив. Човек би могъл бързо да се скрие сред лабиринта от комини.

- Може би е влязъл отука, сержант - осмели се да предположи.

- Добра идея, Ноби. Запиши това. Доказателство, оставено поради небрежност и шуране наоколо. Ноби надникна през прозореца.

- Фред, виж, отвън има посипани стъкла... Сержант Колън се присъедини към него на прозореца. Едно от стъклата беше счупено и по керемидите отвън блещукаха парченца.

- Това също е Улика, нали? - попита Ноби с надежда.

- Със сигурност - отговори сержант Колън. - Виждаш ли как стъкълцата са нападали от външната страна на прозореца? Всеки знае на коя страна се чупят стъклата, като ги удариш. Явно оня е тренирал с лъка и е стрелял по грешка в прозореца.

- Това е много умно, сержант.

- Това е то, разследването. Работата не е само да гледаш нещата. Трябва и да разсъждаваш, Ноби.

- Сесил, сержант.

- За тебе съм Фредерик, Сесил. Хайде, мисля, че обхванахме тука проблема. Да вървим. Стариият Ваймс ще получи рапорт като слънце.

Ноби погледна още веднъж към счупения прозорец. Покривът отсреща допираше до един много голям склад и за момент Ноби се улови, че не разследва, а просто мисли напрегнато, но след това му просветна, че неговото мислене е като на ефрейтор и по нищо не може да се мери със сержантското мислене на Колън, така че той запази своите мисли за себе си.

Докато се изнизваха надолу по стълбите, госпожа Спент ги наблюдаваше с подозрение през процеп на вратата си в края на коридора, готова да я затръшне при първата поява на някакъв сексуален магнетизъм.

- Даже си нямам на представа откъде да го взема тоя сексуален магнит... - мърмореше тя. - А тя даже не се изсмя.

„...Също така отидохме до магазините за лъкове на Занаятчийската улица и показахме иконограмата на човека от „Бърли и Силен-в-ръката“, който удостовери, че това е той, т.е., горепосочения лък е изработен от...”

- О, боже...

Устните на Ваймс леко мърдаха, докато четеше. Погледът му премина на следващата страница.

„...Също така, в допълнение към Клацианските пари може да се каже, че един от техните хора е бил там, поради защото, т.е., поради пясъка по пода...”

- И все още е имал пясък по сандалите си? - промърмори Ваймс. - Мили боже.

- Сам?

Ваймс надигна поглед от четивото си.

- Супата ти ще изстине - напомни му лейди Сибил от далечния край на масата. - Държиш тая лъжица във въздуха вече пет минути по часовник.

- Извинявай, скъпа.

- Какво четеш?

- О, просто един малък шедьовър.

Ваймс остави настрана рапорта на Фред Колън.

- Интересен ти е, така ли? - попита малко кисело лейди Сибил.

- Практически е несравним. Единственото, което не са успели да открият, са шепа фурми и камила, скрита под възглавницата...

С известно закъснение брачният му радар засече определен хлад, лъхащ откъм солницата и оцетника.

- А-а, хмм... нещо не е наред ли, мила?

- Сам, можеш ли да си спомниш кога за последен път вечеряхме заедно?

- Във вторник, май?

- Това беше на годишната вечеря, давана от Гилдията на търговците.

Ваймс сбърчи вежди:

- Но ти нали също беше там?

Недоловимата промяна в настроението на собственичката на приюта за дракони му подсказа, че това не е бил верният отговор.

- И след това незабавно побягна да оправяш работата с бръснарския салон на Блестящата улица.

- Суини Джоунс - изрече Ваймс. - Какво очакваше да направя? Та той ги убиваше хората, Сибил! Единственото, което бих могъл да кажа в негова защита е, че не го е правил нарочно. Просто е много калпав в занаята...

- Но защо ти трябваше да ходиш?

- Полицаят трябва да е нащрек денонощно, скъпа.

- Но само при тебе е така! Подчинените ти си изработват десетте часа и толкова. Ти си този, който непрекъснато е на работа. Не е добре за здравето ти. По цял ден търчиш по дела, а когато нощем се събудя, намирам само студено празно място до себе си...

Многоочието увисна във въздуха, събрало духовете на неизречени думи. „Мъничките проблеми - помисли си Ваймс. - От тях започват войните."

- Но има толкова много работа за вършене, Сибил - напомни той колкото се може по-търпеливо.

- Винаги е имало много работа. И колкото по-голяма става Стражата, толкова повече работа ще има. Ако не си забелязал.

Ваймс кимна. Истина беше. Графици, заповеди, бележници с дати, рапорти... всичката тази хартия... Стражата може би не застрашаваше особено престъпността в града, но със сигурност беше заплахата за множество дървета.

- Трябва да се научиш да разпределяш задачите - предложи лейди Сибил.

- Да, вече ми го казаха - промърмори Ваймс мрачно.

- Моля?

- Просто разсъждавам на глас, скъпа. - Ваймс отместил настрана документите. - Знаеш ли какво... нека да прекараме вечерта вкъщи. В камината в хола има запален прекрасен огън...

- Ъъ... не, Сам, няма.

- Да не би младият Фортрайт да е забравил да я запали?

Фортрайт беше Момчето за всичко. За Ваймс беше новина да научи, че сред прислугата съществува такава официална длъжност. Работата на Момчето за всичко беше да пали камини, да чисти тоалетни и да отнася ругатни.

- Той се записа за барабанчик в полка на дука на Ърл.

- И той ли? Изглеждаше умен момък! Не е ли прекалено млад?

- Щял да излъже за възрастта си.

- Надявам се да ги излъже и за музикалния си слух. Чувал съм го да си подсвирква. - Ваймс

поклати глава. - Какво го е накарало да се захване с толкова тъпо нещо?

- Смяташе, че униформата ще направи впечатление на момичетата.

Сибил му се усмихна леко. Вечерта, прекарана вкъщи, изведнъж започна да изглежда препълнена с очакване...

- Е, то не трябва човек да бъде гений, за да намери навеса с дървата. Ще залостим вратите...

Една от вратите се разтресе от напористо чукане. Ваймс улови погледа на Сибил.

- Хайде, върви. Отвори вратата - въздъхна тя и седна обратно на мястото си.

Входната врата пропусна ефрейтор Дребнодупе, останала без дъх.

- Вие... трябва да дойдете незабавно, сър... Този път е... убийство!

Ваймс погледна безпомощно към жена си.

- Разбира се, че трябва да отидеш - каза тя.

Ангуа разресваше косата си пред огледалото.

- Това не ми се нрави - каза Керът. - Не е достойно поведение.

Тя го потупа по рамото.

- Не се безпокой. Ваймс нали всичко ти обясни. А ти се държиш, сякаш правим нещо нередно.

- Харесва ми да бъда полицаи. - Керът още тънеше в печал. - И да нося униформа. Ако не я нося, все едно шпионирам хората. И той знае, че мисля така.

Ангуа изгледа късата му рижа коса и честните му уши.

- Той поема прекалено много работа върху плещите си - продължи Керът. - Вече не се налага лично да патрулира, но все иска да се погрижи за всичко.

- Може би не иска чак толкова да му помагаш - възрази възможно по-тактично Ангуа.

- Той не става по-млад с годините. Опитах се да му обясня и това.

- Колко мило от твоя страна.

- И никога не съм носил цивилни дрехи!

- Не се безпокой, на тебе никога няма да ти стоят достатъчно цивилно.

Ангуа облече палтото си. За нея беше облекчение да смъкне железариите. Колкото до Керът, никакви цивилни дрехи не можеха да го маскират. Ръстът му, ушите, рижата коса, това излъчване на здраво мускулесто добродушие...

- Предполагам, че върколаците ходят цивилни през цялото време, като се замисля.

- Благодаря ти, Керът. Абсолютно си прав.

- Просто не се чувствам удобно да живея в лъжа.

- Опитай да повървиш само километър с моите лапи...

- Моля?

- О... нищо.

Джанил, синът на Гориф, беше много ядосан. И дори не знаеше защо. Гневът му беше съставен от много неща. Огнената бомба от миналата нощ беше една от важните причини. Както и думите, които чуваше зад гърба си на улицата. Дори се скара с баща си заради храната, която той изпрати в Дома на Стражата сутринта. Полицайите бяха официална част от града. Носеха тъпите си значки. Имаха униформи. Джанил се ядосваше на много неща, включително и на това, че беше само на

тринайсет.

И затова, когато в девет вечерта, докато баща му месеше хляба, вратата се отвори с трясък и някакъв човек влетя в магазина, той измъкна изпод тезгяха стария арбалет на баща си, прицели се в посоката, в която се надяваше, че се намира сърцето на нападателя, и натисна спусъка.

Керът поразтърка нозе и се огледа.

- Ето, аз стоях тука. А принцът се намираше... в онази посока.

Ангуа покорно прекоси площада. Няколко души се извърнаха, за да изгледат изумено Керът.

- Чудесно... спри... не, една крачка по-на... стой... обърни се малко по-наляво... моето ляво... отстъпи малко назад... сега вдигни ръце...

Той се приближи към нея и проследи посоката на погледа ѝ.

- Стреляли са от Университета?

- Изглежда като да е стреляно от библиотеката - поясни Ангуа. - Но магьосник не би го направил, как мислиш? Те гледат да се държат настрана от такива неща.

- Но пък не е трудно да се влезе при тях, - дори когато вратите са заключени - каза Керът. - Нека се опитаме да проникнем неофициално, става ли?

- Добре. Керът?

- Да?

- Фалшивите мустаци... не ти отиват, знаеш ли. И носът ти е прекалено розов.

- Правят ли ме незабележим?

- Не. И освен това тая шапка... На твоето място бих свалила шапката. Не че ѝ има нещо - бързо добави тя. - Но да излизаш с кафяво бомбе по улиците... не е в твоя стил. Не ти отива.

- Именно! Ако беше в моя стил, хората щяха да ме познаят веднага!

- Керът, така приличаш на кретен.

- А иначе приличам ли ти на кретен?

- Не, не ...

- А-ха! - Керът порови в джоба на огромното си кафяво палто. - Купих си тая книга за маскировките от магазина за забавления на улица Федър, виж я. Интересно, Ноби също беше там, пазаруваше си нещо. Питам го какво и той ми отговори, че е дошло времето да се предприемат крайни мерки. Какво е искал да каже според теб?

- Нямам си идея.

- Просто е удивително какви стоки продават в този магазин. Фалшива коса, фалшиви носове, изкуствени бради, дори фалшиви... - Той се поколеба и започна да се изчервява. - Дори фалшиви ... нали се сещаш, нагръдници. За дамите. Но убий ме, не мога да си представя защо някой би искал да си ги подправя...

„Сигурно не би могъл" - каза си Ангуа. Тя пое много тъничката книжка от ръцете му и я прелисти. След това въздъхна.

- Керът, тези маскировки са измислени, за да украсяваш с тях картофени куклички.

- Така ли?

- Виж, на всичките рисунки има показани картофчета!

- А аз помислих, че това е само за илюстрация.

- Керът, заглавието е „Чичко-картофчо“*. Иззад черните си мустаци Керът изглеждаше разстроен и озадачен.

(* Традиционна игра във Великобритания. Бел. Прев.)

- Но защо ще му трябва на някого да маскира картофи?

Междувременно стигнаха до алеята край оградата на Университета, която беше известна под неофициалното наименование „Студентският вход“ от толкова много векове насам, че дори бяха поставили табелка с името в единия ѝ край. Двама студенти се разминаха с тях.

Неофициалният вход към Университета беше известен само на студентите. Това, което повечето студенти пропускат е, че и старшите преподаватели някога са били студенти и също им се е искало да се помотаят из града след официалното заключване на вратите. Този факт естествено влечеше след себе си значително объркване и полунощна дипломация в района на алеята.

Керът и Ангуа търпеливо изчакаха още няколко студенти да прескочат оградата, последвани пъргаво от Декана.

- Добър вечер, сър - учтиво поздрави Керът.

- Добър вечер, Картофчо - отговори Деканът и потъна в нощта.

- Е, убеди ли се?

- Да, но не ме нарече Керът. Принципът е спасен.

Те се приземиха на академичната морава и се насочиха към библиотеката.

- Ще е затворена по това време - каза Ангуа.

- Не забравяй, че ние имаме вътрешен човек там - отговори Керът и почука.

Вратата се отвори един сантиметър:

- Уук?

Керът повдигна учтиво ужасната си малка кръгла шапка.

- Добър вечер, сър, чудех се дали не можем да влезем за малко. Полицейска задача.

- Уук иик уук?

- Амиии...

- Какво казва той? - попита Ангуа.

- Ако толкова искаш да знаеш, каза „Мили боже, ходещ картоф“.

Библиотекарят подуши Ангуа с подозрение. Той поначало не харесваше миризмата на върколаците. Но ги покани с жест да влязат. Остави ги да чакат, а той отиде до бюрото си, като се опираше на кокалчетата на юмруците си, разгършува се в най-горното чекмедже и измъкна оттам значка „Полиция с особено назначение“, закачена на канап. Овеси значката някъде около мястото, където най-общо се предполагаше, че би се намирала шията му, ако имаше такава, и застина в поза, която е най-близкото съответствие на „мирно“ при орангутаните. Кое не е сериозно постижение, трябва да признаем. Основната част от маймуната схваща бързо замисъла, но крайниците го възприемат далеч по-бавно.

- Уук уук!

- Това да не беше „Как бих могъл да ви бъда полезен, капитан Луковица?“ - осведоми се Ангуа.

- Трябва да огледаме петия етаж - частта откъм площада - с повей на хладина в гласа обясни Керът.

- Уук ууук - уук.

- Той казва, че там имало само стари складове - преведе Керът.

- А последното „Уук“ за какво беше? - попита Ангуа.

- „Господин Кошмарна Шапка“, - отговори Керът.

- Но пък още не е разбрал кой си, нали? - успокои го Ангуа.

Петият етаж представляваше коридор край стаи със застоен въздух, из които се носеше печалната миризма на вехти, непотърсени книги. Те лежаха струпани не върху лавици, а в широки сандъци, опасани с канани. Много от тях изглеждаха опърпани, с липсващи корици. Съдейки по останките, повечето бяха стари учебници, към които дори най-запаленият библиофил не би проявил интерес. Керът вдигна от пода „Окултен буквар“ на Удилией. Няколко страници се изплъзнаха и полетяха към земята. Ангуа ги събра.

- „Глава Петнайста, Елементарна Некромания“ - прочете на глас тя. - „Първи урок: Правилното използване на лопатата...“

Тя остави листовите и подуши въздуха. Присъствието на Библиотекаря изпълваше ноздрите ѝ като слон кибритена кутия, но...

- Тук е имало някой. През последните няколко дни. Бихте ли ни оставили за малко сами, сър? Когато става дума за аромати, вие сте някак си прекалено... прям.

- Уук?

Библиотекарят кимна на Керът, сви рамене към Ангуа и нехайно напусна стаята.

- Не мърдай, Керът - помоли Ангуа. - Остани където си. Не раздвижвай въздуха...

Тя предпазливо пристъпи напред. Ушите ѝ казваха, че Библиотекарят е в коридора, защото чуваше проскърцването на дъсчения под под стъпките му. Носът ѝ твърдеше, че той още е в стаята. Леко позамазан, разбира се, но...

- Трябва да се преобрази - реши тя. - Не мога да уловя истинската картина по този начин. Всичко е прекалено странно.

Керът покорно затвори очи. Тя му забраняваще да наблюдава преобразяването ѝ от човек във вълк заради неприятните форми, които тялото ѝ приемаше по пътя. Горещ в Юбервалд хората минаваха от едната форма в другата естествено, както обикновените хора сменят едно палто с друго, но дори и там се смяташе за проява на добро възпитание, ако това се прави зад някой храст. Когато отново отвори очите си, Керът видя как Ангуа дебнешком се промъква напред, цялото ѝ същество концентрирано във върха на носа ѝ.

Обонятелното присъствие на Библиотекаря имаше плътни очертания, то приличаше на пурпурна размазана струя там, където се беше движил, но имаше почти твърда форма, където беше стоял на място. Дланите, лицето, устните... след няколко часа щяха да бъдат просто в центъра на размиващ се облак, но сега тя можеше да ги подуши по местата им.

Тук не би трябвало да става течение. Нямаше дори и мухи, които да бръмчат в мъртвия въздух и да развалят мирисните следи.

Тя се насочи към прозореца. Чувстваше зрението си като мъгливо присъствие някъде в задните дялове на мозъка... виждаше стаята като проста черно-бяла скица, върху която мирисните дири рисуваха своите великолепни картини.

Към прозореца... До прозореца...

Да! Тук е стоял човек и ако се съди по миризмата, не е помръдвал доста време. Миризмата се

носеше във въздуха на ръба на нейните обонятелни възможности. Завихрените, развълнувани следи показваха, че прозорецът е бил отворен и след това затворен и... нямаше ли някакво тънко, почти недоловимо усещане, че човекът, който и да беше, е държал оръжие в ръце?

Тя вдигна нагоре нос в желанието си да проследи оригиналната форма на предметите по следите, които висяха в застоялия въздух като мъртъв дим...

Когато приключи, Ангуа се върна до купчинката с дрехите си и се покашля деликатно, докато напъхваше крака в ботушите си.

- Тук е имало човек. Стоял е до прозореца. С дълга коса, изсушена, вони на скъп шампоан. Той е човекът, който е заковал обратно по местата им дъските, след като Ози е влязъл в Барбикан.

- Сигурна ли си?

- Моят нос някога грешил ли е?

- Извинявай. Карай нататък.

- С набито телосложение е, дори пълен за ръста си. Не се мие често, но когато го прави, използва сапун „Острието на вятъра“, от евтината марка. Но шампоанът му е скъп, което е странно. Почти нови ботуши. И зелено палто.

- Ти да не можеш да подушваш цветовете?

- Не. Подуших багрилото. Доставят го от Сто Лат, ако не се лъжа. И ... струва ми се, че е стрелял отгук с лък. Със скъп лък. Долових намек за коприна във въздуха, а от нея се правят само най-издръжливите тетиви. А такава тетива не се слага на евтин лък.

Керът се приближи до прозореца.

- Имал е добър изглед.

Той погледна към пода. След това огледа перваза и близките лавици за книги.

- Колко време е прекарал тук?

- Два или три часа, мисля.

- Не се е разхождал много-много наоколо.

- Не.

- Или пък пушил, или плюл. Просто е стоял и е чакал. Професионално. Господин Ваймс беше прав.

- Далеч по-професионално от Ози, във всеки случай - съгласи се Ангуа.

- Зелено палто... - проточи Керът. - Зелено палто, зелено палто...

- О-о... и лош пърхут - допълни Ангуа, щом се изправи.

- Снежния склон?! - извика Керът.

- Какво?

- Наистина ли подуши пърхут?

- О, да, по целия под...

- Затова го наричат Снежния склон. Казва се Дейсивил Слосп, мъжът с турбо-гребена. Но за него чух, че се преместил в Сто Лат...

Двамата произнесоха в синхрон:

- ...откъдето идва багрилото...

- Той добър стрелец ли е? - попита Ангуа.

- Изключителен. Много е добър и в убиването на хора, които дори не познава.

- Да не е от Гилдията на убийците?

- О, не. Той просто убива хора заради парите. Няма никакъв стил. Дори не може да чете и да пише.

- Керът се почеса по главата, унесен в мили спомени: - Дори не обича да разглежда сложни картинки. Хванахме го миналата година, но той изненадващо разроши коси и избяга, докато ние изровим Ноби. Така, така... Чудя се къде ли може да е отседнал?

- Не ме карай да го проследявам по улиците долу. Хиляди хора са преминали досега върху следата.

- О, няма да е необходимо. Ще намерим някой, който знае. Има си хора в този град, които виждат всичко.

- ГОСПОДИН СЛОПС?

Снежния склон предпазливо попиша гърлото си, или по-скоро - гърлото на своя дух. Човешката душа изглежда запазва формата на оригиналното тяло известно време след смъртта. Навикът е втора природа.

- Кой, по дяволите, направи това?

- НЕ Е НЯКОЙ, КОГОТО ПОЗНАВАШ - отговори Смърт.

- Определено не е! Аз не познавам много хора, които са ми отсичали главата!

Тялото му се беше стоварило върху масата. Няколко флакона медицински шампоан се бяха разлепили и сега смесваха цветовете с другите, по-интимни течности, които се стичаха от трупа.

- А за това тук дадох почти четири долара - продължи той.

Но последното му оплакване изглеждаше някак не на място. Смъртта е нещо, което се случва на другите. Този друг тука на масата в случая беше самият той. Тоест... онзи там, на масата. А не този, който стои надвесен над собствения си труп. Приживе Снежния склон дори не можеше да напише „метафизичен“ без грешки, а ето че сега започваше да гледа на живота по странен начин. От другата му страна, като начало.

- Четири долара - повтори той. - А дори нямах време да го пробвам.

- **НЯМАШЕ ДА ПОМОГНЕ.** - Смърт го потупа по избледняващото рамо. - **НО АКО МОГА ДА ТИ ПРЕДЛОЖА ДА ПОГЛЕДНЕШ НА НЕЩАТА ОТКЪМ СВЕТЛАТА ИМ СТРАНА - СПОМНИ СИ, ЧЕ ПОВЕЧЕ НИКОГА НЯМА ДА ТИ ПОТРЯБВА.**

- Никога повече пърхут? - каза Снежния склон, вече почти прозрачен и бързо избледняващ.

- **НИКОГА. МОЖЕШ ДА МИ ВЯРВАШ.**

Командир Ваймс тичаше по смрачаващите се улици, като се опиташе в движение да затегне катарамите на ризницата си.

- Добре, докладвай какво се случи.

- Казват, че някакъв клачианец е убил човек, сър. На Скандалната алея се е събрала голяма тълпа и работата хич не върви на добре. Аз бях дежурна на бюро, но реших, че ще искате да ви уведомя, сър.

- Правилно.

- И освен това не мога никъде да намеря капитан Керът.

Невидим писец задращи тънка следа от разяждащо мастило по Главната присъствена книга в мозъка на Ваймс.

- О, богове... тогава кой е дежурният офицер?

- Сержант Детритус, сър.

На джуджето му се стори, че внезапно се е заковало мирно, въпреки че продължаваше да тича. Командир Ваймс бързо се превърна в смаляващо се неясно петно в далечината.

Със спокойното, безстрастно изражение, присъщо на онези, които методично изпълняват служебните си задължения, сержант Детритус грабна един човек от тълпата и го използва, за да удря с него други. Когато успя да разчисти достатъчно обширна площ около себе си и сътвори купчина от стенещи бивши размирници, той прескочи телата, изправи се и сви ръце на фуния около устата си.

- Слушайте ме, вий, човече!

Трол, който вика с цяло гърло, лесно може да заглуши виелица. Когато реши, че е привлякъл вниманието към себе си, Детритус измъкна изпод нагръдника си един свитък и го размаха над главата си.

- Туй тука е Законът за Бунтовете. Знаете ли к'во означава туй? Значи, че кат ви го прочета и вий не се разпр... разпръс... разотидете, Стражът може да използва смъртоносна сила, чатнахте ли?

- А ти току-що какво използва, а? - простена някой изпод краката му.

- Ти само оказа доброволно съдействие на полицията - отговори Детритус и премести тежестта върху другия си крак.

После разгъна свитъка. Въпреки че тук-там в пресечките още се чуваше боричкане и от съседната улица се носеха викове, кръгът от тишина около трола се разширяваше. Надушването на добрата възможност да се позабавляват беше нещо като генетична заложба сред анкх-морпоркските жители.

Детритус вдигна документа на една ръка разстояние пред очите си. След това го доближи на три пръста от лицето си. Завъртя го няколко пъти. Устните му мърдаха мъчително. Накрая се наведе и показа свитъка на полицай Визит.

- Каква е таз дума?

- „Тъй като“, сержант.

- Знаем го туй!

Тролът се изпъчи отново.

- „Тъй като... е...“ - Мънистени зрънца от тролския еквивалент на пот започнаха да кондензират върху челото на Детритус. - „Тъй като е... об-щопр-и-ето...“

- Общоприето - прошепна полицай Визит.

- Знаем го и туй. - Детритус се вторачи още веднъж в текста, след което се предаде. - Няма да стоите така прави да ме слушате тука цял ден, я! - Изрева той. - Туй тука е Законът за Бунтовете и всички требе да го прочетете! Ей, ти, пусни го по редицата!

- И какво ще стане, ако не го прочетем? - извика глас от тълпата.

- Требе да го прочетете. Тъй е по закон.

- И след това какво ще стане?

- После ще ви застрелям.

- Ама така не може! - възропта друг глас. - Първо трябва да викаш: „Стой! Въоръжена полиция!“

- И тъй бива - съгласи се Детритус. Размърда рамо, за да свали арбалета удобно под мишницата си. Беше обсаден арбалет, предназначен да се монтира върху платформа. Стрелата му беше шест

стъпки дълга. - По-трудно се уцелва тичаща мишена.

Той освободи предпазителя...

- Някой да е свършил вече с четенето?

- Сержант!

Ваймс разблъска тълпата по пътя си. И това вече беше просто тълпа, а не метеж. Анкх-морпоркци винаги са били добри слушатели.

Шлемът на Детритус издрънча, когато тролът отдаде чест.

- Сержант, наистина ли възнамеряваше хладнокръвно да застреляш тези хора?

- Не, сър. Смятах още докато им е топла кръвта, сър.

- Така ли? Е, дай ми една минута да поговоря с тях.

Ваймс се обърна към най-близкия мъж. Той държеше горяща цепеница в едната ръка и дълга тояга - в другата. Пулеше се с нервното предизвикателство на човек, който тъкмо е почувствал земята да се разлюлява под краката му.

Ваймс придърпа ръката с горящата цепеница и припали пурата си.

- Какво става тука, друже?

- Клацианците са застреляли човек, господин Ваймс! Това си е непредизвикана с нищо агресия!

- Тъй ли?

- Убити са хора!

- И кои хора, по-точно, са били убити?

- Ами... там ми казаха... всеки знае, че клацианците са убивали хора! - Стъпките на мисълта му най-сетне напипаха сигурна земя. - Те за какво се мислят, да нахлуват така в нашата страна...

- Достатъчно - прекъсна го Ваймс, отстъпи крачка назад и повиши глас. - Познавам доста от вас. И знам, че всички имате домове, в които ви чакат. Виждате ли това? - той измъкна от джоба си полицейския жезъл. - На него е написано, че аз съм назначен, за да пазя мира. Така че след десет секунди възнамерявам да отида някъде другаде, за да си потърся мир, който да пазя, а Детритус ще остане тука. И само мога да се надявам, че няма да направи нещо, с което да опетни униформата. Или поне да не я лекьоса прекалено много.

Иронията не беше сред силните черти на присъстващите, но по-интелигентните от тях успяха да разпознаят изражението на Ваймс. То казваше, че човекът е стиснал нишката на търпението между зъбите си и виси на нея.

Тълпата оредя и се разкъса по краищата, докато хората енергично крачеха към страничните пресечки, като захвърляха по пътя си самоделните оръжия и се появяваха от другия край на улицата с достойната, умислена походка на почтени граждани.

- Дотук добре, но какво стана? - попита Ваймс трола.

- Чухме, че онуй момче е застреляло някакъв човек. Тъкмо стигнахме магазина и отвсякъде заприиждаха хора, викаха и...

- То порази човека тъй, както Худрун порази разгулниците от Ур - обясни полицай Визит*.

(* Полицай Визит или Направи-Визита-При-Безбожника-С-Разяснителни-Памфлети беше добро ченге, както Ваймс винаги изтъкваше, и това беше неговата най-висока похвала. Визит беше омнианец и споделяше почти патологичния интерес на сънародниците си към всяка евангелистка религия. Той пилюеше цялата си надница за религиозни памфлети и дори имаше своя лична

печатарска преса. Резултатът беше, че той раздаваше брошурки както на всеки, който случайно проявеше интерес, така и на всички, които изобщо не се интересуваха. Дори Детритус не можеше да разпръсне тълпа с такава скорост, с каквато това се отдаваше на Визит, смяташе Ваймс. През почивните му дни човек можеше да го мерне да трамбова улиците със своя колега - Порази-Неверника-С-Изкусни-Аргументи. До този момент двамата не бяха успели да привлекат дори един-едничък вярващ. На Ваймс му се струваше, че Визит сигурно е прекрасен човек, отвъд всичкото това, но някак си никога не му стигаше смелост да провери тази си догадка.)

- Поразил? - повтори Ваймс объркано. - Убил ли е някого?

- Не и тъй, че човекът да не се оправи, сър - отговори Детритус. - Улучил го е в ръката. Приятелите му го доведоха в Стражата, за да подаде оплакване. Той е пекар от нощната смяна. Каза, че закъснял за работа, втурнал се тичешком да вземе нещо за хапване и в следващата минута лежал прострян на пода.

Ваймс пресече улицата и натисна дръжката на вратата. Тя поддаде леко, след което се опря на нещо, което изглежда беше барикада от мебели. Столове бяха натрупани и пред прозореца.

- Колко хора се бяха събрали тука, полицаи?

- Голяма тълпа, сър.

„Срещу четирима души от другата страна на вратата. Семейството на Гориф". Бравата поддаде още малко и Ваймс се усети, че се навежда, още преди да е чул натягането на арбалета.

Внезапно прозвуча звън на тетива. Арбалетът по-скоро изплю, отколкото изстреля стрелата. Тя се завъртя диво като тирбушон, прелетя през улицата и удари странично стената отсреща.

- Вижте сега... - Ваймс се приведе още малко, но повиши глас. - Който и да е бил улучен с това нещо, е било по случайност. Тук е Стражата. Отворете вратата. В противен случай Детритус ще я отвори. А когато той отваря врата, тя си остава отворена. Разбирате какво имам предвид, нали?

Никакъв отговор.

- Добре тогава. Детритус, приближи се, моля те...

Отвътре се разнесе тиха караница, последвана от тътренето на отместващи се мебели. Ваймс опита вратата. Тя се люшна навътре.

Семейството се беше събрало в най-отдалечения край на стаята. Ваймс почувства напрежението на осем очи, вторачени в него. В атмосферата се носеха объркване и уплаха, подправени с миризмата на изгоряла храна.

Господин Гориф държеше предпазливо арбалета, а изражението на лицето на сина му каза на Ваймс много от нещата, които искаше да узнае.

- Добре - започна той. - Сега всички ме слушайте. Няма да арестувам никого. Това ми изглежда като едно от нещата, които биха накарали Негово превъзходителство да ми трие сол на главата. Но е по-добре да прекарате нощта в полицията. Не мога да отделя хора, които да пазят тука. Разбирате ли? Бих могъл да ви арестувам. Но аз само ви моля.

Господин Гориф прочисти гърло.

- Човекът, когото застрелях... - започна той и остави и въпроса, и лъжата да увиснат във въздуха. Ваймс се насили да не поглежда към момчето.

- Не е пострадал зле.

- Той... се втурна вътре - обясни господин Гориф. - А след снощната история...

- Вие си помислихте, че пак ви нападат, и грабнахте арбалета?

- Да! - наежи се момчето, преди баща му да си отвори устата.

Последва кратък спор на клачиански.

- Трябва ли да напуснем къщата?

- За ваше добро е. Ще се опитаме да намерим някой да я наглежда. Сега си съберете нещата и вървете със сержанта. И ми дайте тоя арбалет.

Гориф му го връчи с въздишка на облекчение. Беше типичен „Съботна вечер, специален“, толкова лошо сглобен и така капризен, че единственото безопасно място, докато стреляш, беше директно зад него, а дори и тогава човек поемаше известен риск. И никой не беше предупредил собственика му, че мястото под тезгяха във влажен, задимен магазин и непрекъснатия дъжд от мазнина отгоре му не са най-подходящите условия за съхранение. Тетивата беше провиснала. Вероятно единственият надежден начин този арбалет да нарани човек би бил да го фрасне по главата с него. Ваймс почака Детритус да изведе семейството и огледа за последен път помещението. Не беше голямо. В кухнята зад магазинчето нещо лютиво беше извряло до сухо в котленцето си. Като си опари пръстите, успя да дръпне котлето от огъня и после, смътно припомняйки си какво правеше майка му в такъв случай, го накісна в умивалника.

След това барикадира прозорците колкото можа и излезе, като заключи вратата зад себе си. Дискретно закачената над вратата метална плочка на Гилдията на крадците съобщаваше на света, че господин Гориф съвестно е платил годишната си такса*.

(* И затова нямаше да бъде обираан официално. Анкх-Морпорк имаше съвсем директен подход към идеята за застраховането. Когато на средностатистическия гражданин му прережеха гърлото, това не беше просто жаргон на финансистите.) Но на света имаше достатъчно не толкова официални опасности, затова Ваймс измъкна от джоба си парче тебешир и написа на вратата:

ПОД ЗДКРИЛАТА НА СТРАЖАТА След това размисли и се подписа:

СЕРЖ. ДЕТРИТЪЗ

Във въображението на хората с по-слаб граждански дух върховенството на закона не тежеше толкова, колкото ужасът от появата на Детритус.

Законът за Бунтовете! Кой, по дяволите, го е изкопал това писание? Вероятно Керът, разбира се. Законът не се прилагаше откак Ваймс се помнеше - което не беше изненада, ако човек знае какво всъщност е написано в него. Дори Ветинари би се поколебал да го използва. Сега не беше нищо повече от голо заглавие. Бог да благослови неграмотните...

Ваймс тъкмо отстъпи крачка назад, за да се полюбува на творението си, и видя заревото над къщите покрай Парковата Алея, почти веднага след това чу чаткането на подковани със стомана ботуши.

- Здравей, Дребнодупе - каза, без да се обръща. - Сега пък какво се е случило? Само не ми казвай, че някой е подпалил клачианското посолство.

- Слушам, сър! - отговори джуджето. Тя застана мирно по средата на улицата, като го гледаше притеснено.

- Е?

- Ами... вие нали казахте да не ви казвам...

Прималял, Ваймс си припомни, че потомствените умения на джуджетата в металолеенето са

поръсени само с щипка ирония.

- Клачианското посолство наистина ли гори?

- Да, сър!

Госпожа Спент откряна със скърцане вратата.

- Да?

- Аз съм приятел на... - Керът се поколеба. Чудеше се дали Фред се е представил с истинското си име. - На... големия дебел човек, костюмът не му е по мярка...

- Оня, дето разхожда насам-натам сексуалния маниак ли?

- Моля?

- Един кльощав дребен мухльо, облечен като клоун.

- Казаха, че давате стая под наем - отчаяно опита Керът.

- Те я наеха - отговори госпожа Спент и се опита да затвори вратата.

- Те казаха, че бих могъл да я използвам...

- Никакво пренаемане не позволявам!

- Казаха, че трябва да ви платя два долара!

Натискът върху вратата понамаля.

- Отгоре на туй, дето те го плащат ли?

- Разбира се.

Тя изгледа Керът отгоре до долу и подсмръкна.

- К'во бачкаш?

- Извинете?

- Ти си ченге, нали?

- Ами... - Керът се поколеба, след което повиши глас. - Не, не съм полицаи. Ха-ха, вие си мислите, че съм полицаи, така ли? Да не би да ви приличам на полицаи?

- Да, приличаш ми. Ти си капитан Керът. Виждала съм те да обикаляш града. Но, тъй или иначе, и ченгетата трябва да спят нейде, нали.

Горе на покрива Ангуа подбели очи.

- Никакви жини, никакву готвене, никаква музика, никакви животни - изреди госпожа Спент, когато го водеше нагоре по скърцащите стълби.

Ангуа изчака в мрака, докато чу прозореца да се отваря.

- Отиде си - прошепна Керът.

- По керемидите отвън има стъкълца, точно както докладва Фред - сподели Ангуа.

Вътре тя затвори очи и си пое дълбоко дъх. Първо се налагаше да изключи миризмата на Керът - нетърпелива пот, сапун, остатъчен мирис на грес за арбалети...

...и Фред Колън, целия вир-вода с намек за бира, странната помада за свежа кожа на Ноби, и миризмата на стъпки, тела, дрехи, грес, нокти...

Окото на обонянието ѝ можеше да види хората в стаята час след като са я напуснали по замразената във времето обонятелна дияра, която оставяха. Но след денонощие миризмите започваха да се пресичат и оплитат една в друга. Трябваше да ги взима поотделно, една по една, да отдели познатите частици и каквото останеше...

- Толкова са се объркали!

- Добре, добре - успокой я Керът.

- Тук е имало най-малко трима души! Единият е Ози... Миризмата му е по-силна около леглото... и... Тя разтвори широко очи и се втренчи в пода.

- Някъде тук!

- Кое? Какво?

Ангуа приклепна, почти долепила нос о дъските на пода.

- Мога да го подуша, но не мога да го видя! Пред лицето ѝ се появи нож. Керът приклепна и прокара острието в цепнатината между две от дъските. Нещо като кафява тресчица отхвъркна настрана. Явно беше тъпкано и въргально насам-натам от множество нозе, но дори и така Керът можеше да усети аромата на карамфилче.

- Смяташ ли, че Ози честичко си е правил ябълков пай? - прошепна той.

- „Никакву готвене“, забрави ли? - ухили му се Ангуа.

- Значи някой друг...

Керът изчовърка още прах и мръсотия. В тях нещо блесна.

- Фред каза, че стъклата са се посипали отвън, нали така?

- Да.

- Добре, но какво ще стане, ако предположим, че някой не е успял да събере всички стъкълца, когато го е счушил?

- За човек, който мрази лъжата, ти си ужасно подозрителен, знаеш ли?

- Просто логика. Отвън пред прозореца има посипани стъкла, но това означава просто, че има стъкла, посипани пред прозореца. Командир Ваймс винаги повтаря, че няма такова нещо като улика. Въпросът е как ти сам виждаш нещата.

- Мислиш, че някой е разбил прозореца, влязъл е и след това внимателно е пренесъл всички стъкълца навън?

- Възможно е.

- Керът? Защо шепнем?

- „Никакви жини“, забрави ли?

- И никакви домашни животни. Не гледай така - прибави тя, щом зърна лицето му. - Проява на лош вкус е само когато някой друг го казва. На мен ми е позволено.

Керът изстърга още няколко парченца стъкло от пода. Ангуа надникна под леглото и измъкна омачканите списания.

- Мили боже, наистина ли хората четат подобни неща? - възкликна тя, докато прелистваше „Лъкове и амуниции“. - „Тестовете на Огнеметния Рефлекс Номер 7: Много Повече Лък"... „Възпаление на ходилото - ние ви представяме десетте най-добри мехлема срещу гъбички!"... и какво е това списание?... „Волнонаемник."?

- Непрекъснато се водят разни дребни войни тук и там - обясни Керът, докато издърпваше кутията с парите.

- Но само погледни размера на тази секира!... „Вземи им акъла, вземи „Разчистващата пътя“ на „Бърли и Силен-в-ръката“ и ги скъси с една глава!“ Явно е вярно това, дето го разправят за мъжете, които си падат по големи оръжия...

- А то е?... - подкани Керът, докато отваряше капака на кутията с парите.

Ангуа го изгледа внимателно. Както винаги, Керът излъчваше невинност като едно малко слънчице. Но той би трябвало... Те всички знаят... Той непременно...

- Те... хмм... обикновено са доста малки - отговори тя.

- О, да, вярно е. - Керът ровеше из клачианските монети. - Вземи например джуджетата. Нищо не ги прави толкова щастливи колкото брадва, по-дълга от самите тях. И Ноби също си пада по големи оръжия, а той си е фактически с размерите на джудже.

- Хмм...

Ангуа беше уверена, че познава Керът по-добре от всеки друг. Сигурна беше, че той наистина държи на нея. Просто рядко го казваше, защото очевидно допускаше, че тя го знае. Беше познавала и други мъже преди него, въпреки че превръщането във вълк за определена част от месеца се считаше за един от онези дребни дефекти, които обикновено отблъскват мъжете. И докато не попадна на Керът, винаги всичко свършваше по един и същ начин. Беше чувала изразите, които мъжете обикновено произнасят в разгорещените моменти и веднага след това забравят. Но когато Керът казваше нещо, ставаше ясно, че всичко вече е установено и договорено помежду ви. Той искрено се изненадваше, че тя е забравила какво ѝ е казал миналия път и дори ѝ цитираше датата и времето на разговора им.

И все пак през повечето време имаше усещането, че по-голямата част от Керът е скрита много надълбоко и наднича оттам. Никой не можеше да бъде толкова простоват, никой не можеше да бъде толкова изобретателно тъп, без да бъде при това ужасно интелигентен. Същото като да бъдеш актьор. Само много добрият актьор е достатъчно добър, за да изиграе слаб актьор.

- Доста самотен човек е нашият Ноби - отсъди Керът.

- Амии-даа...

- Но съм сигурен, че рано или късно ще си намери подходящ спътник в живота - добави оптимистично той.

„Най-вероятно на дъното на бутилката" - вметна наум Ангуа. Спомняше си добре разговора с Ноби. Беше ужасно като си го помисли човек, но имаше нещо, което я караше да потреперва при мисълта, че Ноби ще бъде допуснат до океана на живота, дори само до плиткия му край.

- Знаеш ли, тези монети изглеждат странно...

- Как така? - попита Ангуа, благодарна за смяната на темата.

- Защо ще му плащат в клачиански уоли? Той не би могъл да ги изхарчи тук, а и сарафите няма да му дадат добра цена за тях. - Керът подхвърли и хвана във въздуха една монета. - Когато тръгнахме, господин Ваймс ми каза: „И да ми донесеш чувала с фурми и камилата, дето е скрита под възглавницата." Мисля, че го разбирам.

- Пясък по пода. Това не е ли очевидна улика? Можеш веднага да познаеш, че са били клачианци, защото са имали пясък по сандалите си!

- Ами карамфилчето... - Керът побутна с пръст малката скилидчица. - Не е често срещан навик дори и сред клачианците. Това не е прекалено очевидна улика, нали?

- Мирише прясно. Бих казала, че човекът е бил тука снощи.

- След смъртта на Ози?

- Именно.

- И защo?

- Откъде да знам? И щo за име е 71-часовия Ахмед?

Керът сви рамене.

- Не знам. Но според мен господин Ваймс мисли, че някой в Анкх-Морпорк иска ние да вярваме, че клачианците са платили за убийството на принца. Това звучи... гадно, но логично. Но не мога да разбера защo един истински клачианец би се забъркал в това...

Погледите им се срещнаха.

- Политика? - произнесоха едновременно двамата.

- За достатъчно пари много хора биха направили какво ли не - добави Ангуа.

Внезапно откъм вратата се разнесе свирепо думкане.

- Довел ли си някого вътре? - провикна се госпожа Спент.

- Бързо вн през прозореца! - просъска Керът.

- Защо да не остана и просто да й разкъсам гърлото? - каза Ангуа. - Добре де, добре, само се пошегувах, спокойно!

И изчезна зад перваза на прозореца.

Анкх-Морпорк от много години нямаше пожарна команда. Гражданите понякога разсъждават дразнещо праволинейно и на човек не му е нужно много време, за да види очевидните недостатъци в това да плаща на група хора за броя на пожарите, които им се налага да гасят. Анкх-морпоркци наистина започнаха особено много да се стискат за парите си след Нафтения Вторник.

Оттогава те свикнаха да се упоават на разумния егоизъм. Хората, живеещи близо до горящата къща, правеха всичко по силите си да я угасят бързо, защото се страхуваха буквално да не се подпали и тяхната черга.

Но тълпата около горящото посолство зяпаше с отсъстващия поглед на хора, които знаят, че зрелището се предава от някоя далечна планета.

Те се отдръпнаха по инстинкт, когато Ваймс си запроправя път към празното пространство пред вратите на посолството. Пламъците вече облизваха прозорците на първия етаж и на потрепващата светлина отвътре можеха да се видят бягащи силуети.

Той се обърна към тълпата:

- Хайде, де! Какво ви става! Правете веднага верига за ведрата!

- Това си е тяхното скапано посолство! - отговори един глас.

- Ъхъ. Клачианска земя, нъл'тй!

- Не можем да стъпваме на клачианска територия.

- Това си е чисто нахлуване, тй си е.

- Пък и не ни пускат! - обобщи малко момченце с ведро в ръце.

Ваймс прецени вратите на посолството. Пред тях стояха двама пазачи. Обърканите им погледи се местеха от огъня зад тях към тълпата отпред и обратно. Мъжете очевидно бяха силно изнервени, но, което е по-лошото, бяха изнервени и стискаха дълги мечове в ръце.

Ваймс се насочи към тях, като се опитваше да се усмихва и държеше значката си високо вдигната пред себе си. На значката имаше изобразен щит. Твърде мъничък.

- Командир Ваймс, Анкх-морпоркская Градска стража, - произнесе той с глас, който се надяваше да е прозвучал приятелски и успокоително. Единият страж го отпъди с ръка:

- Хразкарай се!

- Аха... - каза Ваймс.

Внимателно огледа паветата около портата и след това стража. Някъде из пламъците някой изпищя.

- Хей, ти! Ела тук! Виждаш ли това? - извика той на пазача, докато му сочеше плочника. Човекът пристъпи плахо напред. - Това е анкх-морпоркская територия под краката ти, приятелю. Ти си застанал на нея и си позволяваш да възпрепятстваш изпълнението на моя... - той заби юмрук колкото се може по-силно в корема на стража - ...служебен дълг!

Вторият се нахвърли върху него. Ваймс го посрещна с коляно в слабините. Нещо неприятно изпука. Вероятно беше глезенът на Ваймс.

Проклинайки и с леко накуцване, той се втурна в посолството и сграбчи първия изпречил се на пътя му човек за робата:

- Има ли останали хора вътре? Има ли хора в сградата?

Човекът изгледа Ваймс паникьосано. Купчината листове, които беше понесъл нанякъде, се разпиля по пода.

Някой го сграбчи за рамото:

- Можете ли да се катерите, господин Ваймс?

- Кой, по...

Непознатият се обърна към свилия се от страх чиновник и силно го удари през лицето:

- Спасител на хартиени отпадъци! Тюрбанът се размота от темето на мъжа, когато той залитна и падна назад.

- Насам!

Фигурата се гмурна в кълбетата дим. Ваймс забърза след него, докато не стигнаха до стена с прикован към нея улук.

- Как така успяхте?...

- Нагоре! Нагоре!

Ваймс постави крак в събраните на столче длани на непознатия, успя да закрепил другия си крак на ръба на конзолата и се изтегли нагоре.

- Бързо!

Ваймс полуизкачи, полуизпълзя по улука. Малки фойерверки от болка избухваха по краката му. Най-после достигна парапета на втория етаж и се прехвърли през него. Непознатият се появи веднага след него, сякаш беше пролазил нагоре по стената.

Ивица бял плат закриваше долната половина от лицето му. Той напъха второ парче плат в ръцете на Ваймс.

- Покрий си носа и устата! Заради дима! На покрива всичко вреше. Един комин точно до Ваймс изригна ревящ език пламъци.

Привидението подхвърли останалата част от недоразмотания тюрбан в ръцете му и извика:

- Ти дръж този край, аз ще хвана другия - и се връза отново в дима.

- Но защ...

Ваймс усещаше жегата през подметките на ботушите си. Пристъпи към ръба на покрива и чу виковете отдолу.

Когато се надвеси над корниза, успя да види прозореца на етажa под него. Някой беше строшил прозореца и махаше с ръка за помощ отвътре.

В двора на посолството настъпи допълнителен смут. Сред мелето от тела Ваймс видя внушителната фигура на полицаи Дорфл, големът на Стражата. Той беше направен от глина и определено беше устойчив на огън. Но проблемът на Дорфл бяха стълбицата. Твърде малко от тях можеха да устоят на тежестта му.

Ръката престана да маха от прозореца. Можете ли да летите, господин Ваймс? Той погледна към бълващия огън комин. Погледна и навития тюрбан в ръцете си.

По-голямата част от мозъка на Сам Ваймс се беше изключила, въпреки че областите, отговорни за пробуждащата болка в краката му, функционираха със смущаваща ефективност. Но някои мисли все още пробягваха из главата му и му доставяха следните прозрения:

...този плат изглежда здрав... Погледна отново към комина. Стабилен комин. Прозорецът беше шест стъпки по-надолу. Ваймс започна да действа автоматично.

Така, чисто теоретически, ако човек усуче единия край на дълго парче плат около бълващия огън комин по този начин, издърпа края му насам през парапета ето така и се отблъсне от стената така, когато се залюлее обратно, краката му ще успеят да пробият каквото е останало от прозореца на долния етаж... ето така...

Каруцата проскърцваше по мократа улица. Напредваше мъчително бавно, защото нито едно от колелета ѝ не беше със същия размер като останалите - тя се тресеше, клатушкаше и накланяше на едната и после на другата страна и очевидно полагаше огромни усилия, за да не се разпадне на части, особено щом превозваше смет. Собственикът ѝ като че беше направен също от отпадъци.

Беше, общо взето, с човешки ръст, но превит почти на две и покрит с косми или с мръсни черги, или много вероятно - със сплъстена смесица от двете, която беше толкова степана и кална, че дребни растенийца бяха пуснали корен отгоре. Ако нещото слезеше от каруцата и приклеknеше на земята, би се получила много добра имитация на отдавна изоставена купчина оборски тор. Когато пристъпваше по земята, джвакаше.

Един крак се заби между спиците на каруцата и я спря.

- Добър вечер, Дрисльо - поздрави Керът. Купчината също спря. Част от нея се повдигна нагоре като чергило.

- Чупката - чу се глух глас изпод сламеника.

- Е, хайде сега, Дрисльо, нека си помагаме, става ли? Ти на мен, аз на теб.

- Я с' р'зк'р'й 'тт'ка.

- Добре тогава, ти ще ми кажеш нещата, които искам да знам - предложи Керът, - а аз няма да претърсвам каруцата ти.

- Мразя гнолове - вметна Ангуа, - вонят отвратително.

- Е, това не е съвсем честно. Улиците щяха да са къде-къде по-мръсни без теб и твоите хора, нали, Дрисльо? - каза Керът, все още със спокоен и приветлив глас. - Събираш това-онова, понякога може би го халосваш в близката стена, докато спре да шава...

- Ст'рем с' - отвърна гнолът. Изотдолу се разнесе бълбукащ звук, който можеше да бъде и кикот.

- Та аз дочух отнякъде, че ти ще ми кажеш къде ходи Снежния склон тия дни.

- Н'щ'чко н' зн'м.

- Прекрасно.

Керът хвана тризъба градинска вила и заобиколи прокапващата каруца изотзад.

- Н'щ'чко н' зн'м з',,, - продължи гнолът припряно.

- Да?

Греблото замръзна във въздуха.

- Н'щ'чко н' зн'м з' к'щ'т н' Алеят' н' Отм'кн'т'т' М'н'т'и.

- Оная, дете има табела „Дава се под наем" ли?

- д'.

- Много добре. Благодаря ти, че изпълни дълга си на добър гражданин. Между другото, случайно минахме край една умряла чайка. Намира се на Улицата на пивоварите. Ако побързаш, можеш и да изпревариш навалищата.

- Бл'г'д'ръ т' - изгъгна гнолът.

Каруцата закриволичи напред. Полицайте я наблюдаваха как стърже и скрибуца, докато не се скри зад завоя на улицата.

- Те са всъщност добри по сърце - отбеляза Керът. - Мисля, че много може да се каже за духа на толерантност, който цари в този град по това, че дори и гноловете го наричат свой дом.

- Преобърна ми се стомахът - отговори Ангуа, когато двамата продължиха по пътя си. - Този имаше трева по гърба си!

- Гоподин Ваймс каза, че ние сме задължени да направим нещо за тях.

- Целият е едно голямо сърце, тоя човек!

- С огнепръскачка, каза.

- Няма да свърши работа. Прекалено са мочурливи. Някой някога интересувал ли се е с какво се хранят?

- По-добре е да гледаме на тях като на... чистачи. Със сигурност боклуците и умрелите животни по улиците намаляха, откак дойдоха гноловете.

- Да, но виждал ли си някога гнол да държи метла и лопата?

- Това е то разслоението на обществото. Всичкия боклук се стоварва върху главите на хората отдолу и така, докато се намери някой навит да го изяде. Така казва господин Ваймс.

- Да.

Повървяха още малко смълчани и Ангуа подхвърли:

- Доста се заслушваш в думите на господин Ваймс, нали?...

- Той е чудесен офицер и пример за всички нас.

- И никога не ти е хрумвало да си потърсиш работа в Куирм или някъде другаде, нали? Другите градове дават мило и драго да наемат анкх-морпоркски полицаи.

- Какво, да напусна Анкх-Морпорк? Тонът на гласа му беше достатъчно красноречив.

- Не... явно не - тъжно се примири Ангуа.

- Както и да е, не знам какво би правил господин Ваймс без мен да тичам насам-натам по цял ден.

- И това е гледна точка, разбира се - съгласи се Ангуа.

Алеята на отъмкнатите монети не беше далеч. Там беше гетото на онези, които лорд Ръждьо

вероятно би нарекъл „предприемчиви занаятчии“. Хора, които бяха достатъчно ниско в социалната стълбица, за да са биячи и бройкаджии, но и прекалено нагоре, за да бъдат самите те бити и бройкани лесно. Търговци на пясък и тапицери, главно. Хора, които нямаха много, но се гордееха дори и с това. Човек можеше да забележи дребните знаци. Лъскави табелки с номерцата на къщите, като за начало. Покрай стените на къщите, които фактически представляваха една непрекъсната редица след векове зидане и зазиждане, се бяха оформили границите между имотите - точно по средата и нито комарски крак встрани. Според Керът тук живееше хората, които инстинктивно са разбрали, че цивилизацията е основана на споделеното уважение към частната собственост; Ангуа смяташе, че са стиснати дребни копеленца, които биха ти продали и часовете от денонощието, ако можеха.

Керът закрачи безшумно по алеята, като подмина сладкарския магазин на ъгъла. Грубо дървено стълбище водеше към горния етаж. Той посочи безмълвно нишата под стълбите.

Тя беше почти запълнена с бутилки.

- Голям пияница ли е той? - промърмори Ангуа.

Керът завъртя глава. Тя се наведе, за да прочете етикетите, но носът ѝ вече отговаряше на въпроса. „Хомеопатичният Шампоан На Диблър“. „Билков Екстракт На Мер И Стингбат - Съдържа Билки! Изплакнете И Полейте С Тоника За Глава - С Още Повече Билки В Него!...“

Имаше и още много... „Билки - каза си Ангуа. - Набутай стиска бурени в буркана и ето ти готов билков екстракт...“

Керът още оглеждаше стълбището, когато тя отпусна ръка на рамото му. Долавяше още една миризма. Миризма, която пробуждаше като копие останалите аромати. Миризма, към която носът на един върколак е генетично настроен.

Той кимна и внимателно приближи входа. През процеп под вратата се беше разлило тъмно петно.

Керът измъкна меч си и отвори с ритник вратата.

Снежния склон не се бе отнасял нехайно към недостатъка си. Флакончета във всички възможни форми и цветове заемаха свободните повърхности на стаята - живо свидетелство както на алхимическото изкуство, така и на човешкия оптимизъм.

Засъхналата пяна от последния му експеримент все още си стоеше в легена на масата, а тялото лежеше на пода с пешкир около врата. Полицаите се втреничиха в тялото. Снежния склон се беше изкърпал, измил се и след това си беше отишъл.

- Може да се каже, че не дава признаци на живот - отбеляза Керът.

Ангуа се задави. После сграбчи отворения шампоан и вдиша дълбоко. Нездравият лъх на Мариновани билки изгори синусите ѝ, но всичко беше по-добро от острата, омагьосваща миризма на прясна кръв.

- Чудя се къде ли е изобщо главата му? - каза Керът делово. - Я-я, къде чак се е търкулнала... Каква е тая отвратителна миризма?

- Това! - Ангуа размаха шампоана. - Четири долара бутилката. Срамота!

Пое още веднъж дълбоко миризмата на билковото говно, само и само да заглуши повика на вълка.

- Не изглежда сякаш са отмъкнали нещо - забеляза Керът. - Освен ако не са пипали много тънко. Какво ти е?

- Не питай!

Тя успя някак да отвори прозореца и всмука огромна доза от сравнително по-чистия въздух навън, докато Керът претърсваше джобовете на трупа.

- Хмм... можеш ли да подушиш дали наоколо мирише на карамфилче? - попита той.

- Керът! Моля те! По целия под е разплискана кръв! Имаш ли си изобщо представа? Извини ме...

Тя се втурна по стълбите. Алеята навън се отличаваше с дъх, който всяка улица притежава и върху която с годините се наслаждава обгръщащата миризма на големия град. Но от нея поне на човек не започваше да му никне козина и да му се удължават кучешките зъби. Шампоан ли? Тя би могла да спести на Снежния склон куп пари само с едно прецизно ухапване. Тогава на него щеше да му стане ясно какво значи да имаш лоша коса...

Керът дойде след няколко минути, като грижливо заключи вратата след себе си.

- По-добре ли си?

- Малко...

- Има още нещо - промълви той замислено. - Изглежда е оставил бележка, преди да умре. Но всичко е изключително странно. - Размаха евтино подобие на бележник. - Ще го огледаме много внимателно. - Поклати глава. - Горкият...

- Той беше убиец!

- Да, така е, но... какъв ужасен начин да умреш.

- Обезглавяването ли? Мигновено, с много остър меч, ако съдим по следите? Аз мога да се сетя за доста по-неприятни начини.

- Да, но все си мисля, че ако човекът е имал по-добра коса или ако е открил подходящия шампоан по-рано, сигурно би водил съвсем друг живот...

- Да де, но поне няма да се тревожи за пърхута си.

- Това беше безвкусна забележка.

- Извинявай, но знаеш, че кръвта ме кара да се чувствам напрегната.

- Твоята коса винаги изглежда невероятна. - Керът промени темата с, както си помисли Ангуа, необичайна тактичност. - Не знам какво използваш, но е грехота, че той никога не се е сетил за същото.

- Съмнявам се, че е попадал в правилния магазин. На флаконите, които обикновено си купувам, пише „За Лъскава Козина"... Какво има?

- Мирише ли ти на дим?

- Керът, трябва да минат поне пет минути, преди да съм в състояние да помириша каквото и да е Друго...

Но той се втренчи над главата ѝ в червеното зарево.

Ваймс се закашля. И още веднъж. Плахо отвори сълзящите си очи с убедителното очакване да види белите си дробове пред себе си.

- Чаша вода, господин Ваймс? Взря се през сълзи в движещия се силует на Фред Колън.

- Благодаря ти, Фред. Каква е тази ужасна миризма на изгоряло?

- Идва от вас, сър.

Ваймс беше приседнал на ниска ограда извън руините на посолството. Появяваше хладен ветрец. Той се чувстваше като недопечено говеждо. От него се излъчваше горещина.

- Припаднахте за малко, сър - съобщи услужливо сержант Колън. - Но всички ви видяха как влетяхте в оня прозорец, сър! И изхвърлихте оттам жената, за да може Детритус да я подхване! Това ще бъде перо в шапката ви и няма грешка, сър! Басирам се, че ония чаршафосаните... клачианците, тоест, ще ви присъдят Ордена на Камилата или нещо подобно за тазвечершната работа, сър!

Колън се ухили, пращящ от гордост, при това видение.

- Перо в шапката... - промърмори на себе си Ваймс.

Той свали шлема си и с голямо количество изтощена наслада установи, че всяко от перата по него е изгоряло без остатък. Примига замислено.

- А какво стана с другия мъж, фред? Той излезе ли?

- Какъв мъж?

- Там имаше...

Ваймс отново примига. Различни части от тялото му, усетили, че за известно време той не беше отговарял на обаянията им, сега звъняха да се оплакват.

Там наистина имаше... някакъв човек? Ваймс се приземи върху някакво легло, където една жена се вкопчи в него, той строши каквото беше останало от прозореца, видя големите, широки и най-важното, мощни ръце на Детритус отдолу и я изхвърли толкова учтиво, колкото обстоятелствата позволяваха. След това човекът от покрива се появи отново иззад димната завеса, носейки друго тяло през раменете си, изкрещя нещо и го повика с ръка и...

...след това подът поддаде...

- Вътре имаше ... още двама души - каза той и се закашля отново.

- Те не са излезли през предната врата, във всеки случай.

- А аз как излязох?

- О, Дорфл потушаваше огъня долу, сър. Много полезно нещо са тия керамични полицаи. Вие се приземихте право връз него, така че той спря, естествено, да върши това и ви измъкна. Ще има ръкостискания и тържествени речи утре сутринта, сър!

В момента не се очакваха такива, отбеляза Ваймс. Наоколо все още имаше доста хора, които пренасяха бохчи, гасяха по-малките огънове, караха се помежду си... но голяма празнота зееше на мястото, където би трябвало да се вмести Поздравяването-На-Героя-На-Деня.

- О, не се безпокойте, сър, всички са доста заети след събитие като това тука, - сякаш разчете мислите му Колън.

- Мисля си, че сега имам нужда от студена вана - осведоми Ваймс света като цяло. - И след това ще поспя. Сибил има някои чудесни помади срещу изгаряния... А, здравейте вие двамата.

- Видяхме пожара - започна Керът в движение.

- Всичко наред ли е?

- Господин Ваймс е героят на деня! - подхвана сержант Колън развълнувано. - Влезе без да му мисли в сградата и спаси всичко живо вътре, в най-добрите традиции на Стражата!

- Фред? - отпаднало го повика Ваймс.

- Да, сър?

- В най-добрите традиции на Стражата е да пуши кротичко цигара някъде на завет в три сутринта. Нека да не се увличаеме толкова, какво ще кажеш?

Колън изглеждаше прекършен.

- Ами... - промълви той.

Ваймс се изправи с олюляване и потупа по рамото своя верен сержант.

- Добре, де, добре - традиция си е - отстъпи накрая той. - Следващия път можеш да се пробваш ти, Фред. А сега - той се закрепил по-стабилно на крака - отивам в Двора да напиша доклада си.

- Сър, но вие целият сте покрит с пепел и едва стоите прав! - възкликна Керът. - Трябва да си идете в къщи!

- О, не. Ще попрехвърля малко канцеларска работа. Някой да знае колко е часът?

- Зън-зън-зън! - разнесе се жизнерадостен глас откъм джоба му.

- Проклятие! - извика Ваймс, но беше късно.

- Часът е - каза гласчето с такава писклива приятелска интонация, сякаш молеше да му извият врата - около... девет и нещо.

- Девет и нещо ли?

- Да! Девет и нещо. Точно около девет и нещо.

Ваймс се облеци.

- Точно около девет и нещо? Измъкна малката кутийка от джоба си и отвори капачето. Демончето го изгледа сърдито отвътре.

- Вчера вие казахте, че ако, цитирам, Не Спра Тая Работа С Осем Часа, Петдесет И Шест Минути И Шест Секунди, Ще Видя На Чука Чукалото. И когато аз обясних, господин Въведи-Името-Ситука, че това девалидизира моята гаранция, вие ми казахте да си взема гаранцията и да си я...

- А аз си мислех, че вече сте го загубил това нещо - отбеляза Керът.

- Ха! - възкликна Дезорганизаторът. - Така ли си мислехте! Аз не наричам мушването на предмет в джоба на панталоните, тъкмо когато те заминават за пералнята „загубване“!

- Стана случайно - измърмори Ваймс.

- О! О! Ами дето ме хвърлихте в хранилката на драконите - и това ли беше случайно?

Демончето помърмори още малко само на себе си, след което продължи:

- Както и да е, искате ли да знаете какви са ангажиментите ви за вечерта?

Ваймс погледна към тлеещите останки от посолството.

- Давай!

- Няма такива - отговори намусено демонът. - Не сте ме уведомял за нито един свой ангажимент.

- Видя ли? Ето това ме изкарва от кожата ми! Защо аз трябва да те уведомявам? Защо ти не ми съобщаваш „Около осем: да разпръсна бунта пред „Домашна гозба“ и да спра Детритус да не изпозастреля народа“, а?

- Защото не сте ме уведомял, че трябва да ви уведомявам за това!

- Ами аз откъде да знам, че трябва да те уведомя! Така действа истинският живот! Как мога да ти кажа да ме предупреждаваш за неща, които никой не знае, че ще се случат? Ако беше наистина толкова добър, щеше да вършиш поне това!

- Ами то си го пише в Упътването - отговори гадничко демончето. - Хей, всички вие, чувате ли! Той си води бележки по Упътването ми!

- Добре де, естествено е да си водя бележки...

- Той всъщност подло си крие бележника в Упътването, за да не научи жена му, че така и не се е

научил да ме използва - допълни демонът.

- Ами аз какво да кажа тогава за моето упътване? - сопна му се Ваймс. - Прави ми впечатление, че ти даже и не си се опитвал да се научиш как да използваш мен.

Демончето се поколеба:

- Човеците имат ли си приложено упътване? - объркано попита то.

- Би било прекрасна идея!

- Вярно - съгласи се Ангуа под нос.

- Би могло вътре да пише такива неща: „Глава Първа: Никакво Зън-зън-зън и подобни простотии в шест сутринта!“ - Ваймс диво изгледа кутийката. - И „Отстраняване на дефекти: собственикът ми непрекъснато се опитва да ме изхвърли в клозета - какво не правя както трябва?“ И ...

Керът учтиво го потупа по рамото:

- Трябва да приключваме смяната, сър. Бяха напрегнати няколко дни напоследък. Ваймс се почеса по челото.

- Бих казал, че мога да си позволя една почивчица. Хайде, нищо повече няма тука за гледане.

Давай да се прибираме.

- Стори ми се, че вие казахте, че няма да си отивате... - започна Керът, но умът на Ваймс го надпревари.

- Имах предвид в Двора, разбира се - поправи се той. - У дома ще си ходя след това.

Кълбо светлина се полюшваше из библиотеката на лейди Рамкин, като се носеше покрай лавиците с огромни, подвързани с кожа книги.

Сибил знаеше, че много от тях никога не са били отваряни. Най-различни нейни предци просто ги бяха поръчвали на книгоvezите и след това ги бяха забутвали по рафтовете, защото библиотеката е нещо, което един благородник следва да притежава по подразбиране - като конюшната, крилото, където е настанена прислугата, и ужасяващите пейзажни недоразумения, сътворявани в двора на имението от Скапания Тъпанар Джонсън, въпреки че що се отнася до последното, нейният праядо беше застрелял злосторника, преди да нанесе сериозни поражения.

Тя вдигна лампата по-високо.

Поколения от рода Рамкин гледаха намусено към нея иззад носовите си от рамките по стените, през потъмнелия лак на вековете. Портретите бяха другото нещо, което благородниците по навик колекционираха.

Повечето портрети бяха на мъже. Неизменно бяха покачени на гърба на расов кон и опаковани в блестяща броня. И всеки един от тях неизбежно беше проливал кръвта си срещу заклетите врагове на Анкх-Морпорк.

В по-скорошни времена това беше доста трудна задача, в резултат на което на дядо й например му се беше наложило да поведе експедиция чак до Хоундаленд, само и само да намери някакви заклетни врагове. Преди него разбира се, нещата са били много по-лесни. Волнонаемниците на Рамкин бяха воювали с враговете на Анкх-Морпорк по цялото протежение на равнините Сто, като нанасяха сериозни поражения, доста често дори и на войниците от вражеските армии.*

(* Свято тачена мъдрост в средите на определен тип военачалници е, че големите поражения в жива сила са основният белег на успешно водената война. А ако са от противниковата страна, това

се счита за бонус.)

Сред позиралите пред четката на художника имаше и няколко жени. Никоя от тях не носеше въоръжение, по-тежко от, да речем, ръкавици или малък домашен дракон. Тяхното занимание през годините основно е било да пренавиват бинтове за съпрузите си, да чакат завръщането им от бойното поле, както на лейди Рамкин ѝ харесваше да мисли - с решителност, сила на духа и преди всичко с надежда те да се приберат вкъщи на колкото се може по-малко парчета.

Работата беше в това, че те никога не се бяха замисляли по тези въпроси. Щом имаше война - тръгваха. Ако нямаше война - устройваха си такава. В речника им дори нямаше думи като „дълг“. Всичко това беше заложено на генетично равнище у тях.

Тя въздъхна. Животът беше толкова по-труден в днешно време. А лейди Сибил принадлежеше към класата, която не беше навикнала да се сблъсква с трудности. Не и такива, които не могат да бъдат разрешени с повикване на прислугата. Преди петстотин години един от нейните предци беше отсякъл в бой главата на клачианец и я беше донесъл у дома набучена на копие и никой не си спомняше с лошо за него, като се изключеа, разбира се, клачианците, които, ако го хванеха, щяха да набият на кол неговата глава. Това беше пряко отношение към проблемите. Ти воюваш с тях, те воюват с тебе, всеки си знае правилата, а ако случайно ти отсекаат главата в суматохата, изобщо няма да ти пука за последствията. Оттам насетне.

В днешно време нещата несъмнено бяха по-цивилизовани. Но просто станаха... по-сложни.

И логично много от тези антични съпрузи не се бяха прибирали по домовете си с месеци и години време и за тях съпругите и семействата им бяха нещо като конюшните, библиотеката или Експлодиращата пагода на Джонсън. Просто уреждаха този детайл от живота си и повече не мислеха за него. Сам поне се прибираше всеки ден у дома.

Да де, почти всеки ден. Всяка нощ, със сигурност.

Тъй де... през част от повечето нощи.

Най-малкото успяваха да се хранят заедно.

Понякога.

Добре де, поне започваха да вечерят заедно.

Поне можеше да е сигурна, че той никога не е прекалено далеч от дома, просто е някъде, където се опитва да свърши прекалено много работа или да тича прекалено бързо след някого, или да избяга от хората, които искаха да го убият.

В края на краищата, реши лейди Сибил, тя беше една щастлива съпруга.

Ваймс се загледа в Керът, който стърчеше пред бюрото му.

- Значи какво ново ни носи всичката тая информация? Човекът, за когото знаем, че не е уцелил принца, е мъртъв. Човекът, който вероятно го е уцелил... също е мъртъв. Някой се е опитал адски нескопосано да ни подмами да си мислим, че клачианците са платили на Ози. Хубаво, мога да си представя защо някой ще го прави. Фред го нарича политика. Наели са Снежния склон да свърши истинската работа, той е помогнал на Ози, който иначе не би могъл да си уцели задника с две ръце, след което Стражата разкрива, че Ози е получил пари от клачианците и това е още една причина за война с тях. А Снежния просто си го е отнесъл. Някой му е излекувал пърхута завинаги.

- След като е написал нещо в бележника си, сър - прекъсна го Керът.

- А-а... да.

Ваймс погледна бележника, който полицаите бяха иззели от квартирата. Груб тефтер, направен от слепени късове отпадъчна хартия, от тези, дето книговете ги продават евтино. Той го подуши.

- Мирише на сапун по ръбовете.

- Това е бил новият му шампоан - поясни Керът. - Използвал го е за първи път.

- Откъде знаеш?

- Проверихме всички флакони в стаята.

- Хмм. Това тука прилича на прясна кръв. Виждаш ли, точно където листовите са подшити...

- Неговата кръв, сър - каза Ангуа. Ваймс кимна. Никой не спореше с Ангуа по въпросите за кръвта.

- Но от друга страна никой от страниците не е окървавена... Което е странно. Мърлява работа е това обезглавяването. Много пръска наоколо. Така че горната страница...

- ...е била откъсната, сър - довърши Керът ухилен и кимна. - Но това не е най-странното, сър.

Виждате дали ще можете да се досетите, сър!

Ваймс му хвърли един поглед и приближи лампата.

- Виждам бледи следи от писано на най-горната страница... Не мога да разчета какво...

- И ние не можахме, сър. Знаем, че е писал с молив. Имаше молив на масата.

- Прекалено бледи следи. Ръбове като Снежния обикновено пишат, сякаш изчукват камъни. - Ваймс прелисти бележника. - Някой я е откъсал... не само страницата, на която е било писаното, но и няколко страници надолу.

- Умно, нали, сър? Всеки знае...

- ...че можеш да прочетеш бележката по следите, върху долната страница - довърши Ваймс и подхвърли тефтера на бюрото. - Хмм. Тук е имало някакво съобщение очевидно...

- Възможно ли е да е изнудвал човека, който е стоял зад цялата работа? - предположи Ангуа.

- Това не би било в неговия стил. Не, аз си мислех, че...

На вратата се почуха и влезе Фред Колън.

- Донесох ви кафе. И освен това долу дойде да ви види група чаршаф... тоест - група клачианци, сър. Може би ще ви дадат медал някакъв и ще ви ломотят на техния си език. А ако не сте вечерял, господин Гориф готви ярешко с ориз и чуждоземски сос.

- Мисля, че е по-добре да видим какво искат - реши Ваймс. - Но аз дори нямах време да се измия...

- Доказателството за вашата героична целеустременост - насърчи го Колън.

- Ох, хубаво.

На половината път надолу по стълбите Ваймс го обхвана безпокойство. Никога не му се беше случвало да налети на група граждани, желаещи да му връчват медал, така че определено чувстваше липсата на опит в това отношение. Но пък и клачианците, скупчили се плътно до бюрото на сержанта, нямаха вид на комитет по приветствията.

Очевидно беше, че са клачианци. Всички носеха причудливи дрехи и имаха повечко слънчеви бани, отколкото обичайно можеха да се хванат в Анкх-Морпорк. Едно неприятно чувство пропълзя по гърба на Ваймс - че Клач е всъщност много голямо място, в което целият му град заедно с равнините Сто би се загубил и където има място за всякакви хора, включително и за юнака с червения фес, който просто трепереше от негодувание.

- Вие ли сте човекът Ваймс? - настойчиво попита той.

- Ами-и, аз съм Командир Ваймс...

- Настоявам да освободите семейството на Гориф! И няма да приемем никакви увъртания!

Ваймс примига:

- Да ги освободя ли?

- Вие ги държите под ключ! И сте конфискувал магазина им!

Ваймс задържа погледа си за момент върху говорещия, след това го прехвърли към сержант Детритус.

- Къде заведохте семейството, сержант?

Детритус отдаде чест:

- В килиите, сър!

- Аха-а! - извика човекът с феса. - Признавате си, значи!

- Извинете ме, но кои сте вие? - попита Ваймс, като разтърка уморено очи.

- Не съм длъжен да ви отговарям и вие нищо няма да изкопчите от мене! - изпъчи се човекът.

- Ах, благодаря, че ме предупредихте - кисело каза Ваймс, - не обичам да полагам напразни усилия.

- О-о, добър вечер, господин Вазир. - Керът изникна зад Ваймс. - Получихте ли бележката ми за книгата?

Настъпи една от онези безмълвни паузи, в които всеки пренастройва изражението на лицето си. Ваймс каза:

- Какво?

- Господин Вазир продава книги на Широката улица - обясни Керът. - Само че аз го бях помолил за някои книги на клачиански, разбирате ли, и една от тези, дето ми беше дал, се казваше „Парфюмените нивя или Градината на насладите“. Аз харесах заглавието, защото както знаете клачианците са измислили градините, и се надявах да вникна в културата им. В душевността на клачианците, нали разбирате. Само че тя... ами-и... тъй де, не беше за градинарство... ъ-ъ-ъ...

Той започна да се изчервява.

- Да, да, разбира се, върнете ми я, когато желаете - предложи бързо господин Вазир, който изглеждаше някак притеснен.

- Просто си помислих, че вие трябва да знаете, в случай че не знаете ... в случай че я продадете... така де, книгата би могла да шокира някои по-чувствителни читатели, знаете - такава книга...

- Да, добре...

- Полицай Ангуа толкова се шокира, че не спря да се смее - продължи Керът.

- Ще ви върна парите на мига - обеща Вазир. Изражението му отново се вкамени. Той погледна към Ваймс. - Книгите не са важни в момента! Ние настояваме да освободите нашия сънародник още сега!

- Детритус, защо, по дяволите, си ги затворил в килиите? - отпаднало попита Ваймс.

- Че къде да ги настаня, сър? Не са заключени и им дадох чисти одеала.

- Ето ви и обяснението - те са наши гости - каза Ваймс.

- В килиите! - Вазир се наслаждаваше на думата.

- Те са свободни да ходят където намерят за добре.

- Сигурен съм, че вече са. - Вазир съумя да подсказе, че само неговото появяване е предотвратило

одобрена от официалните власти кървава баня. - И можете да бъдете сигурен, че Патрицията ще научи за това!

- Той бездруго научава всичко. Но ако напуснат сградата, кой ще ги защити?

- Ние! Техните братя и сънародници!

- Как?

Вазир почти застана мирно.

- Със силата на нашите юмруци, ако трябва.

- А, добре. Значи тогава ще имаме две тълпи за разгонване...

- Зън-зън-зън!

- Проклятие! - Ваймс се плесна по джоба. - Не желая да знам дали имам някакви срещи за днес!

- Но имате среща в единайсет вечерта. В Залата на плъховете, в Двореца - съобщил Дезорганизаторът.

- Не ставай глупак!

- Твоя си работа...

- И си затваряй устата!

- Само се опитвам да помогна.

- Млъквай! - Ваймс отново се обърна към клачианския книжар. - Господин Вазир, ако Гориф желае да си тръгне с вас, ние няма да го задържим...

- А-ха! Само се опитайте!

Ваймс си помисли, че не вижда защо и клачианците да не бъдат дребни надуте досадници. Но не се почувства добре от тази мисъл, като човек, който стъпва по ръба на много дълбока урва...

- Сержант Колън?

- Да, сър?

- Оправи нещата, моля те!

- Да, сър!

- Дипломатично.

- Слушам, сър! - Колън се почеса по носа. - И това ли е политика, сър?

- Просто... доведи семейството на Гориф и те могат... - Ваймс махна с ръка. - Могат да правят каквото намерят за добре.

Той им обърна гръб и изкачи стълбите към кабинета си.

- Все някой трябва да защити правата на моите хора! - извика след него Вазир.

Ваймс спря на средата. Дъските изскърцаха за момент под тежестта му. След това продължи нагоре и неколцина полицаи започнаха отново да дишат. Затвори вратата на кабинета зад себе си. Политика! Седна и се разрови безцелно из бумагите по бюрото. Толкова по-лесно беше човек да мисли за престъпления. Само му дай хубаво старомодно престъпление...

Опита да се изключи от външния свят. Някой беше обезглавил Снежния склон. Това беше факт. Нямаше как да е инцидент по време на бръсненето или да го отдадат на прекалено силния шампоан, който е използвал.

А Снежния беше направил опит да застреля принца.

Също и Ози, но той само се е мислил за наемен убиец. Всички останали го имаха за странен тип, бъдещ интерес колкото локва мокра кал.

Прекрасна идея, от друга страна. Да наемеш истински убиец-професионалист, а след това да хванеш някой - Ваймс се ухили зло - който да опере пешкира. И ако Ози не беше приел идеята за падението толкова буквално, дребният нещастник и досега щеше да си вярва, че той е убиецът.

А Стражата трябваше да повярва, че всичко това е клачиански заговор.

Пясък по сандалите им... Да им се не види! Те какво - за глупак ли го взимаха? Защо ли не накара Фред да събере пясъка? Проклет да е, ако не издири този, който го е разсипал там! И ще го накара да го изяде! На някого му се искаше Ваймс да преследва клачианците.

Ами мъжът от горящия покрив? Той как се вписваше в картинката? Ваймс започна да си припомня - човекът беше загърнат в роба, лицето му не се виждаше. Гласът му звучеше така, сякаш не само бе свикнал да издава заповеди - Ваймс също беше свикнал да издава заповеди, - но и да му се подчиняват, докато членовете на Стражата възприемаха заповедите по-скоро като предложения.

Но някои неща не пасваха. Имаше „улики“, които направо можеха да подлудят човек. Като проклетия бележник. Това пък беше най-странното нещо досега. Някой изключително внимателно беше откъснал няколко страници с това, което Снежния беше написал върху тях. Някой достатъчно схватлив, за да се сети за бледите отпечатъци, които оставя моливът върху следващите страници. Е, защо тогава просто не беше свил целия тефтер?

Всичко беше толкова усукано. Но някъде със сигурност имаше едно само фактче, което би опростило нещата, би придало на всичко това смисъл...

Ваймс запрати молива си на земята и отвори със замах вратата, като почти я изтръгна от пантите ѝ.

- Какъв, по дяволите, е тоя шум? - изрева той. Сержант Колън вече беше преполовил стълбите нагоре:

- Господин Гориф и господин Вазир вдигнаха малко гюрултия, сър. Някой бил опожарил нечия страна преди двеста години, така го преведе Керът.

- Какво, пак ли?

- Туй са те, клачианците, сър. Но във всеки случай господин Вазир си тръгна отука с подут нос.

- Вазир е родом от Смейл, разбирате ли - намеси се Керът. - А господин Гориф е от Ел-Хариб. Двете страни спряха да воюват само преди десетина години. Религиозни различия.

- Какво, свършиха им се амунициите ли? - попита Ваймс.

- Свършили са им се камъните, сър. Амунициите са се изчерпали още през миналия век.

Ваймс поклати глава.

- Това направо ще ме довърши!... Хората се избиват едни други само защото боговете им нещо са се посдърпали помежду си...

- О-о, но те се кланят на един и същ бог, сър. Очевидно спорът е бил заради някаква дума в техните свещени книги, сър. Ел-харибианците настояват, че тя се превежда като „бог“, а тези от Смейл - като „човек“.

- Но как можеш да объркаш двете думи?

- Ами разликата е само една мъничка точица в правописа, сър, доколкото разбирам. И някои настояват, че всъщност е наплюто от муха.

- Значи те воюват с векове, само защото някаква муха е наплюла неподходящо място?

- Можеше и да е по-зле - увери го Керът. - Ако беше попаднала мъничко по-наляво, тогава думата щеше да се превърне в „ликъор“.

Ваймс отново поклати глава. Керът ги разбираше тези работи. А аз знам как да си поръчам виндалу. Пък и то се оказа, че на клачиански думата означавала "вкиснали-хрущяли-за-надменни-чуждоземски-идиоти".

- Искан ми се да знаехме повече за Кляч...

Сержант Колън се почеса заговорнически по носа.

- За да познаваме врага си ли, сър?

- О-о, аз врага добре го познавам - заяви Ваймс. - Исках просто да науча повече за клачианците.

- Командир Ваймс?

Стражите се огледаха. Ваймс присви очи.

- Ти си от хората на Ръждьо, така ли?

Младият мъж отдаде чест.

- Казвам се лейтенант Хорнет, сър. - Той се поколеба. - Хъм-м... Негова светлост ме изпрати да ви попитам дали вие и вашите старши офицери бихте били така добри да отидете в двореца в удобно за вас време.

- Тъй ли? Това ли бяха наистина думите му?

Лейтенантът реши, че откровеността е единствената възможна политика.

- Всъщност, сър, той каза: „Доведи Ваймс и лентяите му тука на секундата!“

- О, тъй ли било?

- Зън-зън-зън! - изпищя ликуващо тъничък глас откъм джоба му. - Часът е точно единайсет вечерта!

Портата се отвори, преди Ноби да почука.

- Да, това съм аз! - сопна му се жената. Ноби все още стоеше със замръзнала протегната ръка.

- Ъ-ъ-х... вие ли сте госпожа Кейк?

- Да, но го правя само срещу заплащане. Ръката на Ноби не помръдна.

- А... ама вие можете ли да предсказвате бъдещето?

Те останаха вторачени един в друг за секунда. После госпожа Кейк се тупна няколко пъти с юмрук по ухото и примигна.

- Пусто да опустее! Пак съм си забравила включени екстрасензорните възприятия. - Погледът ѝ се разфокусира, докато си повтаряше мислено разговора. - Мисля че оправихме работата. - Тя огледа Ноби и подсмръкна. - По-добре влизай. Внимавай къде стъпваш, че килимът току-що съм го изпрала. И мога да ти отделя само десет минутки, щото варя зеле отгатък.

Введе ефрейтор Нобс в тясната си гостна, почти изцяло заета от голяма кръгла маса със зелена покривка на нея. В средата на масата имаше кристално кълбо, недобре скрито под розова плетена кукличка с пола-кринолин.

Госпожа Кейк махна на Ноби да седне. Той се подчини. Миризмата на зеле се носеше из стаята.

- Един познат в кръчмата ми каза за вас - смотолеви той. - Била сте медиум.

- Ще ми кажеш ли все пак какъв ти е проблема? - прекъсна го тя и го огледа. За да затвърди усещането, че говори по лични наблюдения, а не по предсказания, добави: - Тоест, за кой от проблемите си би искал да научиш повече? Ноби се покашля:

- Ами-и... той е малко... знаете... интимен въпрос. Сърдечни проблеми, такива работи.
- Замесена ли е жена? - внимателно произнесе госпожа Кейк.
- Ъ-ъ... надявам се. Какво друго виждате?

Госпожа Кейк видимо си отдъхна.

- Просто исках да науча дали ще срещна някое момиче - продължи Ноби.
- Разбирам. - Тя сякаш сви рамене с лице. Не беше нейна работа да учи хората за какво да пилеят парите си. - Хубаво. Имаме бъдеще за десет пенса. Това е каквото се вижда. И имаме десетдоларово бъдеще. Това е, което ще получиш.
- Десет долара ли? Че това е повече от седмичната ми заплата! По-добре ми гадайте за десет пенса.
- Мъдро решение. Дай лапа.
- Длан - поправи я Ноби.
- И аз това казах.

Госпожа Кейк разучи протегнатата ръка на Ноби, без да я докосва.

- Кога ще започнеш да стенеш, да подбелваш очи и други такива работи? - попита Ноби, който се стараше да получи максималното за своите десет пенса.
- Няма да се наложи - отвърна тя, без и да го поглежда. - Тези неща са... - Приблужи още лице и остро изглежда Ноби. - Ти да не си играеш с тая ръка?
- Моля?

Госпожа Кейк смъкна кринолинената кукла от кристалното кълбо и се вторачи в дълбините му. След малко поклати глава.

- Не зная, сигурна бях... А, това ли било! - Тя прочисти гърло и заговори по-разбрано. - Господин Нобс, виждам ви заобиколен от мургави девойки на някакво горещо място. Смят се и разговарят с вас... всъщност една от тях тъкмо ви предложи питие...
- И никоя не ме навиква или нещо подобно? - попита Ноби омаян.
- Не ми изглежда да е така. - Госпожа Кейк също беше доста изненадана. - Изглеждат ми направо щастливи.
- Виждате ли някакво... привличане между нас?
- Кой са те?
- Знам ли. Очаквах вие да ги познаете, щом вие ги виждате.

Въпреки доста загрубелия си с годините характер, тя не можеше да не почувства накъде бият въпросите на Ноби, и намекна:

- Някои от девойките... сякаш са готови за венчило, но...
- А, добре - отговори Ноби, без да промени изражението на лицето си.
- Ако не разбра какво точно ти казвам...
- Да де. Венчило.. Разбира се. Да.

Госпожа Кейк се предаде. Ноби ѝ отброи десетте пенса.

- И ще стане скоро, така ли? - попита той.
- О, разбира се. Не мога да виждам надалече в бъдещето само за десет пенса.
- Щастливи девойки... - повтори на себе си Ноби. - Венчило. Определено си струва да се помисли върху това.

След като той си замина, госпожа Кейк се върна при кристалното кълбо и навъртя

предсказанията за десет долара просто от любопитство и за удоволствие, след което се смя на видяното до края на следобед.

Ваймс беше само наполовина изненадан, когато вратите на Залата на плъховете се разтвориха и там, начело на масата, беше седнал лорд Ръждьо. Патрицият го нямаше.

Той беше само наполовина изненадан. Което ще рече - отгоре изплува мисълта: „Странно, а аз смятах, че този човек не можеш да го поместиш оттука и със стенобитно оръдие..." Но по-дълбоко - в мрачните нива на съзнанието му, където слънчевата светлина проникваше рядко, си помисли: „Естествено. В такива времена точно хора като Ръждьо изплуват на повърхността. Все едно да разръчкаш блато с пръчка. Изскачат големите мехури и се разнася воня." Въпреки това отдаде чест и каза:

- Виждам, че Лорд Ветинари е заминал на почивка.

- Ваймс, лорд Ветинари тази вечер сяде поста си. Временно, разбира се. Само докато трае извънредното положение.

- Тъй ли?

- Да. И трябва да отбележа, че той очакваше известна критичност от ваша страна по повод това му решение, затова ме помоли да ви предам това писмо. Можете сам да се уверите, че е подпечатано с личния му печат.

Ваймс погледна плика. Наистина носеше официалния печат на Патриция, но...

Той срещна погледа на лорда и всяко подозрение отпадна. Ръждьо не би могъл да хитрува по този начин. Хора като него имаха собствен нравствен кодекс и някои неща просто бяха под достойнството им. Те можеха да притежават цяла улица, където хората по къщите да живеят скупчени като хлебарки, а хлебарките да живеят като царе и не виждаха нищо нередно в това, но лорд Ръждьо по-вероятно би умрял, преди да изпадне дотам, че да фалшифицира държавния печат.

- Разбирам, сър. Викали сте ме?

- Командир Ваймс, налага се да заловите клачианския представител в града ни и да го тикнете в затвора.

- По какво обвинение, сър?

- Ние сме в навечерието на война с Клач. Наистина ли не разбирате?

- Не, сър.

- Говорим за шпионаж. Дори за саботажи от тяхна страна. И ако трябва да бъда откровен с вас... в града ще бъде обявено военно положение.

- Да, сър? И какво представлява това положение? - попита Ваймс, като гледаше право напред.

- Разбирате много добре!

- Това от оня тип положение ли е, сър, дето се вика „Стой!" преди да стреляш, или от другия?

- Аха. Разбирам. - Ръждьо се изправи и се наклони напред над масата. - Харесва ти да... остроумничиш пред лорд Ветинари и по някаква причина той проявява снизхождение към това. От друга страна обаче, аз ги познавам твоя тип хора.

- Моя тип ли?

- Така, като аз виждам нещата, улиците са пълни с престъпници. Нелицензирани просяци, нарушители на обществения ред... но вие изглежда си затваряте очите за всичко това. Мислите си,

че имате по-възвишени идеали. Но от вас не се изисква да имате идеали, командир Ваймс. Вие сте ловец на крадци и нищо повече... Надсмивате ли ми се, Ваймс?

- Просто се опитвах да не си затворя очите.

- Вие изглежда смятате, че законът е като някакъв светъл лъч в небето, който не се поддава на контрол. И грешите. Законът е това, което ние кажем, че ще бъде. Няма да прибавям „Разбрахте ли?“, защото добре зная, че разбирате и нямам намерение да споря с вас. Отдалеч познавам второразредната фуражка.

- Второразредна фуражка ли? - безпомощно попита Ваймс.

- Командир Ваймс - продължи лордът, - щеше ми се да избегна това, но последните дни разкриха удивителна поредица от осъдителни ваши грешки. Принц Куфурах беше прострелян, а вие бяхте безпомощен да предотвратите нещастieto или поне да заловите криминално провинилия се. Тълпите продължават да сноват насам-натам необезпокоявани из града, дори научих, че един от вашите сержанти е обявил, че ще застреля невинен човек в главата. До знанието ни беше доведено и че своеволно сте арестувал невинен бизнесмен със семейството му и сте ги заключил в килиите без каквото и да е основание.

Ваймс чу как Колън тежко си пое дъх. Но това сякаш ставаше някъде много далеч. Той можеше да почувства как цялата реалност се разпада покрай него, само съзнанието му остана да се рее, пляскайки с криле към розовото небе, където нищо нямаше особено значение.

- Трябва да възразя, сър. Той беше задържан по обвинението, че продължително време е бил клачианец. Не искате ли да постъпя по същия начин и с останалите?

- И ако това не ви стига - продължи Ръждьо, - казано ни беше нещо, на което при други обстоятелства трудно бих повярвал, дори когато става дума за непоследователен в действията си човек като вас. По-рано тази вечер вие сте нападнал двама клачиански стражи, които с нищо не са ви провокирали. Стъпил сте незаконно на клачианска територия, нахлул сте в женски покои, отвлякъл сте двама клачианци от леглата им, наредил сте унищожаване на клачианско имущество и... като цяло, държал сте се много унизително.

Какъв смисъл имаше да спори, питаше се Ваймс.

- Двама клачианци ли, сър?

- Изглежда принц Куфурах е бил отвлечен, Ваймс. Трудно ми е да повярвам, че дори вие сте способен на подобно нещо, но клачианците явно ви подозират. Видян сте да влизате незаконно в техният имот. Очевидно сте измъкнал безпомощна жена от леглото ѝ. Имате ли какво да отговорите на тези обвинения?

- Имаше пожар, сър.

Лейтенант Хорнет пристъпи напред и зашепна нещо. Лорд Ръждьо омекна малко.

- Добре. Много хубаво. Появиха се някои смекчаващи вината обстоятелства, Ваймс, но от политическа гледна точка вие сте взел възможно най-неправилното решение. Не мога да си представя какво може да се е случило с принца, но честно казано на вас май ви доставя удоволствие да влошавате нещата още повече.

„Можете ли да се катерите, господин Ваймс?“ Не пророни и дума. Другият човек беше праметнал нещо обемисто през раменете си...

- Отстранен сте от длъжност, командир Ваймс. Стражата преминава под прякото командване на

този съвет. Това разбрахте ли го? - Ръждьо се обърна към Керът: - Капитан Керът, много от нас са чували... добри отзиви за вас и съгласно възложения ми пост аз ви назначавам за изпълняващ длъжността командир на Градската стража...

Ваймс затвори очи. Керът прилежно отдаде чест.

- Не! Сър!

Ваймс зяпна.

- Така ли? - Ръждьо втренчи за секунда поглед в Керът и леко сви рамене. - Добре тогава... лоялността е хубаво качество. Сержант Колън?

- Сър!

- При така създадите се обстоятелства и тъй като сте най-опитният подофицер, а освен това сте бил на военна служба и все пак имате някакъв военен опит - вие ще поемете командването на Стражата, докато трае... извънредното положение.

- Не, сър!

- Това беше заповед, сержант.

По челото на Колън избиха капки пот.

- Не, сър!

- Сержант!

- Ако искате, можете да си я заврете вашата заповед в задника, сър! - извика Колън отчаяно.

И още веднъж Ваймс зърна млечно-белия поглед на Ръждьо. Лордът не изглеждаше изненадан. Знаеше, че един прост сержант не би посмял да му отправи такова нагло предизвикателство и просто изключи Колън от непосредствената си Вселена.

Погледът му за кратко се спря върху Детритус.

„Не знае как да разговаря с тролове" - сети се Ваймс. И още веднъж се впечатли по същия мрачен начин от способността на Ръждьо да решава проблемите. Той ги забравяше.

- Кой е старшият ефрейтор на Стражата, сър Самюъл?

- Трябва да е ефрейтор Нобс.

Комитетът се спогледа. Избухна стихия от полугласни препирни, в която думите „...нагъл дребен врабец..." бяха неколкократно повторени. Накрая Ръждьо се изправи отново.

- Следващият по старшинство?

- Нека да помисля... следващ е ефрейтор Силен-в-ръката - отговори Ваймс. На душата му беше неочаквано леко.

- Може би той ще се окаже човек, който разбира от заповеди.

- Той е джудже, идиот такъв!

И едно мускулче не помръдна върху лицето на лорда. Значката на Ваймс лекичко звънна, когато той внимателно я положи на масата.

- Нямам намерение да търпя повече това - меко каза той.

- О-о, значи предпочиташ да бъдеш цивилен?

- Полицаите са си цивилни, породист плъх такъв!

Умът на Ръждьо отхвърли звуците, които ушите му нямаше как да са чули.

- Оставете и ключовете от оръжейницата, сър Самюъл. - Връзката издрънча върху масата. - Още някой ще прави ли безсмислени жестове?

Сержант Колън измъкна почернялата си значка от джоба и беше леко разочарован, че тя не издрънча силно, когато се удари в масата. Затова пък отскочи и счупи чаша с вода.

- Мойта значка ми е гравирана на ръката - изгътна Детритус. - Който му стиска, нек' дойде да ми я вземе.

Керът остави своята много внимателно. Ръждьо повдигна вежди:

- И вие ли, капитане?

- Да, сър.

- Аз си мислех, че поне вие...

Той спря и раздразнено погледна към вратата, която шумно се разтвори и група дворцови стражи влетяха, следвани по петите от клачианци.

Съветът скочи на крака.

Клачианецът в центъра на групата беше познат по лице на Ваймс. Бе го мяркал по официални събирания и ако изключим факта, че беше клачианец, би го определил като печен хитрияга.

- Кой е тоя? - прошепна на Керът.

- Принц Калиф. Втори по важност след посланика им.

- Те всичките ли са принцове?

Мъжът прекоси половината път до масата, хвърли бегъл поглед към Ваймс, без да покаже, че го е познал, и се поклони на Ръждьо.

- Принц Калиф - започна лордът, - не беше ми съобщено предварително за вашето посещение, но при все това...

- Нося ви пресни новини, милорд.

Частица от гипсираното съзнание на Ваймс отчете разликата в гласовете. Куфурах бе научил езика от улицата, докато този тук си бе наемал учители.

- В такива времена коя новина не е прясна?

- Имало е развитие на събитията на новата земя. Случили са се злощастни инциденти. Там, както и тук, в Анкх-Морпорк. - Той хвърли още един поглед на Ваймс. - Въпреки че сведенията ни за последните са малко... объркани. Лорд Ръждьо, трябва да ви кажа, че на практика сме в състояние на война.

- На практика ли? - повтори Ваймс.

- Страхувам се, че събитията ни тласкат напред - изрече Калиф. - Ситуацията е деликатна.

„Те знаят, че ще им се наложи да се бият - помисли Ваймс. - Това сега е просто като началото на танц, когато човек обикаля и оглежда партньора си..."

- Налага се да заявя, че имате на разположение дванадесет часа, за да изтеглите всички свои граждани от Лешп - каза Калиф. - Ако това бъде направено, нещата ще се изгладят лесно. Засега.

- Нашият отговор е, че вие разполагате с дванадесет часа да напуснете Лешп - натърти Ръждьо. - Ако не го направите, ние ще предприемем... стъпки...

Калиф направи лек поклон.

- Разбираме се добре. Официалният документ ще ви бъде връчен в най-близко бъдеще и не се съмнявам, че и ние ще получим такъв от вас.

- Естествено.

- Ама чакайте, не можете просто така... - започна Ваймс.

- Сър Самюъл, вие вече не сте Командир на Стражата и нямате място на тези преговори - остро го прекъсна Ръждьо и се обърна отново към принца.

- Злощастно стечение на обстоятелствата е, че нещата стигнаха дотук - произнесе сковано.

- Наистина. Но идва време, когато само думите не са достатъчни.

- Трябва да се съглася с вас. Идва време, когато трябва да изпитаме силата си.

Ваймс в очарован потрес местеше поглед от едното към другото лице.

- Ние, разбира се, ще ви оставим време да напуснете посолството си. Доколкото то изобщо съществува...

- Колко мило. Ние ще отвърнем на любезността ви по същия начин.

Калиф направи лек поклон. Ръждьо също.

- В края на краищата фактът, че държавите ни са във война, не е причина да забравяме старите приятелства.

- Какво?! Естествено, че е причина, по дяволите! - възкликна Ваймс. - Не мога да повярвам! Просто си седите тука и... мили боже, къде отиде дипломацията?

- Войната, Ваймс, е продължение на дипломацията с други средства - произнесе лорд Ръждьо. - Както щяхте да знаете, ако бяхте истински джентълмен.

- И вие, клацианците, сте същите! - продължи разпалено Ваймс. - Сигурно е от онова позеленялото телешко, дето Дженкинс ви го продава. Хванали сте „луда крава" и сте се побъркали. Не може да...

- Сър Самюъл, вие сте, както отегчително често ни припомняте, цивилен - прекъсна го Ръждьо. - И като такъв нямате работа тука.

Ваймс не си направи труда да козирува, а се обърна и напусна залата. Останалите от малкия му отряд го последваха мълчаливо към Двора на Псевдополис.

- Казах му, че може да си я завре в задника - промълви сержант Колън, докато пресичаха Медния мост.

- Така е - каза Ваймс вдървено. - Браво.

- Право в лицето. „Да си я завреш в задника". Ей тъй.

От тона на Колън не ставаше ясно дали се гордее с постъпката си или е ужасен от нея.

- Страхувам се, че формално лорд Ръждьо е прав, сър - вметна Керът.

- Тъй ли?

- Да, господин Ваймс. Безопасността на града е от първостепенно значение и при състояние на война гражданските сили минават на военно подчинение.

- Ха!

- И аз му казах - изстена Фред Колън. - „В задника", му казах.

- Заместникът на посланика не спомена нищо за принц Куфурах - сети се Керът. - Това е странно.

- Прибирам се вкъщи - сподели Ваймс.

- Почти стигнахме, сър.

- Наистина вкъщи. Имам нужда да се наспя.

- Да, сър. Какво да кажа на момчетата, сър?

- Кажим им каквото намериш за добре.

- Погледнах го в очите и му казах... казах му „можете да си я заврете..." - продължаваше да ломоти унесено Колън.

- Сър, искате ли да го хванем този Ръждьо по-късничко с момчетата? - попита Детритус. - Няма проблеми. Все ще го намерим виновен в нещо.

- Не!

На Ваймс така му олекна на душата, че скоро би трябвало да се върже, за да се задържи на земята. Той остави дружинката пред вратите на Двора и позволи тялото му да го понесе към дома, покрай удивения поглед на съпругата му, нагоре по стълбите към спалнята, където се хвърли в леглото и заспа, още преди да се е стоварил върху постелята.

За девет часа на следващата сутрин беше насрочен парадът на Тежковъоръжените пехотинци на лорд Вентури. Маршируваха по Бродуей. Стражите излязоха да позяпат. Друго не им оставаше да правят.

- Онзи там не е ли икономът на господин Ваймс? - възкликна Ангуа и посочи скованата фигура на Уиликинс, който маршируваше в челната редица на строя.

- Да-а, а барабанчикът отпред е момчето, дето им помагаше в кухнята - прибави Ноби.

- Ти си... военен, нали, Фред? - промълви Керът, когато колоната отмина.

- Да, сър. От Първа тежковъоръжена пехота на дука на Ърл. „Скубачите на фазани“, така ни наричаха.

- Моля? - не разбра Ангуа.

- Такъв беше прякорът на поделението ни. О-о, стара традиция, от векове насам. Войниците на дука на Ърл бивакували край някакво имение и минали покрай гнезда на фазани, и, нали се сещате, този живот под открито небе и всичкото... както и да е, затова носим перо от фазан на шлема. По традиция, нали така!

Физиономията на Фред бавно се разтапяше в мекото изражение на човек, който е бил халосан по главата, докато се е разхождал по Алеята на Спомените.

- Дори си имахме и маршова песен - додаде той. - да знаете - беше много трудна за пеене. Ъъ-х, извинете, госпохице?...

- О, няма нищо, сержант - каза Ангуа. - аз често си избухвам в смях без причина.

Фред Колън отново зарея мечтателен поглед в небитието.

- И разбира се, преди това бях в Среднотежката пехота на дука на Куирм. Много подвизи извършихме.

- Сигурен съм, че е било така - съгласи се Керът докато циничното съзнание на Ангуа се забавляваше с мисълта на какво точно разстояние от огневата линия е бил в момента на извършването на подвизите Фред. - Твоята бляскава военна кариера очевидно ти е оставила много и скъпи спомени.

- А и момчетата си падат по униформени мъже - добави Фред Колън, като с това явно искаше да намекне, че често възмъжаващите хлапаци имат нужда от подкрепата на воинските одежди. - Пък и... хм-м...

- Да, сержант?

Колън го изгледа с неудобство, сякаш купчината пране на отминалите спомени внезапно се беше оплела в простора на изтеклото време.

- Беше някак... по-лесно, сър. Тоест, отколкото да си ченге. Искам да кажа - ето, ти си войник, нали така, а ония отсреща - те са врагът. Събирате се на някоя голяма ливада, строявате се в

квадрати, след туй она напудреният с перата по шлема издава заповедите, вие се престроявате във форма на огромна стрела и...

- Господи, хората наистина ли вършат подобни неща? Мислех си, че ги рисуват само за яснота по тактическите планове!

- Да, сър, но той, старият дук, вършеше всичко по книга... както и да е, всичко в края на краищата се свеждаше до това да си пазиш гърба и да гледаш да халосаш някой тип с погрешната униформа пред себе си. Докато... - лицето на Фред Колън се сгърчи в мъчителна гримаса, - когато си ченге, госпожице Ангуа, просто не можеш да различиш добрите от лошите, само като гледаш по картата - това е факт, изпитал съм го.

- Но... нали има и военни закони?

- Да, де... но когато връз главата ти вали като из ведро, затънал си до гъ... тоест до кръста в умрели коне и кал и се намери някой, който да ти издаде заповед, това не е най-доброто време да се консултираш с наличната литература по въпроса. Пък и в повечето правила се обяснява само кога е позволено да те застрелят.

- О, сигурен съм, че не е само това, сержант.

- Тъй да е, сър - отстъпи дипломатично Колън.

- Сигурен съм например, че пише доста неща за това как не трябва да се убиват противникови войници, след като вече са се предали.

- О-о, да-а-а, има го и това, капитане! Но не пише, че не може да ги поотупаме преди това. За да ни запомнят завинаги.

- Не говориш за изтезания, нали? - ужаси се Ангуа.

- О, не, госпожице. Но... - Алеята на Спомените на Колън се превърна в лош път през мрачна клисура. - ...но когато най-добрият ти приятел тъкмо са го уцелили със стрела в окото, мъже пицят и коне цвилят наоколо, ти си изплашен като зад... ти си извънредно силно изплашен и в този момент край тебе премине враг... по една или друга причина на тебе ти се приисква да започнеш да го млатиш... нещо такова. Ами... представете си... ако след двамайсет години в мразовите дни кракът продължава да го прищраква, той ще си спомни какви ги е вършил на младини, това е всичко.

Той порови из джоба си и измъкна оттам малка книжка.

- Принадлежала е на пра-прадядо ми. Участвал е в битката срещу Псевдополис и моят пра-пра-прадядо му е дал този молитвеник за войници, защото в такива моменти човек има нужда от всички молитви, за които може да се сети, вярвайте ми. Прапрадядо ми го е мушнал в джоба на жакета си, щото не е можел да си купи ризница, и на следващия ден, по време на битката - ву-у-у-п! - една стрела долетяла от незнайно къде, забила се право в книжката, пробила всички листове и спряла чак на последния, вижте. Ето я дупката.

- Истинско чудо - отбеляза Керът.

- Да, чудо ще да е било, сигурно - скръбно се съгласи сержантът, като въртеше в ръцете си омачканото томче. - Жалко само, че не е спряла останалите седемнайсет стрели.

Барабанът заглъхна в далечината. Полицайте избягваха да срещат погледите си. Властен глас произнесе:

- А ти защо не си в униформа, млади момко? Ноби се обърна. Гласът принадлежеше на възрастна

дама с одежди, които определено напомняха на пуйка, и изражение на върховен съдия.

- Аз ли? Аз си имам униформа. Ноби като посочи очукания си шлем.

- Истинска униформа - сопна се жената и му връчи бяло перо. - Какво ще направиш ти, когато клачианците започнат да ни похищават в собствените ни легла?

Тя изгледа унищожително останалата част от Стражата и изфуча нататък. Ангуа забеляза още няколко като нея да обикалят групичките зяпачи. Тук и там нещо се белееше.

- Аз бих допуснал в такъв случай, че клачианците са ужасно смели хора - сподели Керът. - Опасявам се, Ноби, че бялото перо е за да се засрамиш, че още не си се записал доброволец.

- А, хубаво тогава - отговори Ноби, за когото срамът не беше срамна работа. - Какво да направя с него?

- Това ми припомня... казах ли ви какво му отговорих на лорд Ръждьо? - нервно попита Колън.

- Седемнайсет пъти - отговори Ангуа, вторачила се в дамите с перата. Тя добави сякаш на себе си:

- „Върни се с щита си или върху него“.

- Чудя се дали да не помоля онази госпожа за още няколко пера? - промълви Ноби.

- Това пък какво беше? - сепна се Керът.

- Изглеждат като да са от истински гъски. Ако събера достатъчно...

- Не, чудя се какво каза Ангуа...

- Моля? О... просто фраза, с която жените изпращат съпрузите си на бойното поле. „Върни се със щита си или върху него.“

- Върху щита ли? - изуми се Ноби. - Нещо като носилка, дето я носят четирима роби...

- Нещо като да си умрял - уточни Ангуа. - Ще рече: „Върни се победител или изобщо не се връщай“.

- Добре де, аз винаги се прибирам с щита си - каза Ноби. - Никакъв проблем не виждам в тая работа.

- Ноби - въздъхна Колън, - ти се прибираш не само със своя щит, но и с няколко чужди, с торба трофейни зъби и с петнайсет чифта ботуши, още топли. С каруца.

- Е, да, де-е... Няма смисъл да водиш война, ако ще си на губещата страна, - каза Ноби, докато затъкваше перото в шлема си.

- Ноби, ти винаги си бил на страната на победителите, защото се криеш из храсталаците, надничаш да разбереш на кого ще му провърви и смъкваш върнатата униформа от първия попаднал ти труп. Чувах даже, че генералите следят коя униформа си навлякъл, за да знаят накъде върви битката.

- Много войници са служили в няколко различни поделения - защити се Ноби.

- Вярно. Но не и по време на една и съща битка - отговори сержант Колън.

Те се върнаха в дома на Стражата. По-голямата част от смяната си беше взела почивен ден. В края на краищата кой издаваше заповедите сега? Какво трябваше да правят днес? Единствените останали бяха тези, които никога не се чувстваха свободни от задълженията си, и новите попълнения, които все още имаха ентузиазъм да работят доброволно.

- Сигурен съм, че господин Ваймс ще измисли нещо - заяви Керът. - Виж, аз ще отида да придружа семейството на Гориф до магазина им. Господин Гориф каза, че иска да си съберат нещата и да заминат. Много клачианци си заминават. Не можем да ги виним.

Със сънища, разлитаци се като мехурчета въздух из вода, Ваймс изплува от унеса.

Напоследък той ценеше миговете точно преди събуждане. По това време се раждаха решенията на проблемите му. Струваше му се, че части от мозъка са работили нощна смяна върху проблемите от предишния ден, за да му връчат отговорите веднага щом отвори очи.

Този път в главата му нахлуха само спомените. Той потръпна. Изплува още един спомен. Ваймс изстена. Звукът от полицейската му значка, подхвърлена на масата, продължаваше да отеква в главата му. Той изруга на глас.

Измъкна се изпод завивките и опипом затършува по нощната масичка.

- Зън-зън-зън!

- О, не... Добре де, колко е часът?

- Един на обяд! Здравей, Въведи-Си-Тука-Името!

Ваймс изледа със замъглен поглед Дезорганизатора. Един ден, и той го чувстваше, задължително би се опитал да разбере упътването на проклетото нещо. В противен случай щеше да го хвърли от някоя висока скала*.

(* Едно от универсалните правила на щастието гласи: никога не се доверявай на изключително полезна вещ, упътването към която тежи повече от самата нея.)

- Какво... - започна той и отново простена. Плющящият звук от размотаващия се тюрбан нахлу в мислите му.

- Сам? - Сибил ритна с крак вратата и влезе в спалнята с чаша в ръка.

- Да, мила?

- Как се чувстваш?

- Имам синини и върху синините... - Друг спомен изпълзя от пропастта на чувството му за вина. - О, мили боже, наистина ли го нарекох „породист плъх“?...

- Да - потвърди съпругата му. - Фред Колън намина оттук сутринта и ми разказа всичко за вчерашната ви среща. Много добро описание, трябва да призная. Спомням си, че излизах някога с Рони Ръждьо. Студеноръвен е като риба.

Нов спомен избухна като възпламенен лампов газ в главата на Ваймс.

- А Фред разправи ли ти какво каза на лорд Ръждьо да направи със значката му?

- Да. Три пъти. Изглежда, че му се е набило в главата. Както и да е, доколкото познавам Рони, на него ще му е необходим чук за целта.

Ваймс отдавна се бе примирил с факта, че явно цялата аристокрация се познаваха един друг и си говореха на малко име.

- Фред каза ли ти нещо друго? - боязливо попита той.

- Да. За магазина, за пожара и всичко останало. Гордея се с теб, Сам. - Тя го дари с целувка.

- И какво ще правя сега?

- На първо време можеш да си изпиеш чая и да се избръснеш.

- Трябва да отида в Участъка и да...

- Първо ще се избръснеш! В легена има топла вода.

Когато Сибил излезе, той се надигна мъчително от леглото и се завлече до банята. Там наистина го чакаше леген с топла вода върху мраморна масичка.

Огледа лицето си в огледалото. За нещастие, беше неговото. Може би, ако преди това се избърсне?... И след това ще може да измие местата, които останат...

Фрагменти от отминалата нощ непрекъснато изскачаха в съзнанието му. Постъпи лошо с клачианските стражи, но понякога човек просто няма време за дискусии...

И не трябваше да прави това със значката. Днес вече не беше като в добрите стари дни - сега имаше отговорности. Трябваше да остане и да се опита да направи нещата поне малко...

Не. Безполезно е.

Успя да размаже сапунената пяна по лицето си. Закон за Бунтовете! Мили боже... Той спря замислено с бръснач в ръка. Ръждьо го следеше с млечнобелия си поглед от дъното на съзнанието му. Копеле! Хора като него вярват, ама наистина си вярват, че Стражата трябва да бъде нещо като овчарско куче, което да подгонва стадото в правилната посока, да захапва леко отклонилите се овце по краката, да лае, когато я питат и никога, ама никога да не хапе овчаря...

О, да. Ваймс с костите си чувстваше кой е врагът сега. Само че... Няма значка, няма Стража, няма работа...

Друг позакъснял спомен долетя в главата му.

Сапунът още се стичаше по врата и дрехите му, когато той измъкна запечатания плик на Ветинари от джоба си и го разпечата с един замах на бръснача.

Вътре имаше бял лист хартия. Той обърна листа от другата страна, но и там нямаше нищо. Объркан погледна надписа върху плика.

„Сър Самюъл Ваймс, Рицар.“

„Колко мило от негова страна да ми го напомни“, помисли си Ваймс. Какъв беше смисълът на писмо без смисъл? Друг можеше припряно да пъкне погрешния лист хартия в плика, но Ветинари не беше такъв човек. Каква беше целта да прати бележка, която му напомня, че е рицар? За бога, той помнеше този объркващ факт изключително добре...

Ново късче спомени избухна безшумно в мозъка му. Какво беше казал Ветинари? Че всеки благородник... Ваймс занемя. Но той беше благородник, нали? И то официално.

Не извика диво. И не изхвърча от стаята. Приключи бавно с бръсненето, изми се и облече чисто бельо, всичко това много спокойно.

На долния етаж Сибил му готвеше нещо за късна закуска. Тя не беше особено добър готвач. На Ваймс този факт определено му допадаше, защото той пък не беше много добър в яденето. След цял живот хапване на крак стомахът му не гледаше правилно на света. Това, за което жадуваше, бяха дребни хрускави кафяви парченца, на външен вид като кучешка храна, и вярната Сибил всеки път държеше тигана малко по-дълго от необходимото върху дракончето.

Тя внимателно го наблюдаваше, докато Ваймс дъвчеше препърженото си яйце, вторачен в някаква невидима картина пред себе си. Изражението ѝ беше като на човек, който държи осигурителното въже, докато следи стъпките на въжеиграча.

След известно време, докато се опитваше да разреже кремвирша си с хрущене, Ваймс попита:

- Имаме ли в къщи някакви книги за рицарството, мила?

- Имаме стотици, Сам.

- А има ли такава, която да казва... за какво е изобщо цялата тази работа? Пише ли какво трябва да правиш, ако си рицар, например? За отговорностите на рицаря и така нататък?

- Това го пише в повечето от тях, струва ми се.

- Добре тогава. Аз ще отида малко да почета.

Ваймс нападна бекона с вилицата си. Той се натроши удовлетворително.

По-късно се премести в библиотеката. Двайсет минути след това се появи отново, за да потърси молив и хартия.

След още десет минути лейди Сибил му занесе чаша кафе. Той се беше сврял зад купчина книги, очевидно погълнат от „Животът на Кавалера“. Тя се измъкна на пръсти от стаята и се отдаде на собственото си проучване, което целеше да допълни записките по развъждане на блатни дракони. Беше изминал повече от час, когато чу съпруга си да излиза в коридора.

Той мърмореше нещо неясно под нос. Гледаше с отсъстващия поглед на човек, който е така обсебен от някаква Велика Мисъл, че организъмът му се е изключил и всички по-маловажни процеси са спрели да текат. Освен това отново беше почнал да излъчва около себе си онова силово поле от разярена невинност, която за лейди Сибил представляваше основна част от неговата характерна Ваймс-ност.

- Ще излизаш ли някъде, Сам?

- Да. Ще отида само да разритам няколко задника, скъпа.

- О, хубаво. Само се облечи по-топло.

Семейството на Гориф се влачеше безмълвно край Керът.

- Извинявам се за магазина ви, господин Гориф.

Гориф понамести багажа на рамото си:

- Можем винаги да отворим нов магазин.

- Ще го държим под око за всеки случай - обеща Керът. - И когато всичко свърши, ще можете пак да се приберете.

- Благодаря.

Синът каза нещо на клачиански. Настъпи кратка семейна караница.

- Ценя силата на чувствата ти, - зачерви се Керът, - но ми се струва, че езикът ти беше малко прекалено цветист.

- Синът ми се извинява - автоматично се намеси Гориф. - Той е забравил, че вие говорите клач...

- Не, не съм забравил! Защо трябва да бягаме оттук? - извика момчето. - Ние живеем тук! Никога не съм и виждал Кляч!

- Чудесно, значи ще има какво ново да научиш - утеши го Керът. - Чувал съм, че там има прекрасни...

- Я не се прави на идиот! - извика Джанил. Той се отърси от бащината си хватка и се изправи пред Керът. - Не ми пука! Не искам и да виждам изгрева на луната над Слънчевите планини! Това си го виждам и оттук! Аз съм роден тук!

- Виж, понякога наистина се налага да слушаш родителите си...

- И защо? Татко ден и нощ се бърти и за какво - за да го изритат от родния ми град! Какво му е хубавото на това? Трябваше да останем тук и да защитим това, което ни принадлежи!

- Да, но не е редно гражданите да раздават сами справедливост...

- И защо пък не?

- Защото това е наша работа...

- Защо не си я вършите тогава! Отново между баща и син избухна препирня на родния им език.
- Той казва, че трябва да ти се извиня - намуси се Джанил. - Извинявай.
- И ти извинявай - отговори Керът.

Господин Гориф отчаяно сви рамене по онзи многозначителен начин, с който възрастните обясняват ситуации, в които са забъркани подрастващите им деца.

- Ще се върнете, сигурен съм - каза Керът.
- Ще видим.

Те продължиха към кейовете, всеки потънал в собственото си мълчание. Там ги очакваше кораб с клачиански флаг. Пред рампата му се редяха хора. Заминаваха с толкова багаж, колкото можеха да носят в двете си ръце. Полицайте внезапно се оказаха под прицела на множество неприязнени безмълвни погледи.

- Ръждьо да не гони клачианците от домовете им? - попита Ангуа.
- Не, но ние можем да усетим накъде духа вятърът - меко отговори Гориф.

Керът подуши въздуха:

- Духа откъм Клач.
- За теб - може би.

Зад тях изплющя камшик и те отстъпиха, за да дадат път на колесницата, която изтрополя по кея. Вятърът отметна за миг завеската на прозореца. Керът зърна лице с черна брада и проблясващи златни зъби, преди коприната да го закрие.

- Това не беше ли той?

Ангуа приглушено изръмжа. Затвори очи, както правеше винаги, когато оставяше носа си да я води...

- Карамфилче - промърмори сякаш на себе си и сграбчи Керът за лакътя. - Не се втурвай след него! На кораба има много въоръжени мъже! Знаеш ли какво ще си помислят, ако видят срещу тях да тича войник?
- Аз не съм войник!
- Колко време смяташ, че ще отделят, за да разсъждават върху разликата?

Колесницата разбута мелето от хора на дока. Тълпата се затвори след нея.

- Виж, там разтоварват сандъци... Не мога да видя добре... - Керът примижа. - Струва ми се, че биха ме разбрали, ако ги помоля...

71-часовия Ахмед се появи на палубата и изгледа оттам стражите. Зъбите му заискриха за миг, когато се ухили насреща им. Пресегна се зад рамото си и измъкна ятагана от ножницата.

- Не мога да го оставя да си тръгне. Той е заподозрян. Виж, даже ни се присмива!
- Той има дипломатически имунитет - напомни Ангуа. - И много въоръжени мъже около себе си.
- Силата ми е за десетима, защото помислите ми са чисти - изрече Керът.
- Тъй ли? Хубаво тогава, но те са поне единайсет на борда.

71-часовия Ахмед подхвърли ятагана си във въздуха. Оръжието се завъртя няколко пъти, като цепеше въздуха със звучно хряс-хряс и в мига, преди да падне във водата, Ахмед светкавично протегна ръка и го сграбчи за ръкохватката.

- И господин Ваймс може така - процеди Керът през зъби. - Тоя ни се подиграва...
- Ще бъдеш труп, ако стъпиш на палубата - обади се иззад гърба му Гориф. - Познавам го.

- Така ли? Откъде?

- Той е най-страховитият човек в цял Кляч. Това е 71-часовия Ахмед!

- Да, но защо е...

- Не сте ли чували за него? На всичкото отгоре е д'рег! - Госпожа Гориф подръпна ръкава на мъжа си.

- Д'рег ли? - озадачи се Ангуа.

- Д'регите са войнствено пустинно племе - обясни Керът. - С много свиреп нрав. Но честолюбиви. Казват, че ако имаш д'рег за приятел, това е за цял живот.

- А ако не ти е приятел?

- А-а, това трае не повече от пет секунди. - Той измъкна мечата си. - Както и да е. Не можем да му позволим...

- Казах прекалено много. Трябва да вървим вече - обади се Гориф.

Семейството нарами бохчите си.

- Гледай, може би ще намерим друг начин да се справим с него.

Ангуа посочи каретата. От нея тъкмо извеждаха две кльошави, дългокосмести и изключително грациозни кучета. Те опъваха каишките си към кораба.

- Клячиански ловни хрътки - обясни тя. - Доколкото разбирам, клячианските благородници много си падат по тях.

- Приличат ми малко на... - започна Керът, след което в мозъка му нещо просветна. - Не, няма да ти позволя да ходиш сама там. Нещо непременно ще се обърка.

- Имам доста по-големи шансове от теб, повярвай ми - бързо го прекъсна Ангуа. - При всички случаи няма как да вдигнат котва преди прилива.

- Прекалено е опасно!

- Е, да, все пак се предполага, че там са враговете ни.

- За тебе ще е опасно.

- Защо? Не съм чувала в Кляч да има върколаци, най-вероятно няма да знаят какво да правят с мен.

Тя разкопча тънката кожена каишка, на която носеше значката си, и я подаде на Керът.

- Не се тревожи. В най-лошия случай ще скоча през борда.

- В реката?

- Дори река като Анкх не може да погуби един върколак. - Ангуа хвърли колеблив поглед към шупналата вода. - Надявам се.

Сержант Колън и ефрейтор Нобс бяха на патрул. Не бяха съвсем сигурни защо по-точно патрулират и какво се очаква да направят, ако видят да се извършва някъде престъпление, въпреки че дългогодишната практика им позволяваше да виждат минималното възможно количество престъпления по пътя си. Но те бяха хора на навика. И понеже бяха полицаи - патрулираха. Не влагаха никакъв особен смисъл. Патрулираха така - заради самата идея. На Ноби не му помагаше особено и фактът, че мъкнеше в ръце огромна дебела книга с кожена подвързия.

- Войната ще оправи това място, казвам ти - произнесе сержант Колън след известно време. - Ще направи хората по-твърди. Всичко трябва да си иде по местата. Че виж сега на какво сме заприличали.

- Не е като едно време, нали, сержант.
- Наистина не е като едно време, Ноби.
- Хората си имаха вяра един на друг в ония времена, нали, сержант?
- Хората си вярваха един на друг, Ноби.
- Да, сержант. Знам. И не си заключваха вратите като сега.
- Вярно е, Ноби. И винаги бяха готови да помогнат. Ходеха си един на друг по домовете.
- Тъй вярно, сержант! - произнесе с чувство Ноби. - Помня, че на нашата улица никоой не си залостваше вратата на къщата.
- И аз това искам да кажа. Това ми беше мисълта.
- Така беше, щото копелетата се изхитряха да откраднат даже и ключалките.

Колън обмисли този факт.

- Да, но поне се крадяха само помежду си. Не е като да са крали от чужди хора.
- Да.

Походиха още малко, всеки унесен в своите собствени мисли.

- Сержант?
- Да, Ноби?
- Къде е Венчилия?
- Венчилия ли?
- Предположих, че е име на някаква страна. Горещо място, струва ми се?
- Ах, Венчилия ли... - Колън отчаяно импровизираше. - Да. Точно тъй. Това е едно от онези клачиански места със засуканите имена. С много пясък. И планини. Защо питаш?
- А-а, така, без причина.
- Ноби?
- Да, сержант?
- Защо си помъкнал тази огромна книга?
- Ха, просто хитра идея, сержант. Чух какво разправяше за книжката на прадядо ти и взех тази, в случай че попаднем на сбиване по пътя си. Това е „Книгата на Ом“. Пет пръста е дебела.
- Доста е големичка за джобно издание, Ноби, не мислиш ли? Ако трябва да бъда искрен, доста е голяма и за каруца.
- Мислех си, че мога да притъкмя някакви презрамки или нещо, за да я нося по-лесно. Дори и обсаден арбалет не би могъл да пробие по-навътре от четвърта глава.

Познатото проскърцване ги накара да погледнат нагоре.

Една клачианска глава се полюшваше на бриза.

- Да изпием по едно? - предложи Колън. - Големия Анджи вари бира като за цял.
- По-добре да не влизаме, сержант. Господин Ваймс е в особено настроение днес.

Колън въздъхна:

- Прав си.

Ноби хвърли още веднъж поглед към главата. Беше дървена. През вековете беше боядисвана и пребойдисвана вече незнайно колко пъти.

- Клачианската глава. Дядо ми казваше, че неговият дядо си спомнял времето, когато там все още е висяла истинската глава - каза Колън. - Разбира се, вече се била спаружила като орех.

- Малко... гадничко е да овесиш на човека главата, за да си рекламираш кръчмата.
  - Не, Ноби. Това са спомените от войната. Като се прибере човек от бойното поле със сувенир, той го набучва на кол и отваря кръчма. „Клацианска глава“. Да знаят друг път да не правят тъй.
  - Аз лично съм си имал достатъчно неприятности, само задето крадах обувки.
  - По-сурови времена са били някогашните.
  - Ти някога срещал ли си Клацианец? - попита Ноби, докато крачеха по тихата улица. - От ония, дивите.
  - Не, обаче... знаеш ли какво? На тях им е позволено да имат по три жени! Това си е живо престъпление!
  - Да-а, а пък аз тука си нямам ни една - въздъхна Ноби.
  - И ядат особени манджи. Къри, яхнии и други такива.
- Ноби поразсъждава по това:
- Като... нас, когато сме нощна смяна.
  - Е-е, да-а-а... но те не ги приготвят както трябва...
  - Искаш да кажеш, че не ги правят да приличат на ушна кал с грах и стафида, както готвеше майка ти ли?
  - Да! Можеш да се ровиш колкото ти душа иска из клацианско къри и няма да намериш и парченце варено цвекло вътре.
  - Чувал съм, че ядат и очните ябълки на овцете - додаде Ноби, международният гастроним.
  - И аз това исках да кажа.
  - Нямам никакви нормални неща за ядене като овнешки чревца или пък кървавица.
  - Ами-и, вярно.
- Колън усети, че разговорът му се изплъзва някак си и премина в настъпление.
- Виж, Ноби, каквото и да си говорим, в края на краищата те не са с правилен цвят на кожата и това е положението.
  - Да бе, Фред, и как само го забеляза! - възкликна Ноби с толкова лъчезарен глас, че Колън почти му повярва.
  - Ами, то е очевидно.
  - Ъ-ъ... ами какъв според тебе е верният цвят? - попита Ноби.
  - Бял, разбира се!
  - А не червен като тухла? Щото ти...
  - Ти какво, поднасяш ли ме, ефрейтор Нобс?
  - Разбира се, че не, сержант. Така че... аз какъв цвят съм?
- Това накара сержант Колън да се замисли дълбоко. На различни места по тялото на ефрейтор Нобс можеха да се намерят цветове, подходящи за всеки възможен климатичен пояс на Диска, както и няколко, които можеха да се открият само в специализираната медицинска литература.
- Бялото е... бялото е по-скоро, нали разбираш... състояние на духа. То е като... като да изкараш един почтен работен ден и да получиш разумно заплащане за труда си, нещо такова. И да се къпеш редовно.
  - А не да се шляеш насам-натам ли?
  - Точно.

- Или... като да... като да работиш по цял ден и по цяла нощ, както прави Гориф?

- Ноби...

- И човек не може да види децата му един път да са с мръсни дрехи на ули...

- Ноби, на тебе явно просто ти доставя удоволствие да ме ядосваш. Знаеш, че сме по-добри от клачианците. Иначе какъв е смисълът на всичко? Но както и да е, щом ще ходим на война с тях, могат и в затвора да те вкарат за предателство, ако някой те чуе да говориш такива работи.

- Ти смяташ ли да ходиш да се биеш с тях?

Фред Колън се почеса по бузата.

- Ами-и-и, аз съм човек с богат военен опит, предполагам, че ще се наложи...

- И какво точно смяташ да правиш? Да се запишеш доброволец и да отидеш на фронта ли?

- Ами-и-и... на мене силата ми е в обучението, май ще е по-добре да си остана тука и да подготвям новите попълнения.

- Значи в тила.

- Всеки трябва да изпълнява своята част от гражданския дълг, Ноби. А то, ако го оставеха на мене да решавам, щях да изхвърча като стрела и да дам на Джони Клачианеца да опита вкуса на студената стомана.

- Значи техните остри като бръснач ятагани не те притесняват, така ли?

- Бих им се изсмял с презрение, Ноби.

- Но ако има клачианска атака тука, тогава ти ще се окажеш на фронта, а фронтът ще ни бъде в тила.

- Е, аз ще се опитам някак си да стоя по средата или...

- По средата на фронта...

- Господа?

Те се огледаха и установиха, че от известно време са били следени от среден на ръст човек с необичайна коса. Не можеше да се каже, че е плешив. Всъщност си имаше доста коса, даже дълга, къдрава и спускаща се по раменете му, а пък брадата му можеше спокойно да приюти по-дребна кокошка. Но темето му се подаваше над падащите отвсякъде коси като странна интрузивна скала. Той им се усмихна приятелски.

- Дали аз, по някакво щастливо стечение на обстоятелствата, не разговарям с героичните сержант Колън и... - Погледът на мъжа се закова в Ноби. Изражения на удивление, ужас, интерес и съжаление пробягаха по иначе слънчевото му лице като влачени от бурен вятър облаци. - ... И с ефрейтор Нобс? - успя да довърши той.

- Това сме ние, гражданино - твърдо отговори Колън.

- Ах, добре тогава. Изрично ми беше казано да ви намеря. Наистина е удивително, не мислите ли? Никой не беше успял да се промъкне в хангара на лодката през цялото това време. Доволен съм, че успях да проектирам доста хитроумна ключалка. Трябваше да подменя всичките кожени съединения, да ги смажа хубаво... Ах, извинете ме, моля ви, като че изпреварих и собствените си мисли този път. Сега-а-а, да видим... имах да ви предавам лично съобщение ... какво ли беше? ... Нещо свързано с ръце... - Той порови в голямата ленена торба, която беше пуснал до краката си, измъкна оттам дълга метална тръба и я подаде на Ноби. - Извинявам се за което... - Извади по-малка тръбичка, която връчи на Колън. - Толкова много неща трябваше да свърша в последния

момент, че не ми остана време да го сглобя накрая, а и честно казано, материалите не бяха от най-подходящите...

Колън огледа своята тръба. Беше заострена в единия край.

- Това е сигнална ракета. Виж, пише „Експлозия от пъстри конфети и звездички“...

- Да, наистина искрено ви се извинявам. - Мъжът извади сложно устройство от метални и дървени части от чантата си. - Бихте ли ми подали тръбата, ефрейтор? - Той прикачи и завинти устройството към единия край на голямата тръба. - Благодаря ви... да, опасявам се, че без струг и без моя стенд просто ми се наложи да го сглобя от каквото се валяше наоколо... Мога ли да получа обратно ракетата, моля? Мерси...

- Не летят добре, ако не ги засилиш с тояга - отбеляза Ноби.

- О, в действителност летят доста по-добре - отговори човекът. - Само че не са достатъчно точни. - Той закрепил голямата тръба на рамо и погледна през малката градуирана решетчица. - Сега всичко изглежда да е наред.

- И не летят надалече - продължи Ноби. - Само се издигат и после се пръскат.

- Това е едно често срещано неправилно схващане - каза Леонардо да Куирм, като се извърна с лице към тях.

Колън можеше да види връхчето на ракетата през дупката на тръбата и внезапно му се привидя експлозията от звездички.

- Сега, очевидно вие двамата трябва да тръгнете насам по улицата и да ме придружите - рече им Леонардо. - Наистина ужасно съжалявам, но негово превъзходителство ми обясни надълго и нашироко как нуждите на обществото като цяло можели понякога да взимат връх над правата на отделния индивид. О, спомних си! Трябваше да кажа „горе ръцете“!

Масата в Залата на плъховете беше застлана с пясък.

Лорд Ръждьо изпитваше усещане, близко до истинското удоволствие. С малки дървени кубчета бяха отбелязани градовете и селцата, а палмички, донесени от близкия цветарски магазин, сочеха оазисите. И въпреки че самата дума „оазис“ му беше малко неясна, лордът огледа произведението си и видя, че то беше добро. Особено след като се предполагаше да изобразява картата на Кляч, а всеки знаеше, че там е изключително пясъчно място. Изглеждаше удовлетворително от... от екзистенциална гледна точка, например, въпреки че пясъкът не беше докаран от Кляч, а от купчината зад грънчарницата на тролът Тебеширчо и затова съдържаше някои случайно попаднали фасове, следи от котешки изпражнения и други органични субстанции, нехарактерни за истинските пустини. Поне не в толкова големи количества.

- Тук ще е добро място да стоварим десанта - посочи той с бастунчето си.

Адютантът му се опита да помогне.

- Това е заливът Ел Кинти. Най-близката до нас точка от Кляч, сър.

- Именно! Можем да го достигнем за нула време.

- Много добре, сър - каза лейтенант Хорнет, - но... не смятате ли, че врагът може и да ни очаква там? Не е ли прекалено очевидно място за стоварване на десант?

- Не е толкова очевидно за опитния военен стратег, господине! Те няма как да ни очакват там, именно защото мястото е прекалено очевидно, разбирате ли?

- Искате да кажете, сър... ако те си мислят, че само пълен идиот би могъл да акостира там?...

- Правилно! А те знаят, че ние не сме пълни идиоти, господине, следователно това би било последното място, на което биха ни очаквали да пристигнем, разбирате ли? Те ще ни очакват някъде, да речем - той забучи бастунчето си в пясъка, - тук.

Хорнет погледна по-отблизо. На отсрещната страна на улицата някой започна гръмовно да бие барабан.

- О, Еритор ли имате предвид? Доколкото знам, сър, там има защитено от вятъра заливче за акостиране и за два дни поход можем да се озовем в сърцето на империята им.

- Именно!

- Докато ако акостираме на Ел Кинти, ще трябва най-малко три дни да се влачим из пясъчните дюни, за да стигнем до Гебра, който е град-крепост...

- Именно. Широки неограничавани пространства! Там е, където ще можем да се упражняваме в изкуството на водене на война. - Лорд Ръждьо извиси глас над думкането на барабана. - Така са устроени нещата, млади човече. Една решителна битка. От едната страна сме ние, от другата - клачианците. ТАКА СА УСТРОЕНИ НЕЩА... - Той захвърли гневно бастунчето си. - Кой, по дяволите, вдига този ужасен шум?

Адютантът се приближи към прозореца.

- Някой пак набира доброволци, сър.

- Но ние всичките сме се събрали тука! Адютантът се поколеба, както обикновено става с приносителите на лоши вести в присъствието на раздразнителни военачалници.

- Ваймс е там, сър...

- Какво? Ваймс набира доброволци за Стражата?

- Всъщност... не, сър. За фронта. Ъ-ъ, на флага му е изписано „Бързоходците на Сър Самюъл Ваймс“, милорд...

- Арогантността на този човек не познава граници. Върви и... Не, аз ще отида!

Насред улицата вече се беше събрала тълпа. В центъра ѝ се извисяваше грамадата на полицаи Дорфл, а ключовото качество за един голем е, че когато блъска барабан, не се намират много желаещи да го помолят да престане. Освен може би лорд Ръждьо, който го доближи с широка крачка и с един замах изтръгна палките от ръцете му.

- Наса-а-а-а-м! В „Бързоходците на Ваймс“ има всякакви видове същества! - викаше сержант Детритус, който не виждаше събитията, разиграваци се зад гърба му. - Научавате занаят! Научавате се на самоуваж...уваж... уважение! И чудна униформа ви се дава плюс всичките ботуши, които можете да поднесите - глей к'во ми пише на знамето!

- Какво означава този шум? - извика Ръждьо, като захвърли самоделното знаме на земята. - Ваймс няма право да върши всичко това!

Една фигура се отлепи от стената, откъдето досега само наблюдаваше шоуто.

- Знаеш ли, по-скоро ми се струва, че имам право - каза Ваймс. Той подаде на лорд Ръждьо лист хартия. - Всичко е написано тука, милорд. С референции и цитати от най-големите авторитети, в случай че все още имате някакво съмнение.

- Цитати - за какво?

- За правата на рицарите, милорд. По-скоро - за отговорностите на рицарите, колкото и смешно да

звучи това. Повечето се оказаха пълни глупости като например обикаляне на града, възседнал един от онези огромни коне, със завески отстрани на седлото и други такива, но едно от задълженията е, че във времена на нужда рицарят е задължен да събере и издържа - ще ми се смеете, като чуете това -

полк от въоръжени мъже! Никой не беше по-изненадан от мене, когато го прочетох, вярвайте ми! Изглежда, че нямам друг избор освен да събера момците. Разбира се, по-голямата част от Стражата вече се записаха доброволци, знаете как стават тия работи - дисциплинирани момчета са, горят да поемат своя дял от отбраната на града и с това ми спестиха сума ти главоболия. Освен Ноби Нобс, който каза, че ще почака до четвъртък, за да събере достатъчно бяла перушина и да си напълни матрака.

Изражението на Ръждьо можеше да маминова пържола.

- Това са глупости - каза накрая той. - И ти, Ваймс, със сигурност не си рицар. Само кралят може да ръкополага...

- Доста от лордовете в града са ръкоположени от Патрициите - отвърна Ваймс. - Като вашия приятел лорд Дауни, да речем. Та какво казвахте?

- Щом настояваш да продължиш с игричките си... Преди да стане рицар, човек трябва да прекара една безсънна нощ в бдение над оръжието си...

- На практика аз съм бдял над оръжието си всяка нощ... колко години станаха вече? Ако човек не си държи оръжието под око в Анкх-Морпорк, до сутринта често се оказва без него.

- В молитви - остро додаде Ръждьо.

- Именно - подчерта Ваймс. - Няма нощ, през която да не съм си мислил „О, боже, надявам се да се отърва жив“.

- ...и трябва да е доказал себе си на бойното поле. Срещу други обучени мъже. Не срещу уличните паразити и главорези.

Ваймс започна да разкопчава ремъка на шлема си.

- Хубаво, сега не е най-подходящия момент, милорд, но ако някой подържи за малко пелерината ви, бих ви отделил пет минутки...

В погледа на Ваймс лордът съзря огнените отблясъци на горящи бойни кораби.

- Знам какво си намислил и не възнамерявам да играя по свирката ти. - Той отстъпи крачка назад.

- Във всеки случай ти нямаш сериозна бойна подготовка за боравене с оръжие.

- Вярно е. Сега ме хванахте натясно, признавам си. Никой не ме е учил на фехтовка. Имах късмет.

- Ваймс се наведе по-близо и понижи глас, за да не бъде чул от тълпата. - Видиш ли, знам какво означава „боравене с оръжието“, Роналд. От векове не е имало истинска война. Така че сега това означава рицарите да се развяват насам-натам с натруфените си жакети и да размахват мечове с топчета по върховете, за да не пострада случайно някой. Но долу в „Сенките“ никой не е и чувал за „боравене с оръжие“. Няма да ти различат рапира от шпага. Но това, в което са особено добри, е счупена бутилка в едната ръка и верига с шипове в другата. Когато ги срещнеш, Рони, веднага усещаш, че няма да те поканят джентълменски в клуба на по едно питие след дуела, защото те искат да те видят мъртъв. Искат да те убият, Рон, усещаш ли разликата? И докато размахваш прекрасния си лъскав меч, те вече ще са изгравирали името и адреса си върху корема ти. Там е мястото, където аз съм се тренирал в „боравене с оръжие“. Е, не само с оръжие, но и с юмруци, и

колене, и зъби, и лакти.

- Вие, сър, не сте благородник - заяви лорд Ръждьо.

- Знаех си, че в мене има нещо, което наистина уважавам!

- Не разбираш ли, че не можеш да набираш... джуджета и тролове за анкх-морпоркски доброволци?

- Казано е „въоръжени войници“, а джуджетата си вървят ведно с бойните секири. Даже има файда. Между другото, ако някога ги видите как се бият, ще ме разберете.

- Ваймс!...

- За вас съм сър Самюъл, милорд.

Ръждьо изглежда обмисли за момент ситуацията.

- Много добре. Тогава ти и твоите... доброволци минавате под мое командване...

- Странно, но - не! - изстреля Ваймс. - „Под командването на Краля или на надлежно избран негов представител“, се казва в „Рицарството - закони и приложение“ на Скавоне. Разбира се, нямаме надлежно избран представител, откак някакво абсолютно копеле отсякло главата на последния крал. О, различни типове са управлявали града през това време, но съгласно традицията на рицарството...

Ръждьо отново престана да мисли. Изглеждаше като косач, който току-що е установил, че поверената му трева е организирана работнически профсъюз. Определено личеше как в себе си той е уверен, че това, което вижда, всъщност не се случва. Защото такива неща просто не се случват. А факт, който противоречи на очевидното, спокойно може да бъде пренебрегнат. Както и да е, може би все пак се налагаше да предприеме някакви действия, за да приключи с въпроса.

- Според мен скоро ще откриеш, че юридически твоята позиция... - започна той и облеци очи, когато Ваймс си позволи развеселено да го прекъсне.

- О, може и да има някой и друг проблем в началото, съгласен съм. Но ако попитате господин Въртел, той би ви казал, че „това е един много любопитен казус“, което на езика на адвокатите означава, както знаете „за хиляда долара на ден плюс разносните, а делото ще се точи с месеци“. Така че аз ще ви оставя да работите по въпроса, ако желаете. Имам толкоз неща за вършене. Скиците за новите униформи вече трябва да са пристигнали в офиса ми, а знаете колко е важно човек да изглежда добре на бойното поле.

Ръждьо изглежда мълчаливо Ваймс и се оттегли. Детритус застана мирно пред командира си. Шлемът му звънна, когато тролът отдаде чест.

- И к'во пра'им сега, сър?

- Сега се прибираме. Всички момчета ли се записаха?

- Да, сър!

- Нали им каза, че не е задължително?

- Да, сър! Казах им „Не е задължително, но просто трябва“, сър.

- Детритус, аз исках доброволци.

- Да, сър. Те доброволно се записаха, сър, кълна се!

Ваймс въздъхна и тръгна към офиса. Най-вероятно нямаше да имат проблеми. Всичко звучеше достатъчно юридически, а от това, което знаеше за Ръждьо, беше сигурен, че човекът ще спазва буквата на закона. Хора като него го правеха - по един особен, смразяващ начин. Още повече, че

трийсетината полицаи просто не се вписваха в генералната схема на събитията. Ръждьо можеше да забрави за тях.

„Веднага щом се замъти война - помисли Ваймс - и те се завръщат. Обръщат нагоре с главата гражданския ред, защото правилата били такива. Хора като Ръждьо застават на гребена на вълната. Аристократи като него мързелуват с години, докато изведнъж не се сетят да измъкнат старите ризници и брони и да свалят меча от поставката му над камината в хола. Мислят, че ще има война, и единственото, за което могат да разсъждават е, че тя може да бъде спечелена или загубена..."

Някой със сигурност стоеше зад всичко това. Някой желал да има война. Някой беше платил да бъдат убити Ози и Снежко. Някой искаше принцът да умре. Това беше важно. Вече не беше война, а престъпление.

После се усети, че разсъждава дали атаката над магазинчето на Гориф е била организирана от същите хора и дали те са подпалили посолството на Кляч.

И едва по-късно осъзна защо всъщност мисли върху всичко това.

Защото му се искаше зад цялата работа да има някаква конспирация. Много по-лесно беше човек да си представи група мъже, събрали се в някаква задимена стая, побъркани от властта и привилегиите, с които разполагат, да правят цинични заговори, докато си пият брандита. Човек би трябвало да се придържа към подобни образи, защото ако не го прави, би се наложило да се изправи очи в очи с факта, че лошите неща се случват, защото обикновени хора, които иначе решат кучето и четат на децата си приказки за лека нощ, са способни да излязат след това и да причиняват ужасни неща на други обикновени хора. Толкова по-лесно беше да хвърлиш вината върху Тях. Но някак разстройваща беше мисълта, че Те - това сме Ние. Ако бяха просто Те, тогава никой не можеше да бъде виновен за нищо. Защото Аз съм един от Нашите. Твърдо. Аз определено никога не съм мислил за себе си като за един от Тях. Никой никога не се смята за един от Тях. Ние винаги сме били от Нашите. А Те са лошите, които причиняват злините.

Някъде по това време, в един предишен живот, Ваймс щеше да отпушва бутилката и нямаше да се тормози какво точно е съдържанието ѝ, стига вътре да има достатъчно от него.

- Уук?

- О, здравей. С какво мога да ти бъда пол... А, да, бях те помолил за книга за Кляч... Това ли е всичко?

Библиотекарят смутено протягаше омачкана книжка в зеленикава подвързия. Ваймс очакваше да види нещо по-внушително, но въпреки това я взе. Струваше си човек да обръща внимание на всяка книга, донесена от орангутана. Той напасваше човека към книгата. На Ваймс му се струваше, че това е придобит талант, също както опитният търговец може да прецени теглото на стоката на око, На корицата на книжката с много избледнели златни букви бяха изписани думите „??????????: Животът на войника" от генерал А. Тактикус.

Ноби и сержант Колън ситнеха по алеята.

- Знам кой е този! - просъска Фред. - Това е Леонардо да Куирм, убеден съм! Същият, дето изчезна преди пет години!

- Значи се казва Леонардо и е родом от Куирм - обобща Ноби. - И какво от това?

- Той е всепризнат гений!

- Той е психар!

- Да, де, но хората казват, че границата между гения и идиота е много тънка...

- Той я е прескочил, както виждам.

Зад гърба им се разнесе развълнуван глас:

- О, боже, така не бива!... Не мога да отрека, че точността е абсолютно неприемлива на по-голямо разстояние. Бихте ли спрели за момент, господо?

Те се обърнаха. Леонардо вече разглобяваше стрелящата си тръба.

- Ако подържите това само за момент, ефрейтор... и, сержант, ще бъдете ли така добър да изправите тази част... Някакъв вид перка ще свърши работа, сигурен съм, че имах подходящо парченце дърво...

Леонардо започна да отупва джобовете си един по един.

Полицайте в един момент осъзнаха, че човекът, който ги плени, се беше поспрял, за да поправи дизайна на оръжието си и им го беше подал, докато се бърка за отвертка. Подобно нещо определено не се случваше всеки ден.

Ноби безмълвно пое ракетата от ръцете на Колън и я напъха в тръбата.

- За какво е това чукачче тука, господине?

- О, това е спусъкът - отговори Леонардо. - Който, както можете да забележите, се удря в кремъка и ...

- О-о, добре.

Последва кратък изблик на пламъци и всичко се обгърна от черен лютив пушек.

- О, боже! - възкликна Леонардо.

Стражите се обърнаха бавно, като хора, които се страхуват от предстоящата им гледка. Ракетата беше прелетяла цялата алея и беше влязла през прозореца на крайната къща.

- А, да!... Трябва да поставя надпис „С този край напред" върху изстрелващото устройство. Смятам, че ще е важна предохранителна мярка в новия дизайн, - отбеляза Леонардо. - Значи... къде съм си мушнал бележника със записките?...

- Мисля, че ще е по-добре да се омитаме. - Колън отстъпваше припряно. - Много бързо.

В къщата беше избухнал облак от конфети и звезди за забава на мало и голямо, но не и на трола, който тъкмо отваряше входната врата.

- Така ли? - вметна Леонардо. - Ако това, от което имаме нужда, е по-висока скорост, аз съм проектирал една много интересна схема за двуколесно...

По негласно споразумение стражниците го подхванаха под мишниците, вдигнаха го от земята и се втурнаха да бягат.

- О, боже! - възкликна Леонардо, понесен с гърба напред към края на алеята.

Стражниците се шмугнаха в една пресечка, след това пъргаво и със завиден професионализъм претичаха следващите няколко. Накрая облегнаха Леонардо на близката стена и предпазливо надникнаха да видят какво се случва в отсрещния край на алеята.

- Чисто е - докладва Ноби. - Тръгнаха в обратна посока.

- Добре - каза Колън. - Докъде бяхме стигнали? Вие може и да сте гений, господин Да Куирм, но що се отнася до заплашване на хората със сила, сте също толкова полезен, колкото надуваема

дъска за мятане на стрелички.

- Изглежда малко преиграх - съгласи се Леонардо. - Но ви умолявам да тръгнете с мен. Бях останал с впечатлението, че воини като вас биха се подчинили само на силата на оръжието...

- Да де, ние сме воини - поласка се сержант Колън. - Но...

- Ей, да ти се намира още някоя от онез ракетки?

Ноби с мъка нарамваше тръбата. В очите му трепкаше особеният блясък на дребничкия човек, докопал се до много, много голямо оръжие.

- Може и да ми се намират някъде - отговори Леонардо. Блясъкът в неговите очи беше този на природно невинния човек, който се опитва да лукавства. - Защо не дойдете с мен да проверите сами? Разбирате ли, наредено ми беше да ви намеря на всяка цена.

- Подкупваш ли ме? - каза Ноби. - Това звучи... приятно.

Той присви око зад окуляра на тръбата и започна да издава свистящи звуци като от изстрелващи се снаряди.

- Кой ти нареди да ни намериш? - попита Колън.

- Лорд Ветинари.

- Патрицията има нужда от нас?

- Да. Той каза, че притежавате някои специални качества, които ви правят незаменими.

- В палата ли трябва да отидем? Чух, че го били изгонили оттам.

- О, не. Всъщност, хм-м... чака ни на, хм-мм... доковете...

- Специални качества, значи?

- Ей, сержант... - започна Ноби.

- Не сега, Ноби - важно го спря Колън. - Време е и ние да получим признание, разбираш ли.

Опитните офицери - те са гръбнакът на въоръжените сили.

- Кой е гръбнак?

- Говоря за нас. Мъжете със специалните качества.

Ноби кимна, но с видима неохота. В много отношения той имаше далеч по-просветлен поглед върху света от старшия си офицер и тези „специални качества“ неясно го смущаваха. Да бъдеш избран за някаква мисия заради своите „специални качества“ беше равносилно да станеш доброволец. И в края на краищата какво им беше толкова специалното на „специалните качества“? Медузите имаха специални качества.

- Под прикритие ли ще работим? - поинтересува се Колън.

Леонардо примига.

- Виж сега... да-а, можем да приемем, че има определен елемент на „под“ в задачата ни. Да, наистина.

- Сержант...

- Стой мирен, ефрейтор! - Колън дръпна Ноби към себе си. - Под прикритие означава, че няма да те намушкат или застрелят - прошепна му. - А кое е най-важното нещо, което професионалният войник не иска да го сполети?

- Да бъде намушкан или застрелян - отговори автоматично Ноби.

- Точно! Така че - водете ни, господин Куирм! Дългът ни зове!

- Добре казано! Кажете ми, сержант, вие от моряшко семейство ли сте?

Колън отдаде чест.

- Не, сър! Щастливо женен съм, сър!

- Питам порил ли сте океанските вълни?

Колън го изгледа хитро.

- А-а, няма да се хвана на такъв трик, сър. Вълните не се орат. Всеки знае, че воловете ще се удавят.

Леонардо замълча, колкото да пренастрои мозъчните си вълни на „Радио Колън“.

- Плавал ли сте някога през живота си по море в лодка или кораб?

- Аз ли, сър? Само не и аз, сър. Не мога да понасям вида на вълните, когато се издигат и се спускат, сър.

- А, така ли? - отдъхна си Леонардо. - Слава богу, това няма да е проблем при нашето пътуване.

Хубаво, да започнем отначало...

Само да навържем фактите и всичко ще си дойде на мястото...

Светът ни гледа. На някого му се искаше Стражата да заключи, че заговорът за убийството е бил инспириран от Кляч. Но на кого?

Някой беше обезглавил Снежко Мърляча на място и го беше оставил по-бездиханен от шест коша онзиденшна риба.

Образът на дългия извит ятаган на 71-часовия Ахмед изплува в съзнанието му. Така че...

...да допуснем, че Ахмед е слуга или телохранител на принц Куфурах и случайно е открил...

Не, няма как да е станало така. Кой му е казал?

Е, може би той сам е открил някак и това би означавало, че е научил и кой е платил на човека...

Ваймс се облегна на стола си. Историята все още беше загадка за него, но знаеше, че ще я разреши. Непременно. Ще съпостави фактите, ще ги анализира, ще ги огледа от всеки възможен ъгъл с непредубедено съзнание и ще разбере как именно лорд Ръждьо е организирил всичкото това.

Второразредна фуражка! Не можеше да приеме спокойно това оскърбление, не и от човек, който римуваше „рима“ с „удари ма“.

Погледът му се спря на старинната книжка. Генерал Тактикус? Всяко хлапе беше чувало за него. Анкх-Морпорк бе управлявал огромна империя и благодарение именно на генерала голямата част от нея се бе разпростирала из Кляч. С изключение на факта, че никой не му беше благодарен за това, колкото и да е странно. Ваймс така и не разбра защо, но градът изглежда се срамуваше от действията на своя генерал.

Обяснението, естествено, би могло да се крие във факта, че към края на кариерата си той се е изправил срещу самия Анкх-Морпорк. В далечния град Генуа в един момент се свършили гражданите от знатно потекло. Благородниците били така унесени да се женят само помежду си, че последната им издънка се състояла предимно от зъби. Тогава те изпратили до Анкх-Морпорк писмена молба за помощ.

Подобни неща се случват доста често в историята, с изненада установи Ваймс. Малките царства в Сто Лат непрекъснато си прехвърляха едно на друго излишните особи от благородно потекло. И кралят изпратил Тактикус в Генуа от чиста злобичка. Търпението му се изчерпило. Не е лесно да

ръководиш сериозна империя, когато непрестанно получаваш омацани с кръв писма с приблизително следното съдържание: „Уважаеми Сир, смирено ви уведомявам, че покорихме Бетрек, Смейл и Ушистан. Моля пратете 20 000 анкх-морпоркски долара с обратна разписка. Човекът просто не знаел кога да се спре. Така че набързо го ръкоположили за дук и го изпратили за Генуа, където първата му работа била да определи коя е най-голямата военна заплаха за града и след като я открил, да обяви война на Анкх-Морпорк.

Но какво друго са могли да очакват? Тактикус само изпълнявал воинския си дълг. Той им носил след победните си походи купища плячка, водил пленници, и - което е почти уникално качество сред анкх-морпоркските военачалници - връщал се с почти всичките си войници живи и здрави. Ваймс подозираше, че този последен факт историята най-вече не одобрява. Подразбираще се, че не е играл по правилата.

„Veni, Vidi, Vici" Говореше се, че тези три думи Тактикус е произнесъл, когато е покорил... какво? Псевдополис, най-вероятно. Или Ал-Кхали? Или Куирм? Може би Сто Лат? Това се е случвало в добрите стари времена, когато човек е нападал нечий чужд град от принципни съображения. След което се е оттеглял и е нападал отново, ако градът е започвал да се съвзема. В онези времена никой не се е притеснявал дали светът наблюдава. Хората са искали светът да гледа и да се учи. „Veni, Vidi, Vici" Дойдох, видях, победих.

Като коментар винаги му се беше струвало някак прекалено изгладено. Не звучеше като да ти е дошло на ума в бъркотията на войната. Изглеждаше, сякаш доста е поработено по него. Тактикус сигурно е прекарал много дълги вечери в палатката си, търсейки из речника си кратки думи, които да започват с „В" и пробвайки как звучат... Veni, vermini, vomini - дойдох, натрясках се, издрайфах се? Vizi, veneri, vamoosi - посетих, прихванах срамна болест, чупих се? Вероятно е било истинско облекчение за човека да открие три кратички подходящи думи. Вероятно даже първо си ги е приготвил, а след това е тръгнал да види има ли нещо за завладяване наоколо.

Отвори книжката наслуки.

„Винаги е полезно да се изправиш срещу противник, който е готов да загине за родината си. Това означава, че и двамата имате едно и също нещо наум".

- Ха!

- Зън-зън-з...

Ръката на Ваймс шумно захлопна книгата.

- Да? Какво има?

- Три часът и нула пет минути следобед. Разговор с ефрейтор Дребнодупе по повод изчезналия сержант Колън - обидено отговори демончето.

- Никога не съм уговарял... Кой ти каза... Имам среща, за която не съм и чувал ли?

- Именно.

- А ти как научи?

- Вие ми наредихте да научавам такива работи. Снощи.

- Искаш да кажеш, че можеш да ме прерупждаваш за срещи, за които самият аз не знам?

- Срещите съществуват sine qua* - обясни демочето. - Те се съхраняват, така да се каже, във фазовото пространство на срещите.

(*Sine qua (лат.) - като такива. Бел. пр.)

- Какво, по дяволите, означава всичко това?

- Гледай сега - търпеливо започна демончето. - Можеш на теория да имаш среща по всяко време, нали? Следователно, всяка среща съществува потенциално...

- Къде?

- Всяка конкретна среща има своя уникална дължина на вълната. Аз просто подбирам онези от тях, които най-вероятно се вписват в матрицата на събитията.

- Това последното току-що си го измисли. Ако беше прав, значи всеки момент...

На вратата се почука. Беше учтиво, питащо почукване.

Ваймс не свали поглед от самодоволно хилещия се демон.

- Ти ли си, ефрейтор Дребнодуше?

- Да, сър. Сержант Колън ни е изпратил съобщение с гълъб. Мислех, че може би ще искате да го видите, сър.

- Влез!

Тя сложи мъничко рулце фина хартия върху бюрото му. Той прочете:

Доброволно тръгвам на мисия от Жизнено

Значение. И Ноби също. Ще се прочуем,

когато се върнем.

PS Един човек, не мога да ви кажа кой,

твърди, че тази бележка ще се самоунищожи

след пет секунди, той се извинява,

че в момента не разполага с подходящи

химикали, за да я направи по...

Хартията се набръчка по краищата и след миг изчезна в облаче от киселинни изпарения. Ваймс се втренчи в купчинката пепел.

- Сър, предполагам, че можем да го считаме за проява на деликатност, дето не взривиха и гълъба - отбеляза Веселка.

- Къде, по дяволите, са тръгнали тези хора? Както и да е, нямам време да тичам подир тях. Благодаря ти.

Джуджето отдаде чест и излезе от стаята.

- Случайно съвпадение - заяви Ваймс.

- Добре тогава - каза демончето. - Зън-зън-зън! Три и петнайсет следобед, спешна среща с капитан Керът.

Тя беше цилиндър, заострен в двата края. Задницата беше изключително сложна - вретеното преминаваше в серия от намаляващи пръстени, които се застъпваха един други и завършваха с голяма рибешка опашка. Кожа, промазана с мас, проблясваше между металните пръстени.

От другия стърчеше спирално извит шип, подобен на рога на еднорог.

Цялото нещо беше монтирано върху грубо скован колесник, който пък стоеше върху две железни релси, потъващи в черната вода в дъното на склада.

- Прилича ми на гигантска риба - отбеляза Колън. - Тенекиена.

- С рог - подсмръкна Ноби.

- Това никога няма да заплува - предрече Колън. - Виждам какво точно си объркал. Всеки знае, че желязото потъва.

- Не е съвсем вярно - отвърна дипломатично Леонардо. - Във всеки случай, тази лодка е направена, за да потъва.

- Какво?

- Най-големи главоболия си имах с ходовата част - обясни Леонардо, докато изкачваше подвижната рампа. - Мислех да слагам весла или някакви лопати, дори ми хрумна да монтирам турбина и след това си казах: делфините - там е ключът! Те се движат изключително бързо, като не полагат почти никакви усилия при това. Е, в морето - тук, в устието на реката, идва, разбира се, само лопатоносият делфин. Свързките бяха сложни, но пък каква скорост развива само! Въртенето на педалите може да ви се стори малко изморително отначало, но понеже сме тримата, лесно ще се справим. Просто е удивително какво може да се конструира, като се имитират творенията на природата. Ще ми се експериментът ми за летателна... Чакайте, къде тръгнахте?...

Трудно беше да се отгатне кое именно творение на природата стражите се опитваха да имитират, но явно беше такова, което често се блъскаше в затворени врати.

Те спряха да се боричкат на изхода и се върнаха в помещението.

- А, сержант - Лорд Ветинари се появи насреща им. - И ефрейтор Нобс. Леонардо всичко ли ви обясни?

- Не можете да ни карате да вършим това, сър! Би било същинско самоубийство! - каза Колън.

Патрицията склочи длани пред устните си, сякаш се молеше, и го изгледа замислено.

- Не. Не, струва ми се, че грешите. - Сякаш току-що беше стигнал до това заключение посредством решаването на поредица от сложни метафизически загадки. - По-скоро бих казал, че влизането в това нещо би било доблестно дело, което ще бъде възнаградено. Дръзнал бих дори да допусна, че отказът ще е самоубийствен. Но уважавам гледната ви точка.

Лорд Ветинари не беше як човек и дори напоследък се подпираше при ходене на абаносово бастунче. Никой не помнеше да е държал оръжие, но бегъл пристъп на прозрение увери Колън, че това не е успокоителна мисъл. Говореше се, че Патрицията е възпитаник на Гилдията на убийците, но никой не знаеше с какви оръжия са го учили да борави там. Изучавал различни езици... И когато се изправеше пред теб, беше изключително трудно да устоиш на погледа му.

Сержант Колън отдаде чест - винаги полезен жест в напрегната обстановка като сегашната - и изрева:

- Ефрейтор Нобс, защо още не си в... металното потъващо рибесто нещо?

- Сержант?

- Айде да те видя как се качваш по стълбичката, момко... Хоп хоп хоп...

Ноби се покатери нагоре и изчезна. Колън отново отдаде чест. Човек можеше да отгатне колко е притеснен сержантът по качеството на жеста. С последния можеше да се нареже хляб.

- Готови за отплаване, сър - изрева той.

- Много добре, сержант. Вие демонстрирате именно тези изключителни качества, от които имах нужда...

- Ей, сержант - разнесе се металически глас откъм корема на рибата. - Тука е пълно с вериги и зъбни колела. За к'во ли служи всичкото туй?

Големият винт отпред се завъртя със скърцане.

Леонардо се подаде иззад рибата.

- Мисля, че всички можем да се качваме вече. Запалих свещ, която ще прегори въжето, а то ще освободи тежестите, които придържат колесника.

- Ъ-ъ... ами как се нарича това нещо? - попита Колън, докато следваше Патриция нагоре по стълбичката.

- Ами, тъй като се потапя в морските дълбини, аз винаги съм гр наричал Устройство-За-БезопасноСлизане-Под-Водата, - отговори Леонардо зад гърба му*. - Но по-често мисля за него просто като за „Лодката“.

(* Измислянето на добри имена беше, странно защо, област, в която геният на Леонардо да Куирм внезапно пресъхваше.)

Той се протегна и затвори люка.

След още няколко мига всеки случаен слушател би чул механичните шумове на резета, пъхнати по местата им.

Свещта прегори въжето и то освободи тежестите, които придържаха колесника. Отначало бавно, после по-устремно лодката се плъзна надолу по релсите и потъна в тъмните води, които след секунда две се ключиха над нея с глухо „блоп“.

Никой не обърна внимание на Ангуа, когато тя изприпка нагоре по трапа в кораба. Важното е, мислеше си тя, да изглеждаш, сякаш си у дома си. Никой не би се занимавал с едро куче, което май знае накъде е тръгнало.

Хората се суетяха на палубата по характерния за не-мореплавателите начин - неуверени какво трябва да правят и кога да не го вършат. Някои от най-хладнокръвните вече си бяха заградили миниатюрни лагерчета, обозначавайки с бохчи и вързопи малки късчета частна собственост. Напомняха на Ангуа улуците, боядисани в два цвята от двете страни, и разграфените дворове на Улицата на отмъкнатите монети. Просто друг начин да се издълбае бразда в пясъка. Това е Мое, онова е Ваше. Престъпи Моето и ще си получиш Заслуженото.

От двете стани на вратата към каютите бяха застанали стражи. Не им беше наредено да спират кучета.

Миризмите водеха надолу по стълбите. Подушваше други кучета и силен аромат на карамфилче.

Вратата в края на тясно коридорче стоеше открехната. Тя я побутна с нос и погледна вътре.

Кучетата се излежаваха върху килимче на едната страна на просторна каюта. Други кучета вероятно биха я залаяли, но тези само извърнаха изящните си глави към нея и я изгледаха иззад дългите си носове.

Тяното легло зад кучетата беше наполовина закрито с копринена завеса. 71-часовия Ахмед се беше надвесил над него, но се обърна веднага. Озърна се към двете кучета и я изгледа озадачено. След което, за нейна изненада, седна на пода пред нея.

- А ти чия си? - попита на перфектен морпорски.

Ангуа размаха опашка. В леглото лежеше някой, тя можеше да го подуши без проблем. Челюсти, способни да прегризат гърло, позволяват да се чувстваш спокоен в повечето ситуации.

Ахмед я погали по главата. Твърде малко хора са правили подобно нещо с върколак, без след това

да молят други хора да им нарязват хапките, но Ангуа бе свикнала да се владее.

Той се изправи, отиде до вратата и Ангуа го чу да нарежда нещо някому. Върна се в стаята и ѝ се усмихна.

- Отивам, връщам се... - Отвори малък бюфет и извади отвътре кучешки нашийник, украсен със скъпоценни камъни. - Трябва ти нашийник. О, ето и храна - добави той, когато слугата внесе няколко купички върху поднос.

Постави чинията пред Ангуа. Другите кучета се размърдаха, но Ахмед им се сопна кратко и те седнаха обратно по местата си.

Кучешката храна беше... кучешка. В Анкх-Морпорк тя беше онова, което човек не би си позволил да смели на кренвирши, а почти няма нещо, което човек с достатъчно голяма месомелачка не би напъхал в кренвирш.

Малката централна човешка част в нея се разбунтува, но върколакът потръпна от удоволствие пред гледката на мазния лъщящ кокал и хрускавите пръжки...

В сребърна чиния.

Тя се огледа. Ахмед я следеше внимателно.

Разбира се, кралските кучета трябваше да бъдат гледани като крале, с всичките тия диаманти по нашийниците... Можеше и да не означава, че той знае...

- Не си ли гладна? Погледът ти казва, че си. Нещо щракна около врата ѝ, докато тя се извърташе, за да ухапе. Челюстите ѝ се заключиха около омазнена дреха, но нищо не беше по-важно в този миг от болката.

- Негово височество винаги избира най-красивите нашийници за своите кучета - обясни 71-часовия Ахмед през вълните от червена мъгла, които я заливаха. - Рубини, изумруди... и диаманти, госпожице Ангуа. - Лицето му се доближи на сантиметри от нейното. - В сребърен обков.

„...Решаващият фактор, както многократно съм се убеждавал, НЕ Е размерът на силите. Решаващи са позициите, които войската е заела, разположението на резервите ви, времето, за което докарвате подкрепленията до бойното поле...“

Ваймс се опитваше да се съсредоточи над писанията на Тактикус. Но две неща го разсейваха. Ухилената физиономия на 71-часовия Ахмед, която надничаше иззад всеки ред на книгата, и собственият му часовник, подпрян върху Дезорганизатора. Той беше направен с истинска пружинка, зъбчати колелца и бурмички и беше къде-къде по-надежден. И никога не трябваше да излиза в почивка по обедно време. И тиктакаше успокоително. И не изпадаше в истерия, ако Ваймс забравеше за някоя от срещите си. Той си го обичаше...

Секундната стрелка тъкмо завършваше обиколката си по циферблата в своя път към края на минутата, когато някой заизкачва стъпалата към кабинета.

- Влез, капитане - каза Ваймс.

От кутийката на Дезорганизатора се разнесе кикот.

Лицето на Керът беше по-розово от обичайното.

- Нещо се е случило с Ангуа - установи Ваймс.

Цветът се отцеди от лицето на Керът.

- Откъде знаете?

Ваймс захлуши здраво капачето връз физиономията на хилещия се демон.

- Наречи го интуиция. Но познах, нали?

- Да, сър! Тя се качи на борда на един клачиански кораб, който отплава преди малко! А тя не слезе от него!

- Какво, по дяволите, е търсела на клачиански кораб?

- Преследвахме Ахмед! Имахме чувството, че тайно пренася някого. Някакъв ранен човек, сър!

- Той отплава ли? Но всички дипломати все още са...

Ваймс се спря. Ако човек не познаваше Керът, щеше да си помисли, че има нещо прекалено нередно в цялата ситуация. Повечето хора, свидетели на това как чуждестранен кораб отвлича приятелката им, биха се гмурнали в реката или поне биха претичали пъргаво по кората ѝ, биха се метнали на борда и биха се разправили с намиращите се там на общо основание. Във време като сегашното това би била, разбира се, тъпа постъпка. Разумният подход би бил да преговаряш с хората, но...

Керът наистина вярваше, че личните му проблеми не са толкова важни, колкото общите. Естествено, Ваймс също смяташе така. Оставаше само да се надява, че когато проблемният момент го връхлети, той ще съумее да реагира правилно. Но имаше нещо изключително плашещо в това да живееш до човек, който не само вярва в подобни максими, но и действа в съгласие с тях. Изнервящо колкото и срещата с някой наистина беден монах.

Керът явно се съобразяваше с факта, че ако някой е пленил Ангуа, не тя ще се нуждае от спасяване. Но...

Дано боговете знаеха какво би станало, ако сега напуснат града. Всички се побъркаха заради войната. Големи неща имаше да се случват. Във времена като сегашното, всяка клетка в тялото му казваше, че Командирът на Стражата има Отговорности...

Той забарабани с пръсти по бюрото. Във времена като сегашното беше жизненоважно да вземе правилното решение. Нали затова му плащаха. Отеоворностите му...

Той е длъжен да остане тук и да даде най-доброто от себе си.

Но... друмове на историята са застлани с костите на достойни мъже, подчинявали се на лоши заповеди с надеждата това да омекоти изхода от кризата. Да, разбира се, имало е хиляди по-лоши неща, които тези достойни мъже са можели да направят, но повечето трагедии започват точно от момента, в който са тръгвали да следват лоши заповеди.

Погледът му се плъзна от Керът върху Дезорганизатора и оттам - върху полюшващите се камари документи върху писалището.

Да върви всичко по дяволите! Той е ловец на крадци! Винаги е бил ловец на крадци! Защо да се лъжем?

- Проклет да съм, ако Ахмед стъпи отново в Кляч! - каза, докато се изправяше. - Корабът им беше ли бърз?

- Да, но изглеждаше претоварен.

- Значи може и да ги заловим, преди да са избягали надалече.

И както крачеше припряно, той изпита само за миг странното усещане, че е не един, а двама души. Това се случи, защото за частица от секундата, той фактически беше двама души. И двамата се наричаха Самюъл Ваймс.

От гледната точка на историята изборът е просто вид пътепоказател. Крачолите на Времето се бяха разтворили и Ваймс вече летеше надолу в единия от тях.

А нейде някакъв друг Ваймс, който беше направил другия избор, пропадеше в различно бъдеще.

И двамата се стрелнаха обратно в кабинета си, за да приберат Дезорганизатора. В резултат на най-оскърбителната смахната случайност и доста уникално като събитие във физическия свят, в една пролука между две секунди, всеки от тях грабна другия Дезорганизатор.

Понякога лавината се срутва от една-единствена снежинка. Понякога на дребното камъче му е съдено да научи какво би се случило, ако се е изтърколило в някоя друга посока.

Магьосниците на Анкх-Морпорк бяха непреклонни по въпроса за книгопечатането. „Тук няма да стане“ - обичаха да казват те. Представете си, че някой отпечата книга с магии, след това разгуби матриците и използва буквичките за нещо друго - да речем, за готварска книга? Металът има памет. Заклинанията не са просто думи. Те имат други измерения на съществуване. Няма да има повече суфлета, един вид. И от друга страна, някой ще вземе да отпечата хиляди от проклетите неща и някои от тях като нищо могат да попаднат в ръцете на неподходящи люде.

Гилдията на гравьорите също беше против книгопечатането. Има нещо чисто, казваха те, в гравиранията страница. Тя е цяла и неопетнена. Членовете на гилдията можеха да извършват изключително фина работа на доста разумни цени. Да се позволи на необразовани хора да набиват буквички в редове демонстрираше неуважение към словото и нищо добро не ги чакаше.

Единственият опит да се отвори печатница в Анкх-Морпорк беше завършил с мистериозен пожар и смъртта в резултат на самоубийство на злощастния печатар. Всички знаеха, че е самоубийство, защото той беше оставил предсмъртно писмо. Фактът, че писмото беше ювелирно изписано върху главичката на карфица, нямаше отношение към случая.

И Патрицият беше срещу книгопечатането, защото смяташе, че ако хората знаят прекалено много, това само би им пречило на живота.

Така че народът се уповаваше на клюките от уста на уста - система, която работеше изключително гладко, защото устите на хората бяха доста нагъсто из града. Много от тях се намираха току под носовите на членовете на Гилдията на просящите*, които гражданите считаха за относително надежден източник на информация. Някои просяци работеха и под прикритие.

(* С изключение на особения случай на Сидни Опакия, на когото градската хазна плащаше по два долара на ден, за да ходи с торба, нахлупена на главата. Не че беше чак толкова обезобразен, просто всеки, който го видеше, прекарваше останалата част от деня с изнервящото усещане, че светът е обърнат с главата надолу.)

Лорд Ръждьо стоеше, замислено втренчен в Ронливия Майкъл, Ключар II разряд.

- И какво се случи после?

Ронливия Майкъл се почеса по опакото на китката. Наскоро беше повишен с още един разряд, защото успя да прихване обезобразяваща, но безопасна кожна болест.

- Господин Керът остана вътре към две минути, м'лорд. След туй всички изхвърчаха навън, нъл тъй, и после...

- Кои бяха тези „те“? - попита Ръждьо. Прииска му се и той да се чеше по ръката.

- Бяха Керът и Ваймс, и джуджето, и едно зомби, и всичките бяха там, м'лорд. Втурнаха се към доковете, м'лорд и Ваймс видя капитан Дженкинс и му каза...

- А-а, капитан Дженкинс! Днес е твоят щастлив ден!

Капитанът вдигна поглед от въжето, което навиваше. Никой не обича да му казват, че днес е щастливият му ден. Такива думи не вещаят нищо добро. Когато някой ти каже, че днес е щастливият ти ден, значи нещо много неприятно е на път да ти се случи.

- Тъй ли?

- Да, защото ти се отваря една несравнима възможност да внесеш своя достоен принос към военните действия!

- Отваря ли ми се?

- И също така да демонстрирате своя патриотизъм - додаде Керът.

- Да?

- Налага се да вземем назаем корабчето ти - обясни Ваймс.

- Оди се пери!

- Предпочитам да вярвам, че това беше някакъв пиперливо-моряшки начин да се каже „Да, разбира се!“ - отбеляза Ваймс. - Капитан Керът?

- Сър?

- Идете двамата с Детритус и погледнете какво има зад онези фалшиви дървени прегради в трюма.

- Слушам, сър!

- Никакви фалшиви прегради нямам в трюма си - сопна се Дженкинс. - И освен това познавам закона, вие нямате право...

Някъде изотдолу се донесе трясък на отковани дъски.

- Ако това не бяха фалшиви отделения, значи Керът току-що ти е пробил дупка в корпуса - меко предположи Ваймс, като гледаше капитана в очите.

- Ъ-ъх...

- Аз също познавам закона. - Ваймс измъкна меч си и го издигна над главата си. - Виждаш ли това? Това е военният закон. Той е като меч. С остър връх. И той сочи в момента към тебе. Намери ли нещо там долу, Керът?

Керът подаде глава над ръба на трюма. Държеше арбалет.

- Мога да се закълна - каза Ваймс, - че това е „Кобра“ Мк 3 на „Бърли и Силен-в-ръката“. Модернизираната версия - убива хората, но не разрушава сградите.

- Долу има сандъци и сандъци, пълни с арбалети - поясни Керът.

- Т'ва е незаконно... - започна Дженкинс отмаляло, но гласът му звучеше като от бъчва, чието дъно внезапно е започнало главоломно да пропада отвъд нашия свят.

- Знаеш ли какво, струва ми се, че имаше някакъв закон срещу хората, които продават оръжие на враговете по време на война - сподели Ваймс. - Разбира се, като нищо може и да няма. Ще ти кажа какво ще направим тогава - ще отидем сега заедно на площад Сатор. По това време там е пълно с народ, всички са много ентузиазирани от войната, насърчават нашите момчета... Защо да не отидем да им кажем? Ти искаше да се вслушам в гласа на народа. Странно нещо, не мислиш ли... срещаш хора по пътя си, те ти изглеждат сериозни и почтени, имат акъл в главите... докато не се

съберат заедно в тъпша и тогава чуваш народния глас. Да ти ръмжи насреща.

- Това е законът на тъпшата!

- О, не, със сигурност не е. Аз бих го нарекъл демократично правораздаване.

- Един човек - един камък - поясни Детритус. Дженкинс изглеждаше като човек, който очаква светът всеки момент да се стовари върху него. Погледна към Ваймс и след това към Керът и не видя в очите им спасение.

- Разбира се, няма защо да се страхуваш от нас - продължи Ваймс. - Но може да се спънеш по стълбището, което води към килиите ни на подземния етаж.

- Вие нямате стълбище към килиите!

- Все ще уредим нещо.

- Моля ви, господин Дженкинс. Керът влезе в ролята на доброто ченге.

- Аз не носех... оръжията... на клачианците - с мъка произнесе Дженкинс, сякаш четеше всяка дума от някакъв вътрешен манускрипт. - Аз... всъщност... исках да ги... даря... на...

- Да? Да?

- ...нашите... славни... бойци - успя да завърши Дженкинс.

- Много добре! - похвали го Керът.

- И ще се чувстваш щастлив, ако?... - подсказа му Ваймс.

- И ще бъда щастлив да отдам корабчето си в полза на града - каза Дженкинс, като обилно се потеше.

- Ето един истински патриот - одобри Ваймс.

Дженкинс се сгърчи.

- Кой ме издаде, че имам фалшиви отделения в трюма? - настоя да знае. - Или само ме изпитвахте?

- Именно - отговори Ваймс.

- Аха! Знаех си, че само ме изпитвате!

- Патриот, че и образован на всичкото отгоре, - обобщи Ваймс. - Сега, как ще го накараш това нещо да плава много бързо?

Лорд Ръждьо барабанеше с пръсти по масата.

- За какво му е притрябвал кораб?

- Н'нам, м'лорд. - Ронливия Майкъл се чешеше по главата.

- По дяволите! Някой друг видя ли го като отплава?

- Наоколо нямаше много хора, м'лорд.

- Това е някаква утеха все пак.

- Само аз и Дъртия Гнусен Рон, и Патока, и Слепия Хю, и Ринго Веждата, и „Нема-Начин" Хосе, и Сидни Опакия, и онова копеленце Смрадльо, и Свиркация Дик и още няколко, м'лорд.

Ръждьо потъна назад в креслото и прокара нещастно бледа ръка по лицето си. Нощта в Анкх-Морпорк имаше хиляда очи, също толкова имаше и денят, също така имаше петстотин усти и деветстотин деветдесет и девет уши*.

(* Пак Опакия Сидни.)

- Значи Клачианците вече са научили... Поделение на анкх-морпоркското войнство се е качило на кораб на път за Клач. Нападателна сила.

- О, едва ли бихме могли да ги наречем... - започна лейтенант Хорнет.
  - Клячианците ще ги нарекат така. Между другото, тролът Детритус е с тях.
- Хорнет се навъси. Детритус представляваше нападателна сила сам по себе си.
- Какви кораби имаме под наше командване в момента? - попита Ръждьо.
  - Вече са повече от двайсет, ако броим „Неразрушимият“, „Мързеливко“ и... - лейтенант Хорнет се вгледа в листа пред себе си -..., „Грдостта на Анкх-Морпорк“, сър.
  - „Грдостта“?
  - Боя се, че да, сър.
  - Значи бихме могли да натоварим повече от хиляда мъже и двеста коня.
  - Защо не оставим Ваймс да си ходи сам? - попита лорд Селачии. - Нека клячианците се разправят с него и прав му път.
  - И да им позволим победа над анкх-морпоркско военно поделение? Те ще погледнат по този начин на нещата. Проклет да е този Ваймс! Той ни притиска да действаме. Но въпреки всичко може да е за добро. Ще трябва да нападнем.
  - Напълно ли сме подготвени за това, сър? - попита лейтенант Хорнет с онази специална модулация в гласа, която казваше „Не сме напълно подготвени, сър.“
  - Най-добре би било да сме. Славата ни очаква, господа. Ако мога да си послужа с думите на генерал Тактикус, давайте да сграбчим историята за скротума. Разбира се, той не е бил от особено благородно потекло.
- Бялата слънчева светлина изрязваше черни сенки по стените и пода в палата на принц КаDRAM. Той също си имаше карта на Кляч, направена от парченца цветна мозайка на пода на голямата зала. Принцът я гледаше замислено.
- Само един кораб ли идва?
- Генерал Ашал, главният му съветник, кимна. И добави:
- Нашите съгледвачи не могат да са сигурни от толкова голямо разстояние, но смятат, че един от хората на кораба е Ваймс. Спомняте ли си това име, сир?
  - А-а, полезният Командир Ваймс. - Принцът се усмихна.
  - Именно. И откакто първият кораб отплава, около доковете на Анкх-Морпорк цари невероятно оживление. Може би трябва да предположим, че първият кораб идва с разузнавателна цел.
  - Мислех, че разполагаме с повече от седмица.
  - Наистина е объркващо. Те не може да са се подготвили, сир. Явно се е случило.
- КаDRAM въздъхна.
- Ех, добре, нека да тръгнем тогава по пътя, който съдбата ни сочи. Къде ще ни атакуват?
  - В Гебра, сир. Сигурен съм.
  - И ти смяташ, че ще нападнат нашият най-добре укрепен град? Убеден съм, че грешиш. Само идиот би направил подобно нещо.
  - Оpoznал съм лорд Ръждьо донякъде, сир. Помнете, че той не очаква да се бием, така че размерът на нашите сили изобщо не го безпокои. - Генералът се усмихна с чиста, кротка усмивка. - А да атакуват нас означава да жънат поражение след поражение. Останалите крайбрежни страни ще гледат. Ще си взимат бележки.
  - Тогава и ние ще направим промяна в плана. Анкх-Морпорк може да почака.

- Мъдър ход, сир. Както винаги.
- Някакви новини около бедния ми брат?
- Уви, не, сир.
- Нашите агенти трябва да търсят по-внимателно. Светът ни гледа, Ашал.
- Точно така, сир.

- Сержант?
- Да, Ноби?
- Обясни ми пак това за специалните качества.
- Млъквай и върти педалите, Ноби.
- Слушам, сержант.

В Лодката беше сумрачно. Самотна свещичка се полюшваше върху конзолата над сведената глава на Леонардо да Куирм. Той избираше посоката с два лоста. Навсякъде около Ноби проскърцаха скрипци и подрънкаха вериги. Сякаш бяха във вътрешността на шевна машина. Влажна шевна машина. Изпаренията се кондензираха по тавана и капеха върху главите им в отмерен ритъм.

Въртяха педалите от десетина минути. Леонардо почти неспирно ломотеше възбудено. Ноби остана с впечатлението, че ученият не подбира много-много темите си. Той бърбореше за всичко. Имаха си резервоари с въздух. На Ноби му се нравеше идеята, че можеш да сплескаш въздуха, докато стане съвсем мъничък, и да го напъхаш в простенващите, скърцащи мехове, обковани със стомана, които ученият беше закрепил по стените. Това, което ставаше с въздуха после, обаче му дойде в повечко.

- Мехурчета! - каза Леонардо. - Отново като при делфините! Делфините фактически не плуват във водата, те летят през облаци въздушни мехурчета. Кое е много по-лесно, разбира се. Аз добавих и малко сапун, понеже изглежда подобрява плъзгането.

- Той си мисли, че делфините могат да летят, сержант - прошепна Ноби.
- Просто продължавай да въртиш педалите.

Сержант Колън рискува да се озърне. Лорд Ветинари седеше върху преобърнатата щайга посред звънящите вериги и зъбни колела, положил няколко от скиците на Леонардо върху коленете си.

- Продължавай, сержант - подкани Патрицията.
- Да, сър.

Лодката се движеше бързо и те се бяха отдалечили доста от града. Блудкава светлина се процеждаше през малките стъклени прозорчета.

- Господин Леонардо? - обади се Ноби.
- Да?

- Къде отиваме?
- Негово превъзходителство желае да посети Лешп.

- Да, знаех си, че ще е нещо подобно. Помислих си: „Къде изобщо не ми се ходи?“ И отговорът просто се пръкна в главата ми. Само си мисля, че тъй и тъй няма да стигнем, защото след пет минути коленете ми ще се откачат...

- О, но за бога, няма да се наложи да въртите педалите през цялото време - увери го Леонардо. - Според вас за какво е свределът на носа?

- Свределът ли? Аз си мислех, че е за пробиване на дупки в дъното на неприятелските кораби...

- Какво? - Леонард се завъртя ужасен на седалката си. - Да потапяме кораби? Да потапяме корабм?
С хората на тях?

- Ами-и-и... да...

- Ефрейтор Нобс, струва ми се, че вие сте един много зле ориентиран млад... мъж - зададено произнесе Леонардо. - Да използвам Лодката за потапяне на корабъ? Това би било чудовищно!
Във всеки случай на никой моряк не би му хрумвало да върши подобно позорно дело!

- Извинете...

- Свределът, ако мога да поясня, е за да ни прикрепим към преминаващи кораби по същия начин, по който римората, рибката-свредел, се закача за кожата на акулите. Няколко оборота са напълно достатъчни, за да се закрепим здраво.

- Значи... това не може да пробие обшивката на кораба, така ли?

- Само ако попадне в ръцете на някой изключително небрежен и безотговорен човек!

И океанските вълни трудно се порят, но върху кората, която река Анкх хващаше в долното си течение, лятос прорастаха дребни храстчета. „Милка“ напредваше трудно, като оставяше зад себе си бразда.

- Не можеш ли да караш по-бързо? - попита Ваймс.

- Мога, разбира се - гадно се ухили Дженкинс. - Къде искаш да побия допълнителна мачта?

- Другият кораб е вече само точка в далечината - каза Керът. - Защо не ги настигаем?

- Оня кораб е по-голям и има много повече платна - обясни Дженкинс. - И освен това клачианците правят корабите си така, че плават по-бързо. А пък ние имаме цял трюм, пълен с...

Той млъкна, но беше твърде късно.

- Капитан Керът? - изрече Ваймс.

- Сър?

- Изхвърли всичко зад борда.

- Не и арбалетите! Те струват над сто долара парче...

Дженкинс спря. Изражението на Ваймс му говореше много ясно, че на борда има голямо количество неща, които само чакат да бъдат изхвърлени, и е по-добре той да не бъде едно от тях.

- Иди да опънеш още няколко въжета, господин Дженкинс.

Той проследи капитана, който трмаво се запъти към мачтата. След няколко секунди се чу първият плясък. Ваймс видя дървен сандък, който се полюшна за няколко мига над вълните и потъна. Почувства внезапен прилив на щастие. Ловец на крадци, така го беше нарекъл Ръждьо. Като обида, а всъщност не беше. Кражбата е престъпление, независимо дали плячката е злато, невинност, земя или живот. А ловецът на крадци... преследва...

Последваха още няколко силни плясъка. Ваймс почувства, как корабът се устреми напред. ...преследва крадците. Защото преследването е по-лесно от залавянето. Веднъж хванеш ли крадеца, всичко става ужасно сложно и объркано, но гонитбата си беше чиста и свободна. Много по-приятно от търсенето на улики и взирането в записки из мърляви бележничета. „Той бяга, аз го гоня.“ Просто и ясно.

Териерът на Ветинари, тъй ли?

- Зън-зън-зън! - изрече джобът му.

- Само не искам нещо от рода на „пет следобед, плаваш по море“, моля те!

- Ъ-ъ... не - отговори Дезорганизаторът. - Пише „Жесток скандал с лорд Ръждьо“, Въведи-Името-Си-Тука.

- Нали уж щеше да ми казваш какво имам да правя?

Ваймс отвори кутийката.

- Ами-и-и... аз казвам какво би трябвало да правиш. - Демончето изглеждаше доста угрижено. - Просто не разбирам... явно нещо ужасно се е объркало...

Ангуа спря с опитите да претрие нашийника о дъските. Нямаше полза, пък и среброто се притискаше в кожата ѝ, изгаряше я и смразяваше едновременно.

С изключение на това - а за един върколак сребърният нашийник не е дреболия - всички се отнасяха добре с нея. Донесоха ѝ паница с храна - дървена паница, и тя остави своята вълча страна да се наяде до насита, докато човешката ѝ страна бърчеше нос и стискаше очи. Имаше купа с вода, почти прясна по анкх-морпоркските стандарти. Поне можеше да види дъното на съда.

Беше толкова трудно да мисли във вълчето тяло. Все едно се опитваш да отключиш врата пиан. Не че е невъзможно, но трябва да се съсредоточиш на всяка стъпка по пътя.

Разнесе се странен звук и тя наостри уши.

Нещо потупа веднъж-дваж по кораба. Ангуа се надяваше да са налетели на риф. Това би означавало... земя, може би... с малко късмет би доплувала до брега...

Нещо звънна. Бе забравила за веригата. Едва ли беше необходима. Със сребърния нашийник се чувстваше безпомощна като котенце.

Новият звук беше наистина необичаен - сякаш нещо се забиваше в кораба. Остър метален връх се показва през стената досами носа ѝ и нарасна до цял инч дължина.

Някой заговори. Звучеше сякаш отдалеч и изкривено от преградите, може би само ушите на върколак биха го чули, но думите наистина се случваха някъде под лапите ѝ.

-...можете да спрете да въртите педалите, ефрейтор Нобс.

- Тъкмо му бях хванал цаката. Има ли нещо за хапване?

- Има още малко от чесновите саламчета. И сирене. Или студен боб.

- Затворени сме в тая консерва без свеж въздух, а се налага да ядем сирене? Дори няма да коментирам боба!

- Наистина съжалявам, господа. Нещата бяха доста притеснени към края и в бързината взех само трайна храна.

- Тука взе да става малко... претъпкано, ако ме разбирате какво искам да ви кажа.

- Веднага щом се стъмни, ще изплуваме на повърхността за малко чист въздух.

- Само да се отървем от тоя въздух тука. Това е всичко, което искам...

Ангуа сбърчи вежди в усилието си да осмисли чутото. Колкото и да бяха приглушени гласовете, тя можеше да разпознае интонацията. Неясното усещане, което си проби път през пелената на животинския интелект беше: приятели.

Миниатюрният център на нейното „аз“, който не можеше да бъде преобразен, хладно си помисли: „Олеле, скоро ще започна да ближа ръце...“

Тя отново легна на пода с ухо до металния свредел.

- ...немислими неща, млади човече. Ето че пак започвате! Да се потапят кораби? Не мога да си

представя кой би допуснал подобно нещо!

Имена. Някои от тези гласове имаха ... имена.

Ставаше все по-трудно да се мисли. Среброто вършеше своята зловеща работа. Но ако сега спре да си почине, може би изобщо ще забрави как да започне отново.

Тя се загледа в металното връхче. То имаше остри ръбове.

Нищожната човешка частица беснееше във вълчия мозък, докато го накара да проумее какво трябва да свърши.

Минаваше полунощ.

Морякът от наблюдателния пост се срути треперещ на колене на палубата пред 71-часовия Ахмед.

- Знам само туй, което видях, вали - проплака той. - И останалите го видяха! Нещо изплува зад кораба ни и започна да го преследва! Чудовище!

Ахмед погледна капитана, който сви рамене.

- Кой знае какво лежи на пода на океана, вали.

- И дишаше! - простена постовият. - Имаше могъщ ревящ дъх, който вонеше със смрадта на хиляди клозети! И след това проговори!

- Тъй ли? Това е необичайно. И какво каза?

- Не му разбрах, вали.

Морякът се сгърчи в усилието си да произнесе непознатите срички:

- Звучеше като... - преглътна и продължи: - О, господи, сега е далеч по-добре, сержант!

Ахмед се вторачи в човека:

- Какво означава според теб това?

- Не знам, вали!

- Не си живял дълго в Анкх-Морпорк, така ли да разбирам?

- Не, вали!

- Връщай се тогава на поста си.

Морякът се отдалечи, като се олюляваше.

- Губим скорост, вали - съобщи капитанът.

- Навярно морското чудовище се е вкопчило в кила ни?

- Ваше право е да се шегувате, господарю. Но знае ли човек какво е изплувало заедно с тоя нов остров?

- Ще трябва сам да проверя - каза 71-часовия Ахмед.

Той закрачи към кърмата. Тъмните води шумяха и оставяха фосфоресцираща следа след кораба.

Той се вира дълго в морето. Хората, които не са силни във вирането, не оцеляват дълго из пустинята, където сянката под лунната светлина може да е само сянка, но може и да е някой, желаещ да те подпомогне в пътя ти към рая. Дрегите често се сблъскваха със сенки от втория вид. Дрег всъщност не беше име на племе, въпреки че те го бяха приели от гордост. Думата означаваше „враг“. На всекиго. И ако наоколо нямаше никой - един на друг.

Ако се съсредоточеше, можеше да допусне, че на стотина разкрача зад кораба една по-тъмна сянка се носи под водата. Вълнички се плискаха там, където не би трябвало да има вълни. Изглеждаше, сякаш корабът е преследван от риф. Така, така...

71-часовият Ахмед не беше суверен човек. Беше анти-верен, което автоматически го правеше

малцинство сред останалата част от човечеството. Той не вярваше в нещата, в които всички вярваха и които въпреки това се оказваха неистина. Вярваше в неща, които бяха истина, но в които никой друг не вярваше. Съществуваха доста такива анти-верия, като започнем с „Ако не го пипаш, ще се оправи по-бързо" и свършим с „Някои неща просто се случват".

В момента той някак си не беше склонен да вярва в съществуването на митични морски чудовища, особено такива, които говореха на езика на Анкх-Морпорк, но пък вярваше, че на света има ужасно много неща, за които не е и чувал.

В далечината можеше да зърне светлинката на другия кораб. Не изглеждаше да ги настига. Това го безпокоеше далеч по-силно.

В мрака на нощта 71-часовия Ахмед протегна ръка зад рамото си и рязко измъкна ятагана от ножницата му.

Над главата му главното корабно платно се издуваше и проскърцваше на вятъра.

Сержант Колън беше наясно, че се сблъсква с един от най-опасните моменти в цялата си кариера.

Но нищо не можеше да направи. Нямаше никаква възможност за бягство.

- Хм-м... ако добавя тука В, А и М... - Пот се стичаше по розовите му бузи. - ...ще мога да използвам З-то, за да направя „избягвам". Ъ-ъ... с което печеля, а-а, хм-м... Лен, как ги беше нарекъл сините квадратчета?

- „Триж Стойността На Отгатната Буква" - услужливо отговори Леонардо да Куирм.

- Много добре, сержант - каза лорд Ветинари. - Вярвам, че това ви извежда на челна позиция.

- Ъ-ъх... и аз вярвам, че е така, сър - хлъцна сержант Колън.

- Както и да е, виждам, че за мен сте оставил единствено да използвам буквичките Н, Е и С, П, О, С, О, Б, Е, Н - продължи Патрицият, - което неочаквано ме пренася върху квадратчето „Триж Стойността На Цялото Слово" и, подозирам, ме поставя в позиция да спечеля играта.

Сержант Колън изпусна с облекчение въздуха от дробовете си.

- Чудесна игра, Леонардо - одобри Ветинари. - Как каза, че се нарича?

- Кръстил съм я „Играта Направи Думички От Буквите, Които Са Били Размешани Преди Това", милорд.

- Ах. Да. Очевидно. Много добре.

- Ъх, а аз събрах три точки - промърмори Ноби. - Знам такива хубави думички, дето не ми разрешихте да използвам.

- Сигурен съм, че възпитаните хора не биха желали да научат тези думи - каза строго Колън.

- Можех да взема десет точки за онова „хлъц".

Леонардо се огледа.

- Странно. Мисля, че спряхме да се движим... Той се протегна и отвори люка. Влажната нощ нахлу, понесла звука на гласове някъде съвсем наблизо над главите им. Отекваха гръмко, както става, когато звукът се носи по вода.

- Варварска клачианска реч - установи Колън. - Какво си дърдорят?

- Кой племенник на калта е прерязал такелажа? - започна лорд Ветинари, без да поглежда нагоре.

- Не само въжетата, ами погледни и платното... дръж сега, помогни ми...

- Не знаех, че говорите клачиански, милорд.

- Нито думица - съгласи се лорд Ветинари.

- Но вие току-що...
- Не, не съм - отрече спокойно лорд Ветинари.
- А-а... добре...
- Къде се намираме, Леонардо?
- Ами-и, звездната ми карта е малко поостаряла, естествено, но ако почакате до изгрева на слънцето, а аз съм изобретил устройство за определяне на позицията спрямо слънцето, и сглобих също така часовник с удовлетворителна точност...
- Къде се намираме в момента, Леонардо?
- Ъ-ъ... по средата на Кръглото море, както подозирам.
- По средата ли?
- Доста наблизко, бих казал. Вижте, ако мога да измеря скоростта на вятъра...
- Значи Лешп би трябвало да се намира някъде наоколо?
- О, да, аз бих...

- Добре. Откачи ни от този очевидно закъсал, кораб докато все още сме под прикритието на тъмнината, и на сутринта ще искам да видя тази земя, дето създава само проблеми. Междувременно предлагам всички да поспим.

Сержант Колън не успя да се наспи. Отчасти понеже на няколко пъти се буди от странни скърцащи звуци от предната част на лодката, сякаш някой режеше или цепеше нещо, отчасти защото водата продължаваше да се кондензира по тавана и да капе във врата му, но най-вече защото това неочаквано затихие му позволяваше да обмисли собственото си място в цялата ситуация.

На няколко пъти, когато се будеше, той виждаше Патриция, прегърбен над рисунките на Леонардо да Куирм - мършав силует на светлината на свещта - да чете и да си води записки...

Той се намирал в непосредствената компания на човека, от когото се боеше дори Гилдията на убийците, на друг човек, готов да буди цяла нощ, за да изобрети часовник, който да го събуди на сутринта, и трети човек, за когото не беше известно да си е сменял бельото.

И всичко това ставаше наред океана.

Опита се да погледне на всичко това откъм светлата му страна. Каква беше причината да мрази лодките? Фактът, че можеха да потънат, нали така? Но тази лодка поначало беше построена, за да потъва. И на човек не му се налага да гледа как вълните се издигат и спускат, когато те са тъй или иначе над главата му.

Всичко това беше много логично. Само че, кой знае защо, не звучеше никак успокоително.

Когато в един момент отново се събуди, той чу тихи гласове откъм другия край на лодката:

- ...не ви разбирам докрай, милорд. Защо точно тях?
- Те правят каквото им се каже, вярват в последното нещо, което са чули, не са достатъчно съобразителни, за да задават въпроси, и са благословени от непоклатимата лоялност на необременения с прекалена интелигентност човек.
- Предполагам, че сте прав, милорд.
- Такива хора са ценни, вярвай ми.

Сержант Колън се обърна на другата страна и се опита да се настани по-удобно. „Добре, че не съм и аз като тия нещастни копелета, за които говори Негово превъзходителство - помисли си, докато

се унасяше в лоното на дълбините. - Аз съм човек със специални качества."

Ваймс поклати глава. Светлинката от кърмата на клачианския кораб вече едва се различаваше в мрака.

- Настигахме ли ги?

Капитан Дженкинс кимна.

- Вероятно. Доста море има помежду ни.

- Всичкия ли излишен товар изхвърлихме зад борда?

- Да! Какво още искаш - да си обръсна брадата ли?

Лицето на Керът се появи от люка на трюма.

- Момчетата се настаниха долу, сър.

- Добре.

- Аз също смятам да поспя, сър, ако не възразявате.

- Извинявай, какво каза, капитане?

- Смятам да дремна малко, сър.

- Но... но... - Ваймс посочи неопределено към нощния хоризонт, - ние преследваме хората, които са отвлекли твоята приятелка! Между другото.

- Да, сър.

- Значи ти няма.., искаш да кажеш, че си в състояние... искаш да... капитане, ти искаш да спиш ли, бе!

- За да бъда бодър, когато ги настигнем. Да, сър. Ако прекарам цялата нощ във виждане и притеснение, вероятно когато в края на краищата ги заловим, ще бъда абсолютно безполезен, сър. Имаше логика. Наистина в това имаше проклетата логика. Разбира се, че имаше логика. Ваймс можеше да почувства логиката да наднича от дъното на всичко това. Керът беше способен да седне и да обмисли нещата разумно.

- Но ще можеш ли да заспиш? - слабо попита той.

- О, да. Дължа го на Ангуа.

- Аха. Да. Добре тогава... лека нощ.

Керът изчезна в люка.

- Мили боже - обади се Дженкинс. - Той истински ли е?

- Да.

- Искам да кажа... ти би ли могъл да се тръгнеш да спиш, ако бяха отвлекли твоята жена с оня кораб?

Ваймс не отговори. Дженкинс се изкикоти.

- Е, ако там беше лейди Сибил, оня кораб щеше да гази значително по-дълбоко...

- Я да си гледаш... морето. Да не налетиш на някой проклет риф или нещо подобно - сонна се Ваймс и закрачи към острия край на кораба.

„Керът... Ако не го познава човек, просто не би повярвал..."

- Забавят, господин Ваймс! - извика Дженкинс.

- Какво?

- Казах, че забавят движението си!

- Добре.

- Но какво ще правим, като ги настигнем?

- Хм-м...

Ваймс не беше разсъждавал особено по този въпрос. Но си припомни една гравюра, която беше виждал някога в книга за пирати.

- Можем да се прехвърлим на кораба им, като се залюеем на въжетата. С ками между зъбите?

- Наистина ли? Добра идея. Не съм го виждал от години тоя номер. Всъщност виждал съм го само веднъж през целия си живот.

- Да?

- Да. Младежът явно беше видял тази картинка някъде по книжките си и се залюля на корабните въжета, стиснал камата, както ти отбеляза, между зъбите.

- И?

- На ковчега му написахме „Безглавия Хари“.

- Ох.

- Не знам виждал ли си как изглежда рохко яйце, след като си отрязал с ножа си горната му ча...

- Ясно. Добре. Разбрах. Ти какво предлагаш?

- Абордажни куки. Никой не може да избяга от абордажните куки. Закачаш ги за другия кораб и после само го придърпваш.

- А ти имаш ли куки?

- О, да. Тъкмо днес мярнах един сандък.

- Добре. Тогава...

- Доколкото си спомням - безжалостно продължи Дженкинс, - беше точно когато вашият сержант Детритус мяташе всичко зад борда и казваше „К'во да прая с тез извити кукести неща, сър?" и някой, не си спомням в момента кой точно, отговори „Те са само баласт, хвърляй ги“.

- Защо не се намеси?

- Не ми се искаше да ви прекъсвам. Вие така добре се справяхте.

- Не ми се прави на интересен, капитане. Иначе ще те окова във вериги.

- Не, няма да го направиш и ще ти кажа защо. Първо, щото когато капитан Керът попита „Тези вериги какво да ги правим, сър?", ти му отговори...

- Слушай ме сега...

- ...и второ, не си спомням ти да разбираш нещо от корабоплаване. Знаеш ли как се снажда такелаж? Щото аз няма да ти кажа. Всичките тия работи с „йо-хо-хо"-то са детски приказки за земни плъхове, или щяха да бъдат, ако използвахме изрази като „земни плъхове". Знаеш ли как да различиш порт от портвайн? Аз не, но никога не пия портвайн, освен това, сега духа свеж ветрец и само аз и моят екипаж знаем как да нагласим въжетата, така че голямото квадратно парче плат да работи правилно. Ако ти и твоите мъже се опитате да управлявате, скоро ще се убедите колко далече оттука е сушата.

- Колко далече е сушата?

- Петдесетина разкряча по-надолу. Светлинката видимо се беше доближила.

- Зън-зън-зън!

- За бога, сега пък какво има? - възкликна Ваймс.

- Осем вечерта. Хм-м... Отървават се на косъм от клачиански наемен убиец?

Ваймс изстина.

- Къде? - попита той, докато се озърташе диво.

- На ъгъла на Бирената улица и Бродуей - отговори мелодичното гласче.

- Но аз не съм там!

- Какъв е смисълът да си уреждате срещи, ако няма да ги спазвате? Защо си правите труда? Казахте ми, че искате да знаете какво би трябвало да...

- Слушай, никога не съм си уговарял среща, за да бъде убит!

- Искате да кажете, че е трябвало да го преместя в списъка „Неща за вършене?“ - гласчето потрепери.

- Имаш предвид „Неща за вършене: Да умра“?

- Виж, няма защо да си го изкарваш на мене, само защото ти не си бил на вярната времева линия!

- Това пък какво означава, по дяволите?

- А-ха! Знаех си аз, че не е чел упътването! Глава ХУП-2(с) много ясно обяснява, че придържането към една-единствена реалност е от жизнено значение. В противен случай Принципът на неопределеността ще...

- Забрави, че съм те попитал, става ли? - Ваймс премести погледа си от Дженкинс към кораба в далечината. - Ще го направим както аз казвам, каквото и да става. - Вдигна капака на трюма. - Детритус?

Клацианските моряци се бореха с грубото платно, докато техният капитан крещеше над главите им. 71-часовия Ахмед не крещеше. Той просто стоеше с меч в ръката и наблюдаваше. Капитанът се приближи към него забързано, разтреперан от ужас, стиснал парче корабно въже в ръка.

- Виждате ли, вали? Някой го е прерязал!

- Кой би могъл да направи подобно нещо? - кротко отвърна 71-часовия Ахмед.

- Не знам, но когато го открия...

- Кучетата са по петите ни. Ти й мъжете ти трябва да работите по-бързо.

- Кой може да направи такова нещо? - затюхка се капитанът. - Вие бяхте тука, когато... как са могли?...

Погледът му прескочи от прерязаното въже към голия меч.

- Искаше ли да кажеш нещо? - попита Ахмед.

Капитанът не беше напреднал в кариерата, задавайки тъпи въпроси. Той се завъртя на пети и изкрещя:

- Да издигнете платното на мига, вие гноясали копелета такива!

- Добре - каза 71-часовия Ахмед.

С арбалета на Детритус би трябвало да боравят трима души. Беше обсадно оръжие, превозвано на платформа. Но тролът я беше махнал заедно с излишните колела. Беше откачил и макарата, с която се опъваше тетивата, и го правеше с ръка. Обикновено самата гледка на трол, опъващ с един пръст тетивата, стигаше за да убеди и най-хладнокръвните престъпници да се предадат на часа.

Той се втренчи със съмнение в далечната светлинка.

- Шанс едно на милион. Там някъде.

- Само гледай да уцелиш под нивото на водата, за да не прережат въжето - посъветва го Ваймс.

- Да. Ясно.

- Има ли нещо, сержант?

- Към Кляч ли сме тръгнали?

- Да, натам.

- Само че... аз ще стана тъпчо в Кляч зарад жегата.

- Надявам се да ги спрем преди това.

- Не обичам да съм глупав. Знам, че хората казват, туй е тролът Детритус, той е по-тъп от ъ-ъ...

- ...от тухла... - каза Ваймс, все още загледан в далечината.

- Точно тъй. А аз съм чувал, че в пустинята става много, ама много топло.

Тролът изглеждаше толкова натъжен, че Ваймс съчувствено го потуша по гърба.

- Дай да ги спрем още сега, в такъв случай, а?

Разтри заболялата го ръка.

Другият кораб беше вече толкова близо, че можеха да се видят моряците, трескаво щъкащи по палубата. Главното платно се издуваше в светлината на лампите.

Детритус вдигна арбалета.

Кълбо синьо-зелена светлина заблещука на върха на стрелата. Тролът се вторачи.

След което зелени огньове побягнаха надолу по мачтите и когато се разбиха в палубата, избухнаха в десетки зелени кълба, които се затъркаляха с пращане и пукот по дъските.

- Те магия ли ни правят? - попита Детритус. Зелен пламък изпращя по шлема му.

- Какво е това, Дженкинс? - попита Ваймс.

- Това не е магия, по-лошо е! - Капитанът забърза напред. - Хайде, момчета, сваляйте платната!

- Да не си пипнал платната! - извика Ваймс.

- Ти имаш ли си представа какво е това?

- Даже не е топъл - отбеляза Детритус, като мушкаше с пръст пламъка по арбалета си.

- Не го пипай! Не го докосвай! Огньовете на свети Унгулант - ето какво е това! Означава, че всички ще измрем в ужасна буря!

Ваймс се огледа. Отвсякъде се събираха облаци... Не, облаците се струпваха в небето над тях като огромни усукани вълма, както мастило се размива във вода. Из дълбините им тук и там проблясваха синкави светлини. Корабът опасно се наклони.

- Виж, трябва да свалим някои от платната! - изкрещя му Дженкинс. - Това е единственият начин...

- Никой нищо да не пипа! - извика в отговор Ваймс. Зелени огньове пълзяха сега по краищата на пенещите се вълни. - Детритус, арестувай всеки, който пипне нещо!

- Слушам!

- В крайна сметка, идеята е да се движим бързо - Ваймс надвика воя на бурята и далечния грохот.

Дженкинс се нахвърли върху него, когато корабът пропадна под краката им.

- Ти си луд! Имаш ли представа какво може да се случи на кораб, който се опитва да... Нямах си идея, нали? Това не е нормално време! Трябва да се плава предпазливо! Не можеш да надбягаш времето! Нещо хлъзгаво уцели шлема на Детритус, отскочи, приземи се на палубата и се опита да се пързулне във водата.

- А ето че заваля и риба! - простена Дженкинс. Облаците край тях се превръщаха в непрогледна жълта мъгла, озарявана от непрекъснати електрически разряди. Беше задушно топло. Ураганът

виеше като чувал, пълен с котки, и вълните се превръщаха в стени от вода от двете страни на кораба. Въздухът беше като излязъл от нажежена печка.

- Гледай, даже и клачианците свиват платната си! - извика Дженкинс, засипван от дъжд от скариди.

- Хубаво. Значи бързо ще ги настигнем.

- Луд! Ох!

Нещо тежко отскочи от шапката му, удари дъските и се изтърколи в краката на Ваймс. Беше месингова топка.

- О, не - простена Дженкинс и скри главата си с ръце. - Отново започват да ваят проклетите кровати!

Капитанът на клачианския кораб не беше свадлив мъж, особено когато трябваше да спори със 71-часовия Ахмед. Той само огледа опънатите платна и се опита да пресметне шансовете си да попадне в рая.

- Може би кучето, което е прерязало въжетата, в края на краищата ни е направило услуга! - извика той в рева на бурята.

Ахмед не отговори. Той продължаваше да се взира назад. Случайните блясъци на електрическата буря осветяваха кораба зад тях, обгърнат в зелени пламъци.

След това погледът му се спря на студените огънове, запалили техните собствени мачти.

- Можеш ли да видиш светлината по ръбовете на пламъците? - попита.

- Господарю?

- Можеш ли, човече?

- Ъ-ъ... не...

- Разбира се, че не можеш! Но виждаш ли къде няма светлина?

Капитанът се вгледа в него за миг, след което покорно се вторачи в пламъците. Там наистина имаше място без светлина. Съскаците зелени езици, които се вееха на вятъра, сякаш бяха обрамчени от... тъма, може би като... мърдаща дупка в пространството.

- Това е октарин! - извика Ахмед, когато нова вълна се разплиска на палубата. - Само магьосниците могат да го виждат! Магическа буря! Затова е толкова лошо времето!

Всеки нит на кораба скърцаше под ударите на вълните.

- Направо ще изскочим от водата! - проплака Дженкинс. - Само подрипваме от гребен на гребен.

- Хубаво! Ако изскочим, поне няма да друса толкова! - извика Ваймс в отговор. - Трябва да наберем скорост сега, щом вече отминахме леглата! Често ли ваят кровати по тия места?

- А ти как мислиш?

- Аз да не съм моряк!

- Не, превалванията на кровати не са ежедневен явнение! Нито пък кофите за въглища! - прибави Дженкинс, когато нещо черно се стовари върху перилата на кораба и пропадна зад борда. - Обикновено ваят нормални неща! Дъжд! Сняг! Лапавица! Рибата!

Нов порив на бурята внезапно покри палубата с килим от проблясващо сребро.

- А, върнахме се към рибата! - надвика вятъра Ваймс. - Това е хубаво, нали?

- Не! Ужасно е!

- Но защо?

Дженкинс вдигна една консерва.

- Тези са сардини!

Корабът потъна в следващата вълна, дъските му простенаха жално и след това отново полетя нагоре.

Студените зелени огънове бяха навсякъде. Пламъчета бяха поникнали от всяко винтче и гайка на палубата, всяко корабно въже и въжена стълба сияеха в зелено.

По гърба на Ваймс пролази страховитото усещане, че именно зелените огънове пазят кораба да не се разпадне на части. Той някак си не беше убеден, че това е обикновен пламък. Движеше се толкова... целенасочено. Пращеше, но не гореше. Сякаш просто се забавляваше от ситуацията...

Корабът отново цопна във водата.

- Капитан Дженкинс?

- Да?

- Защо само си играете с руля? И без това кормилото не стига до водата!

Пуснаха колелото на руля. То се завъртя бясно за момент и спря, зеленият пожар го погълна в себе си.

После заваляха торти.

Стражниците се опитваха да се настанят уютно в трюма, но като че срещаха известни затруднения. Нямаше нито една част от пода, която веднъж на всеки десетина секунди да не се превръща в стена.

И въпреки това някой хъркаше.

- Как може някой да спи в такова време? - каза Редж Шу.

- Капитан Керът може - отговори Веселка, която беше заклонила брадвата си в стената и се държеше за нея.

Керът се беше завързал в ъгъла. От време-навреме си мърмореше нещо на сън и се размърдваше.

- Като дете. Да ме утrepеш, ако мога да проумея как го постига - отбеляза Редж Шу. - Всяка минута това корито ще се разпадне.

- Да, ама туй що те притеснява? - попита Детритус. - Нали вече си умрял?

- Е, и? Да не искаш да свърша на дъното на морето, затынал до коляно в китови изпражнения? Знаеш ли колко време ще трябва да се влача долу из тъмното, докато стигна до вкъщи? Да не говорим за проблемите, дето биха ми ги създали акулите, ако решат да ме ядат.

- Аз не бих се побоял. Съгласно завета на Мезерек, рибарят Нонпо прекарал четири дни в стомаха на гигантска риба - изрече полицаи Визит.

В последвалата тишина бурята отекна с особена сила.

- Това чудо ли е било? - попита Редж Шу накрая. - Или рибата е имала лениви черва?

- По-добре се замисли за състоянието на безсмъртната си душа, вместо да остроумничиш - хладно отговори Визит.

- Състоянието на моето безсмъртно тяло е това, което ме тревожи понастоящем... - започна Редж.

- Имам една брошура, която ще ти донесе съществен... - каза Визит.

- Достатъчно голяма ли е, за да я сгънем на корабче, което да ни спаси всичките?

Полицаи Визит се зае да разгъва смачканото книжле.

- Да, всъщност, метафорично погледнато, достатъчна е...

- Корабът няма ли спасителни лодки? - бързо попита Веселка. - Сигурна съм, че видях лодки, като се качвахме.
- Да-а... спасителни лодки - проточи Детритус.
- Някой да иска сардина? - попита Веселка. - Успях да отворя една консерва.
- Спасителни лодки - повтори тролът замислено. Звучеше като някой, който тъкмо е открил горчива истина. - Да не изглеждат като... големи тежки неща, дето само ни бавят?...
- Да, именно, спомням си, че имаше - каза Редж.
- Да-а... имаше няколко. Значи туй били спасителните лодки, а?
- В края на краищата можем да намерим някой по-тих залив и да пуснем котва.
- Да-а... котва - подсмъркна Детритус. - Едно такова желязно нещо с големи куки отстрани ли?
- Разбира се!
- Тежко такова едно?
- Очевидно!
- Ясно. Ами... хм-м-м... ние го пуснахме преди доста време, щот беше тежко... сега няма да ни върши много работа.
- Едва ли. - Редж Шу хвърли един поглед през люка. Небето представляваше мръсен жълт чаршаф, кръстосван от огнени дири. Бурята продължаваше да тътне. - Чудя се колко ли е паднал барометърът.
- Чак до дъното - каза тролът потиснато. - Можеш да ми вярваш.

В природата на д'регите беше да отварят вратите внимателно. В общия случай от другата страна се намираще враг. Рано или късно.

Ахмед видя нашийника да се валя на пода, тъкмо до малкото фонтанче вода, което се плискаше направо от дъното, и изруга под нос.

Изчака за момент, след това предпазливо бутна вратата навътре. Тя изтропа в стената.

- Няма да те нараня - каза той на сумрака. - Ако исках, досега да си...

На нея ѝ се искаше да е в кожата на вълк за това, което последва. Един вълк като нищо би се справил с човека пред себе си. В кожата на вълка тя лесно би могла да го победи, но щеше да се чувства нервна и изплашена. Като човек можеше да надмогне чувствата си. Като вълк - вероятно не. Щеше да извърши грешни неща, паникьосани неща, животински неща.

Тя го блъсна силно, като скочи върху него от гредите на тавана със задно салто. Трясна вратата и въртна ключа.

Ятаганът пробви дъските като горещ нож - масло.

Близо до нея някой тежко си пое дъх. Тя се завъртя, и срещна погледите на двама мъже с мрежа в ръцете. Те биха я хвърлили върху вълка. В никакъв случай не бяха очаквали да видят гола жена. Внезапната поява на съблечена жена винаги предизвиква трескаво преосмисляне на непосредствените планове и намерения.

Тя изрита силно двамата, преди да успеят да се окопитят и се затича в обратната посока, отвори наслука първата изпредила ѝ се врата, шумугна се през нея и я затръшна зад гърба си.

Оказа се каютата с кучетата. Те скочиха, отвориха усти... и бързичко се свиха на пода. Върколаците обладават могъщи сили над останалите зверове, независимо в коя своя форма се

появяват, въпреки че това е най-често силата да ги накара да работешничат и да изглеждат неядивни.

Тя се стрелна покрай тях и смъкна завесата на хамака в дъното.

Човекът в хамака отвори очи. Беше клачианец, блед от болка и слабост. Имаше черни кръгове под очите си.

- Ах - каза той, - изглежда вече съм умрял и съм попаднал в рая. Ти хурия ли си?

- Нямам намерение да слушам такива приказки, много благодаря, Ангуа раздра с опитна ръка коприната на две парчета.

Тя знаеше, че има известно предимство пред мъжките върколаци. Появата на гола жена рядко е повод за оплаквания, но пък един очевиден недостатък беше, че ѝ се налагаше да отхвърля много на брой настойчиви покани. Някакъв вид дрехи бяха жизнено необходими, от стеснителност и против нежелателното друсане на определени части на тялото, така че импровизацията на тема дрехи се бе превърнала в едно от по-малко известните, но изключително полезни умения на върколаците.

Ангуа се спря. За несвикналото око всички клачианци изглеждаха, разбира се, еднакво, но пък за върколаците всички човеци изглеждат еднакво. Еднакво апетитни. Тя се беше научила да ги различава.

- Ти принц Куфурах ли си?

- Аз съм. А ти?...

Вратата се отвори с ритник. Ангуа се хвърли към прозореца на кабината и блъсна настрани резето и капака му. Вода плисна в каютата и я блъсна в гърдите, но тя успя да се изкатери и изскочи навън.

- Просто намина насам ли? - промълви принцът.

71-часовият Ахмед скочи към прозореца и погледна навън. Синьо-зелени вълни, поръбени с огнени езици, блъскаха кораба. Никой не би могъл да оцелее.

Погледът му се плъзна към ръба на палубата и по корпуса на кораба, където Ангуа се беше вкопчила в някакво провиснало въже.

Тя го видя да ѝ намига. След това той се обърна и Ангуа го чу да казва:

- Явно се е удавила. Марш обратно по местата си!

След малко на палубата се затвори някакъв люк.

Слънцето изгря на безоблачното небе.

Страничният наблюдател, ако имаше такъв, би обърнал внимание на необичайния начин, по който вълните набраздяваха една определена част от морската повърхност.

Вероятно дори би се почудил за произхода на късото парче тръба, което се завъртя с тихо скрибуцане. И ако би имал възможност да долепи ухо до него, той би чул следното:

- ...идея, докато подремвах. Едно парче тръба, две огледала, монтирани под ъгъл едно спрямо друго - и ето го решението на всички наши навигационни проблеми! Влиза и въздух за дишане.

- Очарователно. „Тръба-През-Която-Се-Гледа-И-Диша“.

- Мили боже, милорд! Откъде знаете името му?

- Просто щастливо хрумване.

- А-ха! Някой е преустроил седалката ми, вече е удобна!

- Ах, да, ефрейтор, направих някои замервания, докато спяхте и ги възпроизведох за по-добра анатомична конфигу...

- Взел сте замервания?

- О, да, аз...

- От моя... седалищен регион?

- О, не се безпокойте, анатомията винаги е била нещо като моя тайна страст...

- Така, значи! Е, като за начало престани да изпитваш страст към моя...

- Ето, виждам някакъв остров! Тръбата проскърца в кръг.

- Ах, това е Лешп! Вихдам и хората. На педалите, господа. Нека да изследваме океанското дъно*...

(* „ВоПот" означава и „дъно", и „задник". Бел. пр.)

- Какво друго да очакваш от него?

- Затваряй си устата, Ноби!

Тръбата потъна във вълните. На повърхността останаха само мехурчета, както и ехото от приглушен спор чие задължение е било да пъхне обратно тапата. Морето опустя още повече от преди.

Нямаше никаква риба.

Във времена като тези Стабилния Джаксън би хапнал дори любопитна сепия.

Но морето беше празно. И миришеше странно. И леко бълбукаше. Стабилния можеше да види дребните мехурчета, които съскаха и се пукаха на повърхността на водата и освобождаваха смрадта на сира и развалени яйца. Той предположи, че издигането на земята може да е размътило много тиня. Достатъчно кофти беше на дъното на обикновено езеро, с всичките му там жаби и буболечки и други работи, а това си беше цяло море...

Опита се да спре потока на мислите си, но той продължаваше да се издига от дълбините на съзнанието му като... като...

Защо няма риба? Миналата нощ имаше буря, но след буря уловът по тези места беше дори по-добър, защото тя... разбърква морето...

Салът се заклати.

Започваше да мисли, че няма да е зле да се приберат вкъщи, но това означаваше доброволно да оставят земята си на клачианците, което можеше да стане само през трупа му.

Предателското гласче в главата му шепнеше:

„Странно, никога не намериха тялото на господин Хонг. Не и най-важните му части, във всеки случай."

- Мисля си... мисля си... мисля си че трябва да се връщаме вече - изпелтечи той на сина си.

- О-о, тате! И пак ще ядем медузи с водорасли за вечеря-я...

- Няма им нищо на водораслите. Пълни са с хранителни... водорасли. И желязо. Полезно е то за тебе, желязото.

- Що да не си сготвим тогава котвата?

- Я не говори така на баща си!

- Ама клачианците си имат хляб. Донесли са си брашно. И имат дърва за огрев.

Това беше болното място на Стабилния Джаксън. Усилията му да гори водорасли се провалиха.

- Да, ама техният хляб не е хубав - отговори той. - Плосък е и няма коричка...

Бризът довя аромата на прясно изпечен хляб над водата. Усещаше се уханието на подправки.

- Пекат си хляб! Върху наша собственост!

- Е, те твърдят, че собствеността си е тяхна... Джаксън грабна парчето счупена дъска, което използваше вместо весло, и яростно загреба към брега. Фактът, че само накара сала да се върти на място, го вбеси допълнително.

- Проклетниците се нанесоха до нас без наше позволение и на всичкото отгоре трябва да им търпим вонята на чуждоземска храна...

- Защо ти текат лигите, тате?

- И откъде са намерили дърва, мога ли да запитам?

- Мисля, че течението донася дървата откъм тяхната страна на острова, тате...

- Виждаш ли! Крадат ни дървата! Проклетите ни дърва крадат'. Ха! Аз сега ще им...

- Ама нали се уговорихме, че другата страна ще е тяхна и...

Джаксън най-сетне си припомни как се управлява сал с едно весло.

- Нищо не сме се уговарили - каза той, докато пенеше морската вода, размахвайки напред-назад веслото. - Това беше просто... споразумение. Не е като те да са сътворили морските течения. Така се е случило. Географска случайност и нищо повече. Дървата, дето ги носи течението, са естествен ресурс. Не принадлежат на никого!

Салът блъсна нещо, което издрънча на метал. Но те бяха все още на стотици метри от скалите.

Нещо друго, заострено в края, изплава на повърхността със скърцащ звук. Завъртя се около оста си и се фиксира върху Джаксън.

- Извинете - каза кух, но учтив глас, - нали това е остров Лешп?

Джаксън издаде някакъв гърлен звук.

- Просто - продължи нещото - водата е малко мътна днес и си мислехме, че може да сме хванали грешен път през последните двайсетина минути.

- Лешп! - изписка Джаксън с неестествено тъничък глас.

- А, добре. Много ви благодаря. Желая ви приятен ден.

И израстъкът бавно се скри в морето. Последните звуци от него, дошли през вихрушката от въздушни мехурчета, бяха:

- ...и не забравяй да сложиш тапата... пак забрави да сложиш тап...

Мехурчетата изчезнаха. Малко по-късно Лес се обади.

- Тате, това какво...

- Не беше нищо! - сопна се баща му. - Такива неща изобщо не се случват!

Салът се стрелна към брега. Човек можеше да кара водни ски след него.

След като се потопиха отново в сумрачните глъбини сержант Колън мрачно установи друго важно нещо, свързано с Лодката - човек не можеше да изгребва водата от дъното. Защото Лодката беше дъното.

Той въртеше педалите, краката му пляскаха във вода на всеки оборот, и страдаше едновременно от клаустрофобия и агорафобия. Плашеше го всичко вътре в Лодката и едновременно го плашеше всичко извън нея. А и някакви неприятни тайнствени неща се мяркаха през прозорчето, докато Лодката се спускаше покрай стена от подводни скали. Размахваха се пипала. Привиждаха му се ноктести лапи. Нещица пробягваха из дрипавите водорасли. Гигантски миди наблюдаваха

сержант Колън през отворените си черупки.

Лодката проскърцваше.

- Сержант... - каза Ноби, докато се дивяха на подводните чудеса.

- Да, Ноби?

- Знаеш ли, че и най-малката частица на тялото ти се подменя всеки седем години?

- Това е добре известен факт - потвърди сержант Колън.

- Хубаво. Значи... аз имам на рамото си татуировка, нали така? Направиха ми я преди осем години.

В... Как става така, че тя още си е там?

Гигантски водорасли се вееха из здрачните води.

- Интересен въпрос - потрепери гласът на Колън. - Хъм-м...

- Нали нови парченца кожа се появяват на мястото на старата, но това значи, че досега цялата ми кожа трябва да се е сменила и да си е чиста и розова. Риба с нос като трион премина край тях.

Посред всичките си останали притеснения Колън се опитваше да разсъждава трескаво.

- Това, което всъщност се случва е, че всичката синя кожа на рамото ти се е подменила пак със синя кожа. Виж татуировките и на останалите хора.

- Значи аз имам татуировка като на другите хора ли?

- Хъм-м... да.

- Удивително. Щото тя си изглежда като да си е моята. С кръстосани кинжали и надпис „WAMA“.

- WAMA ли?

- Трябваше да е „МАМА“, но аз припаднах и Нед Губерката не забелязал, че съм легнал на обратно.

- Би могъл да погледне все пак...

- Той също беше много ядосан. Щото, знаеш сержант, то не си е работа, ако човек не си спомня как са му я направили.

Леонардо и Патрицията се взираха в подводния пейзаж.

- Какво ли гледат? - полюбопитства Колън.

- Леонардо непрекъснато бръщолеви за някакви йероглифи - отговори Ноби. - Какво са йероглифите, сержант?

Колън се поколеба, но само за кратко.

- Вид молюски, ефрейтор.

- Хей, ти всичко знаеш, сержант! - възкликна възхитен Ноби. - Значи йероглифите живеят по тия места? А ако се гмурнем повече, ще намерим ли дъноглифи?

Имаше нещо смуцаващо в усмивката на Ноби. Колън предпочете да не навлиза в дискусия.

- Не се прави на тъпак, Ноби! „Дъноглифи“! Боже опази!

- Извинявай, сержант.

- Всеки знае, че в тия води не се въдят дъноглифи.

Няколко любопитни сепии се загледаха озадачено след тях.

Корабът на Дженкинс се беше превърнал в истинска плаваща развалина.

Няколко платна бяха станали на парцали. Такелажът, както и другите неща, чиито моряшки имена Ваймс откжа да запемети, се валяха по палубата или се влачеха във водата зад кораба.

Наблюдателят на върха на мачтата сви длани пред устата си като тръба и се надвеси надолу:

- Земя на хоризонта!

- Това и сам го виждам - каза Ваймс. - Наложително ли е да вика така?

- Носи щастие - отговори Дженкинс, докато се взираше през леката мъглица. - Но вашите приятели не са се насочили към Гебра. Чудя се накъде ли отиват?

Ваймс се взря в бледожълтеникавото петно на хоризонта и се обърна към Керът.

- Ще я приберем, не се тревожи.

- Аз всъщност не се тревожа, сър, въпреки че съм изключително загрижен.

- Ъ-хъм... добре. - Ваймс безпомощно махна с ръка. - Всички ли са на крак и здрави? Хората ни са в добро настроение, надявам се?

- Навярно ще им повдигнете духа, сър, ако им кажете няколко думи.

Кошмарният отряд на Анкх-морпоркската Градска стража се строи на палубата, като примигваше към слънцето. О, богове. Заобиколен от необичайните заподозрени. Едно джудже, един човек, който се мислеше за джудже и разсъждаваше като ученик по етика, едно зомби, един трол, аз и о, не, един религиозен фанатик.

Полицай Визит отдаде чест.

- Позволете да доложя, сър.

- Казвай - изръмжа Ваймс.

- За мене е удоволствие да докладвам, сър, че нашата мисия е благословена от бога, сър. Имам предвид дъжда от сардини, който ни помогна в нужда, сър.

- Само малко огладняхме, чак пък нужда...

- С цялото ми уважение, сър - твърдо продължи Визит, - божественият модел е твърдо залегнал, сър. Да така е. Когато сикулитите били преследвани из пустошта от офлъррианските митолити, сър, те се хранели с дъжда от божествени бисквити, сър. Шоколадови, сър.

- Съвсем естествено явление - намеси се полицай Шу. - Вероятно са били отнесени от силен вятър, който е духал край някоя сладкарница...

Визит му хвърли студен поглед и продължи:

- И мурмурианците, когато били изтласкани в планините от племената на Мискмик, не биха оцелели, сър, ако не е бил магичният дъжд от слонове...

- От слонове ли?

- Е, само един слон, сър - съгласи се Визит. - Но се е разплескал на много парчета.

- Съвсем естествено явление - пак вметна полицай Шу. - Вероятно някой слон е бил вдигнат по прищявка на природата...

- И когато започнали да гинат от жажда в пустинята, сър, Четирите племена на Кханли са били споходени от съвсем неочакван и абсолютно свръхестествен дъжд от дъжд, сър.

- Дъжд от дъжд, - повтори Ваймс като хипнотизиран от сляпата убеденост на Визит.

- Съвсем естествено явление - присмя се Редж Шу - Вероятно водата се е изпарила от океана, била е издухана от вятъра, кондензирала се е около капкови зародиши когато е преминала през студен въздух и... е заваляло... - Той се запъна и добави сърдито: - Както и да е, това не го вярвам.

- Тъй че... кое конкретно божество помогна в нашия случай? - попита Ваймс с надежда.

- Веднага, щом имам яснота по въпроса, сър, ще ви информирам - увери го Визит.

- Хъм-м... много добре, стражник, благодаря ти. - Ваймс отстъпи крачка назад. - Няма да ви лъжа, че задачата ни е лесна. Но нашата мисия е да намерим Ангуа и онова копеле Ахмед и да изкопчим истината от гърлото му. Кое то за съжаление означава, че трябва да го последваме през собствената му страна, с която сме във война. Това ще постави нови препятствия на нашия път. Но перспективата да бъдем заловени и измъчвани до смърт не трябва да ни обезсърчава, нали?

- Съдбата се усмихва само на смелите, сър - каза бодро Керът.

- Хубаво. Добре. За мене е удоволствие да го чуя, Капитане. Какво е отношението ѝ към срещите vis a vis с тежко въоръжени, добре подготвени и изключително многобройни армии?

- О, сър, никой не е чувал Съдбата да е била милостива към подобни хора.

- Генерал Тактитус твърди, че не е и необходимо някой да проявява милост към тях. - Ваймс отгърна омачканата книжка. С множество хартийки и кончета бяха отбелязани по-важните цитати. - Всъщност, ето какво е казал генералът за битката с по-многоброен, по-добре подготвен и по-добре въоръжен противник. Тука беше някъде... „Не влизайте в битка“.

- Изглежда е бил мъдър човек - коментира Дженкинс и посочи към жълтия хоризонт. - Виждаш ли всичкия тоя боклук във въздуха? Знаеш ли какво е това?

- Мъгла? - опита Ваймс.

- Ха! Да, бе! Мъгла, ама клачианска! Това е пясъчна буря! Пясък се носи из въздуха със страшна сила. Ужасно нещо! Ако искаш да си наточиш меч, само го подръж за малко изправен.

- Охо.

- И това е добрата новина, защото ако я нямаше бурята, оттука щеше да се вижда връх Гебра. А под него е Юмрукът на Гебра, както го наричат клачианците - град с изключително добре укрепен форт, стените му са трийсет стъпки дебели. Самият форт е колкото голям град. Вътре има място за хиляди въоръжени мъже, бойни слонове, военни камили, всичко. А ако беше видял това, вече щеше да се връщаш обратно. Та какво значи пише твоят велик генерал?

- Мисля, че ми се беше мярнало нещо... - Ваймс прелисти на друга страница. - А, ето... казва „След първата битка в Сто Лат аз изработих стратегия, която много ми помогна във всичките следващи битки. А тя е - ако врагът има непревземаема крепост, постарай се да го държиш вътре в нея.“

- Много ме утеши - каза Дженкинс.

Ваймс прибра книжката в джоба си.

- Значи, полицаи Визит, имаме бог на наша страна, така ли?

- Със сигурност, сър.

- Но вероятно и те си имат бог на тяхна страна?

- Много е възможно, сър. Богове има за всяка страна.

- Да се надяваме тогава, че поне ще се уравнишат взаимно.

Една спасителна лодка от клачианския кораб докосна морската повърхност с най-нежен плясък. Ахмед беше застанал до подемните макари с гол меч в ръка, което накара моряците да се погрижат много внимателно за задачата си.

- Когато се отдалечим достатъчно, можеш да насочиш кораба към Гебра - каза той на капитана. Капитанът потрепери.

- А какво ще им обясня там, вали?

- Кажи им истината. В един момент. Командирът на гарнизона е човек недоверчив и ще те

поизмъчва малко. Запази истината за себе си, докато наистина ти потрябва. Това ще го накара да се чувства щастлив. Кажи, че съм те принудил.

- О, ще кажа, вали! Ще... изрека тая лъжа - побърза да добави.

Ахмед кимна, пусна едно въже, плъзна се по него в лодката и я насочи към брега.

Екипажът го гледаше как гребе през приборя.

Това не беше приятен плаж. Беше скалист бряг. Скелетите на изхвърлени от морето кораби съхнеха на пясъка. Кости, донесени от морето клони и избелели на слънцето водорасли лежах струпани на купчини на приливната линия. А навътре, оттатък дюните, започваше истинската пустиня. Дори и тук, долу, пясъкът се набиваше в очите и скърцаше между зъбите.

- Ще намери смъртта си на оня бряг - каза първият помощник-капитан, като мигаше начесто, за да се спаси от пясъка.

- Да - отговори капитанът. - Тъкмо излиза на сушата.

Фигурата да брега измъкна едро, отпуснато тяло от лодката и го извлече там, където вълните не можеха да го достигнат. Първият помощник вдигна лъка си.

- Мога да го убия оттука, господарю. Само кажете.

- Напълно ли си сигурен? Защото най-добре е да си абсолютно сигурен, че ще го уцелиш. Първо, защото ако не го улучиш, си мъртъв, и второ, ако го улучиш, пак си мъртъв. Погледни натам!

По билото на далечната дюна, като тъмни силуети на фона на златното от пясък небе, се виждаха ездачи. Първият помощник свали лъка.

- Но как са знаели, че ще пристигнем точно тука?

- О, те наблюдават морето през цялото време - отговори капитанът. - Д'регите ценят като никой друг доброто корабокрушение. Много повече от всеки друг, всъщност.

Докато се отдалечаваха от парапета на кораба, някой се измъкна безшумно от трюма и се гмурна във водата с едва чут плясък.

Детритус се опитваше да се крие в сянката, но наоколо нямаше много сенки. Жегата идеше от ширналата се пред тях пустиня и ги обгръщаше като топлина от разпалена факла.

- Ще стана тъп - изхленчи той.

Наблюдателят изкрещя.

- Казава, че някой изкачва дюните - обясни Керът. - И носи друг на рамо.

- Ъ-ъм... женско тяло ли носи?

- Вижете, сър, аз познавам Ангуа. Тя не е от беззащитния тип женички. Не би стояла и пищяла за помощ. Тя кара другите хора да пищят за помощ.

- Е... щом си сигурен... - Ваймс се обърна към Дженкинс. - Не си прави труда да преследваш кораба капитане. Просто се насочи право към брега.

- Аз не работя така, господине. От една страна, това е ужасно труден бряг, вятърът непрекъснато е против нас и освен това има някакви гадни подводни течения. Мнозина невнимателни моряци са оставили костите си да се белеят на тукашните пясъци. Не, можем да се доближим само още мъничко и след това да свалим на вода... тоест ако имахме все още лодка, можехме да я свалим на вода... и да пуснем котва... о, не, излъгах, тя май ви се видя прекалено тежка...

- Просто карай направо.

- Всички ще умрем!

- Мисли за това като за по-малката от двете злини.

- А каква е другата?

Ваймс измъкна мечата си.

- Аз.

Лодката потъваше в мистериозните дълбини на океана. Леонардо прекарваше голямата част от времето в наблюдение през малките прозорчета, основно привличан от парченца водорасли, които изглеждаха на сержант Колън като парченца водорасли.

- Забелязахте ли фините нишки по Спаружения Мехурест Дроплей? - каза Леонардо. - Ей онези, кафявите. Изключителен растеж, който, както ще видите, е един много важен знак.

- Не можем ли просто да приемем, че аз съм позанемарил обучението си в областта на водораслите през последните години? - попита Патрицията.

- Наистина ли? О, това е голяма загуба за вас, мога да ви уверя. Но идеята ми беше, че Спаружения Мехурест Дроплей никога не расте на по-плитко от трийсет фатома дълбочина, а тука е само десет фатома.

- Аха. - Патрицията прелистваше купчината скици на Леонардо. - И йероглифи - цяла азбука от знаци и цветове. Да се използват цветовете като език... каква прекрасна идея...

- Усилват емоциите. Но ние също използваме някои цветове с тая цел - червено за опасност и така нататък. Не съм успял все още да ги превода, де.

- Цветовете като език... - продължи да мърмори на себе си лорд Ветинари.

Сержант Колън прочисти гърло:

- Аз знам нещичко за водораслите, сър.

- Да, сержант?

- Да, сър! Ако са влажни, значи ще вали.

- Много добре, сержант - каза лорд Ветинари, без да обърне глава. - Много е възможно никога да не го забравя.

Сержант Колън разцъфна. Беше Дал Своя Принос. Ноби го сръга.

- К'во правим тука долу, сержант? Искам да кажа - за к'во е всичкото това мотаене, гледане на следи по скалите, влизане и излизане от пещери... и тая воня...

- Не съм аз - защити се сержант Колън.

- Мирише на... сяра...

Мехурчета се издигаха край прозорчето им.

- И на повърхността смърдеше.

- Почти приключихме, господа. - Лорд Ветинари отмести настрана хартиите. - Само едно последно рисковано начинание и след това ще изплуваме на повърхността. Хайде, Леонардо... закарай ни отдолу.

- Хъм-м-м... ние не сме ли вече отдолу, сър? - попита Колън.

- Само „отдолу“ на морето, сержант.

- А. Добре. - Колън поразсъждава известно време върху това. - В такъв случай, сър, има ли още нещо, на което можем да му застанем отдолу?

- Да, сержант. Сега ще се гмурнем под земята.

Брегът беше вече много по-близо. Стражниците не можеха да не забележат, че моряците забързано се отправяха към тъпия край на кораба и се хващаха за всеки малък, лек и най-вече плаващ предмет, който можеха да намерят.

- Това ми се вижда достатъчно - каза Ваймс. - Достатъчно. Спри тука.

- Какво? Да спра тука? И как?

- Защо питаш мене, аз да не съм моряк. Няма ли някакви спирачки?

Дженкинс го изгледа опулено.

- Ти... ти, земен плъх!

- А пък аз си мислех, че вие моряците никога не използвате тази дума!

- Не бях срещал човек като тебе, затова! Ти даже смяташ, че ние викаме на...

Това беше, както екипажът реши по-късно, едно от най-необичайните акостириания в историята на лошото мореплаване. Пясъчната покривка на брега явно ще да е била много равна и дълбока, защото корабът не се удари в брега, а заплува навътре в него, като се показва над водата и килът му се врязва в пясъка. Накрая силите на вятъра, вълните и триенето се уравничиха в една точка и той лекичко полегна върху пясъка.

Полегна и завоюва наградата за най-смехотворно корабокрушение на света.

- Е, можеше да бъде и много по-зле - реши Ваймс, когато и последните трясъци на цепещо се дърво заглъхнаха.

Той се измъкна от корабното платно и намести шлема си с толкова апломб, колкото успя да събере.

От наклонения трюм прозвуча стон.

- Ти ли си, Веселке?

- Да, Детритус.

- Аз ли съм там?!

- Не!

- 'Звинявай.

Керът се промъкна по наклонената палуба, скочи на мокрия пясък и отдаде чест.

- Личният състав е налице, леко понатъртен, сър. Да започваме ли да копаем окопи?

- Какво?

- Трябва да ги изкопаем.

Ваймс огледа плажа в двете посоки, ако слънчева дума като плаж подхождаше за този забравен от бога бряг. Наистина изглеждаше, сякаш бяха стигнали до подгъва на земята. Нищо не помръдваше докдето поглед стигаше освен маранята и двойката лешояди в далечината.

- И за какво да ги копаем?

- За да формираме отбранителна позиция. Така е по военному, сър.

Ваймс погледна птиците. Приближаваха с плахи подскоци, готови да действат мигновено, щом някой полежи умрял няколко дни. Той прелисти Тактикус, докато не попадна на думата „окоп“.

- Тука е казано „Ако искате вашите мъже да се поупражняват с лопатата, препоръчайте им да станат фермери“. Тъй че е по-добре да побързаме. Той не може да е избягал прекалено надалеч.

Скоро ще се върнем.

Дженкинс прегazi през приборя. Не изглеждаше разярен. Той беше мъж, преминал през

пожарищата на гнева и вече доплавал до някакъв странен тих залив отвъд. Посочи с треперещ пръст своя препатил кораб и каза:

- М-мх?...

- В много добра форма е, като се вземат предвид обстоятелствата - каза Ваймс. - Убеден съм, че ти и твоите осолени моряци отново ще го пуснете на вода.

- М-м-мъ-ъ-х...

Дженкинс и подгизналият му екипаж наблюдаваха как малкият отряд си проправя с оплакване и пързаляне път по отсамната страна на дюната. След малко екипажът се скупчи на едно място, теглиха чоп и готвачът, който никога нямаше късмет при игрите, се доближи до капитана.

- Не им обръщай внимание, капитане. Сигурно ще намерим някакви здрави греди сред отломките на брега и само за няколко дни ще го натъквим пак да плава.

- Ммммхх...

- Само че... по-добре да почваме веднага, щото те казаха, че няма да се бавят...

- Те никога няма да се върнат! - избухва капитанът. - Водата дето я взеха няма да им стигне и за един ден! Няма нужната екипировка! Веднъж морето да им изчезне от погледа и ще се загубят!

- Чудесно!

Отне им половин час да се покатерят до върха на дюната. Изпотъпкаха пясъка, но още докато бяха там, вятърът изтри следите от подметките им.

- Следи от копита - посочи Ваймс. - Това са камили, а те не ходят бързо. Хайде...

- Струва ми се, че Детритус има проблем, сър - обади се Керът.

Пръстите на трола се бяха вкопчили в земята. Моторчето на охладителния му шлем побръмча дрезгаво още известно време, след което пясъкът се наби в механизма му и то спря.

- Лошо ми е - простена той. - Боли ме чутурата.

- Бързо, сложете щитовете си над главата му! - нареди Ваймс. - Направете му сянка.

- Той няма да издържи, сър. По-добре да го пратим обратно на кораба.

- Нужен ни е тука! Бързо, Веселке, повей му със секирата си!

В този момент пясъкът се надигна и насочи към тях стотина остриета.

- Зън-зън-зън! - разнесе се бодър, макар и леко приглушен глас. - Единайсет сутринта - подстригване... вярно ли е?...

Не че беше голямо, но плочите от срутените сгради бяха заградили езерце, което дъждът беше напълнил до половината с вода.

Стабилния Джаксън тупна сина си по гърба.

- Прясна вода! Най-сетне! Много добре, момчето ми!

- Разбираш ли, тате, докато обикалях да търся тия рисунки...

- Да, да, картинките на октоподи, много хубаво. - Ха! Топката сега е в нашето поле и грешка няма!

Това си е нашата вода от нашата страна на острова и нека само ония мазни миризликовци посмеят да противоречат! Нека си задържат проклетите дърва за огрев и да смучат вода от рибата!

- Да, тате. И можем да заменим малко от нашата вода за техните дърва и брашно.

Баща му предпазливо махна с ръка.

- Може би. Няма защо да бързаме. Сигурно скоро ще намерим водорасли, дето горят. Трябва да се

придържаме към дългосрочните си планове и намерения.

- Да си наготвим и да се стоплим ли? - попита Лес с надежда.

- Е, в началото, да - отговори Джаксън. - Това е очевидното. Но нали знаеш поговорката, момчето ми - „Дай на човека огън и той ще се топли цял ден, подпали му чергата и ще те помни за цял живот." Схващаш ли мисълта ми?

- Всъщност поговорката май беше друга...

- Искам да кажа, ние можем да живеем на риба и вода тука... практически вечно. Но ония там няма да издържат дълго без прясна вода. Виждаш ли? Тъй че те ще трябва да ни се примолят. И тогава ще преговаряме от изгодна позиция.

Той праметна ръка през съпротивяващите се рамене на момчето и посочи с широк жест заобикалящия ги пейзаж.

- Ето, аз започнах от нищото, синко, само със старата лодка, дето дядо ти ми я завеща, но...

- ...работеше и пестеше... - отегчено каза Лес.

- ...работех и пестях...

- ...и винаги си държал главата си над водата...

- ...точно, и винаги съм държал главата си над водата...

- И винаги си искал да ми оставиш в наследство нещо... Ох!

- Стига си правил баща си за смях' - каза Джаксън. - Инак ще те цапна и през другото ухо. Виждаш ли тези земи? Виждаш ли ги?

- Виждам ги, тате.

- Това са земи на неограничените възможности!

- Обаче няма прясна вода и цялата почва е солена, тате, и мирише гадно!

- Мисли за това като за миризмата на свободата!

- Мирише, като че някой е направил много голямо лайно, тате... Ох!

- Понякога двете неща много си приличат! Аз мисля за твоето бъдеще, момко!

Лес се загледа в хектарите разлагащи се водорасли пред себе си.

Той се учеше да стане рибар като баща си, защото така е било винаги и защото беше прекалено учтив, за да се впуска в спорове, въпреки че всъщност тайно му се искаше да бъде художник като никой в семейството. Забелязваше неща и те го безпокояха дори и когато не можеше да обясни защо.

Но сградите не изглеждаха нормално. Тук-там можеха да се видят определени намеци за, ами, за архитектура, като морпоркианските колонади и клачианските арки, но те бяха добавени към здания, които изглеждаха сякаш гигантски ръце са трупали камъни един връз друг. А на други места плочникът беше постлан върху тухлени стени и измазани подове, които вече са били древни по него време. Не можеше да си представи кой ли ще да е правил плочите, но май са му харесвали с изрисувани октоподи по тях.

Споходи го усещането, че спорът между АнкхМорпорк и Клач кой да притежава парчето древно морско дъно е изключително безсмислен.

- Хъм-м... и аз за моето бъдеще мисля, тате - каза Лес. - Наистина мисля.

Дълбоко под нозете на Стабилния Джаксън, Лодката изплува на повърхността. Сержант Колън автоматично посегна към болтовете на люка.

- Не отваряйте, сержант! - извика Леонардо, като рипна от мястото си.
- Въздухът стана доста задушен вече, сър...
- Навън е още по-лошо.
- По-лошо отколкото вътре ли?
- Почти съм убеден в това.
- Но нали сме на повърхността!
- На някаква повърхност, сержант - намеси се лорд Ветинари.
До него Ноби отпусти уреда за виждане и погледна.
- В пещера ли сме? - попита Колън.
- Хм-м-м... сержант - промърмори Ноби.
- Фундаментално! Добре казано, сержант - изрече лорд Ветинари. - Да. Пещера. Би могло и така да се каже.
- Хм-м-м... сержант - повтори Ноби и сръчка Колън. - Туй не е пещера, сержант! Много по-голямо е от пещера, сержант!
- Какво... като каверна ли е?
- По-голямо!
- По-голямо от каверна? Прилича на... голяма каверна?
- Да, някъде толкова голямо. - Ноби отлепи окото си от тръбата. - Погледни сам, сержант.
Сержант Колън надникна в дупката.
Вместо очакваната тъмнина той видя морска повърхност, която бълбукаше като вряща тенджерата. Зелени и златисти отблясъци се мяркаха под водната повърхност и осветяваха далечната стена, която повече приличаше на хоризонт...
- Тръбата се завъртя със скърцане. Ако това беше пещера, тя се простираше поне на няколко мили.
- Колко време остава, как мислиш? - попита лорд Ветинари зад гърба му.
- Ами-и, скалата се е оформила от голямо количество варовик и пемза, които са много леки. Веднъж като изплува, натрупаният газ започва да се освобождава много бързо заради налягането отдолу - отговори Леонардо. - Не знам... може би още около седмица... а после ще мине ужасно много време, докато се съберат следващите мехурчета...
- Тия за какво си говорят, сержант? - попита Ноби. - Този остров плува ли?
- Това е един изключително необичаен природен феномен, - продължи Леонардо. - Аз дори си мислех, че е само легенда, докато не го видях с очите си...
- Разбира се, че не плува - каза сержант Колън. - Честно, Ноби, как очакваш да научиш нещо, ако само задаваш тъпи въпроси? Земята е по-тежка от водата, нали тъй? Затова стои на дъното на морето.
- Да, но той каза пемза, а парчето пемза, дето дядо ми си търкаше с него стъпалата в коритото, можеше да плува...
- Такива неща може и да се случват в корито - възрази Колън. - Но не и в истинския живот. Това е просто феномен. Не е истинско. Скоро ще вземеш и да твърдиш, че в небето има скали.
- Да, ама нали...
- Аз съм сержантът тук, Ноби.
- Тъй вярно, сержант.

- Което ми напомня - продължи Леонардо - моряшките истории за гигантски костенурки, дето спят на повърхността на водата и карат моряците да ги мислят за острови. Разбира се, не се въдят толкова дребни гигантски костенурки.

- Хей, господин Куирм, това е една прекрасна лодка - каза Ноби.

- Благодаря.

- Обзалагам се, че може да потапя кораби, само ако поискате.

Настъпи неловка тишина.

- Несъмнено любопитно преживяване - обобщи лорд Ветинари, докато си водеше бележки. - А сега, господа, надолу и напред, моля...

Стражниците извадиха оръжията си.

- Това са д'реги, сър - каза Керът. - Но... тук има нещо странно...

- Какво искаш да кажеш?

- Все още не сме мъртви.

Гледат ни като котка мишка, помисли си Ваймс. Не можем да избягаме, а няма да победим в бой и на тях им се иска да видят какво ще правим сега.

- Какво казва генерал Тактикус по въпроса, сър? - попита Керът.

Стотици са, помисли си Ваймс. А ние сме шестима. С изключение на това, че Детритус се е отнесъл нанякъде и не беше ясно на кое точно командване се подчинява Визит в момента, а пък ръцете на Редж започваха да падат, когато беше развълнуван...

- Не знам - отговори. - Вероятно има нещо в главата „Не позволявайте това да ви сполети“.

- Защо не проверите все пак, сър? - настоя Керът, като не сваляше очи от наблюдаващите ги д'реги.

- Моля?

- Казах, защо не проверите, сър?

- Точно сега ли?

- Може би си струва да се опита, сър.

- Това е лудост, капитане.

- Да, сър. А д'регите имат някои особени разбирания за лудите хора, сър.

Ваймс измъкна омачканата книжка. Д'регът, който беше застанал най-близо до него с усмивка почти колкото извивката на ятагана му, се държеше точно толкова по-наперено от съплеменниците си, за да покаже кой тук е главатарят. През рамо беше праметнал огромен античен арбалет.

- Чудя се! - каза Ваймс. - Не можем ли да забавим топката малко?

Той закрачи към човека, който изглеждаше изключително изненадан, и размаха книжката.

- Това е книга на генерал Тактикус, не знам дали си чувал за него, бил е много известен по тия места едно време, фактически много вероятно е той да е заклал пра-пра-пра-пра-прадядо ти, та искам да отделя един момент да проверя какво е казал за ситуации като сегашната. Нямаш нищо против, надявам се?

Човекът дари Ваймс с объркан поглед.

- Може да отнеме известно време, защото книгата няма азбучен показалец, но ми се струва, че бях

мярнал нещо...

Главатарят отстъпи крачка назад и размени отчаян поглед с човека до себе си, който само сви рамене в недоумение.

- Чудя се дали не би могъл да ми помогнеш с тази дума тука? - продължи Ваймс, като застана отстрани на човека и тикна книгата под носа му. Получи нова обърквана усмивка.

Това, което Ваймс направи, беше познато в тъмните улички на Анкх-Морпорк като Приятелското ръкостискане и се състоеше основно от забиване на лакът в стомаха на човека и вдигане на коляно, за да посрещне челюстта му по пътя ѝ надолу. Междувременно собствените му зъби изтракаха заради болката в коляното и лакътя, но той извади мечата си и го притисна към гърлото на д'рега, преди да се е измъкнал от хватката.

- Сега, капитане - каза Ваймс, - бих искал с висок ясен глас да им обясниш, че ако не отстъпят достатъчно надалеч, този джентълмен тук ще затъне в някои много сериозни правни проблеми.

- Господин Ваймс, не мисля, че...

- Направи го!

Д'регът го гледаше в очите, докато Керът се справяше със заповедта. Човекът продължаваше да се хили.

Ваймс не рискува да отмести поглед, но усети някакво объркване и нерешителност сред д'регите. След което те, като един, атакуваха.

Капитанът на клачиански риболовен кораб, който знаеше откъде духат ветровете по тия места, се насочи към пристанището Ал-Кхали. Въпреки попятния вятър обаче, той като че не се движеше особено бързо. Обясни си го с полепналите по корпуса мидички.

Ваймс се събуди с нос, пълен с камила. Има и по-лоши събуждания от това, но не са чак толкова много.

Като си обърна главата - действие, което изискваше доста усилия, той успя да види, че камилата е легнала на земята. Ако се съдеше по звука, храносмилаше някаква експлозивна смес.

Сега да видим как се беше озовал тука... О, боже...

Но... номерът трябваше да проработи... Това беше класика. Заплашваш да отрежеш главата и тялото става послушно. Така реагираха всички хора. Цялата цивилизация функционираше на този принцип, на практика...

Ето ти културни различия...

От друга страна, не беше мъртъв. Ако това, което Керът беше казал, е вярно, да познаваш д'рег за повече от пет минути и все още да си жив означава, че д'регът наистина, ама наистина много те харесва.

От трета страна, той току-що се беше Ръкувал с техния главатар, което влияеше емоционално на хората, без обаче да ги кара да се сприятеляват.

Окей, няма смисъл да лежи цял ден на това седло с вързани ръце и крака и да умира от слънчев удар. Трябва отново да стане водач на своите хора, и то веднага щом успее да извади проклетата камила от устата си.

- Зън-зън-зън?

- Да? - каза Ваймс, докато се бореше с въжетата си.
- Искате ли да знаете за срещите, които изпуснахте?
- Не! Опитвам се да разхлабя проклетите въжета!
- Желаете ли да прибавя тази задача към списъка „Неща за вършене“?
- О, сър, вие се събудихте.

Звучеше като гласа на Керът и беше като някое от нещата, които той обикновено казваше. Ваймс се опита да извърне глава нагоре.

Това, което видя, се състоеше основно от бял чаршаф, но успя да фокусира поглед върху лицето на Керът, обърнато наопаки над него.

- Те питаха дали да ви развържат, но аз има казах, че напоследък не сте си почивал достатъчно.
- Керът!
- Да,сър?
- Искам да чуеш много внимателно заповедта, която сега ще ти дам.
- Разбира се, сър.
- Това, на което искам да натъртя е, че тя няма да бъде молба, някакъв вид предложение за размисъл, или пък да кажем намек.
- Разбрано, сър.
- Аз винаги съм, - както ти е добре известно, окуражавал своите офицери да мислят самостоятелно и да не ми се подчиняват сляпо, но от време на време за всяка организация е важно инструкциите да бъдат следвани буква по буква и с нужната готовност.
- Слушам, сър.
- Освободи ме от проклетите въжета на секундата или няма да доживееш достатъчно дълго, за да съжаляваш, че не си го направил!
- О, сър, вярвам, че тук се е получило някакво неприятно недоразумение...
- Керът!
- Разбира се, сър.

Въжетата му бяха прерязани. Той се хързулна надолу на пясъка. Камилата се обърна, изгледа го за момент през ноздрите си, след което отвърна поглед.

Ваймс успя да седне изправено, докато Керът беше зает с прерязването на останалите въжета.

- Капитане, защо носиш бял чаршаф?
- Това е бурнус, сър. Много практично облекло за пустинята. Д'регите ни ги дадоха.
- Ни?
- На останалите от нас, сър.
- Всички ли са добре?
- О, да.
- Но те атакуваха...
- Да, сър. Но те искаха само да ни вземат за свои пленници, сър. Един от тях отрязва по невнимание главата на Редж, но после му помогна да си я зашие на мястото, така че на практика не сме дали жертви.
- Аз мислех, че д'регите не взимат пленници?...
- Знам ли какво става, сър. Но казаха, че ако се опитаме да избягаме, ще ни отрежат краката, а

Редж няма достатъчно конец за всички ни, сър.

Ваймс се почеса по главата. Някой го беше хлопнал толкова силно, че шлемът му се беше вдлъбнал.

- Къде сбърках? Бях победил главатаря им!

- Доколкото разбрах, сър, според д'регите всеки водач, който е бил достатъчно глупав, за да бъде победен толкова лесно, не си заслужава да бъде следван. Клацианска им работа.

Ваймс се помъчи да убеди сам себе си, че в думите на Керът нямаше намек за сарказъм, когато той продължи:

- Те не си падат много по водачите, сър, да ви кажа правичката. Гледат на тях като на дребна украса. Разбирате ли... някой да има там да вика „Атака!“, сър.

- Водачът има и други неща да прави, Керът.

- Дрегите смятат, че „Атака!“ покрива повечето, сър.

Ваймс успя някак да се изправи. Мускулите на краката му странно прищракваха. Той се затътри напред.

- Нека ви помогна... - Керът го подхвана. Слънцето залязваше. Парцаливи шатри бяха скупчени в подножието на една от дюните, проблясваше светлината на огън. Някой се смееше. Не звучеше като затвор. Но, от друга страна, реши Ваймс, пустинята беше много по-добър затвор от всякакви решетки. Той даже не знаеше в коя посока да побегне, със или без крака.

- Дрегите, както всички клацианци, са много любезни хора - каза Керът, сякаш го беше научил наизуст от пътеводителя. - Те приемат гостоприемството, много, ама много насериозно.

Похитителите им бяха насядали край огъня. Стражниците също. Бяха успели да ги убедят да се облекат по-подходящо. Тоест Веселка изглеждаше като момиченце в роклята на майка си, като се изключи железният шлем отгоре, Редж Шу приличаше на мумия, а Детритус беше като малка, покрита със сняг планина.

- Той става много... безсъзнателен на такава жега - прошепна му Керът. - А полицай Визит оттаък спори на религиозни теми. На клацианския континент имат шестотин петдесет и три религии.

- Сигурно много се забавлява.

- А това е Джабар - представи го Керът. Експонатът, който изгледаше малко по-възрастна версия на 71-часовия Ахмед, се изправи и направи метан пред Ваймс.

- Офенди...

- Това е техният... ами-и нека да го наречем официален мъдрец - обясни Керът.

- А, значи не е тоя, дето им казва кога да атакуват? - попита Ваймс. Главата му бръмчеше от горещината.

- Не-е, онзи е водачът им - поясни Керът. - Ако изобщо имат такъв.

- Значи Джабар им казва кога е мъдро да атакуват? - просветна му на Ваймс.

- Всякога е мъдро да се атакува, офенди. - Джабар отново се поклони. - Моята шатра е и твоя шатра.

- Тъй ли?

- Моите жени са и твои жени...

Ваймс се огледа в паника.

- Наистина ли?

- Моята храна е и твоя храна... - продължаваше Джабар.

Ваймс погледна към чинията до огъня. Явно основното ястие беше овче или козе месо. Човекът се наведе, избра мръвка и му я подаде.

Сам Ваймс погледна хапката. Тя отвърна на погледа му.

- Това е най-добрата част.

Джабар примлясна подканящо. После добави нещо на клачиански. Останалите мъже край огъня сподавено се изсмяха.

- Изглежда като очна ябълка на овца - произнесе Ваймс със съмнение.

- Да, сър - потвърди Керът, - но не би било мъдро да...

- Знаеш ли какво? - Продължи Ваймс. - Струва ми се, че това е някаква малка игричка, дето сигурно се нарича „Хайде да видим какво ще лапне офенди“. Но аз няма да го изям това, приятелю.

Джабар преценяващо го изгледа. Хихикането престана.

- Значи е истина, че ти можеш да виждаш по-надалече от останалите.

- Това и тази храна го може - каза Ваймс. - Баща ми казваше никога да не ям гозба, което може да намига.

Настъпи един от онези висящи на косъм моменти, които внезапно се килват и прекатурват във въртопа на смеха. Джабар тупна Ваймс по гърба. Очната ябълка отхвъркна от ръката му и изчезна из сенките.

- Много хубаво! Изключително добре! Номерът не ни се получи за пръв път от двацет години насам! Сега седни и си вземи нормална порция ориз с овче месо.

Всички си отдъхнаха. Натиснаха Ваймс да седне. Задни части се разместиха с тътрене, за да му направят място. Поставиха пред него огромен комат мек хляб, от който капеше мазнината на порция овче месо. Ваймс го опита толкова внимателно, колкото беше възможно, след което реши да се придържа към схващането, че ако човек успява да идентифицира половината от храната, следователно и останалата половина ще да става за ядене.

- Значи ние сме затворници, така ли, господин Джабар?

- Почетни гости! Моята шатра е...

- Но... как да се изразя... вие бихте желали да се наслаждаваме на гостоприемството ви още известно време?

- Ние имаме традиция. Човекът, който е гост на твоята шатра, дори и да е смъртен враг, има право на гостоприемство за три дни.

- За три ли? - уточни Ваймс.

- Научих езика на... - Джабар неясно махна с ръка, - сещаш ли се, дървеното нещо, камилата на моретата...

- Кораб?

- Да! Но има прекалено много вода! - Той отново тупна Ваймс по гърба, така че гореща мазнина се разплиска в скута му. - По всички друмища вече... говорят анкх-морпоркски тия дни, офенди. Това е езикът на търговците.

Той постави така ударението върху „търговците“, че прозвуча като „червей“.

- Значи вече можеш да казваш „Дай ми веднага всичките си пари!“?

- За какво ми е да питам? - отговори Джабар. - Ние ги взимаме тъй или иначе. Но сега... - той се изплю с изключителна точност в огъня - ...ни казват, че трябвало да спрем, щото не било правилно. Какво зло причиняваме?

- С изключение на това, че убивате хората и им взимате всичката стока ли? - поинтересува се Ваймс.

Джабар отново се изсмя.

- Вали ни каза, че ти си бил голям дипломат! Обаче ние не убиваме търговците, защо ни е да убиваме търговци? Какъв смисъл има? Глупаво е да се убива дареният кон, който снася златни яйца!

- Да, доста ще припечелите пари, ако показвате такава твар по панаирите...

- Ако убием търговците или ако крадем прекалено много, те никога няма да се върнат. Глупаво. Ние ги пускаме да си тръгнат, пак да забогатееят, така че и нашите синове да имат какво да крадат. Ето това се нарича мъдрост.

- Аха... като някакъв вид земеделие.

- Правилно! Но ако насадиш търговците, те няма да растат толкова добре.

Ваймс усети, че става все по-студено, откакто слънцето се скри. Много студено. Той се примъкна към огъня.

- Защо го наричат 71-часовия Ахмед? - попита.

Приглушените разговори спряха. Внезапно всички очи се вторачиха в Джабар, с изключение на онова, което се беше загубило в сенките.

- Не е много дипломатично - каза Джабар.

- Ние го преследвахме и внезапно попаднахме на вашата засада. Изглежда...

- Нищо не знам.

- Защо не искаш да... - започна Ваймс.

- Хм, сър - припряно се намеси Керът. - Това не би било особено мъдро от ваша страна, сър. Вижте, аз разговарях с Джабар, докато вие... си почивахте. Става дума за нещо политическо, доколкото разбрах.

- Че кое не е?

- Принц Кадрам се опитва да обедини цял Кляч.

- Като го влачи към века на Плодния Прилеп, а той пищи и се дърпа ли?

- Да, да, сър, как?...

- Просто налучках. Продължавай.

- Но е срещнал проблем.

- Какъв проблем?

- Ние сме - каза гордо Джабар.

- Нито едно от племената не е възхитено от идеята му, сър - продължи Керът. - Те винаги са се биели помежду си, а сега повечето от тях се бият с него. Исторически погледнато, сър, Кляч не е толкова империя, колкото кавга.

- Той ни казва, че трябва да се изучим. Да се научим да плащаме данъци. Ние не искаме да ни учат как се плащат данъци - заяви Джабар.

- Значи вие мислите, че се борите за свободата си? - попита Ваймс.

Джабар се поколеба и погледна към Керът. Размениха няколко кратки реплики на клачиански. Керът обясни:

- Това е доста труден въпрос за един д'рег, сър. Разбирате ли, думата „свобода“ за тях е същата, като думата „битка“.

- Доста полезен език имат...

Ваймс се почувства по-добре в хладния въздух. Измъкна омачкания и влажен пакет пури, взе въгленче от огъня и дръпна силно.

- Значи... принцът си има сериозни проблеми у дома. Дали Ветинари знае за това?

- Има ли камилски лайна из пустинята, сър?

- На тебе атмосферата май ти влияе - отбеляза Ваймс.

Джабар изквака нещо. Хората около огъня се изсмяха.

- Хм... Джабар каза, че камилите наистина серат из пустинята, сър, в противен случай вие не бихте имал с какво да запалите пурата си, сър.

И още веднъж Ваймс почувства, че е подложен на обстоен оглед. Бъди дипломатичен, натякваше му Ветинари. Той пое още веднъж дълбоко от пурата.

- Обогатява вкуса - сподели. - Напомни ми да взема малко за вкъщи.

Спечели още няколко неохотно дадени точки от клачианците.

- Човек на кон дойде и ни каза, че трябва да се бием с чуждестранните кучета...

- Това сме ние, сър - услужливо обясни Керът.

- ...защото сте откраднали някакъв остров, който бил под морето. Но нас това какво ни интересува? Нищо лошо не сте ни направили, но пък мъжете в Ал-Кхали, дето си мажат брадите с олио, тях не ги траем. И го пратихме да си ходи обратно.

- Целия ли? - попита Ваймс.

- Ние не сме варвари. Той беше просто ненормален. Но задържахме коня му.

- А 71-часовия Ахмед ви каза да задържите нас, така ли?

- Никой не нарежда на д'регите какво да правят! За нас е удоволствие да бъдете наши гости!

- А кога ще стане удоволствие за вас да ни пуснете да си ходим? Когато Ахмед ви каже ли?

Джабар се загледа в огъня.

- Няма да разговарям с него. Той е нечестен и лукав и не може да му се има доверие.

- Но пък вие сте д'реги!

- Да! - Джабар тупна отново Ваймс по гърба. - Това си го знаем!

Клацианският рибарски кораб доближи на миля две пристанището, когато на капитана му се стори, че внезапно е започнал да се движи по-леко по водата. Може би полипите по дъното са се отчупили и са паднали, предположи капитанът.

Когато корабът се изгуби във вечерния здрач, от морските дълбини се подаде странна закривена в края тръба, която се завъртя около оста си със скърцане и спря, щом фокусира брега.

Далечен кух глас възкликна:

- О, не...

Друг кух глас каза:

- Какво има, сержант?

- Погледни през това нещо!

- Окей. - Последва пауза: Вторият гласец възкликна: - О, по дяволите!...

Това, което стоеше на котва в пристанището на град Ал-Кхали, не беше просто флота. Това беше флотата на флотите. Мачтите приличаха на плуваща гора.

Някъде в дълбините дойде редът и лорд Ветинари да погледне през перископа.

- Колко много кораби. За толкова кратко време. Колко добре е организирано всичко. Много добре организирано. Човек би си помислил... удивително добре организирано. Както казва народът: „Ако желаеш война, готви се за война“.

- Струва ми се, милорд, че всъщност поговорката гласи: „Ако желаеш мир, готви се за война“ - налучка Леонардо.

Ветинари наклони глава встрани, устните му замърдаха, докато си повтаряше наум фразата.

Накрая възрази:

- Не, не. Просто не виждам смисъл, ако го казваме по този начин. - Той се върна на мястото си. - Нека подходим внимателно. Можем да акостираме под прикритието на мрака.

- Хм-м... а не можем ли да акостираме под прикритието на... прикритие? - попита сержант Колън.

- Всъщност, всичките тези кораби много ще улеснят нашия план - каза Патрицият, като пренебрегна предложението.

- Нашият план ли? - повтори Колън.

- Хората, които живеят под хегемонията на Кляч, са от всички форми и цветове. - Ветинари хвърли кратък поглед към Ноби. - От практически всички цветове и форми - добави. - Тъй че появата ни на улиците не би следвало да предизвика нежелани коментари. - Той отново погледна към Ноби. - Не и в прекалено голяма степен.

- Но ние сме с униформи, сър - напомни сержант Колън. - Не е като да седнем да обясняваме, че сме се запътили за маскен бал, разбирате ли.

- Аз мойта не я махам и това е - твърдо каза Ноби. - Няма да се разнасям по гащи насам-натам. Не и в пристанище. Моряците ходят на дълги плавания. Остават дълго време без компания на корабите си. Чувал съм всякакви истории...

- Би могло да бъде още по-зле. - Сержантът не загуби време да пресмята колко дълго трябва да е прекарал един моряк в плаване, преди гледката на Ноби Нобс да предизвика други асоциации, освен тези за подвижна мишена, - щот' ако не носим униформите си, значи сме шпиони - а знаеш какво им се случва на шпионите.

- Ти ми кажи, сержант.

- Извинете ме, ваше превъзходителство? - сержант Колън повиши глас.

Патрицият вдигна поглед от схемата, която двамата с Леонардо обсъждаха.

- Да, сержант?

- Какво правят с шпионите в Кляч, сър?

- Хм-м... нека да помисля... - каза Леонардо. - О, да... струва ми се, че ги дават на жените.

Ноби видимо се оживи.

- А-а, добре, това не звучи прекалено ужасно...

- Ъм-м, не, Ноби... - започна Колън.

-...щот' аз съм гледал картинките в оная книга, „Парфюмените нивя“, дето сержант Ангуа я четеше и...

- ...не, Ноби, виж, грешно си го схванал...

- ...искам да кажа, даже не мога да си представя как човек би могъл да постигне такова нещо само с...

- ...Ноби, чуй...

- ...и после - оная картинка, дето тя...

- Ефрейтор Нобс! - изкрещя Колън.

- Да, сержант?

Колън се наведе към ухото му и зашепна нещо. Изражението на лицето на ефрейтора бавно се смени.

- Те наистина ли...

- Да, Ноби.

- Те наистина ли...

- Да, Ноби.

- Ама у нас не правят така.

- Но не сме си у нас, Ноби. Въпреки че бих искал да сме.

- Сержант, и при нас се носят разни истории за Мъчните лелки...

- Господа - намеси се лорд Ветинари. - Опасявам се, че Леонардо доста си фантазира. Слуховете може и да са верни за някои от планинските племена, но Клач е древна цивилизация и подобни неща не се вършат официално. Допускам, че дори дават цигара.

- Цигара ли? - попита Колън.

- Да, сержант. Както и хубава слънчева стена, пред която да застанете.

Сержант Колън обмисли това изявление от всички възможни ъгли.

- Папироса, значи, и стена, на която да се облегна? - попита невярващо.

- Мисля, че биха предпочели да стоите мирно пред нея, сержант.

- Това е честно. Няма причина човек да ходи размъкнат, само защото е затворник. Е, добре. Не ме е страх да рискувам в такъв случай.

- Чудесно - каза меко Патрицият. - Кажете ми, сержант... във вашата продължителна военна кариера, дали някой някога е искал да ви повиши в офицер?

- Не, сър!

- Така и не мога да разбера защо.

Нощ се спусна над пустинята. Падна внезапно, обвита във виолетово. Звездите пробиваха дупчици светлина в чистото небе, напомняйки на мислещия наблюдател, че пустините са местата, където се зараждат религиите. Когато човек не вижда нищо друго освен бездънна безбрежност над главата си, той неизбежно чувства силния подтик да я запълни с нещо. Или с някого.

Животинки изпъзляха от дупки и цепнатини. Скоро пустинята се изпълни с бръмченето, щракането и цвъртенето на същества, които, тъй като не разполагаха с могъщата сила на човешкия ум, не се кахъряха да се винят едни други за каквото и да е, а вместо това се опитваха да се изядат едно друго.

Около три сутринта Сам Ваймс изпъзля от шатрата си да изпуши една пура. Студеният въздух го блъсна като люлееща се врата. Беше вкочаняващо студено. В пустините като че не би трябвало да е така. В пустините трябва да има само горещи пясъци и камили и... и... Той се помъчи малко над проблема като човек чиито географски познания рязко спираха дотам, където свършваше павираното на улиците... Камели - непременно. И може би банани и кокосови орехи. Но тук температурата караше дъха ти да замръзва във въздуха.

Той размаха театрално пакета с пурите пред носа на стража - д'рег, който се мотаеше край шатрите. Човекът сви рамене.

Огънят се беше превърнал в купчинка сива пепел, но Ваймс порови в нея с напразната надежда да намери живо въгленче.

Изненада се колко е ядосан. Ахмед беше ключът към загадката и той го знаеше. А сега им се налагаше да стоят заклепени в пустинята, човекът щеше да им избяга, а те щяха да останат в ръцете на тези... тихи и приятни хорица, трябва да признаем. Може би бяха разбойници, сухоземния еквивалент на пирати, но Керът би казал, че въпреки това те са добри момчета, дълбоко вътре в душите си. Ако си доволен от гостоприемството им, може дори да те нагостят с пай, очна ябълка на овца с петмез или каквато храна се въдеше по тия места...

Нещо помръдна на лунната светлина. Една сянка се хлъзна по близката страна на дюната.

Нещо започна да вие в пустинната нощ.

Косъмчетата по гърба на Ваймс настръхнаха, както е било и с най-далечните му прародители.

Нощта винаги е древна. Той беше обикалял достатъчно често по нощните улици, чувствал беше как нощта се удължава, за да го обгърне, с кръвта си усещаше как, докато дните и кралете, и империите идват и си отиват, нощта винаги е една и съща и е еднакво стара, винаги безкрайно дълбока. Ужаси се разгръщаха в кадифените сенки, защото, докато формата на ноктите се мени, природата на Звяра си остава неизменна.

Той се изправи полекичка и се пресегна за мечата си. Не беше на мястото си.

Взели са му мечата. Дори не бяха...

- Прекрасна нощ - произнесе глас зад него. Джабар стоеше до рамото му.

- Кой е там? - изсъска Ваймс.

- Враг.

- Чий враг?

Зъби блеснаха в мрака.

- Ще разберем, офенди.

- Защо ви нападат точно сега?

- Може би си мислят, че притежаваме нещо, което им трябва, офенди.

Още сенки пропъзляха през пустинята. Една израсна точно иззад Джабар, наведе се и го сграбчи.

Огромна сива длан измъкна мечата от колана му.

- Какво ще наредите да правя с него, господин Ваймс?

- Детритус?

Тролът отдаде чест с ръката, в която все още стискаше д'рега.

- Личният състав е налице, сър!

- Но... - започна Ваймс и се сети. Беше пронизващо студено. - Мозъкът ти нормално ли работи?

- Доста по-ефективно, сър, бих казал.

- Този джин ли е? - попита Джабар.

- Не знам, но със сигурност един джин би ми оправил настроението - въздъхна Ваймс. Той най-после успя да намери кибрит из джобовете си и запали една клечка. - Свали го на земята, сержант - нареди, вдъхвайки живот в пурата си. - Джабар, това е сержант Детритус. Той е в състояние да счупи всяка кост в тялото ти, включително и тия малките, на пръстите, дето е много трудно да...

Мракът направи „фу-у-уп" и нещо иззвистя точно покрай тила му, само частица от секундата преди Джабар да го събори на земята.

- Стрелят по светлината!

- Ммммф?

Ваймс предпазливо надигна глава и изплю пясък и парченца тютюн.

- Господин Ваймс?

Само Керът можеше да шепне по тоя начин. Той асоциираше шепненето с прикритост и неистина, затова правеше компромис, като шепнеше много високо. За ужас на Ваймс той се появи иззад шатрата, понесъл малка газена лампа.

- Хвърли веднага проклетата...

Но не му остана време да довърши изречението, защото някъде из тъмнината някой изпищя. Беше много висок писък и някак внезапно се прекърши.

- А... - Керът прилекна до Ваймс и духна фитила на лампата. - Това беше Ангуа.

- Но гласът не приличаше на... Ясно. - Ваймс се огледа притеснено. - Тя е излязла на лов, така ли?

- Чух я преди малко. Вероятно просто се забавлява. В края на краищата в Анкх-Морпорк няма как да се отпусне.

- Хм-м-м... няма, наистина... - На Ваймс му се привидя картината на върколак, който е решил да се поотпусне малко. Но Ангуа не би... - Вие двамата... тх... добре се разбирате, нали? - подхвърли, докато се опитваше да зърне фигурите из мрака.

- О, да, сър. Чудесно.

„Значи това, че тя се превръща от време на време във вълк не те безпокои, така ли?" Ваймс не се насили да произнесе последното изречение.

- Нямате... проблеми, а?

- Никакви проблеми, сър. Тя сама си купува кучешки бисквитки и си има собствена дупка във вратата. Когато е пълнолуние, даже не се и засичае вкъщи.

От мрака се донесоха викове, след това една сянка изригна от тъмнината, стрелна се покрай Ваймс и потъна в шатрата. Даже не си направи труда да търси отвора. Просто разпра плата с пълна скорост и продължи напред, докато палатката не се срути над нея.

- А това пък какво беше? - попита Джабар.

- Би отнело доста време, ако трябва да обяснявам.

Ваймс се изправи. Керът и Детритус вече се бяха нахвърлили върху шатрата.

- Ама ние сме д'реги - огорчи се Джабар. - От нас се очаква тихомълком да сгъваме шатрите си под прикритието на нощта, а не...

Имаше достатъчно лунна светлина. Ангуа седна и изтръгна парче от шатрата из ръцете на Керът.

- Много благодаря, няма що! - сопна се тя, докато се увиваше. - И преди някой да каже каквото и

да било, аз просто го ухапах по задника. Яко. И това не беше леко решение, искам да поясня. Джабар погледна към пустинята, след това към пясъка в краката си, накрая към Ангуа. Ваймс можеше да види как текат мислите му и положи братска ръка на рамото му.

- Май ще е по-добре да ти обясня...

- Там има няколкокостотин войници - натърти Ангуа.

- ...по-късно.

- Заемат позиции около нас! Не изглеждат никак дружелюбно! Някой да има някакви дрехи, които да ми станат? И някаква нормална храна? И нещо за пиене! Тука няма никаква вода!

- Няма да посмеят да атакуват преди зазоряване, - каза Джабар.

- А вие какво ще правите, сър? - попита Керът.

- На зазоряване ние ще атакуваме!

- А-а-а. Ъх. Чудя се дали не бих могъл да предложа алтернативен подход?

- Алтернативен ли? Правилно е да се атакува! Зората е за това - за да се атакува! Керът отдаде чест на Ваймс.

- Четох вашата книга, сър. Докато вие... спяхте. Тактикус е бил изчерпателен по въпроса какво да правим, когато обстоятелствата са против нас, сър.

- Да?

- Той казва, че трябва да направим всичко възможно, за да ги превърнем в обстоятелства в наша полза. Което ще рече, че бихме могли да атакуваме сега.

- Ама там е тъмно бе, човек!

- Но е също толкова тъмно и за враговете ни, сър.

- Искях да кажа, че е тъмно като в рог. Няма да знаем даже с кого се бием! Половината от времето ще стреляме по своите!

- Няма да можем, сър, защото сме съвсем малко. Сър? Само трябва да допълзим ей дотам, да вдигнем малко шум и след това да ги оставим. Тактикус казва, че всички армии са еднакви през нощта, сър.

- Добре звучи - каза Ангуа. - Те пълзят към нас по един и по двама и са облечени също като... - Тя махна към Джабар.

- Това е Джабар - обясни Керът. - Той не е нещо като водач.

Джабар нервно се ухили.

- Често ли се случва по вашите места кучетата да се превръщат в голи жени?

- Понякога не се случва по цели дни - рязко отвърна Ангуа. - Бих искала да получа някакви дрехи, моля. И меч. Ще има бой.

- Хм-м, струва ми се, че клачианците имат много строги разбирания по отношение на жените, които се бият... - започна Керът.

- Да! - натърти Джабар. - Ние очакваме да се бият добре, Синеочко! Затова сме д'реги!

Лодката изплува в мръсната мъртва вода под вълнолома. Капакът бавно се отвори.

- Мирише като у дома - каза Ноби.

- На водата не може да ѝ се има доверие - възрази сержант Колън.

- Но аз не вярвам и на водата у дома, сержант.

Фред Колън успя да стъпи върху някакво хлъзгаво дърво. На теория това си беше много героична постъпка. Той и Ноби Нобс, дръзките воители, се бяха осмелили да навлязат във вражеската територия. За нещастие много добре знаеше, че го прави само защото лорд Ветинари седеше в Лодката и би повдигнал вежди в недоумение, ако откажеха.

Колън винаги беше смятал, че героите имат някакъв особен вид механизъм, който ги кара да отиват и да умират героично за бог, държава, ябълков пай или какъвто там деликатес са готвели майките им. Никога не беше и предполагал, че могат да извършват геройските си постъпки, защото в противен случай ще си имат разправии.

Той се надвеси над люка.

- Айде, идвай, Ноби. И помни, че правим това заради боговете, Анкх-Морпорк и... - на Колън му се стори, че хранителната компонента е някак си особено подходяща. - И заради прекрасните сандвичи с пача на мама!

- Нашата майка никога не ни е правила сандвичи с пача - отбеляза Ноби, докато се измъкваше от Лодката. - Но постигаше чудеса само с парченце сирене...

- Да де, обаче не става за боен вик. „За боговете, за Анкх-Морпорк и за удивителните неща, които майката на Ноби прави от сирене". И това би уплашило враговете ни, а? - подхвърли сержант Колън, докато пълзеше напред.

- А-а, щом това ни е целта, можем да използваме Ужасния пудинг с крем-караemel, който тя обичаше.

- Страшничък, така ли?

- Не би им се искало и да чуят за него, сержант. Доковете на Ал-Кхали приличаха на доковете навсякъде по света, защото всички докове имат връзка помежду си. Хората искат да слагат неща в корабите си и да ги вадят оттам. А за това има само ограничен брой начини. Тъй че всички докове си приличат. Някои са по-горещи, други са по-влажни, но винаги има купчини от неща, които изглеждат забравени и ничии.

В далечината се виждаха светлините на града, необезпокояван от вражеското нахлуване, което току-що го беше сполетяло.

- „Намерете някакви дрехи, за да се следем с обстановката" - промърмори на себе си Колън. - Лесно му е да го каже.

- Не бе, ще видиш, че е лесно. Всеки знае как да си намери дрехи. Просто се спотайваме в някоя алея, нъл тъй, чакаме да минат двама подходящи души, фрасваме ги яко по главите, видиш ли, и готово - обличаме техните дрехи.

- И този план работи, така ли?

- Без грешка, сержант! - увери го Ноби.

Пустинята приличаше на сняг под лунната светлина.

Ваймс много бързо привикна към методите на Тактикус за водене на бой. В края на краищата всички ченгета се биеха точно по този начин. Истинското ченге не се подрежда в дълга редица заедно с останалите полицаи и така да се нахвърля върху хората. Спотайва се в сенките, промъква се предпазливо и чака своя час. Честно казано, неговото време обикновено настъпваше, когато престъпникът вече е извършил престъплението и носи плячката. Иначе какъв е смисълът? Трябва

да бъдем реалисти. „Хванахме човека, който го извърши“ тежи далеч повече от „Хванахме човека, който изглеждаше, сякаш иска да го извърши“. Особено когато околните кажат „Ами, докажи го.“ Някъде на ляво, в далечината, някой изпищя.

Ваймс не се чувстваше удобно в робата си. Струваше му се, че влиза в битка по нощница.

Защото не беше изобщо убеден, че може да убие човек, който не се опитва активно да го затрие. Разбира се, формално погледнато, всеки въоръжен клачианец представляваше заплаха. Нали бяха във война. Но...

Той надигна глава над върха на дюната. Клачиански воин гледаше на обратната страна. Ваймс замръзна...

- Зън-зън-зън! Това е звънецът в седем сутринта, Въведи-Си-Името-Тука! Най-малкото се надявам...

- А?

- Проклятие!

Ваймс реагира пръв и удари човека по носа. Тъй като беше безсмислено да чака, за да провери какъв ефект ще окаже това върху него, той се метна напред и двамата се изтърколиха от другата страна на замръзналата дюна, като се бяхтеха и налагаха.

- ...но функциите ми в реално време са станали малко нещо капризни...

Клачианецът беше по-дребен от Ваймс. И по-млад. Трагедията за него дойде от факта, че беше прекалено млад, за да е научил репертоара от мръсни хватки, които бяха животоспасяващи в задните улички на Анкх-Морпорк. Ваймс, от своя страна, беше готов да удря навсякъде и с всичко. Номерът беше да не даде на опонента да се изправи отново. Всичко друго бяха подробности.

Изпързалияха се до подножието на дюната - Ваймс върху стенещия клачианец.

- Неца за вършене - изпвъртя Дезорганизаторът: - Да ви заболи.

А след това... май идваше ред на рязането на гърла. У дома Ваймс може би щеше да завлече човека до килиите с надеждата, че всичко ще изглежда малко по-добре на сутринта, но пустинята не му предоставяше тази възможност.

Не, не можеше да направи това. Само щеше да зашемети момчето. Това е достатъчно милостиво.

- Виндалу! Виндалу!

Юмрукът на Ваймс замръзна във въздуха.

- Какво?

- Вие сте господин Ваймс, нали! Виндалу! Ваймс отметна покривалото от лицето на човека.

- Ти да не си момчето на Гориф?

- Не исках да идвам тука, господин Ваймс! - той изстрелваше думите задъхано, в отчаяние.

- Добре, добре, няма да те удрям... Ваймс свали юмука си и се изправи, като издърпа момчето след себе си. - Ще говорим по-късно. Ела!

- Не! Всеки знае какво правят д'регите със своите пленници!

- Е, аз съм техен пленник и ще трябва да направят същото и на мен, окей? Дръж се само настрана от по-забавната храна и се надявам всичко да бъде наред.

Някой подсвирна в тъмнината.

- Хайде, момко! - изсъска Ваймс. - Никой няма да ти причини болка! Всъщност... не повече, отколкото ако останеш тука.

Този път не остави време на момчето да спори, а просто го помъкна след себе си. Когато се запъти към лагера на д'регите, от околните дюни се запускаха нови сенки.

Една от тях беше без ръка и от гърдите ѝ стърчеше меч.

- Как се справяш, Редж? - попита Ваймс.

- Малко е необичайно, сър. След като първият ми отрязва ръката, а вторият ме прониза с меч си, останалите сякаш ме избягваха. Честно, държаха се сякаш никога досега не са виждали намушкан човек.

- Намери ли си ръката?

Редж размаха нещо във въздуха.

- Има и друго. Ударих няколко души с нея и те се разбягаха с писъци.

- Заради твоите похвати в ръкопашния бой - отбеляза Ваймс. - Явно се иска малко време, докато свикне човек с тях.

- Пленник ли сте хванал?

- В известен смисъл. - Ваймс се огледа. - Май нещо му прималя. Не мога да си обясня защо. Редж наведе поверително глава:

- Тия чужденци са малко нещо особени.

- Редж?

- Да?

- Ухото ти виси.

- Така ли? Горкичкото. Имате ли едно гвоздейче да ми услужите?

Сержант Колън погледна към звездите. Те го изгледаха насреща. Фред Колън поне имаше някакъв избор.

Някъде зад гърба му ефрейтор Нобс простена. Но престъпниците поне му оставиха гащите. Има някои места, които и най-смелите не доближават и пространството над коленете и под корема на Ноби беше едно от тях.

Тъй де, Колън мислеше за тях като за престъпници. Те обаче само се отбраняваха. Агресивно.

- Би ли ми припомнил ситуацията отново, моля те?

- Намерихме двама души, някъде с нашия ръст и тегло...

- Така направихме.

- Завлякохме ги тука в алеята...

- Така направихме.

- Аз замахнах с едно дърво и в тъмнината случайно уцелих тебе, а те се ядосаха и ни отмъкнаха всичките дрехи.

- Това последното не трябваше да го правим.

- Добре де, теоретически вършеше работа. - Ноби успя да се изправи на колене. - Можем да се пробваме втори път.

- Ноби, намираш се в пристанището на чужд град, обут само в... ще използвам думата емоционално, Ноби, само в интимно бельо. Не е времето точно сега да мислиш как да примамваш мъже в страничните алеи. Може да тръгне приказка.

- Сержант, Ангуа винаги е казвала, че голотата е национална носия навсякъде по света.

- Тя говори за себе си, Ноби - каза Колън, като се примъкваше в сенките. - При тебе е друго. Той надникна зад другия ъгъл на улицката. До близката къща търпеливо чакаха две товарни магарета.

- Я скокни и грабни оная бохча!

- Защо аз, сержант?

- Щото си ефрейтор, а аз съм сержант. И си по-добре облечен от мене. Като мърмореше под нос, Ноби се шмугна в тясната уличка и развърза поводата на магарето толкова бързо, колкото беше способен. То покорно го последва.

Сержант Колън сграбчи бохчата.

- Ако опре ножът до кокала, можем да облечем и чувалите. Така ще... какво е това? Той измъкна нещо червено.

- Ваза? - опита се да помогне Ноби.

- Това е фес! Някои клачианци ги носят. Изглежда сме извадили късмет. Оп-па, ето още един. Пробвай го, Ноби. И... изглежда това са техните нощници, дето ги носят по улиците... ето още една. Успяхме, Ноби!

- Малко са къси, сержант.

- На харизан кон не се броят зъбите - отговори Колън, докато се бореше с костюма си. - Айде, сложи си феса.

- Ма с него приличам на кретен, сержант.

- Гледай, аз ще сложа моя.

- И ще бъдем кретен до кретена, сержант.

Сержант Колън го изгледа сурово:

- Ти да не си го беше намислил това отпреди, Ноби?

- Не, сержант, просто ми изскочи в главата.

- Добре, виж сега, спри да ме наричаш „сержант“, това не звучи никак по Клачиански.

- Нито пък „Ноби“ звучи, серж... извинявам се.

- Ох, ами какво... и аз не знам... можеш да се казваш... Кноби... или Нхоби... или Гноббии... на мене ми звучи достатъчно клачиански.

- А какво ще бъде твоето клачианско име в такъв случай? Не се сещам за нито едно - каза Нхоби.

Сержант Колън не отговори. Той отново надничаше иззад ъгъла.

- Негово превъзходителство каза да не се мотаеме много-много тука - промърмори Ноби притеснено.

- Да де, но в онази консерва... как да ти кажа, мирише много особено, ако ме разбираш. Какво не бих дал за...

Зад гърба им някой изрева. Те се обърнаха.

Пред тях стояха трима клачиански войници. Или може би полицаи. Ноби и сержант Колън не се и опитаха да погледнат по-надалеч от мечовете им.

Водачът им отправи някакъв гърлен въпрос.

- Какво казват? - с разтреперан глас попита Ноби.

- Н'нам!

- От къде сте вие? - каза водачът, този път на морпоркски.

- Какво? О... ъ-ъ... - поколеба се Колън в очакване на милостива смърт.

- Ха, да! - полицаят свали меча си и посочи с палец към доковете. - Веднага да се връщате в поделението си!

- Слушам! - каза Ноби.

- Как ти е името? - попита полицаят.

- Нхоби.

Изглежда това мина.

- А ти, дебелия?

Колън се паникьоса. Започна трескаво да прехвърля из главата си всяко име, което можеше да звучи по клачиански, и единственият начин, по който му хрумна да се представи, беше абсолютно и автентично клачиански.

- Ал - смънка той с разтреперани колене.

- Да се връщате веднага в поделението си или яко сте я загазили!

Стражниците влачеха магарето след себе си на бегом до мазния вълнолом, който незнайно защо сега изглеждаше като роден дом.

- Това пък какво беше, сер... Ал? - озадачи се Ноби. - Като че искаха само да ни потормозят! Типично поведение на полицаи - добави той. - Не и наше, разбира се.

- Предполагам, че понеже бяхме облечени подходящо...

- Ти дори не им каза откъде идваме! А те говореха нашия език!

- Ами... те-е... искам да кажа... всеки би трябвало да приказва морпоркски. - Колън бързо си възвръщаше душевното равновесие. - Дори и децата го учат. Мога да се обзаложа, че им идва поотръки, отколкото сложно нещо като клачианския.

- Какво ще правим с магарето, Ал?

- Смяташ ли, че можем да го научим да върти педалите на Лодката?

- Съмнявам се.

- В такъв случай ще го оставим тука.

- Ама някой може да го задигне, Ал.

- Тъй е. Тези клачианци крадат каквото им падне.

- Не са като нас, нали, Ал? - Ноби огледа гората от мачти, задръстила залива. - Оттука изглеждат даже повече. Можеш да се прекачваш от кораб на кораб и така да влезеш повече от миля навътре в морето. За какво ли са се събрали?

- Не се прави на идиот, Ноби! Очевидно е! Събрали са се, за да отплават към Анкх-Морпорк!

- Ама защо? Ние не ядем чак толкова много кърри...

- Това е нашествие, Ноби! Ние сме във война, забрави ли?

Те се обърнаха да погледат отново корабите. Сигналните им светлини се отразяваха във водата. Пространството точно под тях завря и Лодката се подаде няколко пръста над водната повърхност. Капакът се отвори и притесненото лице на Леонардо се показа от вътрешността ѝ.

- А, тук ли сте? Бяхме започнали да се безпокоим...

Те се спуснаха в зловонната вътрешност на подводния съд.

Лорд Ветинари седеше със сноп листове на колената и внимателно пишеше нещо. Погледна ги кратко.

- Докладвайте.

Ноби се размърда неспокойно, докато Колън съставяше повече или по-малко точна версия на преживяното от тях, въпреки че разказът включваше една остроумна словесна престрелка с клачианските стражи, за която ефрейторът като че не можеше да си спомни.

Ветинари даже не вдигна поглед. Като продължи да пише, той каза:

- Сержант, Ур е древен край, който се намира по посока на Ръба след Джелибейби. Жителите му винаги са били синоним на селска тъпота. По някаква абсолютно неясна за мен причина стражите явно са предположили, че вие двамата сте оттам. А морпоркският е нещо като втори официален език в империята на Клач. Когато на някого от Хершеба му се наложи да търгува с някого от Истанция, те без съмнение ще се пазарят на морпоркски. Това е добре дошло за нас, разбира се. Военната сила, която се е събрала тук означава, че практически всеки човек е дошъл някъде отдалеч и е донесъл със себе си своите странни народни обичаи. Ако се опитаме да не се държим прекалено странно, няма да привличаме никакво излишно внимание. Това означава да не си поръчваме кърпи с цвекло и стафиди и да се въздържаме от купуване на Залежалото пиво на Уинкъл, достатъчно ясен ли бях?

- Ъ-ъ-х... а какво ще правим, сър?

- Малко ще поразузнаваме, за начало.

- А, добре. Да. Много важно.

- След това ще издирим върховното командване на Клач. Благодарение на Леонардо аз имам един малък... пакет, който трябва да им доставя. Надявам се, че това ще прекрати войната достатъчно бързо.

Сержант Колън изглеждаше някак пребледнял. В един момент през изтеклите трийсетина секунди разговорът като че му убягна.

- Извинете ме, сър... „Върховното командване“ ли казахте?

- Да, сержант.

- Тоест... Големите шлемове... или тюрбани... или каквото там носят... всичките наобиколени от елитни бойци, сър. Там обикновено слагат най-добрите войници - около Големите шлемове.

- Предполагам, че случаят ще бъде точно такъв. Всъщност даже се надявам да бъде именно така.

Сержант Колън още веднъж се опита да проследи мисълта на Патриция.

- А. Ясно. И ние ще се опитаме да ги намерим, така ли, сър?

- Сержант, едва ли съм в състояние да ги помоля те да дойдат при нас.

- Тъй вярно, сър. Сам виждам. Ще се претовари Лодката.

Най-сетне лорд Ветинари вдигна поглед.

- Някакъв проблем ли има, сержант? И сержант Колън за втори път научи тайната на храбростта. Това беше всъщност някаква еволюирала страхопъзльовщина - знанието, че докато смъртта би могла да те очаква за ъгъла, ако продължиш напред, тя е като неделен пикник в сравнение с истинския ад на живо, който те очаква, ако се осмелиш да отстъпиш.

- Хм-м, всъщност нищо съществено, сър, - отговори той.

- Много добре. - Ветинари остави бележките си. - Ако в торбата ви има още подходящи дрехи, смятам да се преоблека и да поразгледаме Ал-Кхали.

- О, богове...

- Извинете, сержант?

- О, добре, сър.

- Хубаво.

Ветинари започна да измъква една по една различни вещи от отъмкнатата торба. Някакви факирски такъми, чанта, пълна с цветни топки и накрая - афиш, който можеше да се окачва от едната страна на сцената, докато артистите изпълняваха номерата си.

- „Гули, Гули и Бети" - прочете той. - „Екзотични номера и танци". Хмм... Изглежда един от собствениците на торбата е била дама.

Стражите погледнаха прозрачния материал, който се появи от торбата. Ноби опули очи.

- Какво са те?

- Доколкото си спомням, наричаха се шалвари, ефрейтор.

- Ама те са много...

- Изненадващо, но смисълът в облеклото на танцьорките на екзотични танци винаги е бил по-малко да открива и повече да загатва възможността да се открие още нещо...

Ноби огледа своя костюм, после дрехите на сержант Ал-Колън и каза благо:

- Е, не вярвам че шалварите ще ви отиват, сър. И незабавно съжали за думите си.

- Нямах намерение да ги обувам - невъзмутимо отговори Патрицият. - Моля, подайте ми феса си, ефрейтор Бети.

Тънка, почти неуловима зора-преди-зората се плъзна над пустинята и на командира на клачианския отряд това никак не му се понрави.

Д'регите винаги нападаха на зазоряване. Всички д'реги. Без значение колко души бяха те или колко души наброяваше противникът им. Тъй или иначе, атакуваше цялото племе. Не само жените и децата, но и камилите, козите, овцете и дори кокошките. Колкото и да ги очакваше човек, те винаги се появяваха... изневиделица, сякаш пустинята ги изплюваше. Само една погрешно направена крачка или една забавена стъпка и човек рискуваше да бъде посечен, нариган, стъпкан, накълван и безжалостно нахрачен.

Войниците му лежах в очакване. Е, ако човек можеше да ги нарече войници. Той би ги нарекъл разплути... Е, всъщност не би ги нарекъл така, защото трябваше да поддържа бойния дух в поделението си, но си го мислеше много силно. Половината от тях бяха настървени момчета, които си мислеха, че ако влезеш в бой, като размахваш меч си във въздуха и крещиш страховито, врагът просто се разбягва. Те никога не се бяха срещали лице в лице с д'регска кокошка.

А колкото до другата половина... През нощта налитаха един връз друг, устройваха си засади по невнимание и бяха нервни като бобчета върху тъпан. Един от тях бе загубил меч си и сега се кълнеше, че човекът, когото е намушкарал, просто си е тръгнал с меч му, забит в гърдите. А някаква скала се изправила и тръгнала, като налагала хората по пътя си. С други хора.

Слънцето вече се показваше.

- Очакването е най-тежката част - каза сержантът му до него.

- Може и да е - отговори командирът. - Но всъщност по-лоша е онази част, в която те внезапно сякаш изникват от пустинята и те срязват на две. - Той се загледа мрачно в измамно тихите пясъци. - Или онази част, в която пошръклели овце се опитват да ти отхапят носа, би могла да мине за най-лоша. Фактически, като се замисли човек за нещата, които биха могли да му се

случат, когато е заобиколен от орда крещящи д'реги, онази част, в която тях изобщо ги няма, май си е най-добрата част.

Сержантът не беше обучен за такива мисли. Така че обобщи:

- Закъсняват.

- Хубаво. По-добре те, отколкото ние.

- Слънцето вече изгрява, сър.

Командирът погледна сянката си. Настъпи денят, а пясъкът милостиво не беше напоен с кръвта му. Бе умиротворявал различни непокорни части от Кляч достатъчно дълго, за си задава въпроса защо, ако той умиротворяваше местните жители, те непрекъснато се биеха в отговор. Опитът му повеляваше да не произнася фразата „Прекалено спокойно е, това не ми харесва." Нямаше такова нещо като „прекалено спокойно".

- Сър, може да са преместили лагера си през нощта - предположи сержантът.

- Д'регите не правят така. Те никога не бягат. Във всеки случай, оттука мога да видя шатрите им.

- Защо не ги нападнем, сър?

- Сержант, ти явно не си се бил досега с д'реги.

- Не, сър. Досега умиротворявах Лудите саватари в Ушистан и бих казал, че те са...

- Д'регите са още по-кофти, сержант. Те се опитват да те умиротворят в отговор.

- Ама аз не успях да обясня колко луди са Лудите саватари, сър.

- В сравнение с д'регите, те сигурно са леко раздразнителни.

Сержантът почувства, че репутацията му е сякаш накърнена.

- Да взема няколко мъже и да отида да разузная?

Командирът погледна отново слънцето. Въздухът вече ставаше прекалено тежък за дишане.

- О, добре де. Хайде да тръгваме.

Клячианците се приближиха към лагера. Шатрите и пепелта от огньовете си стояха. Но нямаше нито камили, нито коне, само едва забележима следа, водеща оттатък дюните.

Духът започна леко да се покачва. Атакуването на опасен враг, който се оказва, че не е там, е една от най-привлекателните форми на водене на война и отрядът изрази редица твърдения колко щастливи са били всъщност д'регите, че са успели да избягат тъкмо навреме, както и импровизации по темата какво биха направили войниците, ако хванеха жив д'рег наоколо...

- Кой е тоя? - смънка сержантът.

Една фигура се появи иззад дюните. Яздеше камила. Утринният бриз развяваше бялата му роба.

Когато наближи достатъчно клячианския отряд, човекът скочи от камилата и им помахаша.

- Добро утро, господа! Бих ли могъл да ви убедя да се предадете незабавно?

- Ти кой си?

- Капитан Керът, сър. Ако бихте бил така добър да сложите оръжие, никой няма да пострада.

Командирът се огледа. По билата на дюните се появили тъмни петна. Те нараснаха и се превърнаха в човешки глави.

- Това са... д'регите, сър! - каза сержантът.

- Не. Д'регите биха атакували веднага, сержант.

- О, извинявам се. Трябва ли да им кажа да атакуват? - попита Керът. - Ако предпочитате по този начин?

Д'регите вече бяха обградили всички околни дюни. Издигащото се в небето слънце хвърляше метални отблясъци.

- Ти да не ми казваш - започна бавно командирът, - че си убедил д'регите да не ни атакуват?

- Не беше толкова лесно, но мисля, че накрая схванаха идеята - обясни Керът.

Командирът обмисли своята позиция. От всички страни бяха д'регите. Неговите войници на практика се скупчиха на едно място. А този червенокос синеок мъж му се усмихваше.

- Те как се отнасят към идеята за милостиво отношение към пленниците си?

- Мисля, че ще могат да я възприемат. Ако настоявам.

Командирът хвърли още един бърз поглед към смълчаните д'реги.

- Но защо? - попита отчаяно той. - Защо не се бият с нас?

- Защото моят командир каза, че не желае излишното отнемане на човешки живот, сър. Това е Командир Ваймс, сър. Седнал е ей там, на върха на дюната.

- Ти си убедил д'регите да не се бият с нас и ти имаш командир?

- Да, сър. Той каза, че това е полицейска акция.

Командирът преглътна.

- Ние се предаваме.

- Какво, просто така ли, сър? - извика еержантът му. - Без бой?

- Да, сержант. Без бой. Този човек тука може да накара водата да тече нагоре по хълма и той има командир. Харесва ми идеята да се предадем без бой. Сражавам се вече десет години и това, за което винаги съм мечтал, е да се предам без бой.

Водата се стичаше по металния покрив на лодката и падаше на капки върху хартията, поставена пред Леонардо да Куирм. Той я бръсна настрана. Вероятно някому би се сторило отегчително да чака затворен в тясна метална консерва, под мръсен вълнолом, но Леонардо просто нямаше представа за думата.

Разсеяно нахвърля схема за подобрене на вентилационната система.

После се загледа в собствената си длан. Почти без помощта на мисълта, сякаш получаваше инструкции от някаква друга част на съзнанието си, той начерта напречен разрез на много по-голяма версия на Лодката. Тук, тук и тук... биха могли да се монтират стотици весла вместо педали. Всяко ще бъде въртяно - моливът галеше хартията - от млад мускулест леко облечен воин. Лодката би могла да преминава спокойно под въоръжените кораби на повърхността на морето и да отнася пътниците си накъдето пожелаят. Тук ще поставим един гигантски трион, прикрепен към покрива, и когато лодката се движи с пълна скорост, ще може да прерязва корпусите на вражеските кораби. Тук и тук ще има по една тръба за...

Спря да рисува и се загледа в произведението си. Въздъхна и бавно започна да къса листа на парченца.

Ваймс наблюдаваше от върха на дюната. Не можеше да чуе достатъчно добре за какво става дума, но и нямаше особена нужда. Ангуа приседна до него.

- Планът май успя? - каза тя.

- Да.

- Той какво ще прави сега?

- А, ще им вземе оръжията и ще ги остави да си идат, предполагам.

- Защо хората го следват? - попита Ангуа.

- Е, нали ти си неговата приятелка, ти би трябвало да...

- Не, това е различно. Аз го обичам, защото той е нежен, без дори да мисли. Не наблюдава собствените си постъпки като останалите хора. Когато върши добри дела, прави го, защото така е решил, а не защото се опитва да изтъргува нещо в замяна. Той е толкова... обикновен. Но както и да е, аз съм вълк, който живее сред хората, а за такива вълци си има измислено име. Ако само ми подсвирне, ще дотичам веднага.

Ваймс се опита да не покаже колко се смути. Ангуа се усмихна:

- Не се притеснявайте, господин Ваймс. Вие сам го казахте за себе си. Рано или късно всеки от нас се превръща в нечие вярно куче.

- Той сякаш ги хипнотизира - бързо изрече Ваймс. - Хората го следват дори и само за да видят какво ще стане после. Внушават си, че ще повървят само малко с него и че могат да спрат когато си пожелаят, но всъщност никога повече не пожелават. Това си е проклета магия.

- Не. Наблюдавал ли сте го понякога? Басирам се, че е научил всичко за Джабар само след десетминутен разговор с него. И вече знае по име всяка камила на племето. И помни. Обикновено хората не обръщат особено внимание на другите хора. - Пръстите ѝ рисуваха по пясъка. - Той те кара да се чувстваш важен.

- Политиците го правят същото... - започна Ваймс.

- Не като него, вярвайте ми. Предполагам, че лорд Ветинари помни някои факти за хората в града...

- О, по-добре е да си убедена в това!

- ...но Керът проявява интерес. Той дори и не мисли за това. Прави място в главата си за всеки човек. Той проявява интерес и хората започват да мислят, че са интересни. Те се чувстват... по-добри, когато той е наоколо.

Ваймс погледна надолу. Пръстите ѝ рисуваха безцелно в пясъка. Пустинята ни променя, помисли си той. Тя не е като града, който обгражда със стени мислите ни. Тука човек може да почувства как мисълта му се разпростира чак до хоризонта. Нищо чудно, че оттук водят началото си всички религии. И внезапно тук се озовавам аз. Може би незаконно, но то е само за да свърша работата, за която съм тръгнал. Защо ли? Защото съм проклет глупак, дето не може да се спре да помисли за минута, преди да подгони някого, ето затова. Дори и Керът се справя по-добре от мене. Аз бях глупакът, който се втурна да преследва кораба на Ахмед без никаква предварителна подготовка, но той първо се върна, за да ми докладва. Постъпи като отговорен офицер, а аз...

- Терьерът на Ветинари - произнесе гласно. - Първо гони, а после мисли...

Погледът му се спря върху далечната грамада на Гебра. Там някъде се беше събрала клачианската армия, някъде отвъд беше анкх-морпоркската армия, а той се беше заврял по средата между тях със шепата си хора и без какъвто и да е план в главата, само защото първо гони, а след това разсъждава...

- Но аз трябваше да постъпя по този начин... Никое ченге не би оставило заподозрян като Ахмед да се...

И още веднъж почувства, че проблемът, с който се сблъскваше, не беше всъщност истинският. Това беше толкова... очевидно. Проблемът беше самият той. Не мислеше правилно.

И като стана дума за това, не беше помислил изобщо...

Погледна отново към заловената рота. Бяха се съблекли до набедрени превръзки и имаха овчето излъчване, най-често присъщо на хора, останали по долно белъо.

Бялата роба на Керът все още се ветрееше на бриза. Прекара тука по-малко от ден, помисли си Ваймс, а вече носи пустинята с лекотата, с която човек носи сандалите си.

-...Хм-м...Зън-зън-зън?

- Това вашият демоничен бележник ли е? - попита Ангуа.

Ваймс подбели очи:

- Да. Въпреки че напоследък сякаш говори за някого друго.

- ...Хм-м... три следобед - бавно произнесе демончето. - ...Денят не е попълнен... Да проверя укрепленията на градските стени...

- Ето, виждаш ли? Мисли си, че съм в Анкх-Морпорк! Сибил даде триста долара за това чудо, а то дори не може да запомни къде се намирам в момента. - Запрати настрана угарката на пурата си и се изправи. - По-добре да слеза там долу. В края на краищата аз съм шефът.

Той се плъзна надолу по пясъчната дюна и нехайно се приближи към Керът, който му направи дълбок метан.

- И козируване щеше да свърши същата работа, капитане, благодаря ти въпреки това.

- Извинете ме, сър. Струва ми се, че малко се бях поотнесъл.

- Защо ги караш да се събличат?

- За да станат малко за смях, когато се завърнат в поделението си, сър. За да пречупим гордостта им. - Той се наведе по-близо до Ваймс и прошепна:

- Но ще оставя дрехите на командира им. Не трябва да се подиграваме с офицерството.

- Тъй ли?

- Някои от тях искат да се присъединят към нас, сър. Момчето на Гориф и още няколко. Насила ги взели в армията преди няколко дни. Дори не знаят срещу кого се бият. И аз им казах, че могат да останат.

Ваймс хвана капитана под ръка и го отведе настрана.

- Хъм... не си спомням да съм предлагал нито един от пленниците да се присъединява към нас - внимателно каза той.

- Да, сър... Но аз си мислех, че след като нашата армия приближава, а повечето от тия юнаци са от различни краища на империята и не обичат Кляч повече от нас, мислех си - един летящ отред от бойци...

- Ние не сме войници!

- Ъ-ъ, аз мислех, че сме войници...

- Да де, добре. В известен смисъл... но в действителност сме полицаи, каквито винаги сме били. Ние не избиваме хора, освен в случай...

Ахмед? Хората се чувстват някак си неспокойни, когато той е наоколо, той ги тревожи, събира информация отвсякъде, влиза необезпокояван където си пожелае и винаги е наоколо, когато възникне някакъв проблем ... По дяволите, по дяволите, по дяволите...

Той се втурна през гълпата и докопа Джабар, който зяпаше Керът с обичайната смутена усмивка, която капитанът пораждаше у невинните странични наблюдатели.

- Три дни. Това са седемдесет и два часа!

- Да, офенди? - отговори Джабар като човек, който наблюдава изгрева, пладнето и залеза и просто оставя събитията между тях да текат по своя воля.

- Защо в такъв случай го наричат 71-часовия Ахмед? Какво е толкова особеното на този последен час?

Джабар нервно се ухили.

- Какво е направил той след седемдесет и един часа? - настоя Ваймс.

Джабар скръсти ръце.

- Няма да кажа.

- Той ли ви нареди да ни държите тука?

- Да.

- Но да не ни убивате.

- О, аз не бих убил своя приятел сър Сам Муле...

- И да не си ми пробутал повече тия дивотии с очните ябълки! Той е имал нужда от време, за да отиде донякъде и да свърши нещо, нали?

- Няма да кажа.

- Не е и необходимо. Защото ние си тръгваме. А ако ни убиеш... Е, допускам, че е възможно. Но на 71-часовия Ахмед това никак няма да му се хареса, струва ми се.

Джабар изглеждаше като човек, поставен пред нелек избор.

- Той ще се върне! Утре! Няма проблеми?

- Няма да го чакам! А не мисля, че той иска да ме види мъртъв, Джабар. Той ме иска жив. Керът? Керът пъргаво се приближи:

- Да, сър?

Ваймс чувстваше как Джабар го гледа ужасено.

- Изпуснахме Ахмед. Дори и Ангуа не би могла да го проследи сред дюните. Нямаме повече работа тука. Не сме необходими.

- Необходими сме, сър! - разпали се Керът. - Бихме могли да помогнем на пустинните племена...

- А, ти искаш да останеш и да се биеш ли? Срещу клачианците?

- Срещу лошите клачианци, сър.

- Да де, ама точно в това е номерът, нали тъй? Когато някой се нахвърли върху тебе, крещи и размахва меч, как ще успееш да определиш нравствените му ценности в секундите, с които разполагаш? Хубаво, остани, ако желаеш, и се сражай за доброто име на Анкх-Морпорк. Вероятно ще бъде доста кратко сражение. Но аз си тръгвам. Дженкинс може да не е отплавал. Е, Джабар?

Д'регът се беше вторачил в пустинния пясък между нозете си.

- Ти знаеш къде е той в момента, нали? - настоя Ваймс.

- Да.

- Каж ми.

- Не. Дал съм му дума.

- Но всеки знае, че д'регите са клетвопрестъпници.

Джабар се ухили на Ваймс.

- Клетви. Глупости. Аз съм му дал думата си.

- Той няма да престъпи думата си, сър - намеси се Керът. - Д'регите са много неотстъпчиви за подобни неща. Само когато става дума за клетва към боговете или други подобни работи, само тогава могат да си позволят да я нарушат.

- Не мога да ти кажа къде е той - започна Джабар. - Но... - той се ухили отново, без следа от хумор - колко смел човек си, господин Ваймс?

- Спри да се оплакваш, Ноби!

- Не се оплаквам. Само казвам, че тия панталони са малко проветриви.

- Но пък добре ти стоят.

- А за какво служат тези тенекиени купички?

- Предпазват ония части от тялото, с които ти не разполагаш, Ноби.

- Както е задухал тоя вятър, трябва да си предпазя частите, с които разполагам.

- Ноби, просто се опитвай да се държиш като дама.

Кое то нямаше да е лесно, трябваше да признае сержант Колън. Дамата, на която бяха принадлежали дрехите, явно е била доста висока и с някак позакръглена фигура, докато Ноби без ризницата си можеше да се скрие зад тънка летвичка, ако човек прикрепи метална скаринка към горната ѝ част. В одеянията си приличаше на муселинен акордеон, напичен с голямо количество бижутерия.

Теоретично костюмът беше предназначен да открива доста неща, ако ефрейтор Нобс би желал да покаже някаква част от себе си, но сред всички възли и дупли, с които му натаманиха по мярка дрехата, можеше само да се каже, че той е някъде вътре. Водеше магарето, което изглежда го беше харесало. Животните спонтанно харесваха Ноби. Миришеше им правилно.

- И ботушите малко не ти отиват - продължи сержант Колън.

- Защо не? Ти си остана с твоите.

- Да, ама аз не изпълнявам ролята на пустинна роза. Луната на нечия привечерна наслада не се очаква да прави искри, като крачи по плочника.

- Принадлежали са на дядо ми и не възнамерявам да ги зарежа наред път, та някой да ми ги свие, и освен това няма да светя за наслада на хората, и туй то - отсече обидено Ноби.

Лорд Ветинари крачеше начело. Улиците вече се изпълваха с живот. Ал-Кхали предпочиташе да започва търговията в хладината на утрото, преди обедното слънце да изпепели пейзажа. Никой не обръщаше особено внимание на пришълците, въпреки че няколко души се обърнаха, за да позяпат ефрейтор Нобс. Кози и кокошки се разбягваха, когато групичката им преминаваше.

- Ноби, много внимавай за хора, които искат да ти продадат мръсни картички - предупреди Колън.

- Чичо ми е бил тука веднъж и някакъв тип се опитал да му продаде комплект мръсни картинки за пет долара. Чичо ми се отвратил.

- Да, щот в Сенките можеш да ги намериш за по два долара.

- И той го каза. А на всичкото отгоре са били анкх-морпоркско производство. Опитват се да ни пробутват нашите собствени мръсни картички! Честно, това си е гнусотия.

- Добро утро, султано! - изрече любезен и някак си познат глас. - Новодошли сте в нашия град, доколкото виждам?

Тримата едновременно се обърнаха към фигурата, която сякаш с магия се беше материализирала от една пресечка.

- Наистина - потвърди Патрицият.

- Знаех си! Всеки е нов в града ни тия дни. А днес, шах, е твоят щастлив ден! Аз съм тук, за да помогна! Отдалече си личи, че търсите нещо!

Сержант Колън се вторачи в новодошлия. Промълви замислено:

- Името ти ще да е нещо като... Ал-Джибла. Не греша, нали?

- Чували сте за мен, така ли? - весело каза търговецът.

- Нещо такова - бавно произнесе Колън. - Във всеки случай си ми... изненадващо познат.

Лорд Ветинари го избута настрана.

- Ние сме пътуващи артисти. Надяваме се да получим работа в двореца на принца... Дали не би могъл да ни помогнеш?

Човекът замислено се почеса по брадата, което накара различни дребни нещица да нападат в малките съдинки върху таблата му.

- Н'нам за двореца. Какво можете да правите?

- Занимаваме се с жонглиране, гълтане на огън, такива работи.

- Така ли? - учуди се Колън.

Ал-Джибла кимна към Ноби.

- А какво прави...

- ...тя... - помогна му лорд Ветинари.

- ...тя?

- Изпълнява екзотични танци - обясни Ветинари, докато Ноби се мръщеше иззад фереждето си.

- Доста екзотични ще да са - съгласи се Ал-Джибла.

- Направо да не повярваш.

Двама въоръжени мъже се бяха приближили междувременно към тях. На сержант Колън му прималя. В брадатите лица сякаш разпозна себе си и Ноби, които у дома всякога попадаха насред улично събитие с шанс да стане интересно.

- Жонгльори, значи? - попита единият. - Айде да ви видим малко да пожонглирате тогава.

Лорд Ветинари ги изгледа безизразно и се обърна към таблата, която висеше на кожен каиш от врата на Ал-Джибла. Сред останалите неидентифицируеми хранителни стоки се мъдреха няколко зелени пъпеша.

- Както желаете - каза той и си избра три от тях.

Сержант Колън стисна клепачи. След няколко секунди обаче отвори очи, защото единия от стражите каза:

- Да де, ама всеки го може само с три.

- В такъв случай бих помолил господин Ал Джибла да ми подхвърли още няколко - обади се Патрицият, докато зелените кълбета се носеха вихрено над главата му.

Сержант Колън отново затвори очи. След малко другият стражар каза:

- Седем е много по-добре. Обаче това са просто пъпеша.

Колън отвори очи. Клачианският стражар отметна настрана робата си. Отдолу пробляснаха половин дузина метателни ножове. Зъбите му светнаха в злорада усмивка. Лорд Ветинари кимна.

За нарастващо удивление на Колън той като че изобщо не гледаше летящите пъпеша.

- Четири пъпеша и три ножа. Ако бъдете тъй добър да подадете ножовете на моята чаровна асистентка Бети...

- На кого? - каза Ноби.

- А? Защо не седем ножа?

- Любезни господа, това би било прекалено елементарно - възрази лорд Ветинари.* - Аз съм просто скромен жонгльор. Оставете ме да практикувам своето изкуство.

(* Жонгльорите биха могли да потвърдят, че жонглирането с еднакви предмети винаги е по-лесно отколкото смесицата от разнообразни форми и размери. Дори в случая с електрическите триони. Въпреки че, ако жонгльорът изпусне първия електрически трион, това ще е само началото на проблема му. Още няколко ще последват незабавно.)

- Бети? - повтори Ноби, като се мръщеше изпод воалите си.

Три от плодовете се извиха в зелена дъга и тупнаха обратно върху подноса на Ал-Джибла. А стражарите наблюдаваха внимателно, и в представите на Колън - подозрително - преоблечената фигура на ефрейтора.

- Тя нали няма да започне да танцува? - осмели се да попита единият от тях.

- Няма! - сопна се Ноби.

- Ама обещава ли? (* Видът на ефрейтор Нобс би могъл да бъде описан по следния начин. Един от по-маловажните закони на приказната вселена гласи, че всеки невзрачно изглеждащ мъж, който по някаква причина е трябвало да се предреши като жена, изведнъж става изключително привлекателен за различни иначе напълно нормални мъже, с изключително развеселяващи резултати, както твърдят древните свитъци. В конкретния случай на вселенските закони им се налагаше да се преборят с ефрейтор Ноби Нобс. И те се предадоха.)

Ноби сграбчи три ножа за дръжките им и ги измъкна от колана на мъжа.

- Аз ще ги подавам на негово... на него, Бети, бива ли? - каза Колън, осенен от внезапното прозрение, че запазването на Патриция жив най-вероятно е единственият начин да избягнат кратката цигара на слънце. Освен това с гърба си усещаше как край тях се събира тълпа от зрители.

- Към мен, моля те... Ал - кимна Патрицията.

Колън му подхвърли ножовете. Бавно и внимателно. Той се кани да намушка стражарите, помисли си. Това е трик. После тълпата ще ни разкъса на парчета.

Вихреният танц на предметите в ръцете на Патриция вече просветваше с металически отблясъци.

Тълпата замърмори одобрително.

- Малко е еднообразно - отбеляза Патрицията. Ръцете му затанцуваха в сложна хореография, която предполагаше, че китките му минаха една през друга поне два пъти.

Плетеницата от свистящи плодове и остриета се издигна високо във въздуха. Трите пъпеша тупнаха на земята, чисто срязани на половинки.

Трите ножа се забиха в прашната земя само на педя от сандалите на собственика им.

А сержант Колън вдигна глава към нещо нарастващо, зеленеещо се...

Пъпешът се пръсна, публиката прихна, но както смехът им, така и забавната страна на събитието

някак убягнаха на Колън, който беше зает да изчовърква презряла пъпешова сърцевина от ушите си.

Инстинктът му за оцеляване проговори отново. Заклатушкай се неуверено, каза му. И Колън отстъпи тромаво назад, като махаше крака във въздуха. Падни тежко по задник, повели инстинктът. Той седна, като за малко не смаза някаква кокошка. Загуби достойнството си, пошепна инстинктът - от нещата, които притежаваш, с него ще можеш да се разделиш най-лесно. Лорд Ветинари му помогна да се изправи.

- Животът на всички ни зависи от способността ти да се преструваш на тъп дебел идиот - прошепна той, докато нахлупваше феса на Колън обратно на главата му.

- Ама аз не съм много добър в преструването, сър...

- Чудесно!

- Да, сър!

Патрицият с един замах грабна три половинки пъпеш, пъргаво отскочи до близката сергия, на която една жена тъкмо подреждаше стоката си, и откъсна едно яйце от кошницата ѝ. Сержант Колън разтри очите си. Това не можеше да бъде... истина. Патрицият не прави такива неща...

- Дами и господа! Тук виждате яйце! А тук имаме три половинки пъпеш! Яйце - пъпеш! Пъпеш - яйце! Захлупваме яйцето с пъпеша! - дланите му се стрелнаха над трите половинки, като ги разместваха с невъзможна скорост. - Въртят се, въртят се - ето така! А сега - къде е яйцето? Какво ще кажеш ти, шах?

Ал-Джибла се ухили глупаво.

- Ми... тука, под левия пъпеш е... винаги там го крият.

Лорд Ветинари повдигна пъпеша. Масата под него беше напълно безяйчна.

- А ти, почитаеми стражник?

- Трябва да е под средния пъпеш.

- Да, разбира се... о, боже, няма го.

Тълпата се съсредоточи върху последния пъпеш. Те бяха хора на улицата. Познаваха логиката на живота. Щом един предмет може да се намира под едно от три неща и вече се е оказало, че го няма под две от тях, следователно единственото място, където този обект няма да бъде, е под третото нещо. Само някой лековерен глупак би повярвал в подобна небивалица. Разбира се, че всичко беше трик. Винаги има някакъв трик. Но човек наблюдава, за да види дали номерът се изпълнява добре.

Лорд Ветинари въпреки всичко повдигна третия пъпеш и тълпата удовлетворено кимна. Естествено, че яйцето не беше отдолу. Много тъжен ден за уличните забавления би настъпил, ако нещата ставаха така, както се очакваше.

Сержант Колън знаеше какво предстои, защото през последната минута, минута и половина нещо лекичко го кълвеше по темето. Когато почувства, че е дошъл неговият ред, той повдигна тържествено феса си, за да открие малко жълто пухкаво пиленце.

- Някой да има случайно кърпичка? Опасявам се, че то току-що ми се изцвъка на главата.

Хората одобрително се засмяха, някои заръкопляскаха и - за изненада на Колън - в краката му звъннаха монети.

- И накрая - обяви Патрицият - прекрасната Бети ще ни изпълни екзотичен танц.

Тълпата потъна в мълчание. Някой от задните редици се прокашля притеснено:

- Колко трябва да й платим, за да не танцува?

- Добре! Е, това беше вече прекалено! - С развяти воали, дрънчащи гривни, порочно разкършила рамене и с ботуши, които изпускаха искри, прекрасната Бети закрачи към тълпата. - Кой каза това?

Хората се заотдръпваха от нея. Армии биха отстъпили в този миг. И там, самотен като изхвърлена от прилива медуза, стоеше дребен човечец, готов да се пържи във всепомитация гняв на настъпващия Нобс.

- Нямах намерение да те обидя, о, гълъбоока...

- А, така ли? Значи ти приличам на кокошка в лицето, а? - Ноби стрелна украсена с гривни ръка и просна нещастника. - Още много има да учиш за жените, млади човече!

И понеже Ноби не би могъл да устои на вида на безпомощна жертва, малката Бети засили подкования си със стомана ботуш...

- Бети! - рязко каза Патрицията.

- О, да, ох, добре де, да. - Ноби махна пренебрежително към просналия се на пътя човечец. - Всеки значи може да ми нарежда какво да правя. И само защото съм жена, трябва да приемем безмълвно всичко, а?

- Не, просто не е редно да риташ хората в чатала - изсъска Колън, докато го дърпаше настрана. - Не изглежда добре.

Трябваше обаче да признае, че присъстващите жени изглеждаха очевидно разочаровани от това съкращаване на представлението.

- Освен това можем да разказваме много приказки и интересни истории! - извика Патрицията.

- Бети със сигурност може - промърмори Колън, за което беше изритан в коляното.

- И много чудни гледки можем да ви покажем!

- Бети със сигур... О-ох!

- Но засега ще потърсим сянката на онзи кервансарай...

- Какво ще правим?

- Отиваме на кръчма!

Тълпата започна да се разпръсква. От време на време някой хвърляше озадачен поглед към триото. Един от стражите кимна на Колън:

- Хубаво шоу. Особено онази част, когато дамата ви не си свали воалите...

Търти да бяга след колегата си още в мига, когато Ноби се извърна към него с изражение на Ангел на Отмъщението.

- Сержант - прошепна Патрицията. - Много е важно да научим настоящото местонахождение на принц Кадрам, разбираш ли? Хората в таверните говорят. Нека държим ушите си нащрек.

Таверната не отговаряше на представата на Колън за кръчма. От една страна - по-голямата част от нея даже си нямаше покрив. Арковидни стени ограждаха вътрешен двор. Една асма израстваше от огромна пропукана урна и се увиваше по стените над главите на хората. Тихо бълбукаше вода, и това не както в „Поправения барабан“ - защото барът е до клозетите, - а защото в центъра на плочника имаше малко фонтанче. И беше прохладно, много по-прохладно, отколкото на улицата, въпреки че асмата едва ли правеше много сянка.

- Сър, нямах представа, че можете да жонглирате - прошепна Колън на лорд Ветинари.

- Искате да кажете, сержант, че вие не можете?

- Не, сър!

- Колко странно. Това едва ли е някакво изключително умение. Човек просто трябва да съобрази големината и формата на предметите и къде ще паднат те. После само трябва да се внимава да заемат съответните места в пространство-времето.

- Вие сте адски добър, обаче, сър! Често ли се упражнявате?

- До днес въобще не бях и опитвал. - Лорд Ветинари улови смаяния поглед на Колън. - След Анкх-Морпорк, сержант, купчина летящи пъпешки представляват... маловажно препятствие.

- Удивен съм, сър!

- И освен това в политиката, сержант, е жизнено важно човек да знае къде е скрито пилето.

Колън повдигна леко феса си.

- Още ли е там?

- Изглежда е заспало. Ако бях на ваше място, нямаше да го будя.

- Ей, вие, жонгльорите! Тя няма право да влиза тука!

Те се огледаха. Човек с лице и престилка, на които сякаш беше изписано „барман“ най-малко на седемстотин езика, препречи пътя им. Държеше кана с вино във всяка ръка.

- Не е разрешено за жени - обясни той.

- И защо не? - попита Ноби.

- Жените не задават въпроси, освен туй.

- И защо не?

- Щото тъй е написано, затуй!

- Е, къде да отида тогава аз?

Барманът сви рамене:

- Един дявол знае къде ходят жените.

- Хайде, Бети - каза Патрицият. - Поразходи се наоколо и слушай внимателно какво говорят хората.

Ноби грабна чашата с вино на Колън и я гаврътна на един дъх.

- Не знам... - простена той. - Жена съм не повече от десет минути, а вече мразя тия свине, мъжете.

- Не разбирам какво му става напоследък, сър - прошепна Колън, когато Ноби се отдалечи достатъчно. - Обикновено не се държи така. Аз мислех, че клачианските жени изпълняват това, което им се нареди.

- Твоята жена изпълнява ли това, което ѝ кажеш, сержант?

- Е-е, ами-и-и, очевидно е... че мъжът трябва да бъде господар в дома, винаги съм го казвал...

- Защо тогава ти, както научих, вършиш цялата кухненска работа?

- Ами-и... така де, човек трябва да се вслушва в...

- Всъщност клачианската история е пълна с примери за смели жени, които са отивали на война с мъжете си.

- Какво? И са се сражавали на една и съща страна?

- Съпругата на принц Арквен, Тистам, е яздила в битките редом с мъжа си и съгласно легендата е избила десет хиляди пъти по хиляда мъже.

- Т'ва е доста народ.

- Легендите са склонни да преувеличават. Както и да е, има достатъчно надеждни исторически доказателства, че кралица Совауондра от Сумтри е избила повече от трийсет хиляди души по време на царуването си. Казват, че била доста докачлива.

- Ако можете само да чуете жена ми, когато не си измия чинията след ядене... - сподели мрачно Колън.

- Сержант, сега трябва да се интегрираме сред местното население - каза Патрицият. - Трябва да разберам какво става. Вече е ясно, че нашествието е запланувано. Но съм уверен, че принц КаDRAM си е оставил някакви сили в случай на атака по суша. Би било чудесно да разберем къде са разположени, защото той също ще бъде с тях.

- Тъй вярно.

- Мислиш ли, че ще можеш да се справиш с тази задача?

- Да, сър! Познавам доста клачианци, сър! Не се тревожете.

- Ето ти малко пари. Почерпи хората. Смеси се с тях. Общувай.

- Тъй вярно!

- Недей да купуваш прекалено много питиета, но общувай колкото можеш повече.

- Аз съм добър в общуването, сър.

- Тръгвай, тогава.

- Сър?

- Да?

- Малко се притеснявам за... Бети, сър. Да излиза сама така. Всичко може да му... да й се случи.

Изрече това с някаква несигурност в гласа. Не са много нещата, които човек би могъл да си представи, че ще сполетят ефрейтор Нобс.

- Убеден съм, че бързо ще разберем, ако възникнат някакви проблеми - увери го Патрицият.

- Прав сте, сър.

Колън се присламчи към група мъже, които бяха седнали в кръг на пода, разговаряха тихо помежду си и ядяха ориз от голяма чиния. Той седна. Мъжете се сместиха. „Ами сега, как човек... аха, добре..." - всеки знае как разговарят клачианците помежду си...

- Приветствия, о, вий братя на пустинята. Ние не се познаваме, обаче бих поделил с вас блюдо с очни ябълки на овца, как ви се струва идеята, а? Обзалагам се, че ви се иска час по-скоро да се метнете на камилите си. Да плюем връз скверните кучета от Анкх-Морпорк. Някой да е давал бакшиш скоро? Викайте ми Ал.

- Извинете ме, госпожице, вие ли сте дамата, която придружава клоуните?

Ефрейтор Нобс, който мрачно се влачеше по улицата, се озърна. Заговори го млада жена със симпатично лице. Беше приятна изненада да го запrikaзва жена по свой избор. Фактът, че му се усмихваше, беше вече нещо нечувано.

- Хъм-м... да. Да. Аз съм... - Той преглътна. - Бети.

- Моето име е Бана. Бихте ли дошла да си поговорим?

Ноби погледна зад нея. Жени на различна възраст се бяха събрали край голям кладенец. Една от тях свенливо му помаха.

Той примига. Това беше неизследвана територия. Огледа дрехите си, които вече не ставаха за носене. Дрехите му винаги сякаш не ставаха за носене само пет минути, след като ги беше облякъл.

- О, не се притеснявай - каза момичето. - Всички знаем как е. Но ти изглеждаше така самотна. И освен това сигурно ще можеш да ни помогнеш...

Вече бяха сред групата. Имаше жени от всички възможни размери и форми, а нито една от тях, поне досега, не беше казала „Пфу!“. Това беше събитие, неотразявано досега в персоналната хроника на Ноби. Ефрейтор Нобс безпристрастно заключи, че току-що е пристъпил портите на рая и е само досадна подробност, че влезе през погрешния вход.

- Опитваме се да успокоим Нетал - сподели момичето. - Защото годеникът ѝ няма да се ожени утре за нея.

- Каква свиня - отбеляза Ноби.

Едно от момичетата, със зачервени от плач очи, го изгледа остро.

- Той искаше - изхълца тя. - Но го мобилизираха да се бие в Гебра! И всичко това заради някакъв кален остров, за който никой не е и чувал! Цялото ми семейство отидоха там!

- Кой го мобилизира? - попита Ноби.

- Тръгна по свое желание! - сопна се едра дама на средна възраст.

Като махнем разликите в облеклото, в нея имаше нещо изключително познато и Ноби реши, че етикетът „свекърва“ ще си е съвсем на мястото.

- О, госпожо Атбар - промълви Нетал, - той каза, че това било негов дълг. Както и да е, всички момчета трябваше да заминат.

- Мъже! - подбели очи Ноби.

- Предполагам, че ти знаеш доста за мъжките удоволствия - язвително подметна свекървата.

- Майко!

- Кой, аз ли? - изненада се Ноби. - О, да! Доста.

- Наистина ли?

- Да, защо не. Най-хубавото нещо е бирата - обясни Ноби. - Но нищо не може да се сравни с добрата пура, особено ако ти я дадат безплатно.

- Ха!

Свекървата вдигна кошницата с пране и се отдалечи с достойнство. Повечето от по-възрастните жени я последваха. Останалите се разсмяха. Дори и разстроената Нетал се усмихна.

- Струва ми се, че тя нямаше точно това наум - каза Бана.

Под хорово кикотене тя се наведе към ухото на Ноби и му зашепна. Изражението му не се промени, но се втвърди.

- Ах, това ли?

Съществуваха обширни светове от познание, които Ноби само беше съзерцавал на картата, и все пак разбра за какво става дума. Разбира се, беше патрулирал в определени участъци на Сенките - онези, в които младите дами като че се навъртаха без някаква конкретна работа, а вероятно и настиваха заради леките си дрехи. Но тази част от полицейската работа в днешно време беше иззета от Гилдията на шивачките. Хората, които отказваха да се подчиняват на... е, не точно на Закона като такъв, а на, да речем, неписаните правила... каквито бяха определени от мадам Палм

и нейния комитет от дами* с богат опит, ставаха обект на внимание от страна на Мъчните лелки Млати и Сади, и често никой повече не ги виждаше. Дори господин Ваймс одобряваше тази форма на сътрудничество. Най-малкото намаляваше писането на отчети.

(* И господин Харис от клуб „Синият котарак“. Приемането му в комитета предизвика отначало доста разногласия в Гилдията, която можеше да разпознае конкуренцията от пръв поглед, но мадам Палм надмогна опозицията с аргумента, че неестествените актове са нещо съвсем естествено.)

- О, да - смънка Ноби, все още взрян в някакъв вътрешен екран. Естествено, знаеше какво... - А, това ли - повтори. - Е, виждала съм това-онова.

Основно на картички, ако трябва да бъдем честни.

- Сигурно е прекрасно да имаш толкова свобода - предположи Бана.

- Хъм-м...

Нетал отново избухна в сълзи. Приятелките ѝ запърхаха край нея.

- Не мога да разбера защо мъжете си позволяват да си тръгват така - каза Бана. - Моят годеник също замина.

- Мога да ви кажа защо, милички - изкряка една престаряла жена, приседнала край кладенеца. - Защото войната е по-хубава, отколкото да плевеш по цял ден пъпеш. По-хубаво е и от жена!

- Но там могат да ги убият!

- Казват, че е по-достойно да умреш в битка, отколкото да умреш в леглото си. - Устните ѝ се разтегнаха в безъба усмивка. - Но има и приятни начини да умреш в леглото си, нали, Бети?

Ноби се надяваше червенината на ушите му да не прозира през воалите. Внезапно се бе сблъскал с бъдещето си. Десетпенсовото предсказание го зашлеви през лицето.

- 'Звинете ме - каза той. - Вие да не сте от Венчилия?

- Къде е тая Венчилия? - попита Бана.

- Неиде тъдява трябва да е. - Ноби добави с надежда: - Не е ли?

Нито едно лице не му подсказа, че е на прав път. Той въздъхна. Ръката му механично попипа зад ухото за фас, но се върна празна.

- Това ще ви кажа, момичета. Искане ми се да бях платила за десетдоларовата версия. Не ви ли иде понякога да седнете и да се разплачете?

- Сега изглеждаш по-тъжна дори и от Нетал - каза Бана. - Можем ли да те развеселим с нещо?

Ноби я гледа още няколко секунди, след което започна да хълца.

Всички се бяха вторачили в Колън, поднесли лъжиците с ориз до половината път към устите си.

- Наистина ли го чух да казва това? Мили боже! За какво ми е да се качвам на камила... та аз съм водопроводчик!

- Това е клоунът, който придружава оня жонгльор. Така мисля. Бедният човечец явно нещо не е наред.

- Искане да кажа, гадните камили плюят и освен това си е жив кошмар да ги накараш да качват по стълбите куфарчето с инструментите...

- Хайде-хайде, той не е виновен, покажете се малко състрадателни! - Човекът, който каза това, се прокашля неуверено. - Добро утро, приятелю. Бихме ли могли да те поканим да споделиш нашия

кускус?

Сержант Колън се вторачи в чинията, след което потопи пръст в нея, извади го и го облиза.

- Хей, ама това е грис! Вие ядете грис! Ама това било просто обикновен гр... - той се спря и се покашля. - Да, вярно. Благодаря. Да имате ягодов мармалад?

Домакинът се спогледа с другарите си. Те свиха рамене.

- Не познаваме този ягод-офф мар-х-ма-х-лад, за който говориш - внимателно каза той. - Ние предпочитаме да го ядем с агнешко.

Той подаде на Колън дълъг дървен шиш.

- О, трябва да имате ягодов мармалад! Когато бяхме деца, ние го разбърквахме в... и... - Той огледа лицата им. - Разбира се, това беше отдавна - в Ур.

Мъжете си закимаха с разбиране. Внезапно всичко им се изясни.

Колън звънко се оригна. От погледите, с които беше възнаграден, му стана ясно, че той единствен е чувал за този широко разпространен клачиански обичай.

- Значи така - подхвана той. - Къде е тия дни армията ви? Приблизително?

- Защо ни питаш, ти, Който-Си-Пълен-С-Газове?

- О, ние мислехме, че можем да изкараме малко пари, като позабавляваме войниците. - Колън беше извънредно горд от това си хрумване. - Нали знаете... малко усмивки, малко песни, никакви екзотични танци. Но за целта трябва да знаем къде се намират.

- Извини ме,дебели човече, разбираш ли какво ти говоря в мимента?

- Да, много е вкусно, благодаря - налучка Колън.

- Ах. И аз така си мислех. Значи този е шпионин. Но чий шпионин?

- Така ли? Кой би взел такъв човек за шпионин?

- Анкх-Морпорк?

- О, моля ти се! Той вероятно се преструва, че е анкх-морпорски шпионин. Но там са изключително хитри.

- Така ли мислиш? Хора, които правят кърри от нещо, което се нарича "прах за кърри", ти наричаш умни?

- Мислех, че може би е от Мунтаб. Те винаги са ни наблюдавали.

- И да се преструва, че е от Анкх-Морпорк?

- Ако ти се опитваше да се правиш на морпоркец, който се преструва на клачианец, нямаше ли и ти така да изглеждаш?

- Но за какво му е да се преструва, че е от Анкх-Морпорк?

- Хм-м... политика?

- Нека тогава викнем Стражата.

- Ти луд ли си! Вече разговаряме с него! Те ще ни разпитват!

- Разумно казано. Прав си.

Фейфал широко се усмихна на Колън.

- Чух, че цялата армия се била събрала на поход към Ен ал Самз ла Лейза - каза той. - Не обаждай обаче на никого.

- Така ли? - конспиративно зашепна Колън. Останалите мъже гледаха право напред с изненадващо безизразни физиономии. - Звучи сякаш е някакво много голямо място.

- О, грамадно е - каза съседът му от другата страна.

Останалите издадоха звуци, които малко наподобиха приглушен кикот.

- Далече ли е оттука?

- Не, съвсем наблизо е. Практически си седнал отгоре му - обясни Фейфал и сръга съседа си, чиито рамене се тресяха беззвучно.

- О, добре. Значи, голяма армия се е събрала?

- Доста голяма трябва да е, да.

- Чудесно. Чудесно. Хъм... някой да има моливче? Мога да се обзаложа, че имах едно в джоба си, когато...

От улицата пред таверната долетяха множество смеещи се женски гласове. Този звук винаги безпокои мъжете*. Посетителите подозрително занадничаха иззад лозовите филизи.

(* Най-често защото подозират, че майтапът е за тяхна сметка.)

Колън и останалата част от гълпата се загледаха в групичката край кладенеца, като протягаха шии зад урната с асмата. Възрастна жена се търкаляше в прахта и се заливаше от смях, а другите, по-млади жени, търсеха опора една в друга.

Той чу една от тях да казва:

- И какво каза после той?

- Каза „Любопитно, никога не е правил така, когато аз съм го пробвал!“

- Да, вярно е - хълцаше възрастната жена. - Никога не е правил така!

- „Любопитно, никога не е правил така, когато аз съм го пробвал!“ - повтори Ноби.

Колън простена. Позна гласа и интонацията на ефрейтор Нобс в неговото настроение за разказване на истории, което можеше да овъгли дърво от десет крачки.

- 'Звинете ме - промърмори той и си запробива път към изхода.

- А чували ли сте тази за крал... за султана, който се страхувал, че жена му... че една от жените му... няма да му бъде вярна, докато той е на поход?

- Не сме чували нито една история като твоите, Бети! - пое си дъх на пресекулки Бана.

- Наистина ли? Е, аз знам поне хиляда и една такива. Както и да е, той отишъл да се посъветва със стария мъдър ковач, нали така, и той му казал...

- Бети, не можеш да разказваш историйки! - извика Колън толкова задъхан, сякаш беше сякъл дърва.

Ноби почувства промяната, мигновено настъпила в групичката му. Сега беше заобиколен от жени в присъствието на мъж. Тоест, на човек, за който им беше известно, че е мъж, поправи се сам. Няколко от тях се изчервиха. Преди като че не се случваше.

- И защо не? - заядливо попита Бети.

- Можеш да обидиш хората - несигурно обясни Колън.

- А, ние не се обиждаме, офенди - каза Бана с тихичък смирен гласец. - Смятаме, че историите на Бети са много... поучителни. Особено тази за човека, който влязъл в таверната с... много малък музикален инструмент.

- А-а, тая беше особено трудно да я превода - възгордя се Ноби, - защото тука в Кляч не знаят какво е пиано. Но се оказа, че имат някакъв струнен...

- И онази за човека с ръцете и краката в цимент също беше много хубава - каза Нетал.

- Да, те много се смяха, въпреки че звънците на входните им врати са със съвсем различна форма. Хей, ама защо си тръгвате...

Но групата вече се разпръскваше. Всяка от жените дигаше и понасяше ведрото си с вода. Сякаш внезапно си бяха спомнили, че имат много важна работа за вършене.

Бана кимнана Бети:

- Благодаря ти. Беше много... интересно. Но сега трябва да вървим. Беше толкова любезно от твоя страна да си поприказваш с нас.

- Ъ-ъх, ама не си отивай...

Само лек намек за парфюм остана да виси във въздуха. Бети погледна Колън.

- Понякога наистина ми се иска да те изритам по задника - изръмжа тя. - Първият ми проклет шанс от години, а ти...

Тя спря. Зад Колън надничаше тълпа от уплашени, но гледащи с неодобрение лица.

И всичко можеше да свърши другояче, ако някъде от висините не се беше разнесъл магарешки рев.

Откраднатото магаре лесно се беше измъкнало от повода на Ноби и беше започнало да се мотае в търсене на нещо за ядене. То неясно асоциираше вратата на обора си с вратите като такива и затова се намъкна в първата изпредила се пред него.

Вътре се извиваше тясно спираловидно стълбище, дисагите му бяха празни, а пък стъпалата никога не са тревожили магаретата, привикнали към улиците на Ал-Кхали. Единственото разочарование беше, че когато стигна до края на стълбището, все още нямаше сено.

- О, не! - изпъшка някой зад гърба на Колън. - Някакво магаре пак се е качило на минарето. Наоколо се разнесоха стонове.

- Какво страшно има в това? - попита Колън. - Както се е качило, така и ще си слезе.

- Ти не си ли виждал какво става? - попита един от компанията по маса. - Да не би да нямате минарета в Ур?

- Хъм...

- Но пък имаме доста магарета - обясни лорд Ветинари.

Тълпата избухна в смях, основно насочен към Колън. Един от мъжете посочи тъмната вътрешност на минарето:

- Гледай... Е, видя ли?

- Много тясно, вито стълбище - установи Патрицият. - Е, и?

- Горестно място за обръщане. Всеки идиот може да качи магарето до върха на минарето. Но опитвал ли се е някой да накара животно да върви заднешком надолу по тъмни стъпала? Не може да стане.

- Явно има нещо в тези изкачващи се стъпала - обади се друг. - Привличат магаретата. Карат ги да си мислят, че на върха сигурно има нещо интересно.

- Последното направо го блъснахме от върха, нали така беше? - каза един от стражите.

- Да. То се разплеска - отговори другарят му по оръжие.

- Никой да не е посмял да блъска Валерия от където и да било! - озъби се Бети. - Ако някой само се опита, ще види дебелия край на... - Той спря, ужасна широка усмивка озари лицето му зад воала. - Исках да кажа, ще му подаря една голяма сочна целувка.

Няколко от мъжете в края на тълпата си плюха на петите.

- Е, сега, няма нужда да изгадняваш - каза стражарят.

- Наистина ще го направя. Бети пристъпи напред. Уплашеният стражар раболепно се сви.

- Да ви идват някакви идеи какво да правим с животното, господо?

- На нас ли? - попита лорд Ветинари. - Страхувам се, че не. О, боже... изглежда, че ще се повтори оная работа в Джелибейби, нали, Ал?

- О, боже!

Колън лоялно закима. Тълпата или поне онази нейна част, която се чувстваше достатъчно отдалечена от Бети, започна да се подхилква. Ето това вече беше уличен театър.

- Не знам дали изобщо успяха да свалят оня човек от пилона - продължи Ветинари.

- О, свалиха по-голямата част - отвърна Колън.

- Глей сега к'во, глей сега к'во - забързано каза стражарят. - Ако вземем да му омотаем въже през корема...

- Да й омотаем... - изръмжа Бети.

- На нея, така де, и после...

- Трябват ти най-малко трима души за това, а горе няма място!

- Сър, имам идея - прошепна един от стражите.

- Аз бих действал бързо на твоето място - посъветва го Колън. - Защото няма да можем още дълго да удържаме Бети.

Стражарите шепнешком поведоха спор.

- Много ще загазим, ако направим подобно нещо!

Помниш ли всичките приказки, дето ни ги наприказваха за военното положение! Затова ги конфискуваха всичките!

- Никой няма да забележи, че липсва за пет минутки.

- Да, ама ако го загубим, ти ли ще се разправяш с принца?

- Хубаво, но по-лесно ли ще ти е да го обясним на нея?

Двамата едновременно се вторачиха в Бети.

- Освен това лесно се управляват - прошепна единият.

- Защо Валерия? - попита сержант Колън.

- Някакъв проблем ли имаш с името? - настоя Бети.

- Не! Не. Това е чудесно име за магаре, Н... Бети.

- Никой да не предприема нищо - заповяда единият от стражите. - Връщаме се веднага.

- Това пък за какво беше? - изпрати ги с поглед Колън.

- А, вероятно отиват да донесат килимче - предположи някой от тълпата.

- Чудесно, но не виждам как това ще помогне - каза Бети.

- Летящо.

- А-а, ясно - каза Колън. - В Университета имат едно...

- В Ур има ли университет?

- Но, естествено! - потвърди Патрицият. - Откъде мислите Ал е научил как изглеждат магаретата?

Още веднъж смехът разсея подозренията. Колън несигурно се усмихна.

- Сър, наистина започвам много добре да я играя тази роля с глупавия дебел идиот, нали? -

промълви той. - Някак си отвътре ми идва!

- Великолепно - одобри лорд Ветинари. От висините пак се разнесе рев.

- Проблемът е, че ги държат заключени заради войната - обясни зад тях някой.

Къс пръстена тухла се разби наблизко.

- Както е започнало да троши минарето горе, в края на краищата само ще си падне.

- Може би ще го убедя да слезе - подхвърли Патрицията.

- Няма да можеш, офенди. Няма как да се разминеш с него по стълбите, нито да го обърнеш, а то няма да иска да излезе със задницата напред.

- Ще преценя ситуацията на място - отговори Патрицията.

Той леко прекоси разстоянието до входа на таверната и след малко се върна. Хората го видяха как влиза в кулата и го чуха как заизкачва стълбището.

- Явно е много добър - коментира някакъв човек до Колън.

След малко ревят секна.

- Обаче няма да го обърне. Много е тясно вътре - предположи опитен експерт по смъкване на магарета. - Не може да го обърне, то не иска да ходи назад. Това са добре известни факти.

- Бети, всякакви многознайковци има по света, нали? - отбеляза Колън.

- Аха. Винаги.

Кулата беше пълна с тишина. Хората втренчено я гледаха.

- Искам да кажа, ако успееш да наблъскаш трима или четирима души на върха на стълбището, което няма как да стане, би могъл да го преместваш крак по крак, и ако нямаш нищо против то да те хапе и рита междуременно...

- Хайде, хайде, разчистете мястото около кулата!

Стражите се бяха завърнали. Единият носеше под мишница навито килимче.

- Хайде, направете място...

- Чувам шум на копита - съобщи някой.

- Да, бе, и си мислиш, че нашият приятел с феса е накарал магарето да слезе?

- Я тихо, и аз чувам - каза Колън.

Сега всички очи се втренчиха във вратата. Лорд Ветинари се появи с дълго въже в ръка. Един глас зад Колън изрече:

- Хубаво, ама това е само въже. Сигурно е вързал две черупки от кокосови орехи на края, за да тропат.

- Искаш да кажеш, че е намерил кокосови орехи в минарето?

- Явно си ги е носел.

- Искаш да кажеш, че той си разнося насам-натам черупки от кокосови орехи?

- Ама не можеш да обърнеш магаре... Добре де, това е фалшива магарешка глава...

- Мърда с уши!

- Вързани са на конци - добре де, магаре е, но не е същото. Ако е имал секретен джоб... добре де, няма защо да ме гледате така. Виждал съм как го правят с гълъби...

След което дори неверникът млъкна.

- Магаре, минаре - обяви лорд Ветинари. - Минаре, магаре.

- Ама как - просто така? - възкликна единият стражар. - Как успя да се справиш? Това е номер,

нали?

- Естествено, че е номер.

- Знаех си, че е номер!

- Именно, просто номер и нищо повече - потвърди лорд Ветинари.

- Значи... как тогава го свали?

- Искаш да кажеш, че не можеш да схванеш номера ли?

Тълпата проточи шии.

- Хм-м... носил си е надуваемо магаре...

- И поради каква причина, моля, ще се разнасям наоколо с надуваемо магаре?

- Ами-и...

- Такава, която без срам да обясниш на скъпата си стара майчица?

- Е, ако така ще гледаме на нещата...

- Тая е лесна! - обади се Ал-Джибла. - Минарето има секретно отделение. Трябва да има.

- Не, тук изцяло грешиш, това е само илюзия за магаре... Добре де, доста сполучлива илюзия...

Половината от зяпачите се бяха скупчили около магарето, а другата половина - около входа на минарето в търсене на скрити помещения.

- Ал и Бети, мисля, че сега е моментът да си тръгнем - заяви лорд Ветинари зад гърба на Колън. - Ще свием ей тук, по тясната уличка. И като се скрием зад ъгъла, се втурваме с все сила.

- Защо трябва да бягаме, сър? - попита Бети.

- Защото току-що им отмъкнах вълшебното килимче.

Ваймс вече се беше загубил. Е, да, имаше го слънцето, но това беше просто посока. Чувстваше го върху едната си буза. Камилата се клатушкеше наляво-надясно. Нямахме смислен начин да се прецени изминато разстояние, освен по хемороидите.

„Седя със завързани очи на гърба на камила, яздена от д'рег, който е член на най-враждебното племе на света. Но съм почти уверен, че той няма да ме убие."

- Значи, можеш вече спокойно да ми кажеш. Защо го наричат 71-часовия Ахмед?

- Той уби един човек - отговори Джабар.

- Нима д'регите възразяват срещу подобни дреболии?

- В неговата собствена шатра! Когато му е гостувал почти три пълни дни! Ако беше изчакал само още час...

- А, разбирам. Определено проява на лоши маниери. А човекът заслужил ли е с нещо съдбата си?

- С нищо! Въпреки че...

- Да?

- Онзи човек е убил Ел-Иса преди това. Тонът на д'рега показваше, че това по никакъв начин не е смекчаващо вината обстоятелство, но трябва да бъде отбелязано за пълнота.

- А тя коя е била?

- Ел-Иса беше село. Човекът отровил кладенеца им. Имали религиозен спор - добави д'регът. - Едното довело до другото... но дори и така да е, да се скършват вековните ни традиции на гостоприемство...

- Да, разбирам, че е било ужасно нещо. Почти като... проява на неучтивост.

- Този последен час е много важен! Някои неща просто не бива да бъдат правени.

- Тука поне си прав.

Към средата на следобед Джабар им разреши да си свалят превръзките от очите. Заобикаляха ги изваяни от вятъра черни каменни грамади. Ваймс реши, че това е най-безутешното място на света, което някога е виждал.

- Казват, че някога всичко било зелено - обясни Джабар. - Било напоявана земя.

- И какво се е случило после?

- Вятърът сменил посоката си.

По залез достигнаха тесен брод между полираните от вятъра скали. Издължените сенки изостряха формата на зъберите, като им придаваха античен вид.

- Това са били сгради, нали? - попита Ваймс.

- Преди много векове тук е имало град. Ти не знаеше ли?

- Откъде да зная?

- Вашите хора са го построили. Казвал се е Тактикум. Кръстен на името на някакъв ваш войн.

Ваймс огледа порутените стени и съборените колони.

- Имало е даже град на негово име - не се обърна към никого конкретно той. Джабар го сръга:

- Ахмед те наблюдава.

- Не мога никъде да го видя.

- Естествено. Слизай. И се надявам, че ще се срещнем в какъвто рай отивате вие след смъртта си.

- Добре, добре...

Джабар обърна камилата. Отдалечи се много по-бързо, отколкото беше дошъл.

Ваймс поседна за малко на един камък. Никакъв звук не се чуваше освен писъка на вятъра между скалите и крясъка на пустинна птица. Замисли се, че чува собственото си дишане.

- Зън... зън... зън...

Дезорганизаторът звучеше притеснено и несигурно. Ваймс въздъхна:

- Да? Имам среща със 71-часовия Ахмед, така ли?

- Хъм... не... Хм-м... На хоризонта е забелязан клачиански флот ... хъм...

- Кораби в пустинята?

- Хъм-м... код на грешка 746, нарастваща темпорална нестабилност...

Ваймс го разтръска и попита строго:

- Някакъв проблем ли имаш? Все още ми даваш ангажиментите на друг, идиотска кутийка такава!

- Ъ-ъ... ангажиментите са на лицето Командир Самюъл Ваймс...

- Това съм аз!

- Кой от вас?

- Какво?

- ...зън...

Не каза нищо повече. Ваймс си поигра с мисълта да го изхвърли наред с пустинята, но Сибил можеше да се разстрои, ако научи. Напъха го обратно в джоба си и се опита да се съсредоточи отново върху събитията.

Камъкът, на който седеше, вероятно някога е бил част от колона. Ваймс потърси с поглед и откри останалите парчета, а купчината чакъл отсреща явно е била някога стена. Тръгна бавно покрай

нея, стъпките му отекваха сред каменните късове. Изведнъж установи, че се движи между старите здания или поне между това, което беше останало от тях. Тук имаше отломки от стълбище, там - срутен таван.

Една от разрушените постройки беше малко по-висока от останалите. Той се покатери на плоския покрив и откри два огромни крака. Явно тук е стояла статуя. Вероятно е заемала, доколкото Ваймс разбираше от статуи, някаква героична поза. Сега вече я нямаше, бяха останали само краката от коленете надолу. Те нямаха забележимо героичен вид.

Когато отново слезе на земята, той видя надпис, запазен защото тази страна беше на завет и буквите бяха вдълбани дълбоко в основата. Опита се да го разчете на чезнещата светлина:

AV NOS POSSUM VIDERE DOMUM TUUM

Така-а... 'domum tuum' значи „твоята къща“, май... А 'videre' е „виждам“...

- Какво? - гласно каза той. - „Виждам къщата ти оттука“? Че що за героична фраза ще да е това?

- Сър Самюъл, струва ми се, че е било замислено като заплаха и самохвалство - предположи 71-часовия Ахмед. - Типично за Анкх-Морпорк поведение, бих казал.

Ваймс застана абсолютно неподвижно. Гласът идваше точно иззад гърба му.

Гласът на Ахмед. Но му липсваха отзвучите на плюещата камила и грапав чакъл, който имаше в Анкх-Морпорк. Беше останало единствено изисканото произношение на благородник.

- Тук има ехо - продължи Ахмед. - Мога да бъда навсякъде. Може би точно в момента държа насочен към теб арбалет.

- Но няма да стреляш. И двамата сме заложили прекалено много.

- А, и крадците имат чест, така ли?

- Не знам - отговори Ваймс. Е, добре де... Или е прав, или е труп. - А полицаите имат ли чест?

Очите на сержант Колън се разшириха.

- Да си преместя тежестта на едната страна ли?

- Така функционират летящите килимчета - меко обясни лорд Ветинари.

- Да, ама ако прекаля и се изхлузя?

- Ще остане повече място за нас - безчувствено отговори Бети. - Айде де, сержант, можеш да си преместиш задника!

- Няма да си местя задника където и да е - твърдо каза Колън. Той лежеше върху килимчето проснат в цялата си дължина. Ръцете му конвулсивно стискаха пискюлите. - Просто не е естествено между тебе и разпльоскването да има само някаква черга.

Патрицият погледна надолу:

- Не летим над вода, сержант.

- Знаете за какво говоря, сър! . - Не може ли да летим малко по-бавно? - попита Бети. - Този вятър ми духа воалите, ако ми схващате намека.

Лорд Ветинари въздъхна:

- Не летим особено бързо. Подозирам, че просто килимчето е много старо.

- Да, тука е протрито - забеляза Бети.

- Млъквай - каза Колън.

- Виж, мога даже да си мушна пръста през...

- Млъквай.
  - Забелязахте ли как се клатушка, като се местим?
  - Млъквай.
  - А, гледайте колко мънички изглеждат оттука палмовите дървета!
  - Ноби, ти нали имаше страх от височини? - сети се Колън. - Сигурен съм, страх те е от високото!
  - Това са сексистки стереотипи!
  - Не, не са!
  - Да! Какво очакваш - да си изкълча коляното, да пищя и да плача и после до края да ме носите на ръце ли? Аз ще ви докажа, че жената може да бъде също толкова добра, колкото и мъжа!
  - Ноби, при тебе ще е все едно и също. Слънчасал си и това е. Ти не си жена!
- Бети войнствено подсмъркна:
- Точно такава сексистка забележка очаквах да чуя от тебе.
  - Добре, ама не си!
  - Това е принципен въпрос.
  - Поне сега имаме транспорт - изрече лорд Ветинари с тон, който казваше, че представлението е свършило. - За съжаление нямах време да разбера къде се намира армията им.
  - А! Мога да помогна, сър! - Колън се опита да отдаде чест, след което отново сграбчи килимчето.
  - Разкрих ги с помощта на собственото си лукавство!
  - Тъй ли?
  - Да, сър! Намират се в някакво място, което се казва... ъ-ъ-ъ... Ен ал Самз ла Лейза, сър!
- Килимчето летя известно време в тишина.
- „Където слънцето не свети“ ли? - преведе Патрицият.
- Настъпи още повече тишина. Колън се опитваше да не поглежда към никого.
- Има ли някъде град, който да се казва Гебра? - намръщено попита Ноби.
  - Да, Бе... ефрейтор. Има.
  - Значи са там. Разбира се, разполагате само с женската ми дума за това.
  - Много добре, ефрейтор. Ще се насочим към брега.
- Лорд Ветинари се отпусна. В напрегнатия си зает живот той рядко срещаше хора точно като Колън и Ноби. Те ръсеха непрекъснато глупости... но в същото време имаше нещо... почти отморяващо у тях.
- Когато килимчето се насочи към морето, той започна внимателно да оглежда облачния хоризонт. В ръката си стискаше металния цилиндър, който Леонардо му беше направил.
- Драстичното време изискваше драстични мерки.
- Сър? - каза Колън с глас, приглушен от килимчето.
  - Да, сержант?
  - Искам да знам... Трябва да разбера... Как успяхте... нали... да свалите магарето от минарето?
  - С убеждение, сержант.
  - Как? Просто му приказвахте ли?
  - Да, сержант. С убеждение. И, ако трябва да съм честен, с остра тояга.
  - А-а! Знаех си...
  - Номерът в свалянето на магаретата от минаретата - обясни Патрицият, докато пустинята се

разгръщаше някъде долу, - е да откриеш онази част от магарето, която сериозно желае да слезе на земята.

Вятърът беше утихнал. Птицата в скалите замлъкна за през нощта. Единственото, което ушите на Ваймс можеха да доловят, беше жуженето на нощните пустинни твари.

А гласът на Ахмед каза:

- Искрено съм впечатлен, сър Самюъл. Ваймс пое дълбоко дъх:

- Знаеш ли, наистина ме подведе. „Нека слабините ти да са пълни с плод“. Това беше добро. Наистина реших, че си просто...

Той млъкна. Но Ахмед продължи:

- ...просто поредният камилар с чаршаф на главата? Мили боже. А дотук се справяше толкова добре, сър Самюъл. Принцът беше много изненадан.

- О, айде стига. Ти се разнасяше наоколо и само правеше двусмислени намеци за пъпешите. Какво се очакваше да си помисля?

- Не се ядосвай, сър Самюъл. Аз го считам за комплимент. Сега можеш да се обърнеш. Не бих си и помислил да те нараня, освен ако не направиш нещо... глупаво.

Ваймс се обърна. Единственото, което видя, беше тъмен силует в сиянието на залеза.

- Видях те, че разглеждаше руините - каза Ахмед. - Хората на Тактикус са го построили, когато са се опитвали да завладеят Квач. По днешните стандарти не е чак толкова голям град, разбира се. Той просто е искал да подчертае намерението си. Сякаш е казал „Тук сме и тук ще останем“. Но после вятърът сменил посоката си.

- Ти ли уби Снежния склон?

- Терминът е „екзекутирах“. Мога да ти покажа признанието, което той подписа саморъчно преди това.

- Доброволно ли?

- Повече или по-малко...

- Моля?

- Нека да приемем, че му посочих алтернативите на подписването. Бях достатъчно учтив, за да оставя бележника му. В края на краищата, трябваше да поддържам твоя интерес. И недей да ме гледаш по този начин, сър Самюъл. Аз се нуждаю от теб.

- Как можеш да прецениш как съм те гледал?

- Предположих. Гилдията на убийците вече беше обявила цена за главата му, така или иначе. А по щастливо стечение на обстоятелствата, аз съм неин член.

- Ти?

Ваймс изплю сричката. И се замисли: а защо не? Хората пращат децата си от хиляди мили разстояние, за да се учат в колежа на Гилдията на убийците.

- О, да. Най-добрите години от живота ми, така ми казваха. Общежитието ми беше Къщата на пепелянките. „Да живее училището! Да живее училището! Да живее училището!“ - Той въздъхна като принц и се изплю настрана като камилар. - Ако затворя очи, още мога да си представя вкуса на она особен крем-карамел, дето ни го даваха в понеделник. Мили боже, как се връща всичко... Спомням си всяка кална уличка. Господин Диблър още ли продава ужасните си наденички в хлебче на Петмезената улица?

- Да.

- Все си е същия стар Диблър, а?

- Все същите наденички.

- Ако веднъж ги опита човек, повече никога не може да ги забрави.

- Вярно.

- Не, не се движи прекалено бързо, сър Самюъл. В противен случай се опасявам, че ще трябва да ти прережа гърлото. Ти ми нямаш доверие и аз ти нямам доверие.

- Защо ме довлече дотука?

- Да съм те довлякъл? Наложил ми се да повредя собствения си кораб, за да не ме изпуснеш!

- Да, но... ти... знаеше как ще реагирам. Сърцето на Ваймс като че замря. Всеки знаеше как ще реагира Сам Ваймс...

- Да. Искаш ли цигара, сър Самюъл?

- Мислех, че смучеш проклетите си карамфилчета.

- В Анкх-Морпорк - да. Където и да отидеш, добре е винаги да изглеждаш малко... чуждоземен, защото на всички им е известно, че чужденците са тъпички. Между другото, цигарите ми са доста добри.

- „Свежестта на пустинята“, а?

- Ха! Всеки знае, че клачианските цигари се правят от камилска тор!
Блесна клечка кибрит и докато Ахмед палеше цигарата му, Ваймс за миг улови очертанието на гърбавия му нос.

- Със съжаление трябва да призная, че това е една сфера, в която предразсъдъците имат някои факти в своя подкрепа. Не, тези са дошли чак от Сумтри. Това е остров, за който се говори, че тамошните жени нямат души. Аз лично се съмнявам в това.
Ваймс можеше да види очертанията на ръката, която му подаваше пакета. Замисли се дали ако я сграбчи...

- Как си с късмета? - вметна Ахмед. - Подозирам, че е на привършване.

- Да. Човек трябва да знае докъде се простира късметът му. Сър Самюъл, да обяснявам ли и как разбрах, че си добър човек?

В светлината на изгряващата луна Ваймс можеше да види как Ахмед извади цигаре, пъкна една цигара вътре и почти гнусливо я запали.

- Кажй.

- След опита за покушение върху живота на принца аз подозирах всекиго. Докато ти подозираше само твоите хора. Не можеше да накараш сам себе си да повярваш, че клачианците може да са го извършили. Защото това би те поставило наравно със сержант Колън и останалите, за които клачианците са „ония, дето си правят цигарите от камилска тор“.

- Ти нали си полицай?

- Получавам заплатата си, да го наречем по този начин, като вали на принц КаDRAM.

- Не ми се вярва да е много доволен от тебе в момента. Трябваше да охраняваш брат му, нали?
„Както и аз“ - продължи наум Ваймс. Но какво, по дяволите...

- Да. И ние си мислехме така, сър Самюъл. Ти си мислеше, че са твоите хора, аз мислех, че са моите. Разликата е само, че аз се оказах прав. Смъртта на Куфурах е била замислена в Клач.

- А, тъй ли? Затова са искали Стражата да си мисли...

- Не, сър Самюъл. Важното е какво някой е искал ти да си помислиш.

- Тъй ли? Добре, ама тука грешиш. Всичките онези работи със разсипаните по пода стъкла и пясъка, аз ги... разкрих... моментално...

Гласът му заглъхна бавно. След малко Ахмед се обади почти със съчувствие:

- Да, разкри ги.

- По дяволите!

- О, в някои отношения ти беше прав. На Ози първоначално е било платено в долари. След това някой е проникнал, като е внимавал повечето от счупените стъкла от прозореца да нападат от външната страна, и е подменил парите. И разхвърлял пясъка. Трябва да призная, че намирам това с пясъка за малко прекалено. Никой не е толкова загубен. Но те са искали да бъдат сигурни, че ще изглежда като нескопосан опит.

- Кой е бил?

- А, дребен крадец. Наричат го Боб-Боб Хардйойо. Дори не е знаел какво върши, с изключение на това, че някой се наема да му плати. Одобрявам твоя град. За достатъчно пари в него могат да се намерят хора за всяка работа.

- Но все някой трябва да му е платил.

- Човек, който го е срещнал в кръчмата.

Ваймс мрачно кимна. Удивително е колко много хора проявяват желание да започнат общ бизнес с човека, когото са срещнали снощи в кръчмата.

- Мога да си го представя.

- Видиш ли, ако дори страховитият Командир Ваймс, за когото дори и клачианските политици знаят, че е непреклонно почтен и чист човек, макар и малко не дотам интелигентен... Ако дори той твърди, че покушението е организирано от неговите хора... Нали светът гледа? Светът скоро ще разбере. Щото, ако започнем война заради някаква си скала в морето - човек се чувства някак неудобно. Край брега си имаме достатъчно канари. Но да започнеш война, защото някакви си чуждестранни кучета са убили мирния пратеник... Това, струва ми се, светът би приел и разбрал.

- „Не дотам интелигентен“? - повтори Ваймс.

- О, не се вкисвай чак толкова. Онова в посолството си беше чиста проба храброст.

- Беше си чиста проба кошмар!

- Е, в този случай разделителната линия е тънка. Но беше нещо, което не съм очаквал.

Черното топче на флипер-машината, която играеше в мозъка на Ваймс, уцели джоба.

- Но си очаквал пожара, така ли?

- Сградата трябваше да е на практика празна по това време...

Ваймс внезапно се хвърли напред. Ахмед се оказа прикован о отсрещната колона, ръцете на Ваймс здраво го стискаха за гърлото. Краката му ритяха във въздуха, без да намират опора.

- Жената щеше да изгори вътре!

- Беше... необходимо! - дрезгаво прошепна Ахмед. - Трябваше... някак да... им... отклоня... вниманието! Животът му... беше... в опасност, трябваше да го измъкна оттам! Не бях видял... жената, докато... не стана... прекалено късно... заклевам ти се!

През аления воал на гнева Ваймс усети леко бодване в коремната област. Той погледна надолу

към ножа, който сякаш с вълшебство се появи в ръката на другия.

- Чуй ме... - прошепна Ахмед. - Принц Кадрам поръча убийството на брат си... Какъв по-добър повод би намерил, за да покаже... подлостта на любителите на наденица... от убийството на пратеника с мирна мисия...

- Да убива собствения си брат? И ти очакваш да повярвам на това?

- Писмата са били изпращани... до посолството... шифровани...

- На стария посланик? Не ти вярвам!

Ахмед замълча за момент.

- Ама ти май наистина не можеш да повярваш! Бъди щедър, Сър Самюъл. Наистина се дръж с хората като с равни. Дай на клачианците правото да бъдат гадни манипулативни копелета, а? На практика посланикът не е нищо повече от надут идиот. Анкх-Морпорк няма монопол върху този тип хора. Но неговият заместник получаваше пръв писмата. Той е един... амбициозен млад човек... Ваймс отпусна хватката си.

- Заместникът ли? Хм-м-м... Почувствах, че е непочтен, още щом го зърнах!

- Подозирам, че първо си зърнал в него клачианец, но тъй или иначе схванах мисълта ти.

- А ти си знаел шифъра, така ли?

- Е, хайде сега! Не четеш ли бумагите на лорд Ветинари наопаки, когато стоиш пред бюрото му на аудиенция? Между другото, аз съм полицаят на принц Кадрам...

- Значи той ти е шеф, така ли?

- Кой е твоят шеф, сър Самюъл? Когато ножът опре до кокала?

Двамата стояха все още вкопчени един в друг. Ахмед хъхреше. Ваймс отстъпи.

- А писмата до посолството... взе ли ги?

- Разбира се! Както си бяха с печатите. Ахмед се зае да разтвива врата си.

- Боже мой! Оригиналите?! Мислех си, че ще бъдат поставени под девет ключа!

- Бяха. В посолството. Но в бъркотията на пожара всички изнасяха по-важните документи. Беше много... полезен пожар.

- Заговор за братоубийство... е, поне в съда няма да имаш проблеми...

- Какъв съд? Кралят е съдията! - Ахмед седна. - Ние не сме като вас. Вие убивате кралете си.

- Думата е „екзекутираме“. Освен това сме го правили само веднъж, и то преди ужасно много време. Затова ли ме доведе тук? За какво беше изобщо цялата тази драма? Не можеше ли да дойдеш да се видим в Анкх-Морпорк?

- Подозрителен човек си ти. Щеше ли да ми повярваш? А и трябваше да измъкна принц Куфурах оттам, преди... как да го кажа... да „издъхне от раните си“.

- Къде се намира принцът сега?

- Наблизо. И на сигурно място. В пустинята ще е на далеч по-сигурно място, отколкото в Анкх-Морпорк, вярвай ми.

- Добре ли е?

- Оправя се. Една стара жена, на която имам доверие, се грижи за него.

- Майка ти?

- Не, за бога! Майка ми е д'рег! Би се почувствала силно оскърбена, ако ѝ се доверя. Би решила, че не ме е възпитавала правилно. - Този път той улови изражението на Ваймс. - Ти сигурно ме

мислиш за образован варварин?

- Нека да кажем, че аз бих дал на Снежния склон малко преднина.

- Тъй ли? Огледай се, сър Самюъл. Твоят... район... е град, който можеш да обходиш за половин час. Моят район са два милиона квадратни мили пустиня и планини. Моите помощници са ятаганът и камилите и, да ти кажа право, никой от тях не е особено приказлив, вярвай ми. О, градовете и селцата си имат своя собствена стража, един вид. Не си падат по сложните разсъждения. Но моя работа е да обикалям по забутаните кътчета, да издирвам престъпници и убийци на петстотин мили от всеки, който би бил на моя страна. Така че аз трябва да внушавам страх и да нанасям първия удар, защото никой няма да ми даде шанс да нанесе втори. Аз съм почтен човек в известен смисъл. Така мисля. Аз оцелявам. Оцелях седем години в общественото училище в Анкх-Морпорк под снизходителните погледи на синовете на благородниците. В сравнение с това животът сред д'регите си е направо лек и приятен, мога да те уверя. Аз раздавам своето правосъдие незабавно и евтино.

- Научих как си се сдобил с името си...

Ахмед сви рамене.

- Човекът беше отровил водата. Това беше единственото кладенче на двайсет мили разстояние. Измряха петима мъже, седем жени, тринайсет деца и трийсет и една камили. А някои от тях бяха много ценни камили, трябва да знаеш. Имах показанията на човека, който му продал отровата, и тези на достоверен свидетел, видял го край кладенеца в съдбоносната вечер. Веднъж щом получих и показанията под клетва на слугата му, защо трябваше да отлагам с още цял час?

- Понякога ние прибъгваме до съдебни процеси - отбеляза Ваймс.

- Да. Лорд Ветинари отсъжда. Е, хубаво, на петстотин мили от другите хора аз съм законът. - Ахмед махна с ръка. - О, без съмнение човекът би обяснил, че има смекчаващи вината обстоятелства, че е имал нещастно детство, че страда от остра форма на Зарази-Кладенче. Но аз съм свикнал да обезглавявам страхливи убийци.

Ваймс се предаде. Човекът имаше право. Човекът имаше цял меч освен това.

- Всеки скача според тоягата - заключи той.

- Мечът спестява и подскачането - ухили се Ахмед. - Недей да се мръщиш, беше майтап. Аз знаех, че принцът замисля заговор и си казах: не е редно. Ако убие някой анкх-морпоркски лорд, това би било политика. Но да убие брат си... Помислих си - как да преследвам дребни престъпници из планините, като ще съм станал част от много по-голямо престъпление? Принцът иска да обедини цял Кляч. Лично аз харесвам малките племена и държавици, дори и с техните малки войни. Не бих възразил, ако нападнаха Анкх-Морпорк защото така им се иска или заради ужасните ви лични навици, или заради немислимата ви арогантност... Има достатъчно причини да се воюва с Анкх-Морпорк. Но лъжата не е една от тях.

- Разбирам те - каза Ваймс.

- Но какво бих могъл да направя сам? Да арестувам Принца ли? Аз съм негов полицаи, както ти си полицаи на Ветинари.

- Не. Аз съм служител на закона.

- Знаем само, че трябва да има полиция дори и за кралете.

Ваймс замислено се загледа в обляната от лунна светлина пустиня.

Някъде там се намираше армията на Анхк-Морпорк, доколкото бяха успели да я съберат. А някъде отгатък чакаше армията на Клач. Хиляди мъже, които иначе вероятно биха си допаднали, ако се видят на чашка в кръчмата, сега щяха да се втурнат едни срещу други и щяха да се избиват, а след първата атака вече нямаше да има нужда от извинение да го направят отново и отново...

Той си припомни как в детските си години слушаше старците на улицата да си говорят за войната. По негово време не бе имало твърде много войни. Градовете-държави в Сто Лат основно се опитваха да се докарат взаимно до банкрут, докато Гилдията на убийците не решише въпросите им на равни начала. Повечето хора всъщност само се дърлеха и въпреки че това дразнеше, беше далеч по-добре от копие, забито в черния дроб.

Най-живо си спомняше, освен описанията на локви, пълни с кръв и хвърчащи крайници, думите на един старец: „И ако кракът ти затънеш в нещо, винаги беше най-умно да не поглеждаш какво е то, за да не си избълваш вечерята". Старецът не обясни по-подробно. Но останалите старци като че разбраха. Както и да е, нищо не беше по-лошо от обясненията, които Ваймс си представяше сам.

Той си спомняше още за други трима старци, които се грееха по цял ден на слънцето на една пейка. Те общо разполагаха с пет ръце, пет очи, четири и половина крака и две и три четвърти лица. И седемнайсет уши. (Уинстън Лудия показваше колекцията на всяко добро момченце, което му изглеждаше достатъчно уплашено.)

- Значи той е искал да започне война. Ваймс трябваше накрая да си отвори устата и да го произнесе на глас, защото в противен случай главата му не би могла да побере подобна идиотска идея. Човекът, за когото всички казваха, че бил честен, благороден и добър, искаше война.

- Да, разбира се - съгласи се Ахмед. - Нищо не сплотява така хората, както хубавата война.

Как да се разбереш с някого, който разсъждава по този начин? Ваймс се замисли. При обикновения убиец... е, човек има цял спектър от възможности. Той можеше да се справи с обикновен убиец. Имаме престъпници, имаме и полицаи и те създават своего рода люлка, която някак си се уравновесява. Но когато се сблъскаш с човек, който сяда и решава да започне война, какво, в името на седемте кръга адови, може да уравни такъв човек? Тогава е нужен полицай с размерите на държава.

Човек не можеше да вини войниците. Те просто стояха и чакаха да бъдат насочени в правилната посока.

Нещо изтропа в срутената колона. Ваймс погледна натам и издърпа полицейската палка от джоба си. Тя проблесна на лунната светлина.

Каква работа можеше да върши това нещо? Означаваше, че той има правото да преследва и лови дребни престъпници, извършили дребни престъпления. Беше безсилно срещу толкова големите престъпления, че човек дори не можеше да ги види. А той живееше в тях. Значи... по-безопасно ще е да се придържахме към малките престъпления, Сам Ваймс.

- АЙДЕ, ЮНАЦИ! ДАЙТЕ ДА ГИ ЗАВРЕМ В ДИРНИКА НА ГЪОГРАФИЯТА!

Тъмни фигури наскачаха иззад порутените колони. Ятаганът на Ахмед изпищя тънко, когато той го извади с един замах от ножницата.

Ваймс видя как към него се устремява алебарда - анхк-морпоркска алебарда! - и уличните рефлексии взеха връх. Той не загуби време да се подхилва на човек, който беше достатъчно глупав

да напада пешни войник с пика. Приклекна, за да избегне острието, сграбчи дръжката и дръпна с такава сила, че собственикът на оръжието налетя право върху замахналия насреща крак.

После отскочи настрана, като се бореше да измъкне меча си изпод непознатите му одежди. Залегна, за да избегне дивия замах на друга сенчеста фигура, лакътят му се заби в нещо болезнено.

Когато отново се изправи, се оказа лице в лице с човек и гол меч в ръка...

...разнесе се копринен звук... ..и човекът се люшпа назад... на лицето му все още беше изписана изненада, когато главата отлетя настрана от тялото.

Ваймс смъкна покривалото си за глава.

- Аз съм от Анкх-Морпорк, тъпанари такива! Едър силует с меч във всяка ръка изникна пред него.

- ШТИ ОТКЪСНА ИЗИКА ЕЙ СИГА, ТИ... ТИ... МАЗЕН... О, вие ли сте, сър Самюъл?

- Ъ? Уиликинс?

- Да, сър. - Икономът му се изпъчи.

- Уиликинс?

- Извинете ме само за момент, сър... СПРЕТЕ, ЕЙ ВИЕ КУЧИ СИНОВЕ... не бях известен за вашето присъствие тук, сър.

- Оня там още се бие, сержант!

Ахмед беше опрял гръб в колоната. В краката му вече лежеше един труп. Трима мъже се опитваха да се приближат достатъчно до него, но и да не попаднат в обсега на свистящата стена, която създаваше с ятагана си.

- Ахмед! Те са на наша страна! - изрева Ваймс.

- А, тъй ли било? Извини ме тогава. Ахмед свали меча си и измъкна цигарето от устата си. Кимна към един от войниците, които се бяха опитали да го убият, и каза мило:

- Добро утро.

- К'во, и ти ли си един от наш'те?

- Не, аз съм от...

- Той е с мене! - излая Ваймс. - Как се озова тука, Уиликинс? Сержант Уиликинс, както виждам.

- Патрулирахме, сър, и бяхме нападнати от група клачиански господа. При последвалата неразбория...

- ...трябваше да го видите само, сър! Отхапа носа на копелето, ей тъй - допълни един от войниците.

- Вярно е, сър, че проявих грижовност да защитя доброто име на Анкх-Морпорк. Както и да е, след като...

- ...и оня тип, сержант, как го намушка право в...

- Моля те, редник Бурк, в момента уведомявам сър Самюъл за протеклите събития, - каза Уиликинс.

- Сержантът тебе да 'земе медал, сър!

- Тези от нас, които оцеляха, трябваше да се укрият от вражеските патрули и тъкмо обмисляхме възможността да легнем край тази постройка и да очакваме зората, когато се натъкнахме на вас и на този господин.

Ахмед го наблюдаваше зяпнал.

- Сержант, колко души наброяваше клачианският патрул? - попита той.

- Деветнайсет души, сър.
- Много прецизно сте ги преброил, на тази светлина.
- Бях в състояние да ги преброя... пост фактум, сър.
- Искаш да кажеш, че сте ги убили всичките?
- Да, сър - кротко потвърди Уиликинс. - Въпреки че и ние загубихме петима човека, сър. Ако не броим редниците Хобли и Уеб, сър, които за съжаление изглежда починаха в резултат на настоящото нещастно недоразумение. С ваше позволение, сър, ще отнеса телата.
- Горките - каза Ваймс, който чувстваше, че това не е достатъчно като епитаф, но е по-добре от нищо.
- Късметът на войника, сър. Редник Хобли, приятелите му го наричаха Рижавия, беше на деветнайсет и живееше на Тирбушонената улица, където приживе произвеждаше връзки за обувки. - Уиликинс хвана ръцете на мъртвеца и ги скръсти на гърдите му. - Ухажваше една млада дама, наречена Грейс, снимка на която беше така любезен да ми покаже снощи. Както ми беше дадено да разбера, тя работи като прислужничка у лейди Вентури. Ако бъдете така добър да ми подадете главата му, сър, ще се оправя нататък **ЕЙ ЛЕКЕТА КОЙ ВИ РАЗРЕШИ ДА СЯДАТЕ Я СКАЧАЙТЕ НА КРАКА НА СЕКУНДАТА ИЗОПНИ ГЪРДИ СВАЛИ ШЛЕМА ОТДАЙ ПОЧИТ ПРОЯВИ РЕСПЕКТ!**
- Облаче дим се изтърколи покрай ухото на Ваймс.
- Знам какво си мислиш - каза Ахмед. - Но така е на война, сър Самюъл. Събуди се и помириши кръвта.
- Но... само до преди минута те бяха живи...
- Твоят приятел явно знае по-добре от теб как стават тези неща. Ти - не.
- Той е иконом!
- Е, и? Убий или ще бъдеш убит - това важи даже и за икономите. Ти не си войник по душа, сър Самюъл.
- Ваймс тикна полицейската си палка под носа му.
- Аз не съм убиец по душа! Виждаш ли това? Виждаш ли какво пише на него? Аз трябва да пазя мира! А ако за целта ми се налага да избивам хора, значи просто чета погрешното упътване.
- Уиликинс безшумно се появи, като мъкнеше втория труп.
- Нямах привилегията да науча много за този мдад човек. Наричахме го Паяка, сър. - Поизправи се. - Свиреше доста зле на хармоника и надълго и нашироко разказваше за дома си. Бихте ли желал един чай, сър? Редник Смит тъкмо го запарва. Хмм...
- Икономът учтиво се покашля.
- Да, Уиликинс?
- Не ми допада да подхващам въпроса, сър...
- Казвай, човече!
- Случайно да носите със себе си такива неща като бисквити, например? За чая ви, сър? Колебая се да ви предложа чай без бисквити, но ние самите не сме яли вече два дена.
- Но нали сте били на патрул?
- Снабдителна мисия, всъщност, сър. Уиликинс изглеждаше притеснен. Ваймс се наежи:
- Искаш да кажеш, че Ръждьо не ви е осигурил нищо за ядене ли?

- О, напротив, сър. Но после се разчу, че...
- Разбрахме, че нещо не е наред, щом консервите с овнешко започнаха да гърмят - промърмори редник Бурк.- И бисквитите бяха доста... жизнени. Оказа се, че проклетият Ръждьо ни е дал храна, дето и тия с чаршафите по главите не я ядат...
- А ние, както е известно, ядем всичко - каза 71-часовия Ахмед.
- РЕДНИК БУРК СМОТАНЯК ТАКЪВ РАЗГОВАРЯШ С КОМАНДВАЩИЯ СИ ОФИЦЕР СЯКАШ ВЕЧЕ СИ КАПИТАН СРАМОТА искрено се извинявам, сър, но всички се чувстваме леко... отпаднали.
- Мина доста време, откак отхапа последния нос ли? - попита 71-часовия Ахмед.
- Ахахаха, сър - отговори Уиликинс.
- Ваймс въздъхна.
- Уиликинс, когато свършите, искам ти и хората ти да дойдете с мене.
- Много добре, сър. Ваймс кимна на Ахмед.
- И ти също. Ножът е опрял до кокала.

Горещият вятър развяваше знамената. Слънцето се отразяваше във върховете на копията. Лорд Ръждьо огледа армията си и реши, че е добра. Но малка.

Той се наведе към адютанта си.

- Нека въпреки това да не забравяме, че генерал Тактикус е бил десетократно превъзходен по сила, когато е превзел прохода Ал-Иби, - каза.
- Да, сър. Въпреки че доколкото си спомням, сър, неговите хора са яздил слонове при тази си победа - отвърна лейтенант Хорнет. - И са имали провизии - добави многозначително.
- Сигурно, сигурно. Но пък кавалерията на лорд Пинву веднъж нападнала и разбила цялата армия на Псевдополис. Тази победа е възпята в песни и легенди.
- Но всички са били избити, сър!
- Да, да, но въпреки това е била паметна атака. И всяко дете знае, нали така, историята за стоте ефебианци, които победили цялата тсортеанска армия? Пълна победа, а? А?
- Да, сър - мрачно каза адютантът.
- Съгласен си с мене, значи?
- Да, сър. Но историците твърдят, че и земетресението е помогнало.
- Добре де, но не може да не признаеш, че Седемте юнака от Херген са победили племената на Дългокраките, въпреки че са били превъзходани в съотношение сто към един?
- Да, сър. Това е люлчина песен, сър. Никога не се е случила в действителност.
- Момче, ти да не твърдиш, че бавачката ми е била лъжкия?
- Не, сър - бързо каза лейтенант Хорнет.
- Значи ще се съгласиш, че барон Мимбълдроун с една ръка е надвил армиите на Сливовия пудинг и е изял стафидите им?
- Завиждам му, сър. - Лейтенантът отново огледа редиците. Хората бяха много гладни, въпреки че лорд Ръждьо вероятно щеше да ги нарече загладени. Щяха и да са по-зле, ако не беше ненадейният дъжд от варени омари по пътя. - Хм-м... не мислите ли, сър, че след като имаме малко свободно време в момента, бихме могли да помислим върху разположението на хората си,

сър?

- На мене ми изглеждат много добре разположени. Храбри мъже, горящи от нетърпение да влязат в боя!

- Да, сър. Имах предвид... по-скоро... ами... да ги разпределим по позиции, сър.

- Нищо им няма на хората! Виж колко красиво са строени в редици! А? Гора от стомана, която твърдо ще удари право в черното сърце на клачианския агресор!

- Да, сър. Но - разбирам, че това е съвсем нищожна възможност - би могло да се случи така, че докато се прицелваме в сърцето на клачианския агресор...

- ...в черното му сърце... - поправи го лорд Ръждьо.

- ...в черното му сърце, сър, ръцете на клачианския агресор - ето тези поделения, сър, - ще се затворят около нас в класическата схема на клещите.

- Гората от стомана ни послужи великолепно във втората война срещу Куирм!

- Нея я загубихме, сър.

- Но бяхме на косъм от победата!

- Но въпреки това я загубихме, сър.

- Какво работеше като цивилен, лейтенанте?

- Бях земемер, сър, и мога да чета клачиански. Затова ме произведохте офицер.

- Значи не знаеш как да се биеш?

- Знам само да меря и да смятам, сър.

- Ба! Покажи малко кураж, човече! Макар да се обзалагам, че няма да има нужда. На Джони Клачианеца не му стаска да се бие. Веднъж да опита вкуса на студеното острие и е свършен!

- Разбирам ви, сър - отговори адютантът, който беше наблюдавал клачианските позиции и имаше собствено мнение по въпроса.

А то се състоеше в следното: главните сили на клачианската армия побеждаваха всеки, с когото се сражаваха през последните години. За простия човек това означаваше, че оцеляваха онези войници, които навреме придобият навика да остават живи в края на всяка битка. Освен това имаха богат опит от сблъсъка си с многобройни врагове. Умираха глупаците.

Днешната армия на Анкх-Морпорк, от своя страна, никога не се беше сблъсквала с враг, въпреки че ежедневната практика на градския живот се броеше за опит, особено в по-крайните квартали. Той вярваше, заедно с генерал Тактикус, че храбростта и неукротимият човешки дух са прекрасни неща, които обаче остават на второ място, ако се сравнят с комбинацията от храброст, неукротим човешки дух и числено превъзходство шест към едно.

Всичко звучеше толкова гладко в Анкх-Морпорк, мислеше си той. Доплаваме до Клач, в Ал-Кхали сме в ранния следобед, прием шербет в компанията на гъвкави млади дами в „Рхокси“. Клачианците зърват оръжията ни и побягват като луди.

Е, добре, но клачианците ни огледаха доста добре тази сутрин. Досега не са се разбягали. Но пък изглежда доста се забавляваха.

Ваймс подбели очи. Изглежда, че вършеше работа... но как?

Бе се наслушал на достатъчно добри оратори и капитан Керът не беше сред тях. Той се колебаеше, губеше нишката на мисълта си и в края на краищата объркваше цялото си слово. И

въпреки всичко...

Наблюдаваше лицата, обърнати към Керът. Там бяха д'регите, онези от клачианците, които пожелаха да останат, както и Уиликинс с понамалялата му дружина. Те слушаха.

Беше като някаква магия. Той обясняваше на хората, че са готини типове, и те знаеха, че не са готини типове, но начинът, по който им го казваше, ги караше да му повярват за известно време. Веднъж някой да помисли, че те са добри и почтени граждани - просто е немислимо да го разочарова човек. Керът владееше огледалото на словото, което отразяваше каквото на човек му се искаше да зърне в него. Но важното беше, че той наистина вярваше във всяка своя дума.

Но дори и при това положение, мъжете погледжаха от време на време към Ваймс и Ахмед, личаха мислите им, течачи някъде отдолу в съзнанията им: „Всичко ще да е наред, щом и тия там са на наша страна." Това, Ваймс трябваше да признае със срам, беше едно от предимствата на армиите. Хората се обръщаха към други хора, за да получат заповед какво да правят.

- Това някакъв номер ли е? - попита Ахмед.

- Не. Той не владее никакви трикове - отвърна Ангуа. - Наистина. Ъх-ох!...

В редиците имаше някакво счепкване. Керът закричи по посока на сбиването, наведе се и вдигна редник Бурк и един д'рег. Стискаше по един пояс във всеки свой грамаден юмрук.

- Вие двамата, какво става тука?

- Той ме нарече брат на прасетата, сър!

- Лъжец! Ти ме нарече мазна бърсалка за чинии!

Керът поклати глава.

- А досега се разбирахте толкова добре - тъжно промълви той. - Наистина няма нужда да се държите по този начин. Сега искам ти, Хашел и ти, Винсент, да си стиснете ръцете, става ли? И да се извините един на друг. На всички ни беше доста напрегнато напоследък, но знам, че вие двамата сте чудесни момчета и...

Ваймс чу Ахмед да мърмори под носа си:

- Е, сега вече е свършено с него...

- ...затова просто си стиснете ръцете и ще забравим за случката.

Ваймс крадешком погледна към 71-часовия Ахмед. Човекът беше застинал с восьчна усмивка на лице. Двамата провинили се предпазливо докоснаха ръцете си, сякаш очакваха да изкочат искри при допира.

- Хайде сега, Винсент, извини се на господин Хашел...

Чу се неохотно:

- 'Звинявай.

- И се извиняваме за какво? - настоя Керът.

- ...Извинявам се, че го нарекох мазна бърсалка за чинии...

- Много добре. Сега ти, Хашел, извини се на редник Бурк.

Очите на д'рега бясно се завъртяха в орбитите си, като търсеха пролука, достатъчно широка, за да се шмугнат и да избягат заедно с прикрепеното към тях тяло. След това той се предаде.

- 'Звинявай.

- За?...

- 'Звинявам се, че го нарекох брат на прасетата...

Керът пусна внимателно двамата мъже на земята.

- Добре! Сигурен съм, че веднъж като се опознаете, ще се разбирате страхотно помежду си...

- Нали не видях това, което току-що видях? - попита Ахмед. - Не го видях току-що да говори като възпитателка в начално училище на Хашел, който, по случайност знам, веднъж ритнал някакъв човек толкова силно, че носът му се озовал в едно от ушите му.

- Да, точно това видя - натърти Ангуа. - А сега ги наблюдавай.

Когато останалата част от разнородния отред отново обърна лица към Керът, двамата побойници си размениха притеснени погледи, изпълнени с взаимното разбиране за унижението, на което са били подложени заедно.

Редник Бурк плахо предложи цигара на Хашел.

- Магията действа само когато той е наоколо - обясни Ангуа. - Но въпреки това работи.

„И дано продължи“ - безгласно се молеше Ваймс.

Керът се приближи до коленичилата камила и я възседна.

- Това е Злият братовчед на чакала! - ахна Ахмед. - Камилата на Джабар! Хапе всеки, който се опита да я язди!

- Да, но това е Керът.

- Хапе дори самия Джабар!

- А забеляза ли как внезапно се научи да язди камила? - подхвърли Ваймс. - И как да си повдигне робата? Той се вмести в нещата. Момчето е израснало в мина на джуджетата. Отне му не повече от месец да научи собствения ми проклет град по-добре от мене.

Камилата се изправи полека. Сега знамето, помисли Ваймс, някой да му даде знаме. Когато човек отива на война, трябва да носи знаме.

Полицай Шу точно навреме подаде копие с навито около него платно. Изглеждаше изключително горд от себе си. Уши знамето в условията на пълна секретност преди не повече от половин час. Когато има наблизомоби, човек винаги разполага с игла и конец.

Но не го развявай, мислено пожела Ваймс. Нека не го виждат. За тях е достатъчно да знаят, че маршируват под своето знаме.

Керът размаха копие.

- Аз ви обещавам - извика той. - че ако победим, никой няма да ни запомни. Но ако загубим, никой няма да го забрави!

Това беше вероятно един от най-тъпите призивни викове, каза си Ваймс, след паметното „Нека всички си прережем гърлата, момчета!“ на генерал Пидли. Но беше възнаграден с мощно „ура“. Човек просто не можеше да не си представи магията, която течеше на нивото на костния мозък. Хората следваха Керът от любопитство.

- Хубаво, сега имаш армия, струва ми се - каза Ахмед. - И после какво?

- Аз съм полицай. Както и ти. А тук ще се извърши едно престъпление. Яхай камилата! Ахмед направи дълбок метан:

- Офенди, щастлив съм да бъда предвождан от бял офицер.

- Ама аз не исках...

- Някога яздил ли си камила, сър Самюъл?

- Не!

- Тъй ли? - Ахмед мимолетно се усмихна. - Много е лесно - сричай я лекичко, за да тръгне. А когато искаш да спреш, я удряш колкото можеш по-силно с пръчката и викаш „Хът хът хът хът!“

- За да я накарам да спре, трябва да я удрям с пръчката ли?

- Сещаш ли се за друг начин? - попита 71-часовия Ахмед.

Неговата камила обърна глава към Ваймс, изгледа го и се изплю в окото му.

Принц Кадрам и генералите му наблюдаваха врага в далечината от гърбовете на конете си. Най-разнородни клациански армии бяха строени пред портите на Гебра. Сравнени с тях, анкх-морпоркските волнонаемници изглеждаха като групичка туристи, които са си изпуснали автобуса.

- Това ли е всичко? - попита принцът.

- Да, сир, - отговори генерал Ашал,- но, разбирате ли, те вярват, че съдбата е на страната на смелите.

- Това ли им служи за извинение да разгърнат такава достойна за пренебрежение малка армия?

- Ах, сир, но те вярват, че ние ще се обърнем в бягство в мига, когато вкусим студената стомана.

Принцът огледа знамената, които се вееха в далечината.

- Защо?

- Не бих могъл да отговоря, сир. Изглежда, че е въпрос на вярвания.

- Странно. - Принцът кимна към един от телохранителите си. - Подай ми някаква студена стомана!

След кратка припряна дискусия много предпазливо му беше подаден един меч с ръкохватката напред. Принцът го огледа внимателно, след това с театрална показност го лизна. Войниците се разсмяха.

- Не - заключи той накрая. - Не, трябва да отбележа, че не се чувствам ни най-малко неуверен и изпълнен със съмнения. Тази стомана достатъчно студена ли е?

- Лорд Ръждьо вероятно го е казал метафорично, сир.

- Аха. Такъв си е той. Добре, хайде да отидем да ги посрещнем. В края на краищата, трябва да се покажем цивилизовани.

Той сръга коня си. Генералите се подредиха след него. Принцът отново се наклони към генерал Ашал:

- И защо трябва да се срещаме преди битката?

- Това е нещо като... жест на добра воля, сир. Воините отдават почит един на друг.

- Но този човек е безнадежден некадърник!

- Така е, сир.

- А ние ей сега ще насъскаме няколко десетки хиляди наши хора срещу него.

- Така е, сир.

- И какво се опитва да постигне този маниак? Да ми каже, че няма нищо лично против мен ли?

- Общо взето, сир... да. Научих девиза на училището, което е завършил: „Не е важно дали ще спечелиш или ще загубиш, важно е участието.“

Устните на принца помръдваха, докато пробваха мисълта на вкус. Накрая каза:

- И въпреки че знаят това, хората продължават да приемат заповеди от него?

- По всичко изглежда, че да, сир.

Принц Кадрам поклати глава. Можем да се поучим от Анкх-Морпорк, обичаше да казва баща му. Най-често какво не бива да правим. И принцът се учеше.

Първо научи, че Анкх-Морпорк някога е владял голяма част от Кляч. Бе обходил руините на техните градове из провинциите си. И когато узна името на човека, който бе имал дързостта да ги издигне, прати свои шпиони в Анкх-Морпорк, за да научат колкото се може повече за него.

Наричали са го генерал Тактикус. Принц Кадрам беше изчел много и беше запомнил всичко. „Тактиката“ се оказа извънредно полезна при разширяването на империята му. Разбира се, имаше си недостатъци. Империята има граници, а през границите нахлуват бандити. Значи човек трябва да изпрати сили да се разправят с бандитите, а за целта му се налага да окупира страната им. И в края на краищата човек се оказва възнаграден с още един непокорен васал, когото трябва да управлява. А той на свой ред също си има граници, през които от дъжд на вятър влизат нашественици. И новоизлюпилите се данъкоплатци настояват за защита срещу техните братя-бандити, защото в противен случай отказват да си плащат данъците. А между другото се занимават по малко с обири по пътищата, за да свържат двата края. И кръгът се затваря с ново събиране на войска, независимо дали на човек му се иска или не...

Той въздъхна. За човек, който сериозно се е заел да построи империя, понятието крайна граница не съществува. Има само следващ проблем за разрешаване. Само ако хората можеха да проумеят... Нямахме такова нещо като игра на войници. Тактикус е разбирал това много добре. Разузнай броя на противниковите сили и уважавай способностите им, ако имат такива, разбира се. Но никога не си внушавай, че после ще можете да се видите за по едно питие и възстановка на играта удар-по-удар.

- Може просто да е луд, сир - предположи генералът.

- О, добре тогава.

- Въпреки това ми донесоха, сир, че напоследък е нарекъл клячианците „най-добрите войни на света“.

- Така ли?

- Добавил е: „Когато са предвождани от бели офицери“, сир.

- О?

- А ние му предлагаме закуска, сир. Ще бъде повече от неучтиво от негова стана да откаже.

- Каква добра идея! Имаме ли нужните количества от овчи очни ябълки?

- Позволих си волността, сир, да наредя на готвача да запази няколко именно за този случай.

- Да ги донесе! В края на краищата, лордът ще бъде наш почетен гост. Нека да изпипаме нещата както си му е редът. Моля те, опитай се да изглеждаш сякаш не понасяш вкуса на студена стомана.

Клячанците се разположиха на половината път между двете армии под шатра с покрив, но отстрани нямаше нищо, което да закрива гледката. В гостоприемната сянка подредиха ниска маса. Лорд Ръждьо и отрядът му чакаха вече половин час. Те неумело се поклониха при появата на принц Кадрам. Около шатрата почетните стражи на Кляч и Анкх-Морпорк се гледаха подозрително.

- Кажете ми, дали някой от вас, господа, говори Клячиански? - попита принц Кадрам, след като продължителните приветствия завършиха. Усмивката на лорд Ръждьо замръзна.

- Хорнет? - изсъска той.

- Сър, не съм съвсем сигурен точно какво каза той - обясни нервно лейтенантът.

- Мислех, че знаеш клачиански!

- Мога да го чета, сър. Не е същото...

- О, не се безпокойте, господа - каза принцът.

- Както обичаме да казваме ние в Клач - и на този клоун са му дали да предвожда армия?
Клачианските генерали в палатката внезапно
придобиха безразните лица на изпечени комарджии.

- Хорнет?

- Хъм... нещо свързано с... да притежавате, да контролирате... хм-м-м...

КаDRAM се усмихна на лорд Ръждьо.

- Не съм съвсем запознат с този обичай. Вие често ли се срещате с противника си преди битка?

- Счита се за достойно за уважение. Доколкото ми е известно, в нощта преди величествената битка за Псевдополис офицерите от двете страни са организирали бал в двореца на лейди Селачии.

Принцът отправи въпросителен поглед към генерал Ашал, който кимна.

- Така ли? Очевидно има още много какво да учим. Както казва великият поет Мошеда, не вярвам на нито една дума на този човек!

- Ах, да - включи се лорд Ръждьо. - Клачианският е един много поетичен език.

- Извинете ме, сър - обади се лейтенант Хорнет.

- Какво има, човече?

- Там става... ъ-ъ-ъ... нещо става там... В далечината беше изникнала колона от прах и бързо приближаваше.

- Един момент - каза генерал Ашал. Той измъкна от седлото си метална тръба с красиви орнаменти, гъсто покрита със засуканото клачианско писмо. Присви око в единия ѝ край, а другия насочи към облака.

- Ездачи - докладва той. - Имат и камили, и коне.

- Това да не е устройството, дето прави нещата да изглеждат по-големи? - попита лорд Ръждьо. - Дума да няма, наистина се движите в крак с техниката. Тях ги откриха едва миналата година.

- Не съм го купувал, милорд. Получих го в наследство от дядо си... - Генералът отново погледна през окуляра. - Около четирийсет души, бих казал.

- Мили боже - промълви принц КаDRAM. - Подкрепления ли ви идват, лорд Ръждьо?

- Те носят... ездачът начело носи... знаме, струва ми се, все още е навито...

- С положителност не, сър! - отговори лорд Ръждьо. Зад него лорд Селачии подбели очи.

- ...а, ето, сега той развива знамето, то е... то е... това е бяло знаме, сир.

- Някой бърза да се предаде ли? Генералът свали далекогледа си:

- Не изглежда... не прилича да... Ако ще се предават, твърде много бързат да го направят.

- Изпрати един отряд да ги арестува - заповяда принц КаDRAM.

- Ние също ще изпратим отряд - бързо добави Ръждьо и кимна на адютанта си.

- А, да обединим усилията си - каза принцът. Няколко секунди по-късно групички мъже се отделиха от двете армии и препуснаха, за да пресрещнат новодошлите. Всички видяха внезапните проблясъци на слънчевите лъчи сред приближаващия облак. Бяха извадени оръжия.

- Но как така ще се бият под знамето на поражението? Това е... безнравствено! - възкликна лорд Ръждьо.

- Определено е новост за мен - съгласи се принцът.

Трите отряда щяха благополучно да се срещнат, ако не беше толкова трудно да се определи на око какво разстояние изминава препускащата камила. Когато двамата командири осъзнаха, че е време да завият, те вече би трябвало да са обърнали отрядите си.

- Сир, вашите хора като че не прецениха добре ситуацията - отбеляза Ръждьо.

- Знаех си, че трябваше да ги поставя под командването на бели офицери - отговори принцът. - Но... о, Боже, изглежда вашите хора също нямаха късмет...

Той млъкна рязко. Настъпи объркване. Двата отряда бяха получили своите инструкции, но никой не им обясни как да постъпят, ако си налетят взаимно. А те в края на краищата се състояха от мъже, които аха да започнат битка помежду си и всеки от тях знаеше, че другите са или коварни мазни чаршафоглавци, или вероломни непочтени ненормалници, дето се хранят с хот-дог. А това си беше бойно поле. Всеки беше изплашен и следователно - ядосан. Отгоре на всичко - въоръжен. Сам Ваймс чу зад гърба си виковете, но точно в този момент главата му беше изпълнена от други мисли. Беше невъзможно да се язди камила, без човек неволно да се съсредоточи изцяло върху състоянието на черния си дроб и бъбреците с плахата надежда, че те няма да бъдат изтръскани извън тялото. Животното просто не си местеше краката нормално. Беше убеден в това. Никакви нормални крака не могат да се друсат толкова. Хоризонтът подскачаше напред и назад, нагоре и надолу. Какво му беше казал Ахмед?

Ваймс удари камилата с все сила и изрева:

- Хът хът хът хът!

Тя ускори крачка. Подскоците се сляха и сега тялото му не беше подложено на серия подрусвания, а сякаш се намираще в състояние на едно неспирно друсане. Ваймс отново халоса животното и се опита да изреве „Хътхътхътхът!“, въпреки че викът прозвуча повече като „Хгнгнгнгнг!“ Във всеки случай на камилата като че изведнъж ѝ поникнаха още няколко чифта колене.

Зад гърба му виковете продължаваха. Извърна глава колкото се осмели, и видя няколко от своите д'реги бързо да изостават. Несъмнено чуваше Керът да му крещи нещо, но не го разбираше заради собствените си виковете.

- Спри, копеле! - изрева той.

Шатрата бързо се приближаваше. Ваймс захвърли пръчката и увисна на поводите. Явно налучкало със специалната камилска проникателност кое е най-конфузното време да спре, животното се закова на място. Ваймс се плъзна напред, сграбчи шията ѝ, която му се стори сякаш натъпкана със стари четки за обувки, и полупадна, полупълосна на пясъка.

Останалите камили глухо изтрополиха край него и спряха. Керът го сграбчи за ръката.

- Добре ли сте, сър? Това беше невероятно! Направихте страхотно впечатление на д'регите, като крещяхте така предизвикателно! И продължавахте да крещите на камилата да тича по-бързо, дори когато тя вече галопираше!

- Гнгн?

Стражите около шатрата бяха застинали в почуда, но това нямаше да трае още дълго. Вятърът подхвана бялото знаме, завързано за копие на Керът, и го накара да плющи.

- Сър, нали всичко ще бъде наред? Искам да кажа, обичайно белият флаг се възприема като...

- Но би могъл също да показва за какво се борим, нали?

- Предполагам, че да, сър. Д'регите бяха наобиколили шатрата. Въздухът се изпълни с пясък и крясъци.

- Какво става там отзад?

- Малка разправия, сър. Нашите... - Керът се поколеба за момент и се поправи: - Исках да кажа, че анкх-морпоркските и клачианските войници са започнали да се бият, сър. А д'регите се бият и с двете страни.

- Ама как, преди битката да е обявена официално? Няма ли да ги дисквалифицират за това?

Ваймс огледа стражите и посочи към знамето си:

- Знаете ли какво е това знаме? - извика той. - Хубаво, искам сега вие да...

- Вие не сте ли господин Ваймс? - попита един от анкх-морпоркците. - А това е капитан Керът, нали?

- О, здравейте, господин Смолпланк - каза Керът. - Добре ли ви хранят тука?

- Да, сър!

Ваймс подбели очи. Пак Керът със своите номера. Да познава всекиго по име. А на всичкото отгоре този човек го нарече „сър“...

- Само ще преминем оттука - каза Керът. - Няма да отнеме повече от минута.

- Да, сър, ама тия чаршафогла... - Смолпланк се поколеба. Някои думи просто не звучаха добре, когато обектите им се намираха в непосредствена близост - въоръжени, едри, извисили се над главата ти... - Тия клачианци също са на стража, сам виждате...

Струя синкав дим прелетя покрай ухото на Ваймс.

- Добро утро, господа, - изрече 71-часовия Ахмед. Държеше д'регски арбалет във всяка ръка. - Приканвам ви да обърнете внимание, че войниците зад мен са също добре въоръжени. Добре. Казвам се 71-часовия Ахмед. И ще застрелям този, който последен хвърли оръжието си. Имате думата ми.

Морпоркианците изглеждаха ужасени. Клачианците напрегнато си зашепнаха.

- Свалете оръжията, момчета - заповяда Ваймс. Морпоркианците припряно захвърлиха мечовете си на земята. Клачианците пуснаха своите ятагани веднага след тях.

- Господинът вляво и онзи високият, кривогледият, си поделят последното място. Ахмед насочи арбалетите.

- Хей - извика Ваймс, - не може така... Арбалетите звъннаха. Двамата мъже се строполиха с виковете.

- Въпреки че, - Ахмед подаде арбалетите на д'рега зад него, който му връчи заредено оръжие, - заради чувствителността на командир Ваймс прострелях единия в бедрото, а другия в ходилото. Все пак сме на мирна мисия. - Той се обърна към Ваймс: - Съжалявам, сър Самюъл, но е много важно хората да разбират в какви точно отношения са със мен.

- Тези двамата трудно ще те разберат.

- Ще оживеят.

Ваймс се приближи до вали.

- Хътхътхътхът, а? - прошепна му той. - Ти ми каза, че това означавало...

- Реших, че би било добър пример за всички нас, ако ти поведеш групата - прошепна Ахмед в

отговор. - Дрегите винаги следват с готовност човек, който гори от нетърпение да се включи в боя. Лорд Ръждьо излезе на слънце и се вгледа във Ваймс.

- Ваймс? Какво, по дяволите, правиш тука?

- Намирам се в крак със събитията, милорд. Ваймс го отместа от пътя си и влезе в сянката на палатката. Там се намираше принц КаDRAM, все още седнал зад масата. Имаше и голямо количество въоръжени мъже. Тези тука, мимоходом отбеляза Ваймс, не приличаха на обикновени войници. Имаха далеч по-закаления вид на лоялни телохранители.

- Така - започна принцът, - значи вие дойдохте тук под флага на мира, а носите оръжие?

- Ти ли си принц КаDRAM? - попита Ваймс.

- И ти ли, Ахмед? - подхвърли принцът, без да го слуша.

Ахмед кимна, но не каза нищо. О, не, само не и сега, каза си Ваймс. Здрав като ремък и злонравен като оса, но в присъствието на своя крал...

- Вие сте арестуван - каза той. Принцът издаде кратък звук - нещо между покашляне и смях.

- Аз съм какво?...

- Арестувам ви по обвинение в заговор с цел убийството на вашия брат. Впоследствие могат да бъдат предявени и други обвинения.

Принцът покри лицето си с длани и ги плъзна към брадичката си с движението на уморен човек, който се опитва да се справи с особено досадно положение.

- Господин?... - започна той.

- Сър Самюъл Ваймс, Анкх-морпоркска Градска стража, - представи се Ваймс.

- Е, добре, господин Самюъл, когато вдигна ръката си, тези мъже зад гърба ми ще ти прережат...

- Ще убия първия, който шавне - обеща Ахмед.

- В такъв случай вторият ще убие теб, предателю! - извика принцът.

- Да, обаче ще трябва да е изключително бърз - каза Керът и изтегли меча си.

- Да има доброволци за ролята на трети? - осведоми се Ваймс. - Някой?

Генерал Ашал помръдна, много бавно обаче, като вдигна ръка във въздуха. Телохранителите леко се поотпуснаха.

- Каква беше тази... лъжа, която изрекохте за някакво убийство?

- Побъркал ли си се, Ашал? - сопна се принцът.

- О, сир, преди да отречем тия гибелни лъжи, ние трябва да научим повече за тях.

- Ваймс, ти си луд - каза убедено Ръждьо. - Не можеш да арестуваеш командир на армия!

- В действителност, господин Ваймс, струва ми се, че бихме могли - вметна Керът. - Както и цялата армия. Искам да кажа, не виждам защо да не може. Възможно е да ги обвиним в поведение, което вероятно би предизвикало нарушаването на мира, сър. Нали в края на краищата, войната е именно това.

Лицето на Ваймс се разкри в маниакална усмивка.

- Харесва ми.

- Но ако трябва да бъдем справедливи, нашата - исках да кажа, армията на Анкх-Морпорк - също е...

- В такъв случай по-добре арестувай и тях - реши Ваймс. - Арестувай колкото се може повече. За конспирация, целяща да предизвика смутове - той започна да изброява на пръсти, - използване на

специална екипировка за целите на престъплението, съпротива срещу органите на реда, заплашително поведение, умишлено размотаване, размотаване в шатра, ха, предприемане на пътешествие с цел извършване на престъпление, зловередно промъкване и пренасяне на укрити оръжия.

- Не съм сигурен, че последното... - започна Керът.

- Аз не ги виждам - натърти Ваймс.

- Ваймс, заповядвам ти да се вразумиш на секундата! - изрева лорд Ръждьо. - Колко дълго си стоял на слънце?

- Това го брой за неприлично поведение - обърна се към Керът Ваймс.

Принцът продължаваше да го гледа безмълвно.

- Нима мислиш сериозно, че можеш да арестуващ цяла армия? - попита той. - Да не би да разполагаш с по-голяма армия?

- Нямам нужда от такава - отговори Ваймс. - Силата е сила тогава, когато бъде приложена в правилната точка, така е казал Тактикус. А тука има една правилна точка - върхът на стрелата в арбалета на Ахмед. Подобна заплаха не би смутила един д'рег, но теб... Предполагам, че ти не разсъждаваш съвсем като тях. Нареди на мъжете си да сложат оръжие. Искам да чуя заповедта още сега.

- Дори Ахмед не би могъл хладнокръвно да застреля своя принц - заяви Кадрам. Ваймс грабна арбалета.

- Няма и да го моля! - Той се прицели. - Заповедта! - Принцът го гледаше безизразно. - Броя до три!

Генерал Ашал се наведе и зашепна нещо в ухото на принца. Изражението на последния замръзна, докато слушаше.

- Така е - потвърди Ваймс. - Предава се по наследство в семейството.

- Но това би било убийство!

- Така ли? В условията на война? Аз съм от Анкх-Морпорк. Не се ли предполага да съм във война с теб? Ако сме във война, няма да е убийство. Така е написано. Някъде.

Генералът отново се наведе и зашепна.

- Едно:

Шепотът прерасна във възбуден спор.

- Две.

- Моятпринцменатоваридакажа... - започна генералът.

- Добре, добре, давай по-бавничко - смили се Ваймс.

- Ако това ще те зарадва, аз ще издам тази заповед - каза генералът. - Пратете вестоносците!

Ваймс кимна и свали арбалета. Принцът неловко се размърда.

- И армията на Анкх-Морпорк също ще сложи оръжие.

- Но, Ваймс, ти си на наша страна... - започна Ръждьо.

- Да го вземат дяволите, днес съм решил да застрелям някого и това спокойно можеш да бъдеш ти - изръмжа му Ваймс.

- Сър? - лейтенант Хорнет подръпна притеснено пеша на куртката на своя командир. - Мога ли да кажа нещо?

Ваймс ги видя да си шепнат, след което младият мъж се отдалечи.

- Хубаво, всички вече сме разоръжени - каза лорд Ръждьо. - Всички сме „арестувани“. И сега какво, командир Ваймс?

- Трябва да им прочета правата, сър - сети се Керът.

- За какво приказваш?! - възкликна Ваймс.

- На хората отвън, сър.

- О. А-а-а. Да. Добре, действай тогава.

Мили боже, току-що арестувах цялото бойно поле, помисли си Ваймс. Такива неща просто не се правят. Но аз го направих. А в Двора в Анкх-Морпорк имаме само шест килии, в едната от тях държим въглищата.

Такива неща просто не се правят.

Мадам, това ли беше армията, която нападна вашата страна? Не, офицер, онези бяха по-височки...

А какво мислите за тази? Не съм сигурна - накарайте ги малко да помаршируват насам-натам...

Изад ленения параван на шатрата се носеше леко приглушено гласът на Керът:

- Така... всички ли ме чуват? Вие, господа, на края на редицата? Всеки, който не може да ме чуе, моля да вдигне ръ... добре де, някой да има мегафон? Или черна дъска, на която да пиша? В такъв случай се налага да викам...

- И сега какво? - попита принцът.

- Взимам те със себе си в Анкх-Морпорк...

- В никакъв случай. Това би бил военен акт.

- Вие правите цялата работа за посмешнице, Ваймс! - яростно възкликна лорд Ръждьо.

- Докато върша нещата правилно, да. - Ваймс кимна към Ахмед.

- В такъв случай ще отговаряте за своето престъпление тук, сир, - каза той.

- В кой съд? - полюбопитства принцът. Ахмед се наклони лекичко към Ваймс и прошепна:

- Какъв значи беше планът ти отгук нататък?

- Никога не съм си и представял, че ще стигнем дотука!

- А. Добре... това беше интересно, сър Самюъл.

Принц Кадрам се усмихна на Ваймс.

- Ще желаете ли кафе, докато обмисляте следващия си ход? - посочи инкрустираното чайниче на масата пред себе си.

- Ние имаме доказателство - каза Ваймс. Но чувстваше, че моментът му се изплъзва. Номерът с рязането на клона, на който седиш, се заключава в това, че човек не трябва да е върху него, когато го прави.

- Наистина ли? Удивително. Сър Самюъл, пред кого смятате да представите вашето доказателство?

- Трябва да намерим съд.

- Интригуващо. Съд в Анкх-Морпорк, предполагам? Или тукашен?

- Някой ми беше казал, че светът ни гледа - напомни Ваймс.

Настъпи тишина, нарушавана само от приглушения глас на Керът отвън и бръмченето на някоя случайна муха.

- ...зън-зън-зън... - Дезорганизаторът беше поизгубил чуруликащата нотка в гласа си и говореше

сънливо и объркано.

Главите се обърнаха към звука.

- ...Седем преди обяд... Да организирам защитата на Речната порта... Седем двайсет и пет... Ръкопашен бой на Улицата на прасковените пайове... Седем четирийсет и осем осем осем... Пренасяне на оцелелите на площад Сатор... Неща за вършене днес:

Да строя строя строя барикади...

Ваймс усети едва забележимо помръдване зад гърба си и лек натиск. Ахмед се опря гръб в гръб с него.

- Това чудо какви ги дрънкаше?

- Каж ми, че да ти кажа. Звучеше сякаш от друг свят, не ти ли се стори?...

Можеше да почувства как събитията галопираха към задънена стена в далечината. Пот се стичаше в очите му. Не можеше да си спомни кога за последен път беше спал като хората. Краката му се подгъваха. Ръцете го боляха, стиснали тежкия арбалет.

- ...зън... Осем нула две минути преди обяд - убита е ефрейтор Дребнодупе... Осем нула три минути преди обяд... Убит е сержант Детритус... Осем нула тритритри минути и седем секунди секунди преди обяд... Убит е полицай Визит... Осем нула три минути и деветдеветдевет секунди преди обяд... Убит е убит е убит е...

- Казват, че някога в Анкх-Морпорк един от твоите предци убил краля - изрече принцът. - Той също не е свършил добре.

Ваймс не го слушаше.

-... Убит е Полицай Дорфл... Осем нула три минути и четиринайсетнайсетнайсет секунди преди обяд...

фигурата на трона пред него сякаш изпълваше целия му свят.

- ...Убит е капитан Керът Айрънфаундърсън... зън...

И Ваймс си помисли: „А аз за малко нямаше да дойда. За малко щях да си остана в Анкх-Морпорк."

Винаги се бе чудил как ли се е чувствал Скалоликия в оная мразовита утрин, когато е хванал секирата, неблагословена от краля - защото кралят не би припознал съд като този, дори и да се намереха съдебни заседатели за него, - когато се е приготвил да скъса това, което хората приемат за връзка между земното и божественото...

-...зън... Неща за вършене днес: Да умра... Чувството нахлу във вените му като гореща млада кръв. Човек го изпитва, щом усети, че законът вече е изчерпал силите си, когато поглежда в надсмиващото му се лице отсреща и решава, че просто не би могъл да продължи да живее, ако не прекрачи тази последна линия и не извърши едно чисто дело...

Отвън се разнесоха викове. Той мигна, за да прогони потта от очите си.

- А... Командир Ваймс... - произнесе един глас някъде отвъд пределите на съзнанието му.

Той се насили да задържи парещия си поглед върху арбалета в ръцете си.

- Да?

Една ръка бързо изтръгна стрелата от леглото ѝ. Ваймс мигна. Пръстът му спазматично натисна спусъка. Тетивата отскочи назад със звън. А погледът в очите на принца в този миг несъмнено щеше да го стопля в студените му нощи, ако изобщо му беше писано да преживее още студени

нощи.

Чу как всички те умираха. Но в действителност не бяха мъртви. А въпреки това проклетото нещо прозвуча толкова... истинско...

Лорд Ветинари гнусливо захвърли стрелата настрана, досущ като светска дама, която иска да се отърве от нещо кафяво и лепкаво.

- Много добре, Ваймс. Виждам, че си успял да покачиш магарето на минарето. Добро утро, господа. - Той се усмихна ведро към компанията. - Явно не съм закъснял прекалено много.

- Ветинари? - Ръждьо сякаш се събуди. - Какво търсиш тука? Това е бойно поле...

- Не съм убеден. - Патрицият го дари с една от своите изключително кратки усмивки. - Отвън има ужасно много хора, насядали по земята. Повечето се занимават с това, което, ако не се лъжа, на военен жаргон се нарича „запарване на чай“. А капитан Керът организира футболен мач.

- Той какво?...

Ваймс свали арбалета. Внезапно светът му се стори истински. Ако Керът се занимаваше с нещо толкова нелепо, значи нещата пак си бяха нормални.

- Боя се, че досега има отбелязани доста фалове. Но в никакъв случай не бих го нарекъл бойно поле.

- Кой печели?

- Струва ми се, че Анкх-Морпорк. Водим с два ритнати пищяла и един счупен нос.

За пръв път от цяла вечност Ваймс усети лекото бодване на патриотизма. Останалият живот можеше да пропада в нужника, но когато опреше до лакти в корема и ритане по кокалчетата, той знаеше на кого да заложи.

- От друга страна - продължи Ветинари, - струва ми се, че формално все още голям брой хора са арестувани. Въпреки че не се намираме в състояние на война, а в състояние на футбол. Затова вярвам, че аз, да речем, отново заемам мястото си. Извинете ме, сир, но ще отнеме не повече от минута.

Той измъкна металния цилиндър и започна да го развива от единия край.

Незнайно защо Ваймс внезапно почувства необходимост да отстъпи на няколко крачки от него.

- Какво е това?

- Помислих, че може да ни потрябва - отговори Ветинари. - Отне известно време за подготовка, но съм сигурен, че ще свърши работа. Надявам се все още да могат да се четат. Положихме всички усилия да ги запазим от влагата. - Дебело руло хартия тупна на земята. - Командир Ваймс, нямате ли нищо за вършене? - добави той. - Да съдийствате на мача например.

Ваймс вдигна рулото и зачете първите редове.

- Докато... и поради което... и т.н., и т.н.... Град Анкх-Морпорк... Капитулира?

- Какво? - извикаха едновременно Ръждьо и принца.

- Да, капитулира - бодро потвърди Ветинари. - Едно малко руло хартия и всичко се разрешава. Както сами ще установите, всичко вътре е написано в съответствие със закона.

-Ама ти не можеш...- започна Ръждьо.

- Ама ти не можеш...- каза принцът.

- Безусловно ли? - остро попита генерал Ашал.

- Да, тъй ми се струва. Удовлетворяваме исканията за Лешп в полза на Клач, изтегляме всичките

си войници от Кляч и всички наши граждани от острова, а що се отнася до репарациите... нека да се спрем на четвърт милион долара? Плюс най-разнообразни търговски облекчения, статут на най-облагодетелствана нация и така нататък, и така нататък. Всичко е написано вътре. Запознайте се с детайлите на спокойствие.

Той подаде документа над главата на принца в ръцете на генерала, който трескаво запрелиства страниците.

- Но ние нямаме... - започна Ваймс. Може би все пак са ме убили, каза си той. Аз съм от другата страна или пък някой ме е ритнал много силно по главата и това сегашното е само някакъв мираж...

- Това е фалшификат! - излая принцът. - Някакъв номер!

- Е, сир, човекът наистина изглежда е лорд Ветинари и тук са поставени официалните печати на Анкх-Морпорк - отговори генералът. - Докато... чрез което... и без предварителни условия... ратификация в рамките на четири дена... свободна търговия... да, това изглежда, трябва да отбележа, съвсем истинско.

- Не го приемам!

- Разбирам, сир. Въпреки че покрива, виждам, всички проблеми, които изтъкнахте като причина за войната в речта си пред гражданството миналата седмица...

- Аз със сигурност няма да го приема! - изкрещя лорд Ръждьо. Той размаха пръст под носа на Ветинари. - И ще бъдеш съден за това!

Но ние дори нямаме парите, повтаряше си Ваймс, този път наум. Ние всъщност сме много богат град, но не разполагаме с налични пари. Богатството на Анкх-Морпорк е в неговите хора, гласи поговорката. И не можеш да го изтръгнеш от тях и със зъболекарски клещи.

Той почувства как вятърът смени посоката си. Ветинари го наблюдаваше. И имаше нещо в погледа на генерал Ашал. Някакъв глад...

- Съгласен съм с Ръждьо - каза Ваймс. - Това е завличане на доброто име на Анкх-Морпорк право в калта.

За своя изненада успя да произнесе фразата, без да се разкикоти.

- Нищо не губим, сир - настоя генерал Ашал. - Те се изтеглят от Кляч и Лешп...

- Проклет да съм, ако се изтегля! - изпищя лорд Ръждьо.

- Да! И всички да научат, че сме били победени? - вметна Ваймс. - Надхитрени!

Взря се в принца, чийто поглед прескачаше от човек на човек, но периодически сякаш се вторачваше в нищото, в някаква вътрешна картина.

- Четвърт милион не е достатъчен - отсече накрая той.

Лорд Ветинари сви рамене:

- Можем да го обсъдим.

- Има толкова много неща, които бих искал да си купя.

- Остри метални неща, без съмнение. Разбира се, ако ще си говорим за стоки, вместо за пари, има много място за... компромиси от наша страна...

Аха, сега остава и да го въоръжим, помисли си Ваймс.

- Ще бъдеш изритан от града за по-малко от седмица! - извика Ръждьо.

На Ваймс му се стори, че генералът леко се усмихва. Анкх-Морпорк без Ветинари... управляван от

хора като Ръждьо. Бъдещето наистина се очертаваше брилянтно.

- Капитулацията трябва да бъде формално подписана в присъствието на свидетели - заяви Ашал.

- Мога ли да предложа това да стане в Анкх-Морпорк? - каза лорд Ветинари.

- Не. Подписването естествено ще се извърши на неутрална територия.

- Но къде между Анкх-Морпорк и Ключ ще намерим подобно нещо? - попита лорд Ветинари.

- Предполагам... че може да се осъществи на Лешп - замислено произнесе генералът.

- Каква чудесна идея! - възкликна Патрицият.

- Не би ми хрумнало.

- Островът тъй или иначе е наш! - сопна се принцът.

- Ще бъде сир. Ще бъде - успокои го генералът.

- Когато влезем във владение. Напълно законно при това. И светът ще гледа.

- И това ли е всичко? А какво ще стане с моите арестанти? - попита Ваймс. - Аз не възнамерявам да...

- Това са държавнически работи - отговори Ветинари. - Трябва да се вземат пред вид някои... дипломатически съображения. Боя се, че благоприятното разрешаване на международните отношения не може да се осланя на твоите притеснения за делата на един-единствен човек.

И още веднъж Ваймс почувства, че думите, които чува, не са думите, които са били всъщност произнесени.

- Аз не... - започна той.

- Има по-големи цели.

- Ама...

- Въпреки това ти се справи чудесно.

- Значи има големи престъпления и малки престъпления, така ли?

- Сър Самюъл, защо не се отдадете - Ветинари го стрелна с една от своите прелитащи със светлинна скорост усмивки, - на заслужена почивка? Вие сте човек на действието. Вие работите с мечове, преследване и факти. Сега, уви, е време за мъжете на думата, които работят с обещания, недоверие и възможности. За вас войната свърши. Наслаждавайте се на слънцето. Вярвам, че скоро ще се връщаме у дома. Бих искал вие да останете, лорд Ръждьо...

Ваймс разбра, че току-що са го изключили от играта. Той се завъртя на пети и напусна шатрата. Ахмед го последва.

- Това твоят господар ли беше?

- Не! Това е просто човекът, който ми плаща заплатата!

- Често е трудно да се направи разлика - отбеляза със съчувствие Ахмед.

Ваймс седна на пясъка. Не беше никак уверен, че ще успее отново да се изправи. Сега поне имаше бъдеще. Нямахше представа какво ще е то, но поне имаше някакво бъдеще. Само допреди пет минути нямаше никакво. Сега му се искаше да приказва. По този начин нямаше да му се налага да мисли отново и отново за Дезорганизатора и неговите убити... Всичко бе прозвучало толкова... точно...

- Какво ще стане сега с тебе? - попита той, за да разкара мисълта от главата си. - Когато всичко свърши, де. Твоят шеф никак няма да е доволен от теб.

- О, пустинята ще ме погълне.

- Той ще насъска хора подир тебе. Изглежда да е от този тип.

- Пустинята ще ги погълне.

- Без да дъвче?

- Можеш да си сигурен.

- Не трябваше да става така! - Ваймс извика към небесата като цяло. - Знаеш ли, понякога си мечтая, че можем да се справим с големите престъпления, че можем да направим закони, които да важат не само за хората, но и за държавите, а хора като него да...

Ахмед му помогна да се изправи на крака и го потупа по рамото.

- Знам какво ти е. И аз си мечтая понякога.

- Така ли?

- Да. Най-често за пържена риба.

Тълпата край тях изрева.

- Някой е отбелязал убедителен фал, ако съдя по звука - коментира Ваймс.

Те се изпързалиха по склона на дюната и се настаниха по-удобно, за да гледат. Някой се изкопчи от мелето и с ритници и лакти си запробива път към клачианската врата.

- Този човек не е ли твоят иконом? - попита Ахмед.

- Да.

- Един от войниците ти каза, че той отхапал нечий нос.

Ваймс сви рамене.

- Знам, че винаги ме гледа много неодобрително, когато си разбърквам чая с лъжичката от захарницата.

Една бяла фигура крачеше авторитетно сред мелето от играчи и надуваше свирка.

- А този човек е твоят крал.

- Не.

- Тъй ли? В такъв случай аз съм кралица Пунджитрум от Сумтри.

- Керът е ченге също като мене.

- Такъв човек може да накара шепя недъгави да тръгнат на кръстоносен поход.

- Върхът. Стига само да го прави през почивния си ден.

- И той ли се подчинява на твоите заповеди? Ти си забележителен мъж, сър Самюъл. Но ми се струва, че в края на краищата ти не би убил принца.

- Не. Но ти би ме убил, ако го бях сторил.

- О, да. Скандално убийство пред очите на свидетели. В края на краищата аз също съм ченге.

Приближиха се до камилите си. Едната изви шия, за да проследи Ахмед, който искаше да я яхне, обмисли шансовете си за оцеляване, ако го наплюе, и вместо това ритна Ваймс. Много прецизно.

Ахмед се загледа назад към футболистите.

- Клачианските номади играят една игра, много подобна на тази, но от гърба на кон. Целта е да вкараш обекта в противниковата врата.

- Обекта ли?

- Вероятно ще е по-добре за теб да мислиш за него като за „обекта“, сър Самюъл. А сега мисля да се насоча ей натам. Из планините бродят крадци. Въздухът горе е чист. Както знаеш, за полицаите винаги се намира работа.

- Възнамеряваш ли да се върнеш по някое време в Анкх-Морпорк?
  - Би ли желал да ме видиш там, сър Самюъл?
  - Това е свободен град. Но задължително се обади в Двора на Псевдополис, когато пристигнеш.
  - А, за да си припомним старите времена ли?
  - Не. За да предадеш меча си. Ще ти издадем бележка и ще можеш да си го получиш, като си тръгваш.
  - Вероятно ще се наложи да ме убедиш в това, сър Самюъл.
  - О, смятам да те помоля само веднъж.
- Ахмед се разсмя, кимна на Ваймс и препусна. След няколко минути се превърна в дребна фигурка в основата на пращен стълб, после в отдалечаваща се точица сред маранята и накрая пустинята го погълна.
- Денят продължи да си тече. Разнообразни клачиански велможи, както и някои анкх-морпоркци бяха привиквани в шатрата. Ваймс се помота наблизко няколко пъти, но успяваше да дочуе само спореци гласове.
- Междувременно армиите се бяха установили на лагер. Някой вече беше успял да побие грубо издялан пътепоказател, стрелките на който сочеха към различни войнишки домове. И тъй като всички те бяха от анкх-морпоркската армия, стрелките сочеха една и съща посока. Ваймс завари Стражата скупчена на завет, докато някаква съсухрена клачианка готвеше очевидно много сложно ястие на малък огън. Всички изглеждаха абсолютно живи, с обичайната лека въпросителна, когато ставаше дума за Редж Шу.
- Къде беше досега, сержант Колън? - попита Ваймс.
  - Заклел съм се да пазя тайна, сър. Негово превъзходителство лично ме закле.
  - Хубаво. - Ваймс реши да не насилва нещата. Да получи информация от Колън беше като да вади вода от кладенец. Можеше спокойно да почака. - А Ноби къде е?
  - Тук съм, сър! - кльощавата клачианка отдаде чест сред звън на бакър.
  - Това ти ли си?
  - Да, сър! Върша мръсната работа, както винаги се пада на жените в тоя живот, сър, въпреки че в интерес на истината тук присъстват по-нисшестоящи полицаи от мене, сър!
  - Айде, айде, Ноби - каза Колън. - Знаеш, че Веселка не може да готви, няма да молим Редж Шу, защото разни части от тялото му непрекъснато падат в тигана, а Ангуа...
  - ...не се занимава с готвене - довърши Ангуа. Тя лежеше по гръб, затворила очи, на една скала. Скалата подозрително наподобяваше Детритус.
  - И без това ти направо започна да готвиш, сякаш така трябва да бъде - напомни Колън.
  - Искате ли кебаб, сър? - попита Ноби. - Има достатъчно.
  - Вие наистина сте намерили ужасно много храна отнякъде - отбеляза Ваймс.
  - От домакина на клачианската армия, сър - обясни Ноби, като се захили изпод воалите си. - Упражних сексуалната си мощ върху него, сър.
- Хапката на Ваймс застина на половината път към устата му и покапа вряла агнешка мас по краката му. Видя как Ангуа облещи очи и се взря с ужас в небето.
- Сър, заплаших го, че ще сваля дрехите си и ще започна да пища, ако не ми даде не'кво плюскане.
  - Това и на мене би ми изкарало ангелите - съгласи се Ваймс.

С крайчеца на окоото си видя как Ангуа си пое дъх.

- Да, помислих си, че ако си изиграя правилно картите, спокойно мога да мина за някоя от ония фатални жени - обясни Ноби. - Достатъчно е само да намигна на някой мъж и той търчи половин миля. Знае ли човек, това може да се окаже полезен трик.

- Обясних му, че вече може да се преоблече в униформа, но той твърди, че така се чувства по-удобно - прошепна на Ваймс Колън. - Започвам малко да се притеснявам, правичката да ви кажа. „С това не мога да се справя... Няма го в Правилника.“

- Ъ-ъ-х ... - започна той. - Как да погледнем на тази...

- Не желая никакви ин-сину-ации около името ми - прекъсна го Ноби. - Просто намирам за правилно човек да се поразходи известно време в кожата на някого другото, това е всичко.

- Ами-и... докато е само в кож...

- В момента влизам в съприкосновение със своята по-нежна същност, окей? Искам да видя света от друга гледна точка, даже тя да е женска. - Огледа внимателно израженията на лицата им и размаха ръце: - Хубаво де, хубаво, ще си облека униформата. Само да поразтребя малко из лагера. Сега доволни ли сте?

- Нещо мирише много вкусно!

Керът влетя в кръга насядали полицаи, като тупкаше футболната топка. Беше се съблякъл гол до кръста. Свирката висеше на гърдите му, вързана на канапче.

- Обявих почивка на полувремето - обясни той и седна. - Пратих няколко момчета до Гебра да донесат четири хиляди портокала. След мача духовният оркестър на анкх-морпоркските въоръжени сили ще свири подборка от любими военни маршове.

- А те опитвали ли са се да свирят заедно? - попита Ангуа.

- Не вярвам.

- А, значи ще бъде интересно.

- Керът... - подхвана Ваймс. - Не бих искал да си навирам носа в неща, които не са моя работа, но откъде, по дяволите, намери посред пустинята футболна топка?

Един глас назад в съзнанието му настойчиво повтаряше: „Ти го чу как умира, ти го чу как умира... някъде другаде.“

- О, напоследък свикнах да я нося в раницата си, сър. С изпуснат въздух. Много умиротворяващ предмет е това, футболната топка. Зле ли ви е, сър?

- Ъ? Какво? О. Да. Просто съм малко... изморен. И кой печели, значи?

Ваймс отупа джобовете си и измъкна последната пура.

- Най-общо казано досега сме реми, сър. Наложил се обаче да покаже червен картон на четиристотин седемдесет и трима души. Клач води сега-засега по брой фалове. Съжалявам, че трябва да го кажа.

- Спортът като алтернатива на войната, така ли?

Ваймс се порови в пепелта на огъня и измъкна полуизгоряло... нещо, което си наложи да нарича въгленче на пустинята.

Керът тържествуващо го изгледа:

- Да, сър! Никой не използва оръжия. И забелязахте ли как клачианската армия непрекъснато намалява? Главатарите от отдалечените покрайнини си събират хората и си тръгват. Казват, че

няма смисъл да висят тука, щом няма война. На мене ми се струва, че поначало не им се е идвало. И не вярвам, че ще бъде лесно да ги домъкнат отново...

Зад гърба им се разнесоха викове. Група мъже излезе с шумен спор. Лорд Ръждьо се огледа, докато говореше на спътниците си. Забеляза Ваймс и разярено се спусна към него.

- Ваймс!

Командирът на Стражата погледна нагоре, поднесъл въгленчето на половината път до пурата си.

- Можехме да победим, така да знаеш! - изрева Ръждьо. - Можехме да спечелим! Но бяхме предадени, и то на ръба на успеха! - Ваймс го гледаше втренчено. - И вината за това е твоя! Станахме за посмешище на цял Кларч! Знаеш колко държат тия хора на честта, а ние загубихме цялото си достойнство в техните очи! Ветинари е свършен! И ти също! И твоята Стража, дето е съставена само от тъпи страхливи отрепки! Какво ще отговориш на това, а?

Стражниците седяха застинали като статуи в напрегнато очакване Ваймс да отговори нещо. Или поне да помръдне.

- Ей? Ваймс? - Ръждьо подуши въздуха. - Каква е тая миризма?

Ваймс бавно свали погледа си от Ръждьо към дланта си. От нея се издигаше дим. Чуваше се леко цвърчене. Той се изправи и тикна пръстите си под носа на Ръждьо.

- Вземи го.

- Ама това... някакъв трик ли е...

- Вземи го - повтори Ваймс. Като хипнотизиран Ръждьо облиза пръсти и неуверено пое въглена.

- А, то не боли...

- Боли, боли - увери го Ваймс.

- Всъщност О-о-ох-х-х!

Ръждьо отскочи назад, изпусна въгленчето и припряно засмука изгорялата кожа на ръката си.

- Номерът е да не ти пука, че боли - обясни Ваймс. - А сега се махай.

- Няма да оцелееш още дълго - присмя му се Ръждьо. - Чакай само да се върнем в града. Само да се върнем!

Той бързо се отдалечи, като стискаше наранената си ръка.

Ваймс се върна и седна пред огъня. След малко попита:

- Отиде ли си вече?

- Върна се при поделенията, сър. Струва ми се, че в момента издава заповеди за отплаване към Анкх-Морпорк.

- Може ли да ни види оттам?

- Не.

- Сигурен ли си?

- Има прекалено много хора между него и нас, сър.

- Абсолютно ли си убеден?

- Не и ако не може да гледа през стадо камили, сър.

- Добре. - Ваймс завря изгорелите пръсти в устата си. По лицето му се стичаше пот. - По дяволите по дяволите по дяволите! Някой да носи случайно студена вода?

Капитан Дженкинс бе успял да пусне отново кораба си на вода - след доста копаене, много

прецизна работа с гредите, изхвърлени на сушата, както и известна помощ от страна на един клациански капитан, който не беше позволил на патриотизма му да застава на пътя на печалбата. Той си почиваше заедно с целия екипаж на брега, когато в ушите им прозвуча звънко „Добрутро“. Примижа срещу слънцето.

- Това не би могъл да е Ваймс, нали? - Екипажът се загледа. - Бързо да се качваме на борда!

Една фигура се спусна по доната. Движеше се много по-бързо от скоростта на човек по свличащи се пясъци. И на зиг-заг. Когато се приближи, се оказа, че е стъпил на обърнатия си щит. Той зави и закова грациозно само на няколко стъпки от краката на потресения Дженкинс.

- Колко мило от ваша страна, капитане, да ни изчакате! - започна Керът. - Хиляди благодарности! Останалите ще пристигнат само след минутка.

Дженкинс отново погледна към билото на доната. Нови, тъмни силуети бяха изникнали там.

- Но това са д'реги! - извика той.

- О, да! Изключително мили хора. Срещал ли сте се някога с тях?

Дженкинс изгледа внимателно Керът.

- Победихте ли?

- О, да. В самия край - при дузпите.

Синьозеленикава светлина се процеждаше през прозорчетата на Лодката.

Лорд Ветинари нагласи кормилните лостове така, че да се насочат към подходящ кораб, и попита:

- Каква е тази миризма, сержант Колън?

- От Бет... от Ноби е, сър - отговори Колън, докато усърдно въртеше педалите.

- Ефрейтор Нобс?

Ноби почти се изчерви:

- Купих едно флаконче парфюм, сър. За моята млада дама.

Лорд Ветинари се покашля.

- Ефрейтор, какво по-точно имаш предвид под „моята млада дама“?

- Е да де, когато си я намеря - обясни Ноби.

- Аха... - Дори в гласа на лорд Ветинари се почувства облекчение.

- Понеже очаквам, че вече ще я намеря, след като напълно изследвах сексуалната си натура и се чувствам напълно в съгласие с мене си - допълни Ноби.

- Постигнал си хармония със себе си?

- Да, сър! - щастливо каза Ноби.

- И когато намериш тази късметлийка, смяташ да ѝ подариш това флаконче...

- Казва се „Казбахски ноци“, сър.

- Естествено. Доста... цветист аромат, не ти ли се струва?

- Да, сър. Т'ва е щото вътре има жасмин и миризми от редки чифтокопитни.

- И в същото време удивително добре се... просмуква навсякъде...

Ноби се ухили:

- Направих добра сделка за парите си, сър. Малко количество, но трае дълго.

- Не прекалено дълго, надявам се?

Но Ноби караше дори иронията да хваща ръжда.

- Взех го от същия оня магазин, от който сержантът си купи гърбицата, сър.

- Ах... да.

В Лодката нямаше особено много място, но повечето беше заето от сувенирите на сержант Колън. Бяха му разрешили кратка експедиция по магазините, „за да купя някои нещица за жената, сър, щото иначе няма да ме пусне в къщата“.

- Сержант, дали на госпожа Колън ще ѝ хареса да има в къщата препарирана камилска гърбица? - със съмнение попита Патрицията.

- Да, сър. Ще може да поставя разни неща отгоре ѝ, сър.

- Ами комплекта плетени медни масички?

- За да слага неща върху него, сър.

- Ами... - разнесе се дрънчене - ...връзката кози чанове, чайникът за кафе с орнаменти по него, миниатюрният камилски самар и тази... странна стъклена бутилка със слоеве пясък в различни цветове... Те за какво служат?

- За тема на разговор, сър.

- Искаш да кажеш, че хората ще си разменят мисли от типа на Това за какво ли служи?

Сержант Колън изглеждаше изключително доволен от себе си.

- Виждате ли, сър? Ето, че вече разговаряме за тях.

- Забележително.

Сержант Колън тактично се покашля и посочи с глава свитата на пода в задната част на Лодката фигура на Леонардо, стиснал глава между дланите си.

- Доста е кротък от известно време, сър - прошепна той. - Човек думица не може да изкопчи от устата му.

- Много му се струпа на главата - обясни Патрицията.

Стражите повъртяха мълчаливо педалите още известно време, но прихлупените стени и таван на лодката предразполагаха към споделяне на лични тайни - нещо, което в никакъв случай не би могло да се случи на сушата.

- Съжалявам за това, че са ви уволнили, сър - започна Колън.

- Тъй ли? - каза лорд Ветинари.

- Ако имахме избори, щях да гласувам за вас със сигурност.

- Впечатляваща мисъл.

- Мисля си, че хората желаят да усетят юмука на едно твърдо управление. Мене ако питате.

- Добре.

- Вашият предшественик лорд Щракникуфар, виж, той беше психар. Но, както винаги съм казвал, с лорд Ветинари хората винаги си знаят мястото...

- Чудесно.

- Може мястото да не им харесва, разбира се...

Лорд Ветинари вдигна поглед. В момента се намираха под някакъв кораб, който изглежда пътуваше в правилната посока. Той маневрира с тремавите кормилни лостове на Лодката, докато чу глухото „дум“ на корпус и завъртя свредела на носа.

- А аз уволнен ли съм, сержант? - попита той, щом се върна на мястото си.

- Ами, тъ-ъ, аз с ушите си чух хората на лорд Ръждьо да разправят, че ако вие рат... рат...

- Ратифицирате - помогна му Ветинари.

- Да! Че ако вие ратифицирате договора за капитулация другата седмица, те ще ви изпратят в изгнание, сър.

- Сержант, в политиката една седмица е твърде много време.

Лицето на Колън разцъфна в това, което на него му приличаше на съзаклятническа усмивка. Той заговорнически се почеса по носа.

- А, политика - кимна с разбиране. - Аха, с това трябваше да започнете.

- Те си мислят, че ще се смеят последни, ама всъщност - нъц? - включи се и Ноби.

- Негово превъзходителство има някакъв таен план на ум. Сигурен съм - каза Колън. - Знам къде е скрито пиленцето.

- Виждам, че не мога да надхитря толкова изкусни познавачи на карнавала на живота - обобща лорд Ветинари. - Да, наистина възнамерявам да предприема нещо.

Той намести камилската гърбица на пода. Тя всъщност вонеше на коза и беше почнала да изпуска пясък. След това се облегна.

- Възнамерявам да поспя. Събудете ме, ако се случи нещо.

Случваха се моряшки неща. Вятърът духаше така силно, че човек можеше да запрегне петлетата ветропоказатели в мелница за царевица. Периодично превалваше аншоа.

Командир Ваймс се опитваше да поспи. Дженкинс му показва как се ляга в хамак и скоро Ваймс установи, че това беше просто друг вид овча очна ябълка. Никой не можеше да заспи в подобно чудо. Моряците вероятно ги окачват в каютите си заради театъра, а истинските легла си ги натъпкват сутрин в гардеробите.

Опита се да се настани удобно в трюма и успя да подремне, докато другите тихо разговаряха. Те много учтиво гледаха да не му пречат.

- ...превъзходителство нали няма да им даде целия остров? Иначе за какво се борихме?

- След цялата тая работа ще му е много трудно да си запази службичката, от мен да знаеш. Той направо стъпка в калта доброто име на Анкх-Морпорк, както каза господин Ваймс.

- За Анкх-Морпорк калта е връх. - Това беше Ангуа.

- А бе, 'сички сме живи и здрави. - Това беше Детритус.

- Това е виталистка забележка...

- 'Звинявай, Редж. К'во се чешеш такъв?

- Струва ми се, че съм пипнал някаква срамна чуждоземска болест.

- Моля? - Пак беше Ангуа. - Какво може да прихване едно зомби?

- Предпочитам да не обяснявам...

- Редж, разговаряш със същество, което познава всички марки мазила срещу бълхи, продаващи се в Анкх-Морпорк.

- Е, ако толкова искаш да знаеш... мишки, госпожице. Толкова е срамно. Пазя се чист, но те винаги успяват да намерят начин, гадините...

- Всичко ли опита?

- Само пор не съм им пуснал още.

- Ако негово превъзходителство си отиде, кой ще го смени? - попита Веселка. - Лорд Ръждьо ли?

- Той няма да се задържи повече от пет минути.

- Може би гилдиите ще се обединят и заедно...

- Глупости, те се бият помежду си като...

- ...порове - каза Редж. - Лечението е по-лошо и от болестта.

- Я се успокой, нали има Стража. - Това беше Керът.

- Да, ама гус'ин Ваймс ще го изритат на мига. Щот' зарад' политиката.

Ваймс продължи да се преструва на заспал.

Безмълвна тълпа очакваше кораба, когато той накрая акостира на кея. Гледаха как Ваймс и хората му слизат по стълбичката. Един или двама се покашляха, някой извика:

- Кажете ни, че не е вярно, господин Ваймс! В подножието на стълбичката полицаи Дорфл козирува вдървено.

- Сър, Корабът На Лорд Ръждьо Пристигна Тази Сутрин - съобщи големът.

- Някой да е виждал Ветинари?

- Не, сър.

- Страх го е да си покаже физиономията! - изкрещя някой.

- Лорд Ръждьо Каза, Че Вие Трябва Да Изпълните Своите Служебни Задължения, Дяволите Да Ви Вземат - обясни Дорфл.

Големът страдаше от определен буквализъм на изказа.

Той връчи лист хартия на Ваймс, който го грабна и зачете първите редове.

- Какво е това? „Комитет по извънредното положение"? Ами това? Обвинение в измяна? Срещу Ветинари? Няма да изпълним тази гадост!

- Може ли да погледна, сър? - каза Керът.

Ангуа забеляза вълната, докато останалите се взираха в заповедта. Дори и в човешката си форма ушите на върколаците са изключително чувствителни. Тя се върна до ръба на кея и се загледа надолу по течението на реката.

Стена от бяла вода, висока няколко стъпки, се носеше нагоре по Анкх. Когато премина по пристанището, корабите се надигнаха и разлюляха.

Вълната се надигна край Ангуа, разплиска се по кея и накара кораба на Дженкинс да танцува върху гребена ѝ. На друг кораб се строши цял товар грънци.

Приливната вълна се насочи към следващия мост. За момент въздухът замириса не на традиционното за Анкх eau de latrine, а на морски ветрове и сол.

Дженкинс надникна от каютата си и се загледа в развълнуваната вода.

- Какво беше това? Приливът ли се е променил? - попита Ангуа.

- Ние доплавахме дотука с приливната вълна - възрази Дженкинс. Не може да е било прилив. Да ме утrepеш обаче, ако знам какво е. Някой от онези феномени, предполагам.

Ангуа се върна при групичката си. Лицето на Ваймс вече беше тъмnochервено.

- Подписано е от повечето от най-важните гилдии, сър - тъкмо казваше Керът. - фактически от всички с изключение на Просяците и Шивачките.

- Тъй ли? Аз пък пикая на тях!... Кой са те да ми дават такива заповеди?!

Ангуа видя как болезнен спазъм премина през лицето на Керът.

- Ъх. Все някой трябва да издава заповедите, сър. Това е принципното положение. Не се предполага да си даваме сами на себе си заповеди. Това е нещо като... смисъла на нещата.

- Да...но...не такива...

- И освен това предполагам, че те изразяват волята на хората...

- Тази пасмина ли? Не ми пробутвай подобни глупости, моля те! Ако се бяхме били, досега всички щяхме да сме изклани! И пак щяхме да се намираме в същото положение...

- Този документ изглежда законен, сър.

- Това е... нелепо!

- Не ние го обвиняваме, сър. Просто трябва да сме сигурни, че той ще се яви в Залата на плъховете. Вижте, сър, вие преживяхте доста напоследък...

- Да, но... да арестувам Ветинари? Не мога да... Ваймс млъкна, защото ушите му чуха с известно закъснение какво беше произнесла устата му току що. Тъкмо в това беше разковничето, нали? Ако имаш право да арестуващ всекиго, значи това следва да направиш. Не можеш да се отмяташ и да казваш „Ама само не него“. Ахмед би му се подигравал за това. Скалоликия сигурно се въртеше във всичките си пет гроба.

- Мога, защо да не мога - тъжно смънка той. - Ох, добре де. Разпространи описанието му, Дорфл.

- Това Няма Да Е Необходимо, Сър. Тълпата се разтвори и лорд Ветинари се появи откъм доковете, следван от Ноби и Колън. Най-малкото, ако това не беше сержант Колън, значи беше някаква ужасно уродлива камила.

- Мисля, че чух достатъчно - каза лорд Ветинари. - Моля ви да изпълните служебните си задължения.

- Сър, просто трябва да ви съпроводим до двореца. Нека да...

- И няма ли да ме оковеш?

Ченето на Ваймс увисна.

- И защо трябва да правя подобно нещо?

- Сър Самюъл, измената стои много близко до абсолютното престъпление. Мисля, че ще настоявам да бъда окован.

- Е, хубаво, щом казвате. - Ваймс кимна към Дорфл. - Сложи му белезници.

- Да имате букаи, по някаква щастлива случайност? - попита лорд Ветинари, когато Дорфл извади чифт белезници. - Така нещата ще бъдат както си му е редът...

- Не. Нямаме никакви букаи.

- Просто се опитвах да помогна, сър Самюъл. Ще вървим ли?

Тълпата не дюдюкаше и не се подсмиваше край тях. Това беше почти плашещо. Просто чакаха като зрители, които искат да се убедят, че номерът ще бъде правилно изпълнен. Редиците им се разтвориха, когато Патрицията се насочи към центъра на града. Той спря и се обърна.

- Ами какво беше другото нещо... а, да, не се ли предполага да бъде влачен на верига по улиците?

- Единствено ако сте осъден и предстои да ви екзекутират, милорд - любезно обясни Керът. - По традиция предателите се връзват на дълга верига и се влачат до мястото на екзекуцията върху неодялана дъска. След това ви обесват, изкормят и разчленяват. - Керът се огледа неуверено. - Знам как става обесването и разчленяването, сър, но не съм сигурен за изкормването.

- Не ви ли бива с ножа, капитане? - невинно попита лорд Ветинари.

- Не го бива! - сопна се Ваймс.

- А ние всъщност имаме ли неодялана дъска?

- Не! - излая Ваймс.

- О? Е, има една дърводелна на Чистата улица. В случай на нужда, със Самюъл.

Една фигура крачеше по изпотъпканите пясъци край Гебра и се спря, когато някакво гласче много близо до нивото на земята произнесе с надежда:

- ЗЪН-ЗЪН-ЗЪН?

Дезорганизаторът усети, че някой го вдига.

- ТИ КАКВО СИ?

- Аз съм Дезорганизатор Мк II, с вградени полезни сложни-за-използване функции, Въведи-Името-Си-Тука!

- НАПРИМЕР?

Дори и малкото му мозъче почувства, че нещо не е наред. Гласът, който разговаряше с него, не звучеше правилно.

- Знам колко е часът навсякъде.

- И АЗ ЗНАМ.

- Хъм... мога да поддържам директория на срещите ви с точност до минута...

Дезорганизаторът усети движение, което подсказваше, че новият му собственик яхва кон.

- НАИСТИНА ЛИ МОЖЕШ? АЗ ИМАМ ИЗКЛЮЧИТЕЛНО МНОГО СРЕЩИ.

- Значи аз съм вашият човек. - Демончето се опитваше да задържи бързо отлитания си ентузиазъм. - Значи аз си ги отбелязвам и когато ви се прииска да се свържете пак с лицето...

- ТОВА В ОБЩИЯ СЛУЧАЙ НЕ Е НЕОБХОДИМО. ПОВЕЧЕТО ОТ ТЯХ ОСТАВАТ В КОНТАКТ С МЕН ОТ ТОЗИ МОМЕНТ НАТАТЪК.

- Ами-и... много визити ли имате? Разнесе се чаткащият звук на копита, после остана само свистенето на вятъра.

- ПОВЕЧЕ, ОТКОЛКОТО БИ МОГЪЛ ДА СИ ПРЕДСТАВИШ. НЕ... СТРУВА МИ СЕ, ЧЕ ТВОИТЕ ТАЛАНТИ БИХА НАМЕРИЛИ ПО-ТОПЪЛ ПРИЕМ ДРУГАДЕ...

Свистенето на вятъра продължи още известно време, след което се разнесе силен плясък.

Залата на плъховете беше претъпкана. Водачите на гилдиите бяха по право вътре, но освен тях имаше сума ти други хора, които допускаха, че им се полага правото да присъстват на произнасянето на смъртната присъда. Бяха пристигнали дори и някои от старшите магьосници. На всеки му се искаше един ден да казва на внуците си „Аз бях там“*.

(* Въпреки че, разбира се, на магьосниците не им се полага, защото не им е разрешено да имат внуци.)

- Просто чувствам, че беше редно да съм окован с малко повече желяза - отбеляза Ветинари, когато спряха до вратата, за да огледат насъбралото се множество.

- Сър, вие на сериозно ли взимате всичко това? - попита Ваймс.

- Ужасно на сериозно, Командир Ваймс, уверявам те. Но ако по някакво чудо оцелея, възлагам ти да купиш малко букаи. Трябва да се научим да вършим тези неща както е редно.

- Ще си ги държа под ръка, вярвайте ми.

- Добре.

Патрицията кимна към лорд Ръждьо, който беше седнал, ограден от гоподин Богис от едната страна и лорд Дауни - от другата.

- Добро утро. Може ли да свършим бързичко с тази работа? Чака ме тежък ден.

- И сега си позволявате да правите Анкх-Морпорк за смях - започна лорд Ръждьо. Погледът му за момент отскочи към Ваймс и го изключи от личната си Вселена. - Това още не е същинският процес, лорд Ветинари. Това е предварително заседание, за да станат известни обвиненията. Господин Въртел ми обясни, че може да минат много седмици, преди целият процес да бъде завършен.

- Скъпи седмици, несъмнено. Ще започваме ли тогава?

- Господин Въртел ще прочете обвиненията. Но казано накратко, както добре ви е известно, Хавлок, вие сте обвинен в измяна. Вие най-подло предадохте...

- ...всъщност не съм...

- ...и абсолютно незаконно прехвърлихте правата на нашия суверенитет върху страната, известна като Лешп...

- ...но такова място не съществува.

Лорд Ръждьо се запъна.

- Вие добре ли сте, сър?

- Условието по капитулацията трябваше да бъдат подписани на остров Лешп. А такова място не съществува.

- Ние минахме покрай него на връщане, човече!

- Някой да е поглеждал натам напоследък?

Ангуа потупа Ваймс по рамото.

- Сър, една много странна вълна мина нагоре по реката малко след като акостирахме...

Откъм магьосниците се дочу припрян спор и Архиканницлерът Ръджъли се изправи.

- Изглежда, че има някакъв проблем, ваши превъзходителства. Деканът казва, че островът наистина го няма.

- Но това е остров. Да не мислиш, че някой го е отмъкнал? Сигурен ли си, че знаеш точното му място, човече?

- Ние знаем местоположението му, а островът не е там. Има само водорасли и дървени отломки - студено отговори Деканът. Той се изправи с малко кристално кълбо в ръце. - Гледахме какво става там всяка вечер. Заради сбиванията, нали разбирате. Естествено, картината е доста размазана на това разстояние...

Ръждьо се втренчи в него. Но Деканът беше твърде едър, за да го отпише.

- Ама не е възможно цял остров да изчезне изведнъж - каза той.

- На теория не може и да изникне изведнъж, милорд, но този така се появи.

- Може би просто отново е потънал - предположи Керът.

Сега вниманието на Ръждьо се насочи към Ветинари.

- Вие знаехте ли за това? - настоя той.

- Как бих могъл да знам подобно нещо?

Ваймс наблюдаваше лицата в залата.

- Знаел си обаче нещо! - каза Ръждьо. Обърна се към господин Въртел, който трескаво прелисташе дебел правен том.

- Знам само, милорд - започна Ветинари, - че принц Кадрам в политически несигурни за него времена замени огромното си военно преимущество за някакъв остров, който изглежда е потънал

в океана. Клячианците са горди хора. Чудя се какво ли биха си помислили за подобно решение?
И Ваймс си представи генерал Ашал, стоящ до трона на принц КаDRAM. „Клячианците обичат водачите, които успяват. Чудя се какво ли се случва с неуспелите? Я виж какво става, когато ние си помислим, че някой..."

Някой го срѣга. Беше Ноби. Ваймс го извлече навън и залепи дребосѣка за стената.

- Къде сте били заедно с лорд Ветинари, ефрейтор? И помни, че ще позная, ако ме лѣжеш. Устните ти мърдат.

- Ние... ние... ние... просто бяхме на малко пътешествие, сър. Той каза да не казвам на никого, че сме се спускали под острова, сър!

- Значи вие... под Лешп ли?

- Не, сър! Не сме ходили отдолу! Беше гадна воняща дупка! Смърдеше на развалени яйца, цялата проклетата пещера беше по-голяма от град, вярвайте ми като ви разправам!

- Щом е тѣй, обзалагам се, че много се радваш, дето не си бил там.

Ноби го изгледа с облекчение.

- Тѣй вярно, сър.

Ваймс подуши въздуха:

- Да не би да си почнал да използваш някакъв лосион за след... - той се поправи - ...не, вместо бръснене, Ноби?

- Не, сър?

- Нещо мирише на ферментирали рози.

- О, донесох си сувенир от чужбина, сър. Дълготраен аромат, нали се сещате.

Ваймс сви рамене и се върна в Залата на плѣховете.

- ...и негодувам най-силно срещу обвинението, че бих преговарял с негово височество, знаейки... О, сър Самюъл. Ключовете за белезниците, моля.

- Ти си знаел! През цялото време си знаел! - изкрещя лорд Рѣждѣо.

- Лорд Ветинари обвинен ли е в нещо? - попита Ваймс.

Господин Въртел сега ровеше в друга юридическа книга. Изглеждаше доста обѣркан за зомби. Сивкаво-зеленикавият му тен се беше превърнал в отчетливо зеленикав.

- Всѣщност не... - промърмори той.

- Но ще бѣде! - извика лорд Рѣждѣо.

- Добре, когато сте сигурен какви точно са обвиненията, моля да ме уведомите и аз ще го арестувам.

Ваймс разкопча белезниците. Дочу радостните възгласи от площада. Нищо не оставаше скрито за дълго в Анкх-Морпорк. Проклетият остров го нямаше вече. И някак си всичко беше потрѣгнало гладко. Той срещна погледа на Ветинари.

- Проработи ви късмета, а?

- О, човек винаги може да намери скритото пиленце, сър Самюъл. Ако се вглежда достатѣчно внимателно.

Денят се оказа почти толкова изморителен, колкото и войната. Най-малко едно килимче долетя от Кляч, освен това имаше непрестанен поток от бележки между двореца и посолството. Тѣлпата кротко висеше и чакаше пред двореца. Събитията се случваха и дори на хората да не им беше

ясно какво точно става, нямаха намерение да го пропускат. Ако предстоеше да се напише нова история, те искаха да гледат.

Ваймс се прибра у дома. За негова изненада вратата му отвори Уиликинс. Беше навил ръкавите на ризата си и облякъл дълга зелена престилка.

- Ти? Как, по дяволите, успя да си дойдеш толкова бързо? Извинявай, нямах намерение да бъда неучтив...

- Успях да се кача в суматоката на кораба на лорд Ръждьо, сър. Не бих желал имението да потъне в разруха в мое отсъствие. Сребърните съдове са в отвратително състояние, смея да отбележа. Градинарят няма и най-малко понятие как да ги чисти. Сър, позволете ми да поднеса предварително своите извинения за шокиращото състояние, в което са ножовете и вилиците.

- Допреди няколко дни ти отхапваше носовете на хората, които те ядосаха.

- О, сър, не бива да вярвате на всичко, което редник Бурк разправя. Отхапах само един нос.

- А сега си се разбързал да полираш среброто?

- Сър, не бива да си падаме под равнището. - Той спря. - Сър?

- Да?

- Победихме ли?

Ваймс погледна кръглото розово лице.

- Ех... поне не загубихме, Уиликинс - отговори накрая.

- Не можем да позволим на чуждоземния деспот да сложи ръка върху Анкх-Морпорк, нали, сър?

- леко потрепери гласът на иконома.

- Предполагам, че не...

- Значи това, което сторихме, беше правилно.

- Предполагам, че да...

- Градинарят ми каза, че лорд Ветинари бил нагласил някакъв страхотен номер на клачианците...

- Не виждам защо не. Той прави номера на всички останали.

- Това звучи изключително удовлетворително, сър. Лейди Сибил се намира в Леко Розовеещата Се Гостна, сър.

Тя плетеше несръчно, когато Ваймс влезе, но скочи и го целуна.

- Чух новините. Много добре. Огледа го от горе до долу. Доколкото виждаше, беше се завърнал целият.

- Не съм сигурен, че спечелихме...

- Да се завърнеш жив и здрав, Сам, се брой за победа. Въпреки че не бих си позволила да кажа това пред лейди Селачии. - Сибил развя плетивото си пред лицето му: - Тя организира комитет, който да плете чорапи за нашите смели момци на фронта, но вие всички се върнахте. А аз още не съм се научила как да обръщам петата. Тя вероятно ще се ядоса.

- Хъм... Според тебе колко са ми дълги краката?

- Ох... - Тя огледа плетивото си. - Да имаш нужда от шал?

Той отново я целуна.

- Отивам да се изкъпя и след това ще изям нещо.

Водата беше леко хладка. На Ваймс му се стори, че лейди Сибил бе счела горещата вана за форма на предателство към мъжете на бойното поле.

Той лежеше, подал над водата единствено носа си. Дочу някакъв далечен разговор, придружен с особеното глоинг глоинг, когато звукът пътува под вода. Вратата се отвори.

- Фред дойде. Ветинари иска да те види - каза Сибил.

- Вече? Но ние даже не сме започнали да вечеряме!

- Аз идвам с теб, Сам. Не може да продължава да те вика по което време му скимне, нали разбираш.

Ваймс се опита да събере целия авторитет, достъпен за мъж със сьонгер в ръка.

- Сибил, аз съм командир на Градската Стража, а той е управникът на този град. Не е като да се караш с учителката, защото не съм добре по география...

- Казах, че идвам с теб, Сам.

Лодката се хлъзна надолу по релсите си във водата. Изпрати я поток от мехурчета.

Леонардо въздъхна. Много беше внимавал да не поставя тапата на мястото ѝ. Теченията можеха да отнесат творението му навсякъде. Надяваше се да го завлекат в най-дълбоката океанска бездна или дори да го изхвърлят през Ръба.

След това незабелязан се промъкна през тълпите, които наобикаляха двореца. Влезе в тайния коридор, избягвайки различни капани по пътя, без дори да мисли за тях, защото лично ги беше проектирал.

Стигна накрая до вратата на своята просторна стая и я отключи. Когато вече беше вътре, той заключи трескаво вратата, ритна ключа през процепа под нея и я затисна с гръб за по-сигурно. След малко въздъхна облекчено.

Значи това беше светът, така ли? Очевидно побъркано място, пълно с побъркани хора. Е, отсега нататък ще бъде изключително внимателен. Ясно беше, че определена категория хора са способни да превърнат всяко нещо в оръжие.

Той си направи чаша чай, доста бавен процес, откакто изобрети лъжичката с усъвършенствана форма и малкото устройство, подобряващо циркулацията на врящата вода.

След това седна в своето специално кресло и дръпна едно лостче. Някъде се раздвижиха противотежести. Разнесе се шумът на вода, която се прелива от един резервоар в друг. Облегалката на стола изскърца и се намести в по-удобно положение.

Леонардо се загледа безрадостно в синьото небе. Няколко чайки лениво се рееха в лазурния квадрат над главата му и описваха широки кръгове, без дори да помахват с криле...

След известно време, напълно забравил за изстиващия си чай, Леонардо започна да рисува.

- Лейди Сибил? Каква неочаквана изненада - каза лорд Ветинари. - Добър вечер, сър Самюъл, мога ли да отбележа, че имате прекрасен шал. О, капитан Керът. Моля ви, разполагайте се удобно. Имаме доста работа за довършване.

Седнаха.

- Първо - подхвана лорд Ветинари, - току-що нахвърлях прокламация, която градските викачи трябва да оповестят. Новината е добра.

- Войната е прекратена официално? - поинтересува се Керът.

- Войната, капитане, никога не се е случвала. Всичко беше просто... недоразумение.

- Ама как така никога да не се е случвала? - каза Ваймс. - Бяха убити хора!

- Именно. Което следва да ни наведе на мисълта, струва ми се, че трябва да се разбираме взаимно

колкото се може по-добре.

- А какво ще стане с принца?

- О, сигурен съм, че ще се сработим добре с него.

- Не мисля!

- С принц Куфурах? Струваше ми се, че го одобрявате.

- Моля? А какво стана с другия?

- Изглежда е заминал на продължително посещение във вътрешността на страната - обясни Патрицията. - По спешност.

- Посещение, за което човек дори няма време да си стегне багажа?

- Именно. Визита от този род, да. Изглежда е разстроил доста хора.

- Знаем ли в коя страна е заминал? - попита Ваймс.

- В Кляч, предполагам... Извинете, нещо забавно ли казах?

- А, не. Не. Просто ми дойде една мисъл в главата, това е.

Ветинари се облегна назад в креслото си.

- И мирът още веднъж спусна успокояващите си воали над нашите две държави.

- Не вярвам обаче клячианците да са много доволни.

- В човешката природа е да се обвиняват водачите, когато народът е недоволен - изрече Ветинари, без да помръдне мускулче на лицето му. - О, без съмнение ще има проблеми. Ние просто трябва да ги... обсъдим. Принц Куфурах е приятелски настроен към нас. По това доста си прилича с повечето си предшественици. Бокал вино, комат хляб, или, в краен случай, селекция от двете - и престава да се интересува прекалено много от политика.

- Те са хитри колкото нас - подхвърли Ваймс.

- Значи трябва винаги да сме една крачка пред тях.

- Нещо като надпревара на мозъци, така ли?

- По-добре е от надпревара във въоръжаването. И по-евтино. - Патрицията прелисти книгата пред себе си. - Така, какво имаме още... А, да. По въпроса с уличното движение.

- Уличното движение ли?

Мозъкът на Ваймс отчаяно се опита да направи обратен завой.

- Да. Древните улици на града ни тези дни са изключително задръстени. Дочух, че някакъв каруцар на Кралския път даже успял да се задоми и да отгледа семейство в каруцата, докато чакал на кръстовището. А отговорността за уличния трафик, по традиция, е едно от най-старите задължения на Стражата.

- Може би, сър, но в днешно време...

- Следователно, Ваймс, трябва да създадете специален отдел, който да регулира движението по улиците. Да движи нещата. Откраднати каруци и така нататък. И да внимава големите кръстовища да не се задръстват. И може би да глобява каруцарите, които спират за прекалено дълго и пречат на потока. И други такива. Сержант Колън и ефрейтор Нобс биха могли, струва ми се, да се впишат прекрасно в длъжностната характеристика на работата, която, подозирам, лесно би могла и да се самофинансира. Какво е вашето мнение?

Възможност за „самофинансиране" без опасност да бъдеш застрелян, помисли си Ваймс. „Те сигурно ще решат, че вече са умрели и са попаднали в рая".

- Сър, това като някакъв вид награда за тях двамата ли се явява?

- Нека просто да кажем, Ваймс, че за квадратния клин човек трябва да намери квадратна дупка.

- Предполагам, че ще можем да наредим нещата, сър. Разбира се, това би означавало, че ще трябва да повишим някого...

- Сигурен съм, че мога спокойно да поверя подробностите на вас. Малко увеличение на заплатите им би било съвсем уместно. Десет долара, да кажем. А, и още нещо има, Ваймс. Поради което съм особено щастлив, че лейди Сибил е тук да го чуе. Бях посъветван да променя титлата на вашия пост.

- Да?

- „Командир“ е прекалено дълго за произнасяне. Затова ми беше напомнено, че всъщност историческото значение на думата „дукс“ е било „командир“.

- Дукс Ваймс? - повтори Ваймс. Чу до себе си как Сибил ахна.

Внезапно усети тишината наоколо. Тя много му напомняше на затишието между мига, в който съзреш запаления фитил, и взрива. Той претърколи няколко пъти думата на езика си.

- Дук? - изрече накрая. - О, не... Сибил, би ли ме изчакала навън, моля те?

- Защо, Сам?

- Имам да обсъдя нещо строго лично с негово превъзходителство.

- Искаш да му вдигнеш скандал, с други думи?

- Да обсъдя, казах.

Лейди Сибил въздъхна.

- Е, хубаво тогава. Решението е твое, Сам. Както знаеш.

- Става дума за... свързани с това решение неща - обясни лорд Ветинари.

- Не!

- Може би е по-добре първо да ме чуеш.

- Не! Това сте го правили и преди! Имаме си нова сграда за Стражата, почти сме си запълнили бройките, фондът за вдовиците и сирачетата стана толкова голям, че хората ми се редят на опашка за опасни задачи, и дъската за мятане на стрелички е почти нова! Няма с какво да ме подкупите този път! Нищо не искам!

- Винаги ми се е струвало, че през годините досега се е гледало с доста лошо око на Скалоликия Ваймс - отбеляза Ветинари.

- Няма да приема... Какво? - закова се Ваймс по средата на гневното си избухване.

- И на мене винаги така ми се е струвало - лоялно прибави Керът.

Ветинари се изправи и застана до прозореца. Загледа се надолу към Бродуей с ръце склучени зад гърба.

- На човек му идва на ум, че може би е време да преосмислим определени остарели виждания - продължи Ветинари.

Значението на фразата обгърна Ваймс като ледена мъгла.

- Предлагате да променим историята? Това ли било? Да пренапишем...

- О, скъпи мой Ваймс, историята се променя непрекъснато. Тя се проверява и преоценява непрекъснато, иначе как бихме намирали работа за историците? Не можем да допуснем хора с мозъци като техните да се мотаят насам-натам безконтролно и да разполагат с времето си.

Председателят на Гилдията на историците, както знам, е напълно съгласен с мене, че ключовата роля на вашия предшественик за историята на града ни е узряла за свеж... анализ.

- Вече и с него сте ме обсъждали, така ли?

- Още не съм.

Ваймс отвори и затвори уста няколко пъти. Патрицият се върна зад бюрото си и извади лист хартия.

- Разбира се, има и някои други детайли, за които също ще трябва да се погрижим...

- Например? - изграчи Ваймс.

- Гербът на Ваймс ще бъде възстановен, естествено. Налага се. Спомням си, че лейди Сибил беше изключително разстроена, когато се оказа, че нямаш право на герб. И короната, разбира се, със скъпоценни камъни...

- Можете да си вземете скъпоценните камъни и да си...

- ...която се надявам, че ще носиш при официални поводи, например освещаването на статуята, която толкова отдавна позори града ни с отсъствието си.

Този път по изключение Ваймс успя да навакса с разговора.

- Пак Скалоликия ли? И това е част от всичко, така ли? Статуя на Скалоликия?

- Досетлив си - одобри лорд Ветинари. - Не твоя статуя, очевидно. Извайването на статуя на някой, който се е опитал да спре война, не изглежда достатъчно, хм, величествено. Разбира се, ако беше избил петстотин от собствените си войници поради небрежност, вероятно вече щяхме да леем бронза. Не. Аз говорех за първия Ваймс, който се е опитал да създаде бъдеще, а вместо това просто създал история. Мислех си, че някъде по улицата на Прасковените пайове...

Те се гледаха един друг като котараци, като комарджии на маса.

- В началото на Бродуей - дрезгаво произнесе Ваймс. - Точно пред двореца.

Патрицият хвърли бърз поглед през прозореца.

- Съгласен. Ще ми е приятно да я гледам понякога.

- И по-близичко до стената. За да не го духа вятърът.

- Разбира се.

Ваймс изглеждаше объркан за секунда.

- Дадохме жертви...

- Седемнайсет загинали в една или друга дребна схватка - уточни лорд Ветинари.

- Искам...

- С вдовиците и наследниците им ще бъдат сключени финансови споразумения.

Ваймс се предаде.

- Отлично, сър! - каза Керът. Новият дук потърка брадичката си.

- Значи трябва да съм женен за дукеса... А това е голяма тлъста дума - дукеса. А и Сибил никога не се е интересувала от подобни работи.

- Кланям се пред знанията ти за женската психика - изрече Ветинари. - Представям си изражението ѝ. За мен няма съмнение, че следващия път, когато покани приятелките си на чай - сред тях, струва ми се, са дукесата на Куирм и лейди Селачии, - тя ще бъде напълно спокойна и ни най-малко самодоволна по който и да е начин.

Ваймс се поколеба. Сибил беше удивително здравомислеща жена, разбира се, и подобни неща...

Нали тя остави решението изцяло в неговите ръце?... Такива неща не биха я... Тя нама да... Естествено, че ще... Няма да се надува, просто ще се чувства изключително добре при мисълта, че те знаят, че тя знае, че те знаят...

- Добре - промълви накрая. - Но, вижте, аз мислех, че само кралят може да ръкополага някого за дук. Това не е като да се произвеждат разни там рицари и барони, те са просто... политически, но за титла като дук се изисква...

Той срещна погледа на Ветинари. И след това на Керът. Ветинари каза, че му е било напомнено...

- Убеден съм, че дори кралят на Анкх-Морпорк да се завърне на трона си, той би потвърдил моето решение - заяви невъзмутимо Ветинари. - А ако никога не се завърне, е, тогава проблемът отпада от само себе си.

- Купихте ме и ме продадохте, значи? - поклати глава Ваймс. - Купен и продаден.

- Ни най-малко - отговори Ветинари.

- Да, така е. Всъщност всички сме купени и продадени. Дори Ръждьо. И всички ония нещастници, които отидоха там, за да ги изколят. Не се вписваме в голямата картина. Просто сме купени и продадени.

Ветинари внезапно се стрелна и се появи току пред лицето на Ваймс. Креслото му изтропа на пода зад бюрото.

- Тъй ли? Хората отидоха дотам. И се върнаха. Колко величествени щяха да бъдат само битките, в които те никога не се впуснаха! - Той се поколеба за момент, след което сви рамене. - Купени и продадени ли каза? Добре. Съгласен. Но не и похарчени напразно, мисля аз.

Патрицията го стрелна с една от своите остри, пробягващи леки усмивчици, които използваше, ако имаше да каже нещо не особено смешно и все пак забавно.

- Veni, vici... Ветинари.

Дрипави водорасли безцелно се носеха с морските течения. Освен клоните и боклука по водата нищо не подсказваше, че Лешп някога е съществувал.

Морските птици кръжаха над вълните. Но самотните им крясъци бяха до голяма степен заглушавани от спора, който течеше току над морската повърхност:

- Това са си изцяло наши клони, ти, кучешко изпражнение!

- Я гледай ти! От твоята страна на острова, а? Е, аз пък не мисля така!

- Те са доплували!

- А ти откъде можеш да знаеш дали ние сме нямали някакъв клонак от нашата страна на острова?

Но както и да е - ние все още имаме цял варел прясна вода, камилска въздишка такава!

- Добре! Да делим! Ти получаваш половината сал.

- Аха! Аха! Започна да преговаряш, значи! Поставихме картите върху масата, а?

- Не можем ли просто да кажем „да“, тате? Писна ми да стоя в тази вмирисана вода!

- И ще гребем по равно.

- Дадено.

Птиците се плъзгаха и извиваха високо над тях като бели резки на фона на тъмносиньото небе.

- Към Анкх-Морпорк!

- Към Кляч!

Дълбоко под тях на дъното любопитните сепии се стрелкаха по своите любопитни пътища из улиците на града Лешп. Сепиите си нямаха и понятие защо, на огромни интервали от време техният град внезапно изчезва в небесата. За щастие това никога не траеше много дълго. Беше едно от онези събития, които понякога се случваха, а понякога - не. Любопитната сепия просто се надяваше, че нещата ще потръгнат гладко рано или късно.

Наблизо премина акула. Ако някой би рискувал да допре ухо до корема ѝ, би чул следното: „Зънзън-зън! Три следобед... Да ям, Гладна съм, Да плувам. Неща за вършене: Да плувам, Да ям, Огладнях. Три часа и пет минути след обяд: Страшен глад..."

Не беше най-възвущият възможен график, но пък изключително лесно се организираше.

Обикновено сержант Колън се записваше в списъка за патрулиране. Добре беше да се поразходи на свеж въздух. А и някак се беше разнесла мълвата, че Стражата е тясно обвързана с това, което по абсолютно неясни пътища се бе превърнало в победа, и униформата вероятно би му донесла безплатна халба бира до задния вход на някоя и друга кръчма.

Той патрулираше с ефрейтор Нобс. Крачеха с уверената походка на мъже, обиколили света и видели всичко. Полицейският им инстинкт ги заведе до „Домашни гозби". Господин Гориф тъкмо миеше прозорците. Когато ги зърна, захвърли парцала и се втурна навътре.

- И това го наричаш благодарност? - подсмръкна Колън.

Човекът се появи с два обемисти пакета в ръцете си.

- Жена ми ги приготви специално за вас. Била сигурна, че ще наминете.

Колън отгърна мазната хартия.

- Мили боже! - възкликна.

- Това е специално анкх-морпоркско кърри - обясни господин Гориф. - Направено е от жълт прах за кърри, големи буци цвекло, грах и сочни стафиди с...

- ...с големината на яйца! - довърши невярващо Ноби.

- Много ви благодарим - каза Колън. - Как е момчето ви, господин Гориф?

- Казва, че сте му пример в живота и като порасне, иска да стане полицай.

- О, хубаво - одобри Колън. - Господин Ваймс много ще се зарадва. Само му кажете...

- В Ал-Кхали обаче - довърши Гориф. - Той остана да живее при брат ми.

- Ами... Добре... Много разумно, значи. Хммм... благодарим за къррито, във всеки случай.

- За какъв пример говореше той, според тебе? - попита Ноби, когато двамата отминаха по улицата.

- За добър пример, със сигурност - отсъди Колън с уста, пълна с леко подправено цвекло.

- А. Аха.

Като дъвчеха бавно и вървяха още по-бавно, двамата се насочиха към доковете.

- Смятам да пиша писмо на Бана - сподели след малко Ноби.

- Да, ама... тя си мисли, че ти си жена, Ноби.

- Да. И затова тя прозря моето вътрешно аз, изчистено от... - той се съсредоточи - ...изчистено от повърхностните неща. Така каза Ангуа. Както и да е, мислех си, че щом годеникът ѝ се връща, би било благородно от моя страна, ако аз се оттегля от пътя им.

- Щото той може да се окаже някой голям жилест тип и върви, че се разправяй.

- Не бях помислил за това, сержант.

Повървяха още малко.

- Справих се далеч, далеч по-добре отколкото бях успявал досега - каза Ноби.

- Вярно - отговори сержант Колън. Повървяха мълчаливо и той добави: - Което, разбира се, не е трудно.

- Още пазя кърпичката от нея.

- Много мило, Ноби.

- Истинска клачианска коприна, и туй то.

- Да, наистина, изглежда много хубава.

- Никога няма да я пера, сержант.

- Ех, ти, сантиментален мой приятелю, Ноби - въздъхна Колън.

Той наблюдаваше как ефрейтор Нобс секне носа си.

- Значи... ще престанеш да я използваш, така ли? - попита със съмнение.

- Все още може да се съгва, гледай, сержант.

- Да. Глупаво от моя страна да питам, а? Над главите им ветропоказателите започнаха да се въртят със скърцане.

- Научи ме на много неща за жените това ми преживяване - каза Ноби.

Колън, жененият мъж, си замълча.

- Срецах Верити Стенобойката тоя следобед - продължи Ноби. - И я попитах дали иска да излезе с мене довечера и че въобще даже не ми пука, че е кривогледа, и бях си сложил от скъпия екзотичен парфюм, дето напълно прикрива истинската миризма, и тя каза я се разкарай и ме замери с една змиорка.

- Не е на добре, значи - отбеляза Колън.

- О, напротив, сержант. Досега тя викаше само „къш“, като ме видеше. А сега хвърли и змиорката, и аз си я прибрах, знаеш ли колко добро месо има по тия гадинки, затова аз го тълкувам като положителна стъпка.

- Възможно е. Възможно е. Само гледай да подариш по-бързо парфюма на някого. Дори и случайните минавачи започват да се оплакват.

Краката им, привлечени като пчели от цветна градина, ги отведоха досами морския бряг, където стражниците се спряха пред кръчмата и се загледаха в Клачианската глава, забучена на алебарда.

- Тя е просто дървена - подхвърли Колън. Ноби си замълча.

- И освен това е част от културното ни наследство, тъй да се каже - продължи сержантът, но някак колебливо и като че не си вярваше.

Ноби отново си изсекна носа - упражнение, което отне известно време заради многото трели и колоратури в звука.

Сержантът се предаде. Налагаше му се да признае, че някои неща просто не изглеждаха вече същите.

- Аз поначало никога не съм я харесвал тая кръчма. Нека да отидем в „Грозда“, а?

Ноби кимна.

- Както и да е, бирата тука си е чиста пикня - отсъди Колън.

Лейди Сибил държеше кърпичката пред лицето на съпруга си:

- Плюй! - нареди тя.

След това внимателно избърса саждите от бузата му.

- Браво! Сега изглеждаш съвсем като...

- ...дук - унило довърши Ваймс. - Мислех си, че вече съм преминал през това...

- Конвивиумът всъщност не се състоя заради онази суматоха. - Лейди Сибил почисти някакво невидимо косъмче от маншета му. - Крайно време е.

- Мислех си, че като съм вече дук, ще си позволя да не нося тези проклети такъми.

- Да, мили, но за случая би могъл да облечеш официалните дрехи на титлата си.

- Видях ги. Но белите копринени чорапогащи просто не ми отиват.

- Е, прасците ти са с много подходяща форма...

- Мисля да си остана с униформата си - бързо каза Ваймс.

Архиканцлерът Ридкъли долетя при тях.

- Ето, че и ние сме готови, лорд Ва...

- Наричайте ме сър Самюъл - помоли Ваймс. - Това някак си мога да го преживея.

- Хубаво. Успяхме да открием Ковчезника в едно от таванските помещения, можем вече да започваме. Бихте ли заели вече местата си...

Ваймс застана начело на шествието, като чувстваше как всички погледи са се заковали в него, чуваше и тихите подмятания. Може би имаше възможност да го изхвърлят от благородничеството. Трябваше да обмисли и този шанс. Въпреки че като се знае какво са вършили в миналото лордовете, за целта трябваше да извърши нещо наистина ужасно.

Въпреки това скицата на статуята се беше оказала доста сполучлива. И той предсещаше какво ще се случи с книгите по история. Правенето на история се оказа в крайна сметка доста лесна работа. Важно беше какво ще пише после по учебниците. Кое то също не беше трудно да се уреди.

- Много добре - изрева Ридкъли и заглуши всеобщия шум. - Значи... Сега ако тръгнем кротко след лорд... Ком... сър Самюъл, ще можем да се върнем за обяд не по-късно от един и половина. Хорът готов ли е? Някой да е настъпил нечия чужда роба? Т-р-р-ръгваме, значи!

Ваймс потегли с бавна отмерена крачка. Чу как зад гърба му шествието се раздвижи. Без съмнение възникваха дребни проблеми, както става винаги на граждански мероприятия, които включват както стари и глухи, така и млади и глупави участници. Някои от хората вероятно вече бяха тръгнали в неправилна посока.

Когато излезе на площад Сатор, се чуха няколко дюдюкания, разнообразни претенциозни подвиквания и гласове, звучащи като „Тоа па ко'е. Тоа па за к'во се мисли?" и други подобни приветствия, традиционни за гълпите навсякъде по света. Имаше обаче и радостни възгласи.

Той се опита да гледа право пред себе си.

Копринени чорапи. С жартиери. Е, жартиетите поне отпаднаха. Имаше много неща, които беше готов да направи за Сибил, но ако жартиерите фигурираха някъде из брачната им връзка, то те не бяха на него. И всички му обясняваха как трябвало да облича пурпурно наметало, обточено с бял хермелин. Забрави, забрави! Няма да стане!

Той прекара няколко часа на отчаяние в семейната библиотека, в резултат на което откри, че всичките скъпоценни камъни по коронета му и копринените чорапи са до голяма степен блатен газ под налягане. Традиция ли? Той ще им даде на тях една традиция. Това, което истинските

дукове са носили, както си ги представяше, е било здрава ризница, изцапана с кръв. По възможност чужда...

От тълпата се разнесе писък. Погледът му се прикова върху едро женище, седнало на земята и размахало ръце.

- Тоя ми сви чантата! И даже не ми показва значката си от Гилдията на крадците!

Шествието се поколеба и спря, докато той се взираше след бягащата фигура на крадеца.

- Спри на място, Сидни Пикенс! - изрева Ваймс и се втурна напред.

Естествено малцина знаят какво всъщност повелява Традицията. В самата природа на Традициите има нещо свръхестествено идиотско. А освен това коефициентът на интелигентност на съществото, наречено тълпа, е корен квадратен от броя на хората в нея.

Ваймс се затича и след него се понесе целият университетски хор. Онези, които вървяха след хористите, видяха как в шествието зейва дупка и незабавно отговориха на подтика да я запълнят. След което всеки просто тичаше, защото всички останали тичаха.

Периодично се разнасяха хленчове от онези, чиито бели дробове, крака или сърца не ставаха вече за такива работи, както и ревът на Архиканцлера, който се беше опитал да остане на мястото си пред лицето на всеобщото паническо бягство и в момента главата му ритмично биваше ритана о уличните павета.

А чиракът-крадец Сидни Пикенс тичаше, защото когато хвърли един поглед през рамо, видя как цялото висше общество на Анкх-Морпорк се е понесло след него. Такива гледки имат ужасен ефект върху подрастващите.

И Сам Ваймс тичаше. Изскубна пелерината си, метна настрана шапката с пера и тичаше, и тичаше, и тичаше.

По-късно щеше да има, разбира се, проблеми. Хората щяха да задават въпроси. Но това беше после - а тук и сега, величествено просто, прекрасно чисто, простряло се може би оттук до безкрая, под лазурното небе в един неопетнен свят... съществуваше само преследването.